

yeni demokrasisi

Agustos 88. Sayı: 13

Yıl: 2

Aylık Siyasi Dergi

Fiyatı: 1200 TL (KDV)

Dipten Gelen Dalga ve

Emen Sınıflar Cephesi

“KADINLARIN KURTULUŞU”

Dergisi Eylül Ayında Çıkıyor.

YAZIŞMA ADRESİ:

İ. Yıldırım
Postbus 30118
6803 AC. Arnhem-Holland

KADINLARIN KURTULUŞU DERGISİNİN KISA ÇIKIŞ VE TANITMA BİLDİRİSİ.

ÖN AÇIKLAMA

Kadınların Kurtuluşu dergisi Eylül ayında ilk sayısı ile okurlarına ulaşacaktır. Derginin çıkış amacı kısaca şunlardır:

- Kadın sorununu temel ve güncel yanlarıyla ele alıp işlemek, açılacak tartışma sayfalarında tartışmak,
- Soruna ilişkin geçmişte ortaya çıkan temel görüşleri özlü bir şekilde sunmak,
- Bu sorunla ilgilenen kadınlarımıza politik, sanatsal, kültürel alanlarda yazma olanağı sağlamak,
- Sınıf bilinçli proletaryanın genel demokratik kadın hareketi içinde etkinlik kazanmasının bu hareketin geliştirilip güçlenmesinin etkin bir aracı olmak.

Dergimiz sayfa larında devrimci proletaryadan en geri demokratlara kadar geniş bir yelpazeyi kucaklamaktan yanadır.

Dergimizin gelişip güçlenmesi için öncelikle kadınların aktif desteğine ihtiyacı vardır. Bu destek muhabir olma, yazı, haber, fotoğraf vs. gönderme, her türlü maddi ve manevi destekte bulunma ile varlığını sürdürecektir.

Böyle bir derginin ayrıca konunun bilincinde olup önemli bir boşluğu dolduracağına inanan başta kadınlar olmak üzere her demokrat aydını, sanatçıyı ve ilerici yayın organlarının dergimize göndereceği destek mesajları şüphesiz dergimizi güçlendirecektir.

Yıldırım OTANSEV
1.5.1956....

Aşkolsun be Yıldırım
Tam bir şeyler yapacakken
Oldu mu şimdi?

Halk demokrasisi ve bağımsızlık mücadelesi-
nin bir neferini daha ani bir rahatsızlık sonu-
cu kaybettik.

Saygıyla Anıyoruz

Devrimci Arkadaşları

İÇİNDEKİLER

Dipten gelen dalga ve egemen sınıflar cephesi.....	4
"Sosyalist Basın Susturulamaz" kampanyası ve sonuçları.....	7
Türkiye'den haberler:	
Güneydoğu ve GAP.....	14
Halkın öğretmenleri üzerindeki gerici baskılar yoğunlaşıyor...15	
Doğuda Devlet kendi aşiretini kolluyor.....	16
Süperbank Konfeksiyon İşçileri'nin zehirlenme olayı...17	
Başbakan Özal Atina'da "Görkemli" bir şekilde karşılandı.....	19
Sınıf bilinçli proletaryanın gençliğe bakış açısı (3).....	20
Son eylemler, öğrettikleri ve öğrenci hareketinin durumu...27	
Bir kere daha Ulusal Sorun Üzerine.....	31
9 Mayıs direnişi! 9 Şubat kazanımlarının pekiştirilmesi!39	
Eylül'ün Kimliği, gidişatı ve geleceği üzerine.....	44
Moskova'da Demokrasi ve İnsan Hakları Şovu.....	47
Toronto Zirvesi.....	48
Marxist-Leninist Kadro Politikası Nasıl Olmalıdır?....	50
Dünyadaki mevcut durum ve görevlerimiz.....	58
İntihar Etmiş.....	62
Okuyucudan-Okuyucuya.....	65
Devamlar.....	66

Sosyalist Basın Susturulamaz Kampanyamızın bir parçası olan Aşırı Sınıflık Grevi eylemimiz coşkuyla 12. gününde sona erdi. Sosyalist dergiler üzerindeki anti-demokratik, gerici baskılar bu kampanya boyunca en geniş kesime anlatıldı, her lafın başında "basın özgürlüğünden", "demokrasiden" dem vuran hakim sınıfların gerçek yüzleri açığa çıkarılıp kamuoyunda teşhir edildi. Sahte demokrasilerinin ne menem bir şey olduğunu, ve aynı zamanda muhalefetteki demokrasi şampiyonlarının da gerçek yüzleri açığa çıkarıldı. Kampanyamız, aydın, yazar, sendika, demokrat kişi ve kuruluşların önemli bir kesiminin desteğini aldı. Kamuoyunda sosyalist basının varlığı, her şeye rağmen varolacağı, maddi bir güç olduğu vurgulandı. Bu, "demokrasiden", "düşünce özgürlüğünden" bahsedenerin zorunlu olarak, kabul etseler de, etmeseler de kabul edip sindirmek zorunda oldukları, olmaları gerektiği ciddi bir şekilde gösterildi. Sosyalist Basının, devrimci, demokrat dergilerin ve Türkiye halkının biricik sesi, elinde ale alev yanan meşalesi YENİ DEMOKRASİ'nin her ne pahasına olursa olsun susturulamayacağını, halk demokrasisi ve bağımsızlık mücadelesinden ayrı konamayacağını gur bir şekilde haykırılmasıydı bu kampanya. Sosyalist Basın Susturulamaz kampanyamızı değerlendirmesini iç sayfalarda bulabilirsiniz.

Bu sayımızda, kapak konumuz, Türkiye'de devrimci durum ve buna bağlı olarak hakim sınıfların ve devrimci hareketin bugünkü durumuna ayrılmıştı. Yazı kaleme alındığında henüz netleşmediğinden dolayı yerel seçimler ile ilişkin gelişmeleri önümüzdeki sayımızda ele alacağız. Sınıf bilinçli proletaryanın gençliğe bakış açısının son bölümünü ve öğrenci gençliğin bugünkü durum ve son eylemleri bu sayımızın konuları arasında. Gündemin önemli tartışma konularından Ulusal Sorun'a ilişkin geçmişte ve günümüzdeki bazı yanlış yaklaşımları eleştiren yazımızı bu sayımızda bulabilirsiniz.

5 No'lu Zindandaki 9 Mayıs ve 9 Şubat direnişlerinin kazanımları ve bunun değerlendirilmesinin yanısıra Yeni Çözüm'de yayınlanan 5 No'lu Zindanla ilgili bazı yanlış değerlendirmelerin eleştirisine geçtikmiş de olsa bu sayımızda yer verdik.

ML Kadro politikası nasıl olmalıdır başlıklı PKP'nin bu çeviri yazısı Türkiye devrimci hareketine yararlı olacağı düşüncesiyle yine bu sayımızda yayımlıyoruz.

Yine HKP-ML-YI'nın son konferanslarında aldıkları kararların bazı bölümlerinden olan Dünyada Mevcut Durum ve Görevlerimiz yazısı HKP-ML-YI'nın İngilizce yayınlanan "Mass Line" adlı merkezi yayın organından alınmıştır.

Önümüzdeki aylar, hem ulusal, hem de uluslararası planda ciddi olaylara gebe. Ülkemiz hakim sınıfları, halkın muhalefettinin artık kabını sığmadığını gördükçe birbirlerine girmektedirler. Halkın devrimci mücadelesi de önlenemez yükseliş sürmektedir. Sorun bunu doğru değerlendirmek, ve ML-MZD temelinde doğru hedeflere yönlendirmektir.

Kara Eylül'de buluşmak ümidiyle...

Umut Yayıncılık ve Basın San.Ltd.Şti. Adına Sahibi:
Yusuf Uygun
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Ali Sarıçimen
Yönetim Yeri:
Piyerloti Cad. 33-35/37
34400 Cemberlitas-Istanbul
Tel: 528 09 33
Ankara Bürosu:
Necatibey Cad. No: 80/12
Maltepe/ANKARA

Dizgi:
Maraton Dizgiyevi
Baskı:
Yeni Doğuş Veb. Ofset
Dağıtım:
Hürriyet Holding A.Ş.
Hesap No:
Yusuf Uygun
Akbank Bahçelievler Şubesi
Hesap No: 6720-7/DHN
Yurtdışı Hesap No:
Akbank Bahçelievler Şubesi
Döviz Tevdiat Hesabı No: 6764-5

İlan Koşulları:
Arka Kapak : 400.000 TL.
Kapak İçleri : 300.000 TL.
Tam Sayfa : 240.000 TL.
1/2 Sayfa : 120.000 TL.
1/4 Sayfa : 60.000 TL.
Abone Koşulları:
6 Aylık : 6.000 TL.
1 Yıllık : 12.000 TL.
Yurtdışı Abone Koşulları:
6 Aylık 30 DM-15 \$
1 Yıllık 60 DM-30 \$

Dipten Gelen Dalga ve Egemen Sınıflar Cephesi

M.Zeki YILDIZ

Egemen sınıfların ekonomik buhranı üzerinde şekillenen istikrarsız siyasi yapısı bugün çok daha "felaket"li bir durum gösteriyor. Geçtiğimiz yazın ve yükselme gösterse de değişmeyen gerçek komprador-feodal sistemin ekonomik-siyasi olarak sürekli buhran içinde olduğudur. Bu buhran, içinden geçtiğimiz süreçte daha büyük çıkmazlarla karşı karşıyadır. Ulusal-uluslararası-bölgesel koşullar diğer konularda olduğu gibi Türk devletine siyasi istikrar şansı da tanımıyor. Ciddi bir yönetim krizinin yanı sıra yönetilenlerin hoşnutsuzluğu, onların mücadelelerinin dalgalı ilerleyişi, egemen sınıfları dipten gelen dalgalar gibi sarsmaktadır. Gelecek günlerin Türkiye siyasi yapılanmasının 12 Eylül öncesini araştırırsanız daha büyük tehlikelere gebe olduğunu bugün çoğu kesimler hissedebiliyor. Bugün 12 Eylül öncesinden daha farklı olarak egemen sınıfların karşısında Kürt sorunu ve gerilla mücadelesi veren örgütler var. Bu sorunlar egemen sınıfları derinden sarsan önemli olgulardır. Küçümsemeye gelmeyecek boyuttadır.

Burjuva muhalefetin "Rejim tehlike"de" sinyalleri boş sözler değildir. Keza çıkmaz içinde aptallaşmış Özal'ın rakiplerini "ara rejimle" tehdit etmesi de öyle! Bütün bu göstergeler Türk Devleti'nin siyasi durumunun sallantılı ve krizle yürütmeye olduğu gerçeğinin zorunlu itirafıdır. Görülüyor ki; 12 Eylül Türk Devleti için çıkış yolu olmadı ve olamaz da. Aksine kısa süreli bir "rahatlama", sonraları daha güçlü bir bunalımı davet etti. Bundan sonra da benzer alternatiflerin uzun süre derde deva olmayacağına fazla açmaya, uzun boylu tartışmaya bile gerek yok. Yeğinlaşan ekonomik krizin sonucu olarak derinleşen siyasi istikrarsızlık atmosferi de, toplumun başlıca gelişmelerinin nasıl hızla keskinleşip-derinleştiğini ve onların daha büyük boyutlu çatışmaları nasıl gündeme getirdiğini bugün geniş kesimler

daha iyi görebilmektedirler. Siyasi tansiyonun yükselmesi, siyasi havanın ısınmasını aynı ortamın sonucudur.

Sorunun daha iyi kavranması için egemen sınıfların ekonomik gündüzüne kısaca bir göz atmak yeterlidir.

Türk ekonomisi derin kriz içinde bulunmaktadır. Bunun sonuçları pratik verilerle ortadadır. 40 milyar dolarlık dış borç, % 50'lere varan işsizlik, 5 trilyonun üzerindeki iç borç, batacak içerisindeki ekonominin bazı göstergeleridir. Türk ekonomisi herkesin de kabul ettiği gibi borç sayesinde bugünkü sallantılı yürüyüşünü devam ettirebiliyor. Türkiye bütçesinin tümüne (on trilyon) yakın bölümünü ancak iç borçlar ve askeri harcamalara yetiyor. "24 Ocak" ekonomik tedbirlerin devreye sokulması ile birlikte bir avuç kan emici aslağın cepleri daha da şişerken, emekçi yığınlar çok daha derin bir yoksulluk, sefalet ortamına itildi ve halen itilmeye devam ediyor. Öteden beri ulusal gelirin ağırlıklı bölümünü gasp eden egemen güçlerin son yıllardaki oranı % 65'lere çıktı. Gelir vergisinin % 75'ini veren emekçiler ne var ki toplam ulusal gelirden ancak % 17'sini alabiliyorlar. "24 Ocak" kararlarıyla büyük holdinglerin kârı arttı. Ücretler ise sürekli düşük tutuldu. Emperyalist tekellerin ve onların IMF gibi kuruluşlarının cenderesinde suyu sıkılmış limona dönen Türk ekonomisinin belini doğrultmasına mevcut dünya konjonktürü imkan tanımıyor. Komprador-feodal düzenin çıkmazı, yine kriz olgusu içinde olan dünya Emperyalist-kapitalist sisteminden ötürü daha da derinleşiyor. Dünya borsalarında son kırk yılın en rekor düşüşlerinden bir olan düşüş ve bunun yol açtığı panik, emperyalist sistemin bunalımının tipik bir göstergesidir. Yapının daha da körüklenmesi için emperyalist güçlerin bankaları vasıtasıyla devreye girmeleri de mevcut dünya yapısının krizini altıtmeye çare olmuyor.

Sistemin krizi, dış ticaret açıkları, bütüme huzarındaki düşüş, emperyalist savaş tehlikesinin mevcut boyutlarıyla da

ortadadır. Bütün bunlara Yeni Demokrasi'nin önceki sayılarında değinmiştik. Burada işaret etmek istediğimiz, dünyanın bugünkü mevcut yapısının Türk ekonomisini daha derin uçurumlarla yüz yüze bırakacağı, komprador-feodal düzenin açmazlara çare bulmasının esas olarak olanaksızlığıdır. Nitekim "24 Ocak" tedbirleriyle işin kurtulamadığı, aksine daha derin bunalımların davet edildiğini gören Türk devleti, bugün hükümet kanalı aracılığıyla "4 Şubat" tedbirlerini devreye sokmuştur. Bu müttehale ile kredi faizlerinin % 20'lere çıkışı gibi sonuçlar egemen sınıfların önemli bir bölümünü ayağa kaldırdı. Özellikle burjuva-feodal muhalefet cephesi (SHP, DYP) yeni önlemlere, "halkı sokağa dökeceği", "rejimi tehlikeye atacağı", "özel sektöre taşıyamayacağı yükler bindireceği" suçlamalarıyla karşı durdular. 4 Şubat tedbirleri komprador holdinglerin kendi arsalarındaki, kamu ile özel teşekküller, kompradorlarla orta seviyedeki işletmeler arasındaki çatışmaları derinleştirdi.

ABD emperyalistleri ve IMF'nin doğrudan direktifiyle devreye sokulan bu önlemler, "Özal'ın keyfi böyle istedi, böyle yapıyor" şeklinde değerlendirilemez. Mevcut dünya ve ülke koşullarının sonucu olarak uygulamaya sokulan bu alternatifler çare olmayacaklardır. Nitekim şahlanışı sürdüren enflasyon, peşpeşe patlayan zam fırtınası vb. bu gerçeğin sadece bir iki sonucudur.

Yatırımların durma noktasına gelmesi, dış borç, döviz darboğazı, enflasyon, hayat pahalılığı, işsizlik vb. egemen sınıfların belini büken ekonomik sorunlardır. Kıyıdan köşeden yamalarla ekonominin düzleşmesi bir yana geçici rahatlamalar bile sözkonusu olamaz. Bunlara bağlı olarak toplumsal muhalefetin gelişmesi, grevlerin giderek yaygınlaşması, öğrenci olayları, Kürt sorunu, gerilla sorunu, Orta-Doğu jandarmasının getirdiği yükümlülükler vs. egemen sınıfları diken üstünde oturtan sorunlardır.

Ekonomik kriz sinyallerini verirken

egemen sınıflar arasındaki dalaşmada boyutlanıyor. Egemen güçler kendi aralarındaki menfaat dalaşmasında daha atik ve hareketli bir çatışma ortamı sağlamakla burjuva-feodal sistemin politikasının emekçi yığınlar tarafından görülmesine kendi iradeleri dışında da olsa imkanlar sunuyorlar.

Anayasa, seçim senaryoları, demokrasiye geçiş projeleri, referandum gibi konularda nisbeten hareketlenen ve Yeni Demokrasi'nin daha önceki sayılarında yaptığı; "gelecekteki günler bu çatışmaların daha da yoğunlaşarak alevleneceğini gösteriyor" belirlemesini haklı çıkarıyor, hakim sınıflar arasındaki bugünkü keskin dalaşmalar, komprador-feodal düzenin çıkmazını iyice derinleştiriyor. Hakim sınıfların kendi aralarındaki çelişmelerin bugünkü yüksek boyutları varolan ekonomik bunalımdan ayrı ele almamız. Ve yine bu sonuç diğer

örgütlerin olayı üstlendiği iddia edilse de, bu olayla devrimci örgütlerin ilgisi olmadığı çok açık. Devrimci örgütlerin adını bu olaya karıştırmak isteyen MİT'tir. Böylece baskıların ve terörün boyutunu yükseltmek istiyorlar.)

Egemen sınıflar arasındaki çatışmada bugün başlıca üç büyük blok yarışıyor. Bunların birincisi; Cumhurbaşkanlığı, ordu ve Millî Güvenlik Kurulu'na hakim olan, daha doğrusu devletin işlerini elinde tutan, diğer hakim sınıf kliğine nazaran devlette daha fazla ağırlığını hissettiren **Merkezci Kemalist-İnönücü Kilitir.**

İkincisi; Komprador feodallerin Hürriyet ve İtilaf, Terakki Perver Fırkası geleneğini temsil eden (DP-AP çizgisinde yürüyen) ve bugün ANAP ile DYP içerisinde yer alan (hali hazırda en büyük kesimi ANAP içerisinde) bloktur. Bu blokta Amerikancıdır.

yönüyle sözkonusu istikrarsızlığı körükliyor. Halk muhalefetine daha güçlü bir ilerleyişine elverişli ortam sağlanmada önemli bir unsur olarak rol oynuyor.

Özal'a suikast, Vuralhan olayı, MİT, protokol anlaşmaları, Genelkurmay Başkanlığı, "4 Şubat" kararları konusundaki çatışmaların temelinde yatan nedenler hep bu çelişkilerdir.

(Özal'a suikast egemen sınıflar arasındaki çelişkinin bir sonucudur. Bu olay MHP'iler tarafından düzenlenebileceği gibi, MİT içinden veya ANAP içindeki MHP'iler tarafından da düzenlenmiş olabilir. Bu olay Özal'a bir gözdağı vermedir. Özellikle MİT içindeki saflaşmalar, egemen sınıfların anlaşmasına paralel olarak-sonucu büyük bir ihtimal. Her halükarda egemen sınıflar cephesindeki çelişkinin boyutunu gösteren bir olay olarak değerlendirmek gerekir. Burjuva basınında, diğer bazı devrimci

Üçüncüsü; Avrupa'lı komprador-feodallerin bloğudur. Bunlar SHP ve DSP içerisinde yer almaktadır.

Ayrıca MÇP gibi Amerikancı komprador-feodal güçler de vardır. Bugün egemen sınıflar arasındaki çatışmada birincil derecede şöyle bir mevzilenme sözkonusudur. Kemalist-İnönücü Merkezci Kanat ile hükümetin ittifakı, muhalefetteki Amerikancı, Avrupalı komprador-feodal güçlerle çatışıyor. Evren ve Özal'a karşı burjuva muhalefet belli noktalarda beraber hareket ediyor.

Şüphesiz bu çok genel bir ayrımıdır. Ayrıca her blok kendi içerisinde de çatışıyor. Ve bazen de müttefikler değişiyor. Örneğin Cumhurbaşkanlığı ve Genelkurmay meselesinde, veya adına "sivilleştirme operasyonu" denilen çeşitli konularda Merkezci Kemalist-İnönücü Kanat ile ANAP çatıştı. Ve bu çatışmada ANAP rakibi olan partiler bazı yön-

lerde ANAP'a destek verdiler. (Protokol, Genelkurmay'ın MSB'na bağlanması tartışması gibi.)

Ayrıca egemen sınıf partilerinin her birinin kendisi içinde de ciddi çatışmalar ve çatışmaları mevcuttur. Son günlerde ANAP içerisinde cereyan eden olaylar bunun bir örneğidir. ANAP'ta bugün üç eğilim var. Birincisi; Keçeciler'in başını çektiği Muhafazakarlar (Salametçi çizgide yürüyorlar.) İkincisi; Taşar'ın başını çektiği Milliyetçiler (Bunlar da esas olarak hareketçi çizgide yürüyorlar.) Üçüncüsü; Özalp-Taşoğlu-Tuncer gibilerinin başı çektiği Liberaler.

Özal, halihazırda üç eğilimi birleştirmede bir denge misyonu oynuyor. Aslında kendisi de "Liberal" kanatta yer alıyor. Özal halihazırda her ne kadar kanatları birarada tutma "becerisi" gösterebiliyorsa da (ANAP'ın bugün zor da olsa hükümet olması önemli bir avantajdır) durum tehlike sinyalleri veriyor. Son kongre(alt) tartışmalarında iyice açığa çıkan çatışma ve boyutları ANAP'ın gelecekte mevcut birliğini sürdürmesinin zorluklarını gösteriyor.

SHP'de de cadı kazantı kaynamaya devam ediyor. Kanatlar arası çatışma boyutlanarak sürüyor. MKYK, Genel Sekreterlik, Genel Başkanlık, "CHP'leşme" tartışmalarında ortaya çıkan durum ve İnönü'nün istifasıyla noktalanmış (sonradan geri çekti) gelişmeler vaziyetin ne olduğunu gösteriyor. Her ne kadar bazı suni önlemlerle görünürde şimdi bir "yumuşama" sağlanmışsa da işin gerçeği bunalımın daha da büyüterek devam edeceğidir.

SHP'deki kanatları şöyle ayırabiliriz.

Topuz ve Baykal'ın başı çektiği ve CHP'leşmeyi öneren, içte ağırlıklı olmasa da mevzilenmiş millî burjuva güçlerin ve "sol kanat" denilen kesimin tasfiyesini isteyen kanat. Bu kanat SHP'den fanatik, sağcı, faşist kanattır.

İkinci kanat: "İhmal" olarak adlandırılan ve başını İnönü, Sağlar gibilerinin çektiği ve denge, "birleştirme" misyonu oynamaya çalışan kanattır. (Sendikacılar gibi gruplar ikinci kanatla hareket etmektedirler, bazen zik-zaklar da yapıyorlar.)

Üçüncü kanat: Millî burjuva güçlerin, "sol" olarak adlandırılanların ve bazı Kürt millî burjuva ve orta, küçük toprak ağalarının çıkarlarını savunanların bugün birlikte yürüdükleri kanattır. Bu kanadın başını, Canver, Eren, Ahmet Türk, Ateşoğulları, Veli Yıldırım gibi milletvekilleri çekmektedir. Doğu ve Güneydoğu SHP milletvekillerinin önemli bir bölümü bu kanatla birlikte hareket etmekte ve bu kanat içerisinde en radikal kesimi oluşturmaktadırlar. SHP'de

Üçüncü kanadın tasfiyesi veya en azından susturularak ezilmesi düşünülmektedir. Topuz ve Baykal'ın parti içi bu önemli stratejik görevine, İnönü'nün de yatması beklenmeyecek bir olgu değildir. Ve zaten bugün de bu yönlü girişimler mevcuttur. İnönü her ne kadar çegitli seviyelerde Baykal kanadıyla çatıştıysa da üçüncü kanada karşı oranda birlikte bazı noktalarda hareket edebiliyor. Önümüzdeki dönem bu konuda üçüncü kanada karşı Baykal'la birlikte olma konusunda daha keskin tavırlar alabilir. Ne var ki, üçüncü kanat kolay dize getirilecek kadar zayıf değildir. Bu duruma vaziyet alışlarda bazı farklı tavırların olmasını da muhtemel kılıyor. DYP'de kanatlar arası çatışmadan ciddi ölçüde dertlidir. Son parti içi seçimler üzerine süren tartışmalar bunun en bariz örneğidir.

Sonuç olarak egemen sınıflar cephesi kaynıyor. Çatışmaları derinleşiyor. Ve önümüzdeki günler bu durum yoğunlaşarak devam edecektir.

Egemen sınıfların halk muhalefetine karşı tutumlarına da kısaca değinmek istiyoruz. Kürt ulusal sorunu ve gerilla mücadelesi tüm egemen sınıfların bazı ufak tefek farklılıklara rağmen en temel birlik noktalarından biridir. Bu konuda esasa ilişkin birlikte hareket edebiliyorlar. Ancak sorunun üzerine yürüme herkesin ortak düşüncesi olmasına rağmen "uygulanması gereken politika"nın bazı ayrıntılarında hemfikir olmadıkları konular da var. Örneğin Olağanüstü Hal Bölge Valiliği, Köy Koruculuğu, Göç gibi uygulamalarda hakim sınıflar arasında görüş farklılıkları vardır. Mesela SHP, DYP gibi hakim sınıf partileri bu uygulamaların daha büyük tehlikeleri davet ettiğini söylüyor, hükümeti uyarıyorlar. Daha "bağnaz", "tutucu" alternatiflerle hareket eden ANAP ve mer-

kezci kılığı sorunun halli için daha "liberal" politikalar uygulamaya davet ediyorlar. Şüphesiz tümü Kürt ulusal hareketinin, gerilla faaliyetinin, daha doğrusu sosyalist ve radikal devrimci, ilerici mücadelesinin ezilmesinde hemfikirlerdir. Fakat bunun yol ve yordamı noktasında tartışmakta ve çelişkilere düşmektedirler.

Halk muhalefetine çok daha saldırgan bir tutum içinde olan ANAP ve Merkezci kılığı nazaran hakim sınıfları önemli bir bölüme (SHP-DSP-DYP) muhalefette olmalarının da bir sonucu olarak nisbeten daha "liberal" bir tutum takınıyorlar. Bunlar katı yasaklama, koya baskı ile işin üstesinden gelinemeyeceğini hesap ediyor, aslında düşman olduklarını ve gerilettilmesini, sindirtilmesini canı gönülden arzu ettikleri halk muhalefeti dejenere etme ve ona "dost" görünme, böylelikle kendi emelleri için bir kaldiraç olarak kullanma stratejisi izliyorlar. Hakim sınıflar arasındaki bu tutum farklılıklarına bakarak bazılarını karşı iyimserlik duygusu besleyen, burjuva kuyrukçu yola giren eğilimlerle amansız bir mücadele içinde bulunmalıdır.

Burjuva muhalefetin çeşitli güçlerin "genel af", "sendikal özgürlükler" gibi bazı talepleri savunması aslında toplumda bu doğrultuda oluşan istemleri ve bunun sonucu olan potansiyeli kapılma arzusundan ötürüdür. Kaldı ki oldukça zorlanan eski alternatifleriyle işin üstesinden gelemeyen, toplumsal patlamaların kapıyı dövdüğünü hissedilen ANAP, dejenere etmek veya en azından birazcık yumuşatmak gayesiyle çeşitli ödünler verebilir. Bunları bahş olsun diye değil, halk muhalefeti karşısındaki çaresizliğinden vs. vermek zorunda kalacaktır, kaçıyor da. (Örneğin, cezaevlerine ilişkin son uygulamalar.)

Gün geçtikçe yıpranan ve oy potan-

siyeli son kamuoyu yoklamasından da açıkça görüldüğü gibi daralan ANAP hükümetine karşı, burjuva-feodal muhalefet cephesinin halk muhalefeti kuyruğuna takma girişimine karşı uyarık olunmalıdır. Ve buna hizmet edilecek tutumlara aman tanınmamalıdır.

Devrimci proletaryanın alternatifi yükseltilmelidir. "Sol"dan burjuva-feodal düzeni "iyileştirme" reçeteleri öneren ve halk muhalefeti düzen çerçevesinde kabul edilebilir zemine çekmeye çalışan (ki bundan koşullar gereği çok başarılı olamayacaklardır) güçlerin alternatifleri deşifre edilmelidir.

Dünya konjonktüründe ABD'ye karşı en azından denge tutturmaya çalışan RSE'nin güttüğü stratejik politikanın çıkarlarına göre kendisini şekillendirip siyasal arenaya girmeye çalışan "TBKP" gibi karşı devrimci odakların teşhiri saklanmamalıdır. Bunlara ilişkin yaklaşımlarımız daha önceki yayınlarımızda ortaya koyduk. Yeniden ele alma yerine tüm belirtilen temellerde aktif bir faaliyete çağırıyoruz. Parlamenterizmi kutsayan, devrimci şiddete hakim sınıflarla kolkola saldıran, devletin resmi ideolojisi Kemalizmi göklere çıkaran, barışçı yollarla daha "iyi"ye dönüştürme prensibini temel alan, NATO'da daha "akılcı" bir siyaset izleyerek kalınmasını savunan, özel sektörlerin çıkarlarını korumaya karşı olmadıklarını da bas bas bağırarak, yüzlerindeki maskeleri bir kenara fırlatarak artık açıktan proletarya diktatörlüğüne saldıran Yağcı ve Sargın kumandasındaki "TBKP" cephesinin ipliğinin daha yoğun açığa çıkarılmasını zaruriyeti unutulmamalıdır.

□

SOSYALİST BASIN SUSTURULAMAZ KAMPANYAMIZ VE SONUÇLARI:

Geçen 12. sayımızda Yeni Demokrasi, Yeni Çözüm, Emegün Bayrağı ve Güneşe Çağrı dergileri olarak başlattığımız "SOSYALİST BASIN SUSTURULAMAZ" kampanyasının Açlık Grevi aşamasına kadar olan gelişmelerini anlatmaya çalışmıştık. Bu sayımızda ise, Açlık grevi, gelişmeleri, sonuçları ve bazı yanlış anlayış ve değerlendirmeleri ele alarak, kampanyamızın genel bir değerlendirmesini sunmaya çalışacağız.

Herşeyden önce, 4 derginin birlikte başlattığı Sosyalist Basın Susturulamaz Kampanyası asgari de olsa hedeflerine ulaşmıştır. Bu her lafın başı "demokrasiden" ve "basın özgürlüğünden" bahseden başta hakim sınıfların sözcülerinin gerçek yüzlerini geniş kitlelerde açığa çıkarma ve bunların yüzünü teğhir etmede etkili olmuştur. Çeşitli milliyetlerden Türkiye emekçi halkının haklı ve meşru olarak, legal basın alanındaki sesi, nefesi, gözü ve kulağı olma amacıyla yayın hayatına başlamış aylık sosyalist dergilerin susturulamayacağını, halkımızdan, haklı ve meşru yayın yaşamımızdan kolay kolay koparıp atılamayacağımızın bir göstergesi olmuştur. Kampanyamız, okuyucularımızın dergilerine sahip çıkmalarını ve aynı zamanda dergilerin okuyucularıyla bütünleşmesinin iyi bir vesilesi olmuştur. Kampanyamız bugün hala milyonlarca kitleye hitap edememekle birlikte, günden güne ürajlarının arttığı, etkili ve her geçen gün kitleler tarafından daha dikkate alınır bir hale gelen sosyalist dergilerin, hakim sınıfların azgın saldırıları

karşısında sessiz kalmayacağımızın ciddi bir göstergesi olmuştur. Kampanyamız, sosyalist basına yönelik saldırılar karşısında, ortaklaşa elbirliğiyle, omuz omuza aktif mücadeleyle devrimci, demokrat, sosyalist dergilerin seslerini duyurabileceklerini göstermiştir. Birlikte hareket etmenin gerekliliği ve zorunluluğu kendisini pratikte daha somut göstermiştir. Ülkemizde gerçek anlamda hiçbir şekilde zaten bahsedilemeyecek olan özgürlüğün, ulaşılabilen kesimlerde de yaygınlık ve kesinlik kazanmasına iyi bir vesile olmuştur. Kampanyamız, sözde bahsedilen hukuk düzeninin, kimin için düzenlendiğini, kimin elinde ve hizmetinde olduğuna, sözde İnsan Hakları Evrensel Beyannamelerine imzalarını atanların, imzalarındaki kan lekelerinin uluslararası kamuoyunda da duyurulmasında ciddi bir rol oynamıştır.

Kampanyamız, Açlık Grevi aşamasına geldiğinde, geride günlerce yoğun bir şekilde yürütülen çeşitli etkinlikler sonucu yaratılan bu kamuoyunun üzerinde yükselecekti.

Yürütülen yoğun görüşmeler, yapılan basın toplantıları sonucu yaratılan kamuoyu daha üst boyutlara çıkarılmıyordu. Aynı zamanda kampanyaya destek, pratik bir hale dönüşürmüştü ki, daha gur protestosuna sesimiz yükselsin, SOSYALİST BASIN SUSTURULAMAZ şiarımızı daha güçlü haykırılsın. Çünkü, Açlık Grevi gibi bir protesto yolunda başkaca önümüzdeki yollar ya tıkandı, ya da bugün için mümkün görülüyordu. Sonuçta Açlık Grevi eylemimiz, somut bir hak alma eyleminden ziyade, bir protesto eylemiydi. Açlık Grevimiz günlük basında ciddi bir etki yaratmazken, okuyucu çevresi, aydın, yazar ve demokrat kamuoyunda ilgiyle izleniyor, çeşitli mesaj, ziyaret vb. destekler görüyordu. İlk günlerinin daha sonraki günlerine nazaran daha sönük geçti diyebileceğimiz Açlık Grevimiz, Sultanahmet Parkına çıkılmasıyla yeni bir aşamaya giriyordu.

Sultanahmete çıkılıncaya kadar sürekli dergi bürolarımızda yürüttüğümüz Açlık Grevimiz, bu haliyle de

hakim sınıfları rahatsız ettiği, Açlık Grevi eylemi içinde düzenlediğimiz basın toplantımızda da kendisini gösteriyordu. Polis: "Sultanahmete çıkacağınızı duyduk, çıkmayın" diyordu. Bu durumu aynı gün Valilikte, Vali yardımcısı ile SHP milletvekillerinden Hüsnü Okçuoğlu, Cevdet Selvi, Mehmet Moğultay ve SHP il Başkanı Ercan Karakaş ve Yönetim Kurulu üyelerinin de bulunduğu görüşmemizde, Olağanüstü Hal Bölge Müdürü de "sizi takip ediyorduk, çıkmayın dedik", "izin isteseydiniz verirdik" diye sözde bizleri suçlamaya çalışıyordu. Dünyanın hiç bir yerinde "bir parkta banklara oturmak için" izin istendiğini biz duymadık. Anlaşılan bu zata göre "parkta oturmak için de izin istemeliymişiz"! İşin garibi, biz Sultanahmette otururken, biraz ilerimizde otobüsler dolusu turist vardı.

Bizler, çeşitli tehdit ve gözdağına rağmen Sultanahmet parkına çıkıp ziyaretçilerimizi orada kabul etmeyi karar altına aldık. Burada 2 saat kalıp banklarda oturulacak, herhangi bir gösteri niteliği özünde taşımayacaktı. Akabinde duruma göre hareket edilip alandan ayrılıp ayrılmayı kararlaştıracaktık. Yalnız bu 2 saat süre zarfında doğabilecek herhangi bir müdahale ve alınmaya karşı direnecek, "İnsanlık onuru işken-ceyi yenecektir", "sosyalist basın susturulamaz" sloganlarını atacaktık. Banklarda ise sadece Açlık Grevindeki arkadaşlar ve basın mensupları vardı.

Ziyaretçilerimizi de özellikle uyararak uzunca beklememelerini istiyorduk. Nedeni ise polisin müdahalesine zemin yaratmamaktı. Üstelik beklediğimizin çok altında bir ilgi görmüştü. Bu durumda bizler polisin müdahalesine pek ihtimal vermezken, aradan 1.5 saat geçtikten sonra polis direkt topluca yanımıza geldi. Emniyet Müdür Yardımcısı İsmail Taşkafa ve Siyasi Şube müdürü Metin Günay eşliğindeki sivil polisler "niye toplandınız", "burada ne yapıyorsunuz" sorularına doğru düzgün cevap bile alamadan "alın bunları" diyerek arkadaşlarımızı rastgele tartaklamaya ve alınmaya başlandı. Bu durumda hazırlıksız ve dağınık bir şekilde olmanın da verdiği avantajla ciddi bir direniş gösteremedik. İlk elden polis 4 arkadaşımızı, Yeni Çözüm sahibi Metin Yavuz, Yazı işleri müdürü Çelik Malkoç, Kars Büro temsilcisi Ahmet Taşdemir ve Emeğin Bayrağı Yazı İşleri Müdürü Mehmet Çamsarı'yı aldı. Resmî ve diğer sivil polislerde arkadaşlarımızı dağıtmaya çalışıyordu. Akabinde alınan arkadaşlarımızın peşlerinden giderken, yolda karşılaştığımız gazetecilerin sorularını cevaplarırken bu esnada da polis iki arkadaşımızı daha Güneşe Çağrı sahibi Kubilay Akpınar ve Muhabiri Mehmet Deprem'i alıyordu. Bu alınma esnasında da başta biz Yeni Demokrasi dergisinden orada bulunan arkadaşlarımızca gerekli müdahalenin yapılmasını ciddi bir olumsuzluktu. Bunda en önemli etk-

en ise bir arkadaşımızın bir diğer arkadaşını tutması ve onun hareketini engellemesidir. Sonuçta Sultanahmet parkında oturmamız 6 arkadaşımızın alınmasıyla sonuçlanmıştı. Burada bir kısım arkadaşın gidelim banklarda oturalım, polis alacaksa bizleri de alsın demesine karşılık bizim önerimiz ise arkadaşların bir kısmı dağıldı, eylem sonu gitmeyi kararlaştırdığımız bürodadılar, büroya gidip durumumuzu değerlendirelim ve arkadaşlarımızın alınmasına karşı yapmamız gereken şeyleri yapalım oldu. Sonuçta büroya gitmemizin faydalı olduğu da görüldü. Çünkü bir kısım arkadaşlar bürodandı. Ve oturup durum değerlendirilerek, gerekli görüşmelerde bulunuldu.

Başta alınan karar gereği arkadaşlarımızın polisteki tavrı, onurlu bir tavidir. Açlık grevini şekerli su almayarak sürdürüp ifade vermeyi reddetmişlerdi. Dışarda kalan diğer açlık grevci arkadaşlar da, yaptığımız bir basın açıklamasıyla olayı kamuoyuna duyuruyor ve sosyalist basına yönelik saldırıların fiili bir saldırıya dönüştüğü anlatılıyordu. Aynı gün SHP milletvekillerinden Hüsnü Okçuoğlu, Cevdet Selvi, Mehmet Moğultay ve SHP İstanbul il Başkanı Ercan Karakaş ve Yönetim Kurulu üyelerinin de bulunduğu bir grup Valiliğe gidiyor, arkadaşlarımızın bırakılması ve alınmayı protesto ettiğimize dile getiriliyordu. Aynı günün akşamı, alınan arkadaşlarımızın polisteki kararlı tavrı karşısında polis şaşkına dönüyor ve dışarda kalan arkadaşlarımızın akşamı ziyaret amacıyla gittikleri Anadolu Kültür Araştırma ve Yayınlaştırma Derneği (AKAD) basılarak hem demek faaliyetleri engelleniyor, hem de orada bulunan 50'ye yakın insan 3 saati aşkın içinde mahzur bırakılıyordu. Burada açlık grevi yürüten arkadaşları tespit etmek istedilerse de bunda da başarı sağlayamamışlardı. Sonuçta acılarını AKAD'dan çıkmak üzere dernekten ayrılıyorlardı.

Açlık grevi eylemiyle süren Sosyalist Basın Susturulamaz Kampanyamızın en hareketli ve kamuoyu odaklarının dikkatini en çok çeken bir dönemi bu dönemdi. İkinci günü arkadaşlarımızın bırakılmasıyla birlikte yaptığımız ortak değerlendirme sonucu, açlık grevimizi bir gün sonra akşama doğru geniş bir katılımı bi-

tırme kararı alınmıyordu. Açlık grevi boyunca İstanbul'da ortalama katılım 20 dolayında idi. En son günü 100'e çıkan Açlık Grevci sayısı, akşama doğru coşkuyla bitiriliyordu.

Kampanyamız boyunca ve Açlık Grevi esnasında bizleri yalnız bırakmayan başta fedakar okuyucularımız, aydın, yazar, sanatçı, avukat, doktor, gazeteci, sendikacı, milletvekili ve bil-cümle destekçi insanlara burada teşekkürü bir borç bildiğimizi, gücümüze güç katıklarını belirtmek istiyoruz. Ve yer sorunumuzu çözmeye bizlere yardımcı olan İSD'ne (İşçi Sağlığı Demeği), AKAD'a bir dizi zorluğu göğüslemelerinden dolayı yine teşekkürü tüm kamuoyu önünde belirtmenin gerekliliğine inanıyoruz.

Burada bir parantez açarak, biz Yeni Demokrasi dergisi olarak AG'deki bir takım hatalarımızı da burada belirtelim. Dergimiz adına AG'ne süresiz olarak katılacak Yazı İşleri Müdürümüz Ali Sarıçimen ve Yayın Danışmanlarımızdan Erol Karagöz arkadaşlardan, Yazı İşleri Müdürümüzün Açlık Grevine katılmaması bizim açımızdan çok ciddi bir olumsuzluktu. Lakin dergimiz Yeni Demokrasi'nin sahibi Yusuf Uygun'un Açlık Grevine birkaç gün geç katılacağını komiteye bildirmiştik. Süresiz katılacak iki arkadaşımızdan Yazı İşleri Müdürümüzün katılmamasını bir takım nedenlerden dolayı komiteye de geç açıklamamız bir başka olumsuzluğu teşkil ediyor. Lakin dergi olarak başta kendimizin kararlaştırdığı süresiz katılacak arkadaş sayısı 2 idi ve dergi sahibimizin geç katılacağını AG'den önce komiteye aktardığımızda işe normal karşılanmıştı. Bunun dergi sayfalarında da suistimal edilerek eleştiri konusu yapılmasını biz pek anlayamadık. Komitenin aldığı karar elbette doğru idi. Ama bir takım ciddi gerekçelerden dolayı durumu daha ilk başta açıklamıştık. Bizim çok normal karşıladığımız, ama yukarıda bizi eleştiren mantığa göre eleştirilmesi gerektiğini düşündüğümüz buna benzer bir durumda Güneşe Çağrı dergisinin sahibi Kubilay Akpınar arkadaşın AG'ne bir gün sonra katılması ve Yazı İşleri Müdür'lerinin ciddi bir takım nedenlerden ötürü katılmaması durumudur. Ne hikmetse böylesi "ciddi eleştiri" sahibi arkadaşların bu durumu görememeleri herhalde "büyük bir olumsuzluk"larıdır.

Son olarak; kampanyamızın başlarında açtığımız TC Başbakanlığına hitaben imza kampanyamızın gerekli makamlara sunulması ve ortaklaşa bir gece düzenlenmesi sözkonusuydu. Gece tertip komitesinin müracatı Valilikçe yanıtız bırakılıyordu. Bundan dolayı da gece düzenlemek mümkün olmuyordu. Çıkarmamız gereken Özel sayının çıkarılmaması, bizce bir olumsuzluktur. Kamuoyuna açılan imza metninin birinci özelliği basın-yayın kuruluşlarınca (42 yayınevi ortak imza toplamaşlardır) imzalanmış olması, aydın, yazar, gazeteci, milletvekili, sendikacı, Avukat, doktor gibi belirli bir kesime önem verilmesi idi. Geniş kitlelere kampanyamızı ve baskıları anlatmanın ve hem de onların da fiili desteğini kazanmanın bir başka yolu da imza kampanyası idi.

Sonuç olarak; Sosyalist Basın Susturulamaz kampanyamızdan gelecek için dersler çıkarmamız gereken, önemle üzerinde durmamız gereken sorunlar nelerdir? Bizler her yaptığımız eylemden doğru dersler çıkarmasını bilmezsek, gelecekte yürüteceğimiz faaliyet ve eylemlerimizi de doğru temeller üzerine oturtup örgütletemeyiz. Herşeyden önce hatalarımızın kaynağına inmeden vereceğimiz yüzeysel cevaplar bizleri başarıya değil, başarısızlığa ve yeni yeni hatalara sürükler. Elbetteki hatalarımız da olacaktır, bundan kaynaklanan başarısızlıklarımızda. Mükemmeliyetçi çizvit kafasıyla bir yere varamayacağımız açıktır. Esasta bizleri geliştirip güçlendirecek olan hata ve yanlışlarımızdan çıkaracağımız doğru derslerdir. En iyimser mantıkla kişiler veya gruplar mücadele içerisinde hatalı hareket edebilirler. Ancak hataların somut olarak başkalarınınca gösterilmesi veya kendilerince görüldüğü an bunun kabul edilmemesi, giderek de karşındakine saldırmayı, artık iyimser düşünme sürecini noktalar. İşte tam da bu noktadan itibaren hatanın kaynağını bulup değerlendirmek ve onu ügünçlük kuyusundan çıkarıp, doğallığın ipine asıp, güneşin altında sergilemekten başka çıkar yol yoktur.

"Sol"culuğun kronik hastalıklarının en belirgin olanlarından birisi ise, kendi dışındakilerden farklı görünmek konusunda bitmek bilmeyen çabasıdır. Teorideki bu çabası onu

böylesine yorar ki pratikte, hareket geçmedeki pasifliğiyle ünlü iki kardeşi "sağın" yanına oturmak zorunda kalır. Çünkü o kendi dışın dakilerle nasıl, hangi noktalarda birlikte olabilirim, mücadeleyi daha da boyutlara nasıl çıkarabilirim yerine nasıl hangi noktalarda (hem pratikte hem de teoride) farklı, ayrı olabilirim düşüncesinden hareket eder.

Yazımızın girişinde de belirttiğimiz derslere ek olarak burada şun da eklemek istiyoruz. Sosyalist Basın Susturulamaz adıyla başlattığımız bu kampanyanın ilk defa bizler tarafından başlatılmış olması, geçmişte başlatılan benzeri kampanyaların eylem ayut edici özelliğidir. Kampanya 1. ay gibi uzun bir süre yoğun bir şekilde yürütülen bir kampanya olması ve siyasal başarıları açısından daha ciddi bir nitelik arzemiştir. Kampanyamızın hata ve eksikliklerine kaynaklık eden, bugünkü gücümüz ve dönemin objektifliğini dikkate alarak, tecrübesizliğin, uzal görüşlü olamamanın, bazan acelecele bazan hantal, kolektif hareket ve inisiyatifteki zaafardan dolayı bir takım eksikler ve hatalar tafi de olsa olmuştur. Sonuçta gücümüzün üzerinde bir başarı sağlandığını söylemenin yanlış olmayacağını düşünüyoruz.

Kısaca Bir Takım Sorunlar:

Sosyalist Basın Susturulamaz Kampanyasını başlatmamızın akabinde sıkça yüz yüze geldiğimizi özellikle iki sorunu burada açarak cevaplandırmaya çalışalım.

--Niye tüm "sol" dergiler kampanyada yoktu?

Buna verilecek ilk cevap, "sol" denilen diğer dergilerin bu kampanyaya katılmaları için çağrı yapılmıştı, ve tüm çabalarımıza karşın katılmadılar. Bu bahsi geçen diğer "sol" dergilerin vardım duymaz tavırları ve böylesi bir kampanyaya istekli de olmamaları kampanyanın dergi tarafından örgütlenmesini gün deme getirmiştir. Üstelik kampanyamız süresince de bu bahsi geçen "sol" dergiler tarafından destek alınmamıştır.

--Açlık Grevi eylemi pasif bir eylemdir, kaleminiz varken böylesi bir eylemi basın alanına taşınması yanlıştır. Buna vereceğimiz yanıt ise

kalemimizi kırmaya çalışanlara karşı dişimizle turnağımızla ve çeşitli mücadele metodlarıyla mücadele edeceğimizi ve bunlardan bugün bir protesto biçimi olarak ve aynı zamanda zorunlu kaldığımızdan dolayı Açlık Grevine başladığımızdır. Kalemimizi kırdurmamak, sesimizi susturmamak için elimizden ne geliyorsa yapacağımızın bilinmesidir.

Kampanyamıza ilişkin bu değerlendirmelerin dışında, kampanyayı birlikte örgütleyip yürüttüğümüz dergilerden Emegin Bayrağı'nı bize yönelttiği eleştirileri ele alıp değerlendirmek istiyoruz.

Birinci eleştirileri şudur:

"Biz bu anlayışla 1. sayımızın teknik hazırlıklarını yaparken, YENİ DEMOKRASİ dergisinin 8. sayısı da toplatılıyordu. O dönemde ilk iş olarak, baskılara karşı birlikte ne yapabileceğimizi konuşma önerisini arkadaşlara götürdük. Ancak gördük ki, arkadaşlarda bir karamsarlık havası var. Bundan sonra da değişik zamanlarda dergiler arasında eylem birlikleri oluşturmak için çaba sarfettik. O günkü koşullarda bunda başarılı olmadık." (Emegin Bayrağı, Sayı 6, sf: 3)

Gelişmelerin eksik anlatılmasını bir yana bırakıyoruz ve buradaki "karamsarlık havası var" eleştirisine gelelim. Biz; henüz Emegin Bayrağı'nı arkadaşlarla tanışmadan önce, 7. sayımızın toplatılmasıyla birlikte, dergimizin toplatılmasının protestosunu içeren basın açıkla-

mamızın yanında, bir de basına yönelik genel bir imza metni hazırlamıştık. Bunu, bir plan dahilinde değişik kesimlerin (avukatların, doktorların vb.) kendi aralarında toplayacakları imzalarla kamuoyuna maletmeyi hedeflemiştik. Lakin başarılı olamadık. Buna, Yeni Çözüm'den arkadaşlar 2000'e doğrununda imza atacağını öğrenmelerinden dolayı imza atmamışlardı. Akabinde 8. sayımız toplatıldı ve bir basın toplantısıyla bunu protesto etmeye çalıştık ve aynı gün sizinle oturup ne yapabileceğimiz üzerine de konuşarak yukarıda anlattığımız girişimlerimizi size de anlattık. Buradan ve böylesi bir durumumuzdan nasıl bir "karamsarlık" havamızın olduğunu biz çözemedik. Yapığımız basın toplantımızın, yanlış hatırlamıyorsak ikinci günü sizinle birlikte diğer dergileri dolaştık. Ama bundan da sonuç alamadık, farklı bir olay. Tüm bunlardan dolayı getirdiğiniz eleştirinin haksızlığı, yersiz ve ayaklarının havada olduğu açık bir gerçek.

Arkadaşların ikinci eleştirileri ise şudur:

"...Burada özellikle Yeni Demokrasi dergisinin açlık grevi sırasındaki insiyatifsizliğini vurgulamamız gerekiyor. Kampanyayı yürüten dergilerin sahip ve yazı işleri müdürleri açlık grevine süresiz olarak katılacaklardı. Kampanyanın başında alınan karar böyleydi. Ancak, açlık grevinin ilk günlerinde Yeni Demokrasi'den ne dergi sahibi ne de yazı işleri

müdürleri vardı... Yazı işleri müdürünün "açlık grevine katılmam" demesine rağmen bu durum bize bildirilmedi. Bunu daha sonraki günlerde öğrenebildik. Yine aynı arkadaşlar, "dergilerimizin çıkışının aksaması pahasına da olsa, açlık grevini yürütürüz ve yürütülmelidir" demelerine karşın, dergi sahibi dergilerini hazırlamak zorunda olduğunu belirterek açlık grevinin ilk 4 gününe katılmadı. Bu durum kampanyanın insiyatifinin tanınmamasından başka bir anlama gelmiyordu." (agy.)

Özetlersek:

1- Açlık grevi sırasındaki insiyatifsizlik.

2- Açlık grevinin ilk günlerinde dergimiz sahibinin ve yazı işleri müdürünün bulunmaması,

3- Kampanyanın insiyatifinin tanınmaması.

1- Şimdi arkadaşlar, açlık grevindeki insiyatifsizliğimizi yazı işleri müdürümüzün ve dergimizin sahibinin geç katılmasına bağlıyorlar. Bizim açımızdan dergimizin insiyatifini kullanan ve açlık grevine süresiz katılan yayın danışmanımız vardı. Ki insiyatifsizliğin içi açılmadığından çeşitli yorumlar yapılabilir. Ne söylenmek istendiği net ifade edilmediği için biz açlık grevi içindeki insiyatifsizlikten Sultanahmet'teki olayı anlatmak istediklerini anlıyoruz. Bunu ise biraz önce anlatmıştık.

2- Bu durumu yukarıda izah etmiştik. Tekrar olmasın. Lakin dergimizin sahibinin geç katılmasını açlık grevi öncesi komiteye iletmış ve sizlerde kabul etmiştiniz. Açlık grevinin iç disiplini gereği açlık grevine katılanların sürekli birlikte olmaları gerektiği biçiminde bir kararın alınmasından dolayı, getirdiğimiz "arkadaşımızın yanına bir başka açlık grevine katılan arkadaşın verilerle hem dergi büromuzdaki işlerini yürütsün ve hem de açlık grevine daha erken katılsın" önerimiz, sizlerin kör inancınız yüzünden kabul görmedi. Akabinde bu karar sizler tarafından da çiğnenmiştir.

3- Yukarıdaki eleştirilerin kampanyanın insiyatifinin tanınmadığı gibi bir eleştiriyiyle mahkum edilmeye çalışılmasının adını biz koymayacağız. İnsiyatif eğer müdürün katılmaması ve dergi sahibimizin açlık grevine geç katılması ile tanınmamışsa, bi-

BASIN AÇIKLAMASI

Demokratik Kamuoyuna!

Demokratik Basına ve Kuruluşlara!

Demokrasiye geçildiği propagandasıyla, kamuoyunun inandırılmaya çalışıldığı günümüzde, Türkiye'deki gelişme ve mevcut durum içler acısıdır.

—Kürt ulusunun hiçbir demokratik hakkı yok,

—İşçi sınıfının özgürce grev yapma hakkı elinden alınmış...

—Öğrencilerin demokratik örgütleri büyük baskılara mağruz kalmakta...

—İnsanlar düşüncelerini söyleyip yaşadığı zaman tutuklanıyor, yüzlerce yıl ceza veriliyor...

—İlerici-Sosyalist basın susturulmak isteniyor. Bazı yazılar bahane edilerek sürekli toplatılıyor ve böylece ekonomik olarak çöktürülmek isteniyor.

Egemen güçlerin sosyalist basından korkularını anlıyoruz.

Onlar halka gerçeklerin, düşüncelerin ulaşmasını engellemek istiyorlar. Dikensiz gül bahçesi istiyorlar.

Başbakan Özal'ın Türkiye'de "Demokratik ortam var" yolu beyanlarına bakmayın. Durum demokrasiyle tam bir tezat içindedir. Uluslararası Basın Enstitüsü'nün (IPT) İstanbul'da yapılan Kongresinin üzerinden henüz fazla bir zaman geçmeden Dergimiz YENİ DEMOKRASİ'nin 10. sayısı, EMEĞİN BAYRAĞI'nın 3. sayısı, YENİ ÇÖZÜM'ün 14'inci sayısı DGM savcısı tarafından toplatıldı.

Milliyet gazetesinin "Apo" ile yaptığı röportaj yasaklandı. Röportaj sayısı toplatıldı. Cumhuriyet gazetesi Ankara Bürosu güvenlik gerekçesiyle basılarak arandı. Yayın yönetmeni gözaltına alındı.

Toplumsal Kurtuluş dergisi sahibi ve yayın yönetmeni halen gözaltında tutuklu bulunmaktadır. İlerici ve Sosyalist basın üzerindeki baskıları protesto etmek için, DGM savcılığı önüne koyulan siyah çelenkten ötürü Yeni Demokrasi ve Emeğin Bayrağı muhabirleri polis saldırısına mağruz kaldı ve gözaltına alındı. Dergimiz Yeni Demokrasi'nin 7.8.10. ve 11. sayılarının toplatılması, diğer ilerici dergilerin üzerindeki sürekli baskılar Türkiye'de demokrasinin nemeveni bir şey olduğunu gösteriyor.

Egemen güçlerin amaçları açık, ilerici ve sosyalist basını siyasi ve ekonomik olarak ablukaya almak ve susturmak...

Bilmelidir ki Evren ve Özal'ın bahsettikleri demokrasi bir avuç mutlu azınlık içindir. Halka ve emekçilere demokrasi yerine baskı ve zulüm vardır. Hakım sınıfları rahatsız eden beyanlarda bulunmak, onu yazıya dökmek ve halka ulaştırmak "suç" olarak gösterilmektedir. Bu "suç"tan ötürü onlarca gazete ve dergi sahipleri ya da yazı işleri müdürleri ve yazarları zindanlarda tutulmakta, on yıllarca hapis cezalarına çarptırılmaktadır. Zindana atmadıklarını ise sürekli gazetelerin ve baskı altında tutulmaktadır.

Demokratik kamuoyundan ve duyarlı basından,

İlerici, sosyalist ve demokratik basın üzerindeki toplatma kararlarını, baskıları protesto etmeye çağırıyoruz. Demokrasi, bağımsızlık ve sosyalizm için mücadele yürütenleri yalnız bırakmamaya...

İlerici ve sosyalist basınımızın susturulmak istenmesine seyirci kalmamaya çağırıyoruz.

25 Haziran '88

YENİ DEMOKRASİ

Avrupa Temsilciliği

T.C. BAŞBAKANLIK MAKAMINA ANKARA

“Demokrasi” ve “basın özgürlüğü”nden her fırsatta söz edilen ülkemizde, yayın yaşamına atıldığından bu yana, sosyalist, devrimci, demokrat yayınlar üzerindeki baskıların giderek yoğunluk kazanması ve açıkça bu dergilerin varlığını ortadan kaldırmayı hedefleyen bir saldırıya dönüşmesi, dikkat çekici bir durum oluşturmaktadır.

Demokrasinin ilk akla gelen özelliği, hiç kuşkusuz düşüncelerin ifade edilmesi özgürlüğüdür.

Oysa siyasi dergiler üzerinde yoğunlaşan baskılar, özellikle de dergilerin göstermelik gerekçelerle toplatılması, ülkemizde “düşüncelerin ifade edilmesi özgürlüğünün” varlığından söz edilebilmesi olanaklı olmadığından en somut kanıttır.

Yasal, bağımsız siyasi yayınlar olan dergilerimizin, emekçi halkımız çıkarına yaptığı yayınlardan rahatsız olduğunu bu şekilde gösteren siyasi iktidar, böylece de kimler için demokrasi öngördüğünü açık sergilemiş olmaktadır.

Biz aşağıda isimli yazılı siyasi dergi yöneticileri ve duyarlı, sorumlu, gerçek demokrasiye inanan devrimci, demokrat, yurttaşer sosyalist, aydın insanlar olarak SOSYALİST BASIN ÜZERİNDEKİ BASKILARA SON! diyor, sosyalist hasının maruz kaldığı baskıların protesto ediyoruz.

Yeni ÇÖZÜM Dergisi Sahibi Metin YAVUZ, Yeni ÇÖZÜM Dergisi Yayın Danışmanı Suzvi ÜRKMEZER, Yeni ÇÖZÜM Dergisi Yayın Yönetmeni Cafer SOLGUN, Yeni ÇÖZÜM Dergisi Yazı İşleri Müdürü Çelik MALKOÇ, EMEĞİN BAYRAĞI Dergisi Sahibi Yalçın ATEŞ, EMEĞİN BAYRAĞI Dergisi Yazı İşleri Müdürü Mehmet ÇAMSARI, YENİ DEMOKRASİ Dergisi Sahibi Yusuf UYGUN, YENİ DEMOKRASİ Dergisi Yazı İşleri Müdürü Ali SARIÇİMEN, GÜNEŞE ÇAĞRI Dergisi Sahibi Kubilay AKPINAR, GÜNEŞE ÇAĞRI Dergisi Yazı İşleri Müdürü Menderes BULUT, Toplumsal DİRİLİŞ Dergisi Sahibi Cema' YALVAÇ, Toplumsal DİRİLİŞ Dergisi Yazı İşleri Müdürü Hasan UŞAK

Mehmet Ali Eren milletvekili, Mustafa Kul milletvekili, Ahmet Türk milletvekili, Mahmut Aınak milletvekili, Adnan Keskin milletvekili, Arif Sağ milletvekili, Cumbur Keskin milletvekili, Kenan Sönmez milletvekili, Kamil Ateşoğulları milletvekili, Cüneyt Canver milletvekili, Aziz Nesin yazar, Demirtaş Ceyhan yazar, Adnan Ekmen milletvekili, Mesut Mertcan spiker, Turgut Atalay eski milletvekili, Fuat Atalay milletvekili, Kamer Genç milletvekili, Orhan Veli Yıldırım, milletvekili, Hail Çuhaoğlu milletvekili, Hüsnü Okçuoğlu milletvekili.

“SOSYALİST BASIN

SUSTURULAMAZ”!

KAMPANYASINI

DESTEKLİYORUZ

Son günlerde Özel hükümeti basına karşı yeni bir huruç hareketi başlatmış bulunmaktadır. Böyle bir saldırının uygulanan ekonomik politikamızın iflasla yüz yüze geldiği, toplumsal kıyıdanışların giderek daha ciddi boyutla kazandığı günümüzde denk düşmesi özellikle dikkat çekicidir. Ülkemizde genelde basın, özel olarak da ilerici demokrat-devrimci basın üzerindeki yasaklama ve toplantıların yanısıra çalışanlarının gözaltına alınıp baskı ve işkenceye maruz bırakılması, yüzyılları geçen ağır cezalara çarptırılarak köhnemiş zindanlarda çürümeye terk edilmesi yabancı olmadığı uygulamalardır. Ancak sözünü ettiğimiz olay, bu uygulamalar grafiğini bugün son hızla tükseleştirmektedir. Nedendir bu? Demokrasiye geçildiği iddialarının bolca tekrarlandığı, uluslararası anlaşmalara imzaları atılıp bunların revü yıldızlarına taş çıkartırcasına renkli ve bir o kadar da sahtekar fotoğraflarla reklamının yapıldığı ve yine hukuk devleti olunduğu yönündeki propagandaların kulakları tırmalırcasına tekrarlandığı günümüzde böyle bir uygulamayı neden hızlandırarak gündeme getirmiş ve uygulamaktadır?

Çünkü egemen sınıflar, 12 Eylül darbesiyle birlikte zor yoluyla indirilmiş depolitizasyona tabi tutulan toplumun özellikle de işçi sınıfı ve gençliğin üzerine serpilmiş ölü toprağını savurma ve durgunluğu bozma yönünde sesini yükseltmeye başlaması karşısında bundan müthiş rahatsız olmuşlardır. Çıkan cıvz seslerin koroya dönüşmesi ve giderek bütün toplumun tüm toplumu saracağı korkusu ve bundan devrimci, demokrat basının önemli katkısının olduğundan hareketle saldırıya geçmişlerdir.

Basın, kitap ve düşünce özgürlüğüne olan saldırı, kuşkusuz sadece ileri-devrimci yayın organlarıyla sınırlı kalmamakta, günlük basının özünde muhalefet olmayan (biçimsel) muhalefetine yönelmektedir. Son günlerde Milliyet ve Cumhuriyet gazetelerine yönelik uygulamalar bunun örnekleridir. 12 Eylül dönemindeki yayın yasakları ve kapatmaların yerini bugün toplantılar almış, önceki yıla oranla 1988'in ilk 6 ayında yüzde yüze varan artış olmuştur. 12 Eylülün basın üzerindeki düşmanlığı, bugün Evren-Özal ittifakıyla bugün yine düşmanca sürdürülmektedir. Kendi yasaklarındaki usullere uymaya bile özen gösterme gereği duyulmadan bürolara, basın tesislerine baskınlar düzenlenmektedir. Aramalar yapıp, materyallere, yazı ve belgelere el koymakta, gangster vari yöntemlerle büyük askeri operasyonlar görüntüsünde dağıtım araçlarının önü kesilmekte, zor ile dağıtım engellenmekte, yayınlara el konulmaktadır. Egemen sınıfların demokrasiden, insan haklarından, düşünce ve yayın özgürlüğünden anladıkları; kayıtsız, koşulsuz kendilerine boyun eğilmesi, yapılanların “kraldan çok kralcı” tarzda savunulmasıdır. Bu anlayışta biçimsel muhalefet bile yer yoktur. Yapılanlar bunun bir göstergesidir.

Burada günlük basın “bana dokunmayan yılan bin yaşasın” anlayışına, diğer yandan ise zülf-i yare dokunduğunda bir saman alevi gibi kızgınlıkla hemen parlayıp ve hemen sönmeye tutarsızlığına da dikkat çekmek bir zorunluluktur. Bunun demokrat ve aydın olmakla, insan haklarına, düşünce özgürlüğüne sahip çıkmakla hiç bir ilişkisi yoktur. Çift standart uygulanmaktadır. Bu olumsuz tavır terk edilmeli, eğer özgürlüklere sahip çıkılacaksa, bu gerçekten demokrasinin bir şartıdır.

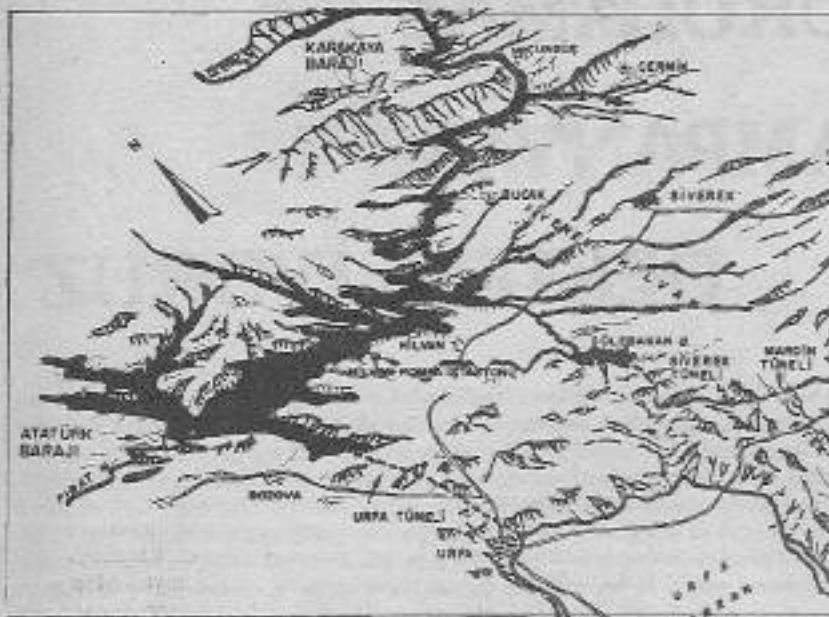
Kısıtlı olarak ve binbir özveriyle halkın yükselen bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin aydınlatıcı ses olmaya çalışan ilerici-demokrat, devrimci basın üzerindeki ekonomik ve siyasal olarak çökertmeye yönelik baskılara emekçi halkımızın bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm yolundaki haklı mücadelesini engelleyemeyecektir. Buna inanıyoruz.

Biz, Metris'te devrimci siyasal tutuklular olarak, ezilen, zulüm altında inleyen, azgınca sömürülen, işkenceye uğratılıp horlanan Türkiye halklarının sorunlarını ve özlendiklerini dile getirmeye çalışan ilerici, devrimci, demokrat basın üzerinde estirilen terör ve azgın saldırıları ve Kürdistan gerçeğine dönük basın ve yayının yasaklanmasını şiddetle protesto ediyor ve tüm devrimci, demokrat ve yurtseverler kendi öz seslerine sahip çıkmaya çağırıyoruz!

**SOSYALİST BASIN ÜZERİNDEKİ BASKILARA SON!
SOSYALİST BASIN SUSTURULAMAZ!**

Metris'teki devrimci siyasal tutuklular

GÜNEYDOĞU VE GAP

Güneydoğu iklimi kırsaldır. Kışları soğuk, yazları sıcak geçer. Geçim kaynağı tarımın yanında hayvancılıktır.

Yıllardır baskı, zulüm, işkence, eziyetin sürdüğü bu bölgede hayat daha gizemlidir, daha anlamlıdır. Eğitim seviyesi normalin altındadır. Sağlık hizmetleri yetersizdir. Yolları bozuk, yaşam seviyeleri çok düşüktür.

12 Eylül darbesinden nasibini fazlasıyla alan işkencenin, eziyetin daha da keskinleştiği bir bölge olan Güneydoğu, diğer bölgelerden farklıdır. İnsanlarına cezaevlerinde, karakollarda, boş arazilerde toplu olarak büyük-küçük demeden yapılan işkenceler, onur kırıcı davranışlar yaşamın bir parçası haline gelmiştir.

Diyarbakır zindanlarında ölen, öldürülen özgürlük mahkûmları tarihin somut göstergeleridir. 12 Eylül'den sonra her gün, kanla yazılmıştır. Her gün faşizmin aldığı can artmıştır. Daha çok Kürt ve Alevi köylerine yapılan baskılar çemcen sınıfların vahşi yönlerinin somut yanlarıdır. Bunlar ne abartılmış ne de demagoji yapılmak için yazılmıştır. Bu yörenin insanları bunları bilir, bilmezse öğrenir. Kimin dost kimin düşman olduğunu yaşadığı hayattan öğrenmişlerdir.

Sorunlar çok, egemen güçler ile ezi-

len arasındaki çelişki yükselmektedir. Bununla birlikte devrimci harekette gündemde olmasa bile yavaş yavaş yükselmektedir. Askeri yatırımların fazlaştığı bölge, iş olanakları kıt olduğu için kitlesel olarak bir güç oluşturamıyorlar. Ama bunun yanında komprador burjuvazi ve onun kuyrukçusu toprak ağalarının desteği ile bölgede büyük yatırımlara yönelik çalışmalar yapılmaktadır. GAP bunlardan bir tanesidir.

Ozgürlüğün yelleri esmektedir. Genel durum iyidir. Mevlana diyor ki: Hamdım, piştim, yandım. Bu bölgede devrimci hareketten dersini çıkarmıştır. Hamdı artık bu devir geçti şimdi pişiyor ve ileride yanmış olarak devrim cephesinde mücadelesini verecektir. Kuşku lanmak hatahdır. Çünkü görünen köy kılavuz istemez.

Halk devrimci harekete sempati ile bakmaktadır. PKK'nın yaptığı kanlı eylemleri tasvip etmiyor. Ulusal sorunu, kendi içinde bile çözölen PKK'nın, onlar da, bizler gibi sonucu pek merak etmiyorlar. Halkın desteklemediği mücadelenin başarısızlıkla sonuçlanacağını biliyorlar. Eski devrimci önderlere büyük saygı duyuyorlar ve onların düşünceleri, eylemleri hâlâ anlarda taptaze. Somut olarak bir hareket yok ise bu demek değildir ki suskunluk devam ediyor. Düşmanlıktır. Tohumlar ilkbahar geldi-

ğinde patlar. Her şeyin zamanı vardır.

Kıscacı baskının dirhem dirhem arttığı ve yarattığı birikim devrimci hareketi önemli ölçüde güçlendiriyor ve bölge bu noktada duyarlıdır.

ATATÜRK BARAJI VE İŞÇİ SORUNLARI

GAP da Fırat ve Dicle nehirleri su toplama havzalarında yer alan projelerin içerisinde en büyüğü Aşağı Fırat Projesi'dir. Atatürk Barajı bu nehir üzerinde kurulmaktadır. Eski adı Karababa olan Atatürk Barajı çalışmalarına 1981'de K.Evren'in Derivasyon (çevirme) tünellerinin temelini atılması ile başlamış, daha sonra 1983'te yine K.Evren tarafından temel atılan Atatürk Barajı ve Hidroelektrik Santral yapımına geçilmiştir. Amacı elektrik elde etmek ve arazi sulamaktır.

Barajdaki Ata İnşaat Şirketi, Palet, Seri ve Enerji-Su Limited Şirketlerin birleşmesi ile oluşmuştur. Türk firmalarıdır. DSI çalışmalarında öncü rol oynamaktadır.

Baraj 2400 megawatt Santral ile 8.9 milyar kilowattsaat elektrik üretecek, ayrıyeten 7 milyon 300 bin dönüm arazi sulanacaktır. Hemen şunu belirtelim ki bölgede üç ilçe, dört bucak ve 135 köy yaklaşık olarak 22.700 adet parsel kamulaştırılacaktır.

Buradan şu sonuç çıkar;

Barajdan fayda görececek fakir halkın toprakları ya su altında kalıyor, ya başka yere göç ediyorlar ya da toprak ağaları ve kompradorlar tarafından toprakları satın alınıyor. Ve görünürde GAP'tan yarar sağlayacak kesim yine kapitalistlerdir. Halka daha çok zararı olmuştur, kira fiyatları yükselmiştir, taşınma ücretleri, geçim sıkıntısı, yiyecek ve giyecekler artmıştır.

Atatürk Barajı'nda çalışan yaklaşık 7000 bin işçi vardır. sendika olarak BE-SİŞ hakimdir. Sarı sendikadır. Bunun yanında TESİŞ'in bazı çalışmaları vardır ama pratikte hiçbir fonksiyonu yoktur. O da burjuva sınıfının temsilcisidir. Sendika ağaları işveren ile birlikte hareket etmektedir.

Bölgede iş bulamayanlar, daha çok işgücünü barajda harcamaktadır. Günde dokuz buçuk saat çalışmaktadırlar. Bir ayda yalnız iki gün tatilleri vardır. Ya-

ni iki haftada bir gün tatil hakları vardır. Diğer günler çalıştırılmaktadırlar. Herhangi bir işçi hakları yoktur, toplu sözleşmeye oturamamaktadırlar. Çünkü sendika olarak bir eylem yapamıyorlar. BESİŞ Başkanı Mustafa Uyan, Beyaz Saray'daki Reagan gibi işçilerin hayali temsilcisidir.

Öğle tatilleri bir saattir. Ücret olarak ayda 150-160 bin civarında net maaş almaktalar. Bunun yanında sendika sızki sadaka dağıtıyormuş gibi para ve yakama maddesi dağıtıyor ve aklı sıra işçilere sendika olarak yardım yaptığını gösteriyor. Oysa bu yardımları maaşlarından kesmektedirler. Sağlık yardımları yetersizdir. Sık sık iş kazaları ve ölümlere rastlanmaktadır. SSK'ya bağlı olan işçiler, şirketin kendi adamı olan doktorlar tarafından muayene edilmekte, ağır vakalar ve yaralanmalar dışında işçiye rapor vermemekte ve baştan sağma ilaçlarla göndermektedirler. Ayrıyetten lokal ve kantinde satılan içecekler hem karaborsa, hem de fahiş fiyatlara rastlanmakta, bu da sıcaklığı 40 derecede çalışan işçiyi zor duruma düşürmektedir.

Subjektif bakımdan sınıf mücadelesinin yavaşladığı durumdan yararlanan sendika ve işverenler herhangi bir durumda işçileri işten çıkarmaya tehdit edilmektedir. Buna değişik aylarda toplu olarak işten çıkarma eylemini göstermiştir. Sendikaya üye olmayan işçiler sürekli kontrol edilmektedir.

Kaba olarak sorunlar yukarıda belirttiğim çerçevededir.

Sarı sendika ile mücadele verilebilir mi? diye bir soru sorulsa şöyle cevap verilir. Evet sarı sendikalar işçi sınıfı lehine çevrilebilir. Sendikalaşma denince toplu sözleşme, ücret artışı aklı gelmemeli, sınıf bilinci aklı gelmelidir. Politik mücadelede büyük sendikaların baş düşmanı sarı sendikalar ve modern revizyonistlerdir. Amaç bunları tecrit etmektir. Yapılacak sendikal mücadele yarabbi şükür mantığı ile olmaz. Yapılacak iş sendikayı ele geçirmek, sendika içinde güç toplamak, ileride sendika ele geçmemesi durumunda bu güç ile yeni sendikalar kurmak olmalıdır. Tüm devrimci demokratlara birleşmeli, sınıf bilincine ve sendikacılığın inanarak blok halinde bareket etmelidir.

İşçiler Fırat Nehri gibidir. Tuttuğuru koparı ve hakkını söke söke alı. Yeter ki değişik kollara ayrılmı aksın, tek ve bütün olarak benderi delip geçecektir. Bu onun tarihinde yazılıdır. Onun için diyoruz ki "Bütün Aratürk Barajı'nın işçileri birleşin" ve soruyoruz:

Biz görevimizi yapıyoruz ya sizler? □

Adıyaman'dan bir Yeni Demokratik okuru

Halkın öğretmenleri üzerindeki gerici baskılar yoğunlaşıyor!

Yeni Demokrasi; seni gün geçtikçe öğrenmeye ve anlamaya çalışmakla birlikte, toplumumuzun sorunlarını bilen ve anlayan, bunlara gerçek anlamda çözümler bulmaya çalıştığını da biliyoruz. Halkımızın demokratik eğitim sistemini savunan biz halkın öğretmenleri olarak, sesimizi duyurmak ve çeşitli alanlarda bize yönelik baskı ve sindirme olaylarını senin vasıtasıyla dile getirmek istiyoruz. Toplumumuzun sorunlarının bir bütün olduğunun bilinciyle, el ele, omuz omuza mücadele ile gerçek başarıya ulaşacağımızın bilincindeyiz.

Bizler, eğitim ve öğretim mensupları olarak, mevcut sistemle eğitimin yapılamayacağını, yapılan eğitimin emekçi halkın çıkarına değil, azınlık bir kesimin çıkarına olduğunu, milyonlarca emekçinin belirsiz karsınlıklara sürüklenmek istendiğini, onların kendisi için yaşamaması değil, başkalarına hizmet için yaşamalarını ve bunun için düzenlenmiş bir eğitim sistemi olduğunu seslenmek istiyoruz. Bundan dolayı da bu olumsuz dışarıda dar demonin gerekliliğine inanıyoruz. Bizler, her şeyden önce kimin için eğitim? sorusuna yanıt bulan, bunun çözümlü için uğraş veren halkın öğretmenleri olarak, anti-demokratik, gerici bu eğitim anlayışına hayır demek zamanının gelmemesi için tüm çağdaş, demokratik eğitim anlayışına sahip, insanca yaşamdan yana halkın öğretmenlerini ve halkımızı mücadelemize destek vermeye çağırıyoruz. Bir avuç komprador burjuvazinin saltanatı için değil, işçilerin, köylülerin, dar gelirli memur ve esnafın gerçek bir yaşam tarzına hizmet eden eğitimin uygulanması gerektiğini söylüyoruz.

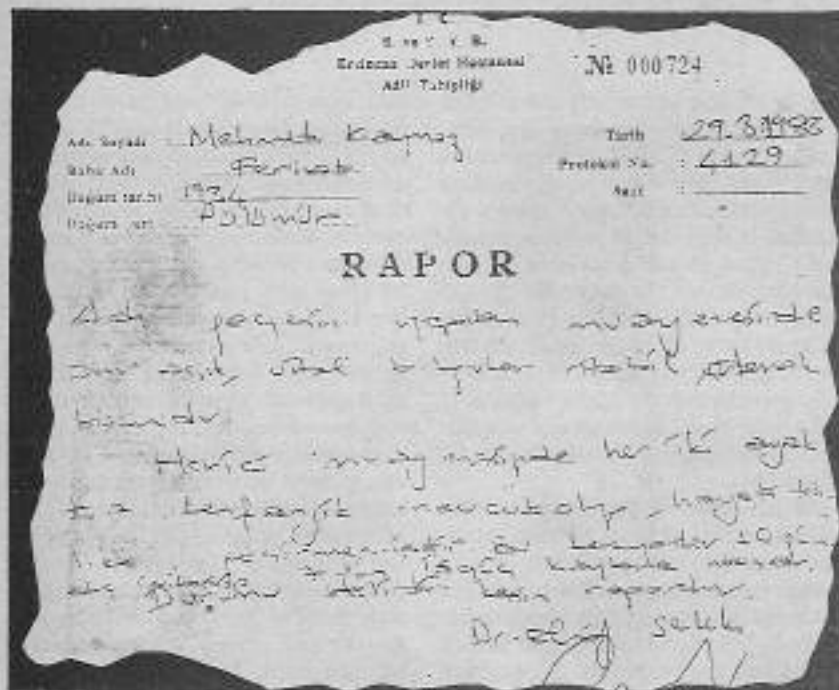
Son dönemlerde çeşitli bölgelerde öğretmenlere yönelik insan onuruna bağ-

daşmayan saldırılar yaşanmaya başladı. Bunlardan Elazığ-Karakoçan'da ülkücü Kaymakam ve fanatik Milli Eğitim Müdürü'nün gerici, yobaz ve faşist nitelikte olmayan öğretmenlere yönelik çeşitli baskı ve komplolarla saldırılarını arttırdıklarını gözlemliyoruz. Karakoçan yataklı bölge okulundaki bayan öğretmenlere kızlık muayenesi yaptırılmasını lanetliyoruz. Halkımıza suç duyurusunda bulunuyoruz! Kaymakama ve M.E.M. Müdürü hakkında işlem yapılmasını istiyoruz. Buna benzer bir olay Aydın-Nazilli'de yaşandı. Başını örtmeyi, kara çuvala girmeyi öğretmenlik mesleğine yakıştırmayan bayan öğretmenlerin, Milli Eğitim Müdürü'nün imzasıyla "Hüseyin öğretmenler" ilan edilmesi, mevcut iktidarın desteğiyle öğretmenleri yıpratmak ve onları köylü sürülerini konuma na sokmak içindir. Her ildeki gerici yobaz baskılar iktidar desteklidir. Çünkü herhangi bir soruşturma sözkonusu olmadığı gibi, bunlar ödüllendirilmektedir. Malatya ilinin Pötürge ilçesinde müfettişlerin dini baskıları (ilçedeki tüm öğretmenlere yönelik) kamuoyunca da bilinmektedir.

Namaz kılan öğretmenlerin sınıflarına dahi girilmeksizin "çok iyi" raporları tutulmakta, demokratik öğretmenlere sudan bahanelerle olumsuz, haklı olmayan notlar verilmektedir. Bu gibi sayısız örnekleri vermek mümkündür. Eğitimin ilgili yöneticileri tarafından, karıştırmaya girmeyen, Humeynici yobaz olmayan, demokratik öğretmenlere yönelik baskılar artıyor. Tüm bu baskıları lanetliyoruz.

Halkın Demokratik öğretmenleri Anadol

Doğuda devlet 'kendi aşiretini' kolluyor!

Hüseyin Canerik

Uluslararası Basın Enstitüsü'nce İstanbul'da düzenlenen bir toplantıda konuşan Türkiye Başbakanı Turgut Özal, ülkede işkençe var diyenlere bir çağrıda bulunarak, ispata davet etmişti. 29.03.1988 tarihinde ise Tunceli köylü Mehmet Kaymaz çırılçıplak soyunarak, doktora işkençe izlerini gösteriyordu. Yayımladığımız bu belgeler, Türkiye'de işkençe yok diyenlerin takdirine ehemmiyetle sunulur.

Mehmet Kaymaz, gaz ihtiyacını karşılamak amacıyla Tunceli'nin Pulmür ilçesine bağlı Şampasa Karaderbent köyünden yola koyulur. 26.03.1988 tarihinde yola çıkan köylü, daha kente var-

madan Pulmür'ün Derindere ve Bardakçı köyleri arasında bir yerde komandolarla karşılaşır.

"Beni durdurarak 'nereye gidiyorsun' dediler. Erzincan'a gaz almaya gidiyorum, dedim. Bana hangi aşiretten olduğumu sordular. Arelli aşiretinden olduğumu söyledim. 'Tam da aradığımız aşiretensin, zaten bu aşirete gıcıkımız var, dediler. Kimliğimi aldılar. Bana dediler ki, git Mutu karakolunda bekle, sonra bizimle Pulmür'e geleceksin."

Mehmet Kaymaz'ın trajik öyküsü işte burada başlıyor. Çünkü jandarma, Arelli aşiretinin, devlet raporlarında geçen "devlete bağlı değildir" ibaresini çok iyi biliyordu. Mehmet Kaymaz da devlete bağlı olmayan bir aşiretin üyesi olduğuna göre, suçlu bulunmuştu.

Aynı gün saat 20.00'ye kadar Mutu jandarma karakolunda bekletilen Mehmet Kaymaz, yolda karşılaştığı Yüzbaşı Ferit tarafından alınıp Pulmür'e götürülür. Pulmür'de aynı yüzbaşı tarafından sorguya alınır. Yüzbaşı: "Sen o köyde marabaymışın. Ağalardan Ali Ercan ve Ali Polat isimindeki kişilere icar veriyormuşsun. Sen bu sene Baba İbrahim'in kızı ve 7 teröristi barındırmışsın" der. Mehmet Kaymaz olayı valenlar ve köye tapu-kadastro girdiğini, yerin kimsece tapulu olmadığını ve kendilerinin o köyde doğup büyüduklarını anlatır.

Olayı anlatmaya devam eden köylü, "Yüzbaşı Ferit bana dedi ki, 'burdan geçeceksin. Yoksa her hafta seni buraya çeker, işkençe yaparım.' Sonra da beni çırılçıplak soyundurdu. Binanın zemin katında banyolu olan bir yer var, beni oraya koydu. Penceresi açıktı. Soguk suyu açtı ve beni bu suyun içinde üç gün bekletti. Artık kendimi şaşırmaştım. Yalnız, ayaklarının şiştiğini farkettim. Bir de baktım ki, askerler beni fırının önünde tutmuşlar, ısıtmaya çalışıyorlar."

Yüzbaşı Ferit, "Bu it oğlu iti giyindirip gönderin. Bundan sonra da bilsin ki, ağalara karşı saygısızlığın cezası neymiş. Çarekan aşiretinden İbrahim Gülleryüz, Hikmet-Ali Polat, Ali Ercan, Yusuf Ercan bize senin ve aşiretin hakkında sürekli bilgi getiriyorlar. Siz kötü aşiretensiniz. Mehmet Yüce (PKK'lı, eşi daha önce cinsel kontrolden geçirilmişti) gibileri sizin kardeşlerinizdi" diyerek, kendisini 28.03.1988'de gece saat 00.30'da bırakır. Bırakılmadan önce de bolca tehdit edilir: Olaydan kimseye sözedilmemesini, aksi halde dünyanın neresine gidersen gitsin bulunarak cezasının verileceği söylenir.

Thedditlere boyun eğmeyen köylü, 29.03.1988 tarihinde Erzincan C. Savcılığı'na başvurarak işkençe gördüğünü bildirir. Savcılık kendisini Erzincan Devlet Hastanesi'ne sevk eder. Erzincan Devlet Hastanesi Adli Tabipliği, Dr. Elif Seluk imzalı 30.03.1988 tarih ve 228 sayılı bir raporla işkenceyi belgeleyerek Erzincan Cumhuriyet Savcılığı'na bildirir. Bu arada oğlu sigortalı olduğu için Erzincan SSK'da 10 gün yatan köylü, bir rapor da burdan alır: (SSK'dan)

Mehmet Kaymaz okur yazar olmadığı için, siyasetle ilgilenmediğini söylüyor ve işkençe yok diyenleri bu haksızlığın üstesinden gelmeye davet ediyor. □

Sümerbank Konfeksiyon İşçilerinin Zehirlenme Olayı!

Komprador patron ağa devletinin bir yan kuruluşu olan Sümerbank, çeşitli alanlarda üretim yapmaktadır. Özellikle tekstil ve konfeksiyon alanlarında hem üretmekte, hem de ürettiğini pazarlamaktadır. Ülkenin birçok köyesinde küçükü büyüklü bir dizi atölyesi, şubesi ve dahası köylerde götürü veya belirli bir ücret karşılığı çalıştığı binlerce köylü kadın vardır. Bunları ya hali atölyeleri açarak, ya da köylülerin evlerine kurduğu hali tezgahlarıyla üretim yaparak köylü kadınların işgüçlerini sömürmektedir.

Sözüm ona hem kaliteli ve hem de ucuz olduğu savunulan Sümerbank'ın ürünleri, hiç de öyle savunulduğu veya söylendiği gibi değildir. Ama bunun ötesinde çalıştırdığı binlerce işçiyi, devlet güvencesinin de verdiği avantajla sıkboğaz edilip çalıştırılmaktadır. Sümerbank çalışanlarının örgütlendiği Türk-İş'e bağlı Tekstil Sendikası, binlerce işçinin haklarını aramak bir yana, patronağa devletin yağcılığını yapmaktan öte bir işlevi olmamaktadır.

Ülkenin bir dizi yerinde üretim yapan Sümerbank'ın genel durumunu burada incelemek başlı başına bir konudur. Ancak özel olarak İstanbul Bakırköy'deki ikibin işçinin çalıştığı, Japon-Türk ortaklığıyla kurulan bu fabrika Balkanların en büyük konfeksiyon fabrikaları arasındadır. Özellikle ihracata yönelik üretim yapan bu fabrika, ucuz işgücünün de verdiği avantajla binlerce işçinin alınmasını çeşitli ülkelerde pazarlamaktadır.

Bakırköy Sümerbank Konfeksiyon fabrikasının kuruluşundan bu yana, ekonomik yaşamın toplumu kasıp kavurmasından dolayı ev kadınlarının ve kızların çalıştığı bir fabrikadır. Özellikle

ev kadınlarının iş güçlerini sömürmek için de fabrikanın bitişğine kreş ve servis arabalarıyla fabrikayı çekici kılmışlardır. Ekonomik ve siyasi krizin had safhaya çıktığı ülkemizde, aile bireylerinin tümünün çalışmasını gerekli kılmaktadır. Bundan dolayı bir evde ne kadar kadın varsa bu fabrikalarda çalışmaktadırlar. Öte yandan ekonomik, siyasi ve kültürel olarak sömürü sisteminin kalıplaştırdığı kadının erkeğe oranla daha ucuz bir meta ve ikincil bir konumu bu fabrika da daha iyi gözlemlebilir.

Doğduğu, çocukluğunu geçirdiği alanlardan yaşam şartlarının giderek zorlaşması sonucu büyük şehirlere iş bulma umidiyle gelen insanlar, ilk bulduğu işe kapağı atmaktadırlar. Maddi

olanaksızlıkları yüzünden ya okulumu yarıda bırakmış, ya da hiç okul yüz görmemiş binlerce genç gibi bu fabrika da çalışan bir dizi genç kız ya da erkek de belki yaşamı boyunca okumakla ve ya duymakla öğrenemeyeceği bir dizi şeyi üretim içinde buralarda öğrenmektedir. Fabrika üretimiyle yeni tanışan bir genç emekçi yığın, yaşama savaşının yeni çelişkilerini yakalamakta ve bu fabrikalarda düzene karşı daha da kinlenmektedirler.

Çalışma şartlarının korkunç derecede sıkı olduğu bu fabrikaya sabah girip, akşam çıkan bu emekçi insanların dış dünya ile bağları kopmaktadır. Fabrikada bir makinenin parçası gibi seri bir şekilde çalışmakta, işe giriş ve çıkışta üzerdedik didik aranmakta, işe bir dakika

geç gelse bir saat ücretsiz çalışmakta, öğle paydosu haricinde iki kez onar dakikalık sigara molası verilmekte, iş saatinde bir başkası ile konuşması görülürse, randıman vermezse, tuvalete sık sık giderse veya tuvaletini uzatırsa ya bir aylık primi bir çarpu da kesilir, ya da disiplin vs. gibi farklı cezalara çarptırılır. Hatta bir işçinin bölünmüş çefine "konuşmak yasak mı?" diye sorması, o işçinin kapı önünü boylaması için yeterli bir sebeptir. Sakal uzatmak yasaktır, eğer uzatırsa soluğu kapının önünde alır. Hamile kadınların bu sıkı çalışma ortamında sık sık bayıldığı, acular içinde kıvrandığı halde çalışmaya zorlandığı sık sık görülen olaylardır. Bunun yanında rahatsızlanıp da doktora çıkmak bir meseledir. Çıkanlar ise ya tedavi olmadan geri dönmekte, ya da doktorun baştan savma muayenesiyle yüzyüze kalmaktadırlar. Hatta doktora çıkanlara sarkıntılıktan, tecavüze kadar bir dizi adice uygulamalara maruz kaldıkları bilinmektedir. Sendika temsilciliğine seçilen bir kadının, birtakım sosyal ve ekonomik hakları için çalıştığı görüldüğünden, temsilciliği iptal olmuştur.

Tekstil sendikasının şube başkanından sekreterine, koordinatöründen baş temsilcisine kadar feodal bağlarla örüldüğü ve tüm fabrika işçilerinin imzasının toplandığı halde bir kadın temsilcinin temsilci seçilmemesi, bunun yerine şube başkanı kendi isteği doğrultusunda bir başkasını temsilci koltuğuna oturttuğu, bunun yanında sendikaya işpionculuk yapanların ücretli izin vs. gibi imtiyazlarla ödüllendirildiği bir yerdir burası.

Bu durumların derinliğine inmek, ince detaylarla çoğaltmak mümkündür. Ancak hem burjuva boyalı basınında, hem de diğer burjuva iletişim araçlarında işçi sağlığı ve çalışma şartları üzerine lügatlar perçalanır. Fakat bunun nedenleri bilinçlice saklanır ve örtbas edilir. Sendika, sık sık Sümerbank yetkilileriyle seminerler düzenler ve hep işçi sağlığından dem vurarak işçileri nasıl ayırtabilecekleri üzerine kafa yorarlar. Oysa sendika temsilcisinin yemekhane de yemek yediği bugüne kadar görülmemiştir. Verilen yemekler ise Nazi kamplarında dağıtılan yemeklerden farklı değildir. Üstelik en ucuz sebze, meyve ve bolunmuş etten yapılan yemeklerden dolayı sadece bir yıl içerisinde (ki Temmuz'un 13'üne kadar olan) 3 kez yüzlerce işçi zehirlenmiştir.

İlk zehirlenme olayı kokuşmuş balık verilmesinden dolayı meydana geldi. Yüzlerce çocuk, kadın komaya girdi. Bundan iki ay sonra yine kokuşmuş tavuk eti yüzünden ilk zehirlenmeden daha büyük çaplı bir zehirlenme olayı ya-

şandı. Tüm bunlara karşı sendikamızın tutumu 3 gün yemek boykotu oldu. Ki bu da işçilerin artık kabına sığmaz öfkelerinin sendikayı zorlaması sonucuydu. Üçüncü zehirlenme olayı (en son Temmuz'un onbirinde) bozuk yağlardan dolayı yavay yavay etkisini gösteren bir zehirlenme biçimiydi. Ve üstelik tüm bu olaylar kamuoyundan gizlenmeye çalışıldı.

Bu son zehirlenme olayı sabah işe başlayan işçilerin yarım saat çalışmadan ya yere, ya da makinanın üzerine yığılıp kalan yüzlerce işçinin bayılmasıyla başladı. Çevre hastaneler, Samatya, SSK Acil Servisi alarmına geçiyordu. Artık fabrika durmuştu. Geride kalan işçiler oldukları yerde öbek öbek oturuyor, hiç kimseden çıkmıyordu. Sendika temsilcisinin göstermelik olarak fabrikanın genel ve idari müdürüyle ağız dalaşı kulaklara geliyordu. Bu arada bir işçinin zili çalmasıyla tüm fabrika dışarı çıkıyordu. Dışarda toplanan işçiler genel müdürün titreyerek "defolun gidin" sözüklerinin duyulmasıyla, işçilerin "asıl defolup gidecek olan sizsiniz" bağırışları karşısında işçilerden bir alkış tufanı ve arkasından müdürü yuhalamaları başlıyordu. Tabii bu arada zehirlenmenin etkisiyle bayılanlar da görülmüyordu değil. Zehirlenme işçilerde gün boyu peyder pey sürdü. İşçiler ciddi bir şeylerin yapılması gerektiğini konuşuyor, yemek boykotu yapıldı bir şey olmadı gibi sözler söylüyorlardı. Genel müdür, idare müdürleri ve şefler başkına dönmüşlerdi. Yoldan geçen araç ve insanların dikkatini çekmek için de müdürler ısrarla "oturun" anonsu yapıyorlardı. Tüm bu uyarılara tek tük insanlar dışında kulak asan bile olmuyordu.

Çevre hastaneler zehirlenen Sümerbank işçileriyle dolup taşmıştı. Yataklar, çiftler kişi yatmasına rağmen yetmiyor-

du. Bunlardan öçünüz kişinin durumu ağırdı. Ayakta tedavi olanlar ise hastane önünde topluluk oluşturmuş gazetecilere cevap vermeye çalışıyorlardı. Yine burada da sendika temsilcisi utanmadan hiçbir şey olmamışcasına açıklama yapmaya çalışıyordu. Gazeteciler bile bu insanı ciddiye almıyorlardı. İşçiler sendika temsilcisine dönerek "sır hâlâ bu açık durumu örtbas etmeye mi çalışıyorsunuz, bu sendika bizim sendikamız mı, yoksa işveren sendikası mı?" diyerek ağzının payını verdiler. Demokratik Tekstil İşçileri Sendikası başkanı, bu sarı Tekstil Sendikası'nın temsilcisine dönerek "işçiler her şeyi çok iyi biliyorlar, sen ne kadar bu olayı gizlersen gizle, başarılmazsın" demesiyle kısa bir süreliğine yaşanıyordu. Akabinde Demokratik Tekstil İşçileri Sendikası başkanı burada polis tarafından gözaltına alınıyordu. Boyalı basınının muhabirleri bol bol flaş patlatıyordu. Oysa olayı gazetelerinde ufak haberlerle geçiştirmişlerdi.

Burada da görüldüğü gibi Sümerbank işçileri artık kendi deneyimleriyle doğru ile yanlış ayırt etmeyi öğrenmiş, kendi sorunlarına kendilerinin sahip çıkmaları gerektiği, kendi öz örgütleriyle hareket etmeleri gerektiği görülmüştü. Bu pasif eylemleriyle işçilerin içinde mutluluk sevinçleri uç vermiş, geleceğe daha güvenle bakmayı öğrenmişlerdi. Artık işçilerin dikkate alacağı tek şey vardı; avuçlarına alıp, bağrılarına basacakları örgütlük ışığın ne zamanyakıtlaçağıydı. Bunun yanıtını ise zaman verecekti. Ama işçi sınıfımız artık ilk önce kendi gücünü tanıyor en yakın dostlarıyla birlikte el ele güneşe koşmanın hazırlığını yapıyordu. İsteklerin bilincinde olunduktan ve yol gösterildikten sonra yapamayacağı hiçbir şey yoktu da.

□

Başbakan Özal Atina'da "görkemli" bir şekilde karşılandı

Engin Güneş

Yaklaşık iki ay önce Özal'ın Atina'ya geleceğinin duyulmasıyla birlikte olaya ilişkin bir hareketlilik başlamıştı. Toplantı üstüne toplantı konuluyor, paneller düzenleniyordu. Hepsinin de amacı Özal'ı en iyi nasıl karşılayabiliriz sorusuna cevap bulmak içindi. Toplantılar öylesine renkli ve canlıydı ki, Türk düşmanlığımı ayyuka çıkararak olaylara şövenizmin dar penceresinden bakanlar, sınıf penceresinden bakıp, Davos diyalogunda ABD emperyalizminin konumunu deşifre edenler, Papandreu ve Özal'ın "iyi niyetli" bu girişimlerini destekleyenler vs. hepsi mevcuttu. Bu toplantıların neticesinde herkes kendini karşılama törenlerine hazırlamıştı. Tabii her akım kendi rotasında. Kıbrıslı ve Yunanlı milliyetçiler bir cepheye yer alırken, diğer cepheyi de iki ülke hakim sınıflarına ve emperyalizme yönelenler oluşturuordu.

Özal'ın gelmesinden birkaç gün önce başlayan gösteriler, özellikle görüşmelerin başladığı ilk ve ikinci günlerde doruğa ulaştı. Atina caddeleri kütme kütme gösterilerden, renk renk, boy boy afişlerden geçilmeyordu. Özal ile Papandreu'nun kılıktan kılığa sokulup çıkarıl-

dığı bu afişler ve onlarca gösteri Atina'nın politik bir merkez olduğuna daha bir belgeliyordu. "Halkın siyaset yapması" da böyle bir ortamda daha başka bir canlılık kazanmıştı.

Yunanistan hakim sınıflarının sürekli "Türk tehdidi" balonunu üfledikleri bir ortamda birdenbire Türkiye diyalogu nerden çıkmıştı. Hem de Papandreu'nun "Türkiye ile diyalog istemek vatan hainliği ile eş anlamlıdır" diye bas bas bağırdığı bir dönemde Davos zirvesi ne anlama geliyordu.

Ya da perdenin öbür yanında, yıllarca "Kahpe Yunan" edebiyatıyla şövenizmi ayyuka çıkarıp, radikal kitle muhalefetine karşı bunu bir dalga kıran gibi kullanan Türk hakim sınıflarını birdenbire zeytin dalına aşk eden şey neydi? Neydi zulmü böylesine birbirine döndüren? Şüphesiz bu soruların cevapları Davos ruhu denen ruhsuzluğun temeli oluşturuordu.

Konuyu biraz irdelemek gerekirse: Her şeyden önce emperyalizme (özellikle ABD emperyalizmine) göbekten bağımlı iki ülke hakim sınıflarının "milli çıkarlar" adına bu işe girişmeleri sahtekarlıktan başka bir şey değildir. İki ülkeyi gırtlığının da üzerinde borçlandıran, her

türlü nimetleri onlara peşkeş çeken, yatırımları tüm anlaşmalarla emperyalizmin iki ülke üzerinde yıllarca sürecek; (hüce yüzerce yıl) tahakkümünü garanti altına alanlara, bir de utanmadan halklarımızın gözüne baka baka milli çıkarlardan bahsetmeleri hayasızlıktan başka bir şey değildir. Eğer ortada çıkar diye bahsedilecek bir şey varsa, o da her türlü milli karakterden uzak iktidar sahiplerinin çıkarlarıdır.

Hayatın defalarca ispatladığı gibi, ülkelerin kaderlerini belirleyen şeyin kendisi emperyalizmin genel çıkarlarıdır. Zaten her yönüyle kendisine vahi-bağın bulunduğu ülkelerimizde emperyalistlerin rızası dışında (istisnalar hariç) hiçbir gelişmenin olamayacağı çağımızın karakteristik özelliklerinden biridir. Bu bağlamda emperyalizmin dayattığı bu diyaloga, gene "ya milli çıkarlarımız?" türünden çatlak seslerle karşı çıkmaya çalışan hakim sınıfların muhalefeti kansaların bu çatlak karşı çıkışları, kendi kaygılarından. Çünkü bir sefer AB emperyalizmi emir buyurdu: mu ülkedeki temsilcilerin adı ne olursa olsun Davos veya benzeri masalara oturulacaktır. Burada sorun ne kişisel maharet, ne de ruhsuzluk sorundur. Esas mesele emperyaliz-

Devamı 64. sayfa

SINIF BİLİNÇLİ PROLETARYANIN GENÇLİĞE BAKIŞ AÇISI (3)

Ali Osman Efe

IV- 12 Eylül ve öğrenci hareketinin durumu

12 Eylül 1980'e geldiğinde görüldüğü gibi öğrenci gençliğin mücadelesi akademik-demokratik boyutu aşmış, demokratik siyasi bir boyut kazanmıştı. Bu ülkemizdeki 80 öncesi konjoktürün bir sonucuydu. Hayatın hemen tüm alanlarında olduğu gibi mücadeleler siyasi yön ağır basan nitelikte idi. Bu anlamda dinamizmi ve atılabilirliği ile her zaman ön saflarda mücadeleye hazır öğrenci gençlik, 12 Eylül öncesi sınıf mücadelesinin hareketliliği içerisinde eylemleri de siyasi boyutta gelişmekte idi.

Ülkemizde 12 Mart darbesinden bir müddet sonra sınıf mücadelesinin ivmesi hızla yükselmeye başlamış ve kitleleri derinden etkileyebilmiştir. Hakim sınıf klikleri arasındaki çarpışmalar, siyasi arenada üst derecede bunalımlar doğurmuş, sürekli koalisyon hükümetleri ve bu hükümetlerin istikrarsızlıkları halkı düzen partilerinden ciddi şekilde kopuşa itmişti. Hak arama mücadeleleri kan ile bastırılırken artık eylemler siyasi nitelik kazanmaya başlamış, bu mücadeleler katliamlar, kitle kıyımları düzenlenerek halkın gözünde "can güvenliği" sorununu hakim sınıflar bizzat kendileri sağlamaya çalıştılar.

Ülkemiz devrimci hareketi ise bu döneme gelinceye dek, şanlı ve dış dış mücadeleler vermesine karşın elli yıllık revizyonist-oportünist geleneğin mirasçılarının etkilediği demokratik kamuoyunun tümünü saflarına çekmesini başaramamış -bunda özellikle küçük burjuva oportünistlerin payı vardır.- Ülkemiz devrimci hareketine ve sınıf müca-

delesine önderlik edecek olan proleterya partisinin taktik çizgisindeki yanlışlığı, tecrübesiz ve acemi olması sınıf mücadelesinin gerisine düşmesine neden oldu. (Ayrıca önderliklerin ideolojik-politik hattımın hayata geçirmedeki tutarsızlığının belirleyiciliği önemlidir.)

Bizim gibi yarı sömürge-yarı feodal ülkelerde ekonomik istikrarsızlık ve bunalımlar süreklidir. Ancak bunlar dönem dönem seviyesi düşer veya hat safhaya varır. İşte 12 Eylül 1980'e geldiğinde ülkenin ekonomik politikası iflas etmiş, bunalım hat safhaya varmış, yönetenler artık yönetemez olmuşlardı. Sınıf mücadelesinin ulaştığı boyut onları korkutmuş, artık tehlike çanlarının sürekli vurdüğünü hissetmişlerdi. IMF, Dünya Bankası vs. gibi uluslararası tekelin önerileri (paketleri) dahi uygulanamamakta, emperyalistler de bu durumdan tedirgin olmağa başladılar. "24 Ocak kararları" diye bilinen IMF reçetesi 80 öncesi MC hükümeti tarafından getirildiyse de uygulanmadı. Bunun uygulanma koşulları; grevlerin durdurulması, sendikal hakların gasp edilmesi, işçilerin sindirilip-susturulmasıyla üretimin artırılması, ucuz emek gücünün ayuka çıkarılması, demokratik kamuoyunun susturulması, öğrenci gençlik ve diğer demokratik kitle örgütlerinin eylemliliğinin bastırılması, devrimci hareketin bastırılması şartlarında gerçekleştirilebilirdi. Bu da mevcut yapı içinde çözümlenemeyeceğinden Askeri bir darbe kaçınılmaz olmuştu. 12 Eylül 80 darbesi de tam bu sorunun devası olmuştu.

12 Eylül Askeri darbesi ile birlikte faşizmi açık yüzünü ortaya sermiş, parlamento maskesini suratından çıkarmıştır. Ve ilk olarak halkımızın en ileri unsurlarına yaklenmiş, bunu kademe kademe tüm muhalefete uygulamıştır. 12 Eylül karşısında karşı koyuşlar olsa da 12 Eylül

lül'cülerin dahi beklemediği biçimde devrimcilerin kof barikatları, daha doğrusu oluşturulamayan barikatlar 12 Eylül'ün azgın saldırıları karşısında devrimci harekete çabuk bir yenilgi getirmişti.

Genelde devrimci durumdaki hızlı düşüş başlamış, tüm muhalefet odakları susturularak bastırılmış, tek tek karşı koyuşlarda eriyip gitmişti. 12 Eylül, geçmiş tecrübelerden dersler çıkararak salt darbe yapmakla yetinmeyip üst yapıda kendini destekleyecek kurumların oluşturmuş, tüm politikaları kendine haklı kılmıştır. "Seçenek sahibi" olan öğrenci gençliğin 12 Eylül karşısında duraklayıp hareketliliğinde gerileme ve darmaya sonuçlanan tavrının nedenlerini şu şekilde ortaya koyabiliriz:

— Birinci olarak; Genel olarak ülkedeki devrimci durum duraklaması ve hızla düşüşe geçmesi öğrenci kesimini etkiledi. Darbe öncesi hükümet denetimindeki resmi faşist güçlerle sivil faşistlerin saldırılarından kurtulma istemini 12 Eylül'den beklenti içine girmesine neden oldu.

— İkinci olarak; Aynı zamanda siyasal alanda aktif olan öğrenci önderlerinin 12 Eylül'cüler tarafından gözaltına alınmaları, tutuklanmaları, öğrenci gençliği hareketsiz ve ne yapacağını bilemez durumda bıraktı.

— Üçüncü olarak; Darbe öncesi öğrenci hareketlerinin akademik temelden çok, siyasal temelde gelişmesi, darbe sonrası bu zeminin kalkması nedeniyle öğrenci kesimini bir anda boşlukta bırakmıştır. YÖK ile oluşturulan yeni sistem yüksek okullara yeni giren öğrencilere uygulanmaya başlanmıştır, o anda okuyan öğrenciler daha önceden kazandıkları hakları müktesap hak olarak kullanmaya devam etmiştir. Dolayısıyla bu dönüşüm sürecinde eski öğrenci-

lerin akademik sorunlar üzerinde harekete geçmesi söz konusu olmamıştır. Ancak yeni gelen öğrencilerin YÖK ile karşılaşması ve bu kurumun yarattığı sorunlarla karşılaşmasıyla birlikte akademik temelde hoşnutsuzluklar başlamış ve geline süreçte öğrenci hareketlerinin yoğunlaşmasına neden olmuştur. İşte bu değişim aşamasında öğrenci hareketinin siyasal boyuttan çok daha alt boyuta akademik-demokratik boyuta yeniden başlaması belli bir süreci almasını zorunlu kıldı.

— Dördüncü olarak; Öğrenci gençliğin küçük burjuva karakterde olması, özellikle politik nitelikteki kesiminin Askeri-Faşist-Terör karşısında sinmesine neden olmuş, kendilerinde bu karşıdevrim terör fırtınasına karşı cesaretle göğüs gerecek gücü bulamamıştır.

Fakat bu baskı ve depolitizasyonun sürmeyeceği de öğrenci gençliğin YÖK'e karşı hoşnutsuzluğuyla belli oluyordu. Hemen tüm öğrenciler YÖK'e karşı antipati ile yaklaşıyor, homurtular birtakım okullarda küçük de olsa karşı koyuşlara dönüşmeye başlıyordu. Özellikle 84'lerden sonra şoku atlaman öğrenci gençliğin ileri unsurları tarafından okullarda birtakım faaliyetlerin düzenlenmesinde, YÖK'e karşı dilekçe toplanmasında ve asgari de olsa örgütlenme çalışmaları başlanıyordu.

Ayrıca, ülkedeki genel duruma baktığımızda 85'lerle beraber 12 Eylül soku kitlelerden atılmaya başlanmış, dört yıllık uygulanmış olan ve halen de uygulanan depolitizasyon kırılmaya çalışılıyordu. 84'lerin sonlarında öğrenci gençlik akademik-demokratik mücadele zemininde bir araç olan öğrenci derneklerini kurma girişimiyle meşguldür. Her türlü demokratik girişimi bastırma ya çalışan hakim sınıflar öğrenci derneği kurulmasının önüne de çeşitli şekillerde dikildiler. Baştan türlü-çeşit bürokratik engeller polisiye tedbirlere dönüştü. Fakat buna rağmen öğrenci dernekleri kurulmaya başlandı. 85'lerle beraber ivme yükselmeye başlamış, Yüksek okullarda dilekçe, imza kampanyaları yoğun bir şekilde yaşanmaya başlamıştı. 85 sonlarında artık hemen tüm okullarda öğrenci derneği kurma çalışmalarını yoğunlaşırken, YÖK'e karşı aktif tavır alma yaklaşımları çoğalıyordu. Öğrenci gençlik bir an önce harekete geçme yarılsıydı. 86'da Ankara'da, İzmir'de, İstanbul'da yaşanan olaylar ülke çapında tüm okullara yayılmışta gecikmedi. Artık öğrenci dernekleri tüm okulları kapsaması, örgütlenme çalışmaları her yere yayılmıştı. 86'da İzmir'de ihmal sonucu yurttan ölen bir öğrenciyi, İstanbul'da bir dersinden başarısız olduğu için intihar eden bir öğrencinin izlenmesi

bardağı taşınan son damla oldu. Bu arada YÖK'ün vizelere atılma ve devam zorunluluğuna ilişkin can yakan bir maddesi olan 44. maddeye karşı başlatılan imza kampanyası sürerken İstanbul'da İsa Tanrıverdi'nin intiharı öğrencileri soğaka dökmüş okul önünde yapılan bir törenden sonra ertesi gün Rektörlüğün önünde oturma eylemi yapılmış cenazeyi almak için Cerrahpaşa'ya yürüyüş girişimleri polis tarafından barikatlarla engellenmeye çalışılmış, ancak Cerrahpaşa önüne bülük bülük ulaşan öğrenciler polis barikatı karşısında cenazenin de verilmeyeceği duyurulunca dağılmışlardı. Peşinden 44. madde için toplanan imzalar Ankara'ya yürüterek götürülmesi kararlaştırıldı. İstanbul'dan çıkan grupla İzmir'den yola çıkan grup Eskişehir'de buluşup İsa Tanrıverdi'nin mezarında saygı duruşundan sonra Ankara'da TBMM'de Meclis Başkanı Necmettin Karaduman'a toplanan imzaları verdiler. Bu arada İstanbul'da Açık Grevi başlatıldı. Atılmaları, YÖK'ü hedefleyen, aynı zamanda kampanyayı destekleyen AG polisin baskıları sonucu MÜBYYO-ÖD'nde başlamasına rağmen dernek kapatıldı. Grevcilerin gittikleri kahveler kapatıldı, Grevciler geceleri soğuka rağmen sokaklarda dolaşmak zorunda kaldı. Grev birçoğu II'e çıkararak geniş yankı uyandırdı.

Öğrenci gençliğin akademik-demokratik mücadelesi yükselirken, öğrencilerin hareketliliği ve eylemliliği hakim sınıfları telaşlandırmış polisiye baskıları öğrencilerin üzerinde yoğunlaşmışlardı. Bu öğrenciler üzerindeki baskı, sindirme politikasını ve işkenceleri kinayan "baskı ve işkencelere son" yazılı siyah çelenk'i İstanbul Üniversitesi önüne asan öğrenciler, buna karşı da duyarlı olarak demokratik mücadeleyle de akademik mücadeleyle birleştirmede adım attılar.

Derneklere yönelen baskılar gittikçe yoğunlaşıyordu. Ankara'da YÖK'ün önüne siyah çelenk koyulması ve bundan önce-sonra başlayan operasyonlar İstanbul'da da gündeme geldi. Yemek boykotları, basın toplantıları ve öğrencilerin eylemliliği gittikçe yükseliyor, öğrenci dernekleri yurt çapındaki gelişmelere karşı tavır koyuyorlardı.

Öğrenci Dernekleri hakim sınıflar açısından oldukça tehlikeli olmaya başlamış siyasi arenayı öğrenci gençliğin yaratma yolunda hızlandırması bu yönde tedbirlerin zorunluluğunu gündeme getirdi. Hazırlanan bir yasa tasarı ile öğrenci dernekleri rektörlerin denetiminde tek bir üniversite derneği olacak, alınacak kararlar rektörlük denetiminden geçecek herkes okula girmesiyle derneğin üyesi sayılacak, dernek kısaca güdükleştirilip, hakim sınıfların seçtiği rek-

törler sayesinde işleri rektörler tutacak kukla güdümlü dernekler haline getirilecek, ayrıca kurulma şartlarıyla, kurması oldukça zor bir hale getiriliyordu. Tasarı Meclis'e geldiğinde, öğrencileri dernek boykotları, oturma eylemleri, İstanbul'da ilk defa kitlesel bir biçimde yürüyüşe dönüştü. Hakim sınıfları şaşkıntan bu eylem sert bir şekilde bastırılmaya çalışıldıysa da yürüyüşler ve protestolar yurt çapına yayılıp, sert önlemlere karşı sürdürülmesi sonucu alelacele yasa tasarı Meclis'ten geri çekme zorunda kaldılar.

Bu arada polisyeye tedbirlerinde sökmeye çalışıldığı ortamda hakim sınıflar eski tedbirlerini uygulamada bir an dahi tereddüt etmeyerek ilerici-yurtsever-devrim öğrencilerin üzerine faşist ve gerici saldırı salmayı ihmal etmediler. Van'da Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde kendilerine İslamın Bekçileri adını veren gerici ve faşistlerin saldırısı karşısında demokratik öğrenci katledilip birçok öğrenciyi de yaralıyorlardı. Aynı şekilde benzer saldırılar ve provokasyonlar İstanbul ve diğer illerde de düzenleniyordu. Bu saldırılar karşısında saldırganlar değil, saldırganlara maruz kalanlar kövüşürülüyordu. Geçmişte hakim sınıfların iyi kullandıkları bu taktik tekrar önümüze çıkıyordu. Bu provokasyonlar karşısında uyanık olup, gerektiğinde tavır alan öğrenci gençlik akademik-demokratik mücadelesini yükseltme savaşımını verirken atılmaları karşı İstanbul'da YÖK'ün tabutu yürütülüş şeklinde götürülürken polis tarafından dağıtılıyordu.

Bu arada işçilerin grevleri, insan haklarına yönelik baskıların protestosunun ilişkin ve birçok demokratik girişimi yanında yer alan öğrenciler, ülkemizde ki sınıf savaşım mücadelesinde ihilacı, radikal bir çizgi izleyeceklerini ortaya eylemleriyle seriyorlardı.

87'nin ortalarından itibaren öğrenci gençliğin eylemliliğinde bir duraksama daha doğrusu ilk çıkışında gösterdiği ıstıkrarı yakalayamayıp kitleselliğin yitki seçeceği yerde düşmesi gibi bir durumu karşılamıştır. Bu durum her ne kadar geçici olsa da sorunun çözümlü için uygun politikalar ve programlar hayata geçirilmek zorundadır.

12 Eylül öncesinde büyük ölçüde politize olan öğrenci kesiminin, halkımızı faşizme ve emperyalist usaklarına karşı vermiş olduğu mücadelesinde onunun kaynaşması ve zaman zaman onu aşması, faşizmin işçi ve emekçilerin yanında öğrenci kesime de saldırısını yönelmesine neden olmuştur.

Her türlü demokratik nitelikteki hakları ortadan kaldıran ve mücadeleyi azgın bir terörle bastıran cunta geçmişte kendilerine göre dersler çıkararak b-

baskıların süreklilik arz etmesi ve "hukuki" dayanaklarını oluşturarak devletin reorganizasyonu yoluna gittiler. Bir çok alanda kendileri açısından yetersiz kalan kurumları yok ederek yerine yeni yeni kurumlar oluşturdular. Eskiden beri varolan ve halen süren kurumları ise birçok yeniliklerle reorganizasyon amaçlarına tabi kıldılar.

Sendikalar, toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt, dernekler, YÖK, seçimler, partiler, polis vb. faşist yasaların kimisi doğrudan Anayasa ile, kimileri ise Anayasa'ya dayanarak cunta ve sivil cunta hükümetlerince getirilmişlerdir.

Cunta ile birlikte yüksek okullardaki devrimci-demokrat-yurtsever öğrencilerin üniversite kapılarından alınarak tutuklanmalarına hız verildi. Kısa sürede önder nitelikteki tüm öğrencileri tutukladılar. Bunun arkasından ise rotasyon ve 1402 sayılı sıkıyönetim uygulamaları ile bir çok Demokrat ve Yurtsever Öğretim üyesi görevlerinden ayrılmaya zorlandılar, sürüldüler veya atıldılar.

Temizleme işi kolay oldu, çünkü halkın muhalefeti şiddetli bir terörle bastırılmış, insanlar sindirilmiş, sindirilemeyenler ya işkence terzahlarında, veya cezaevlerinde öldürülmüş, veya birçoğunun mahkemeleri yıllarca sürdürülerek bilfiil yatırılmışlardır. Bugün 7-8 sene yatıp da tutuklu olarak mahkemesi süren yüzlerce mahkum vardır.

Bütün mesele temizleme sonrasında uygulanacak yöntem sorunuydu.

Egemen sınıfların birçok noktada baskını ağırtan yüksek öğretim sorunu nasıl çözülmeliydi. İşte her derde deva! YÖK bu ihtiyaçtan kaynaklanıyordu.

Böylece;

a) Anarşi kaynağı olarak gösterilen öğrencileri, yeni eğitim sistemi ile büyük oranda asosyal, depolitize edilmiş ve düzene uygun birer robot insan haline getirme amaçlanıyordu.

b) Senelerdir yüksek öğretim kaplarına yığılmış ve hoşnutsuz olan lise mezunu öğrencileri yeni yeni üniversiteler açarak var olan üniversite kontenjanlarını arttırarak yüksek öğrenim imkanı tanımak! ve bu hoşnutsuzluğu kısa sürede olsa gidermek ve uygulanacak eğitim sistemi ile birçok öğrenciyi öğretim süreci içinde elemek amaçlanıyordu. (kimilerince bu yöntemle dokuz-boşalt yöntemi de deniyor.)

Depolitizasyonun genel amacı; Herkes kendi işi ile uğraşmalı, işçisi, memuru işi ile, öğrencisi dersi ile uğraşmalı, politikayı politikacılara, haklarını savunmasını da kendisinin seçtiği temsilcisine yani politikacılara bırakmalıydı.

Bunun için de öğrencilere derslerinden hiçbir şeyle uğraşmayacakları kadar yüklenilmeliydi. Oyle ki bir yarı öğretim

dönemi boyunca bir öğrenci ortalama 40-60 imtihana girmek zorunda kalıyordu. Yıl sonu imtihanlarına girmek için dönem içinde aldığı derslerin vizelerini almak zorundaydı. Öğrenciler sabah akşam imtihanlara girmek zorunda kalıyordu. Böylece öğrenciler hiçbir sosyal faaliyet gösteremiyordu. Dersler dışında hiçbir kültürel ve entelektüel gelişim için giremiyorlardı. Öğrenciler arasında yardımlaşma ve dayanışma hemen hemen tamamen yok olmuş, herkes kendi başının çaresine bakıyordu. Bu anlayış ise özel olarak YÖK'ün atadığı rektörler ve dekanlar tarafından lanse ediliyordu. İÜ dekanlarından ve Anayasa hazırla-

riyetleri kendi kontrollerine alma yoluna gittiler. Kendilerinin seçtikleri öğretim üyesi ve yöneticiler tarafından bu faaliyetleri denetim altına almaya çalışmışlardı. Ancak YÖK'çülerin despotça uygulamaları, birtakım demokratik istemlere karşı tavrlara girmeleri karşısında özellikle eski öğrencilerden tepkiler gelmiş, çeşitli şekillerde direnişler olmuştur.

Mesela böyle bir olay karşısında İTÜ'den folklor faaliyeti yürüten öğrencilerin karşısına geçerek eski ve yeni öğrencileri iki tarafa ayırdıktan sonra rahatlıkla eski öğrencileri yeni öğrencilere kötüleyen konuşma yapabilmıştır. Bu konuşma arkasından tüm eski öğrenci-

layıcılarından Aldıkaçtı'nın öğrencilere bu noktada birçok defa uyarıları olmuştur.

Öğrencilere konuşmasında, bir sorunları olduğunda hiç kimsenin arac arkadaşlarından yardım istememesini ve sorunları direkt kendilerine getirmelerini istediği bu konuşmaları dinleyen öğrencilerce bilinmektedir.

Daha önce birçok üniversitede çeşitli dallarda faaliyet gösteren bir çok öğrenci derneği kapatılmış ve sosyal-kültürel faaliyetler büyük oranda durdurulmuştu. Ancak bir müddet sonra kendi dışlarında gelişen kültürel faaliyetleri durduramayacaklarını anlayınca gelişen bu fa-

ler folklor çalışmalarından atılmıştır.

Ayrıca gene yönetim tarafından öğrenciler arasında yoz ilişkiler köruklenmiş ve desteklenmiştir.

Bir çok üniversitenin çeşitli bölümlerini bitiren öğrencilerin, okulu bitirmelerinden dolayı ticari kafa yapısına sahip öğrencilerin düzenledikleri eğlenceler bunlara örnektir. Demokrat nitelikteki öğrencilerin, belli nitelikte olan bitirme eğlencelerini gerçekleştirmelerinde engeller çıkarılırken; Hilton, Sheraton gibi otellerin kulüplerinde bilmem kaç çeşit içkiyle kutlanan eğlenceleri hiçbir öğretim üyesi kaçırmamış, rektörler ve dekanlar şereflendirmişlerdir!

Uygulanan bu depolitizasyon yöntemi ile öğrenciler 5-6 sene sürsürsür susturulmuştu. Ancak depolitizasyon ve doldur-boşalt yönteminin uygulandığı bu eğitim sistemi gittikçe keskinleşen çelişkileri de içinde barındırıyor. Bu çelişkilerin boyutları günümüzde öğrenci direnişlerinin boy göstermesi ve gittikçe radikalleşmesi ve gittikçe daha çok öğrenciyi kapsıyor olmasıyla kendisini göstermektedir.

Türkiye'de üniversiteler hiçbir zaman tam anlamıyla özerk olmadı. Ancak zaman zaman nitelik olmasa da nicelik farklılıkları hissedilir derecededir. Örneğin 12 Eylül öncesi ve sonrası üniversite yönetimleriyle bunu açıkça görebiliriz.

Tüm yüksek okulları tek bir merkezden Yüksek Öğretim Kurulu üyeleri, kimisi Cumhurbaşkanı, kimisi başbakan ve bakanlar vasıtasıyla doğrudan o dönemdeki yönetimler tarafından seçilmektedir. Her yönetim değişikliği ile Yüksek Öğretim Üyelerinin ve dolayısıyla çeşitli yüksek okul rektör ve dekanları ile bölüm başkanlarının da değişeceği açıktır.

Hükümetlere ve siyasi yönetimlere doğrudan bağlı her yüksek okulda özerkliğin olması söz konusu olamaz.

Özerkliğin olmaması ise yüksek okulların bilimsel çalışmalarına büyük bir darbedir. O andaki yönetimlerin bilim dışı uygulamalarını eleştiren her bilim adamının geleceği ve kariyeri tamamen eleştirdiği politikacıların elinde olacaktır.

Çeşitli dönemlerde Yüksek Öğretim Kurumları önlerine yığılmaları eritmek için çeşitli politikalar izlenmiştir. 1975'lerden önce öğretmen meslek liselerini bitirenler ilkököl öğretmeni olabiliyor, 1975'lerden itibaren açılan çok sayıda iki yıllık eğitim enstitüsünde ilkököl öğretmeni yetiştirilmeye başlandı. Yine aynı yıllarda orta öğretime öğretmen yetiştiren üç yıllık eğitim enstitülerinin hem sayısı, hem de kapasiteleri büyük oranlarda arttırdı. Öğretmen sayılarının ülke gereksiniminin çok üstüne çıkmaya başlamasıyla birlikte, üniversiteler önündeki yığılmayı eritmek için izlenen bu yol da tıkanmaya başladı. Bir zamanlar 80 bine çıkan eğitim enstitüsü kontenjanları 1979-80 yılında 4088'e düşürüldü.

Ancak YÖK sonrasında 1982-83 yılından itibaren "doldur-boşalt" politikası izlenmeye başlandı. Yönetimin özünde daha fazla öğrenciyi Yüksek Öğretime almak, kabı büyütmeden doldurup boşaltmaktı.

1982-83 öğretim yılında hemen tüm üniversiteler 1960'dan bu yana ulaştıkları en yüksek kayıt kapasitelerinin çok üzerinde öğrenci almışlardır.

Yüksek Öğretim Kurumları'nın kayıt

kontenjanlarındaki bu artış, 1984 yılında YÖK'e politik destek sağlamak için çıkarılan öğrenci affı ile birleşince, artan öğrenci miktarını yüksek öğretim kurumları pekemez oldu. Gerek öğrenim kurumu ve öğretim üyesi, gerek üniversitelere ayrılan ödenek miktarları bir anlamda fiziki kapasiteleri artan öğrenci sayısını karşılayamaz oldu.

1981-82 öğretim kurumu sayısı 1984-85 öğretim yılında yaklaşık % 10 azalma ile 301'e düştü. Aynı yıllar içinde öğrenci sayısı % 36 oranında artarak, 240364'ten 470.000'e yükseldi, bunun sonucu olarak öğrenim kurumu başına düşen öğrenci sayısı 719'dan 1561'e yükselerek, % 117'lik bir artış gösterdi. Öğrenci sayısının kapasitesinin çok üstünde artışı sonucu öğrenciler anfilerle sığmamaya, ders dinleyebilmek için anfiler önünde kuyruğa girmeye başladılar. Yine aynı öğretim döneminde öğretim üyesi sayısı % 2 azaldı. Artan öğrenci ve azalan öğretim üyesi sayısı sonunda bir öğretim üyesine düşen öğrenci sayısı oranı % 100 arttı. (Daha önce bu oran 11 iken bu dönemde 22 olmuştur.)

Bu yüksek öğrenim kurumlarında sismeler karşısında hemen önlem alındı. Önlem tembel öğrencilerin; atılması olacaktı. Kontenjanların artırıldığı 1982-83 öğretim yılı sonrasında öğrenci affının hemen öncesinde 2547 sayılı YÖK'ün 44. maddesi değiştirilerek büyük oranda atılmalar gündeme geldi.

Gelen öğrenci affı ve ek sınav hakları öğretim üyelerinin tasfiyesi sırasında öğrencileri yumuşaltmak amacıyla yapılmıştır.

Bu uygulamaların bir sonucu da öğretim kurumlarının eğitim kalitesi düşmesidir. Üniversitelerin araştırması niteliği büyük oranda engellendi ve sadece eğitim kurumu niteliğine dönüştü. Çeşitli öğretim üyesi, bilim adamı ancak bazı üniversitelerde varolan araştırma olanaklarından kopararak birçok ekisiği olan üniversitelere gönderdiler. Bu öğretim üyelerinin araştırmaya ayracakları zaman iyice azaltılarak tamamen bir ortaöğretim düzeyine indirildi. Bir öğretim görevlisine düşen öğrenci miktarının 11 olduğu dönemde ara sınavları bulunmamasına karşın, miktarın 22'ye yükseldiği yıllarda öğretim üyeleri her dersten en az 4 ara sınavın kâğıtlarını okumak durumunda kalmışlardır. Örneğin Ankara Üniversitesi SBF'de 100 kişiye ders verme durumunda olan bir öğretim üyesinin bir öğretim yılı boyunca okuyacağı sınav kâğıdı sayısı asgari 600'dür.

Sürekli sınavlı bir öğretim, öğrencilerin amacını ders geçmesiyle sınırlandırarak zorunda kalmıştır. Onlar da araştırmacı ve öğrenme yönlerini büyük

oranda yok ederek ezberle yönelik bir çalışma içerisine sokmuştur. Büyük oranda başarısızlıklar karşısında aslında bu çok öğretim üyesinin "bol keseden" güçleri net verdiği bütün öğrencilerce bilinen bir gerçektir. Doğramacı tarafından başarı oranı yüksek gösterilen rakamlar aslında hiçbir yönüyle gerçeği yansıtmamaktadır.

Yoğun stres altında kalan öğrenciler fiziken ve psikolojik olarak yıpranmaktadır. Başarısızlıkları karşısında intiheden öğrencileri anlatan haberlerle gazetelerde sık sık karşılaşırız. Dengesiz hareketlerin öğrenciler arasında yaygınlaştığı dikkat çekicidir.

Bütün bunların yanısıra binlerce öğrencinin okullarından atılmasıyla bu insanların gelecekleleriyle oynandığı gibi, zamana kadar bu öğrencilere o seviyeye kadar getirmede harcanan onca ulusal harcamada yok olmaktadır.

Öğrenci Dernekleri Üzerine

Öğrenci Dernekleri, öğrencilerin akademik-demokratik ve ekonomik taleplerini almada ve dile getirmede önemli bir yere sahip olan başlıca örgütlenmelerdir.

Öğrencilerin mücadelesinde, bu taleplere cadeleye katılan kesimi kucaklayan demokratik bir kitle örgütü olarak ÖD'nin doğru bir şekilde değerlendirilmesi gerekir. Ancak böyle bir değerlendirilme yapılırken geçmişin tecrübelerinden yararlanmak ve günün somut gelişmelerine uygun bir bakış açısı getirmek gerekir.

Öğrenci dernekleri bugünkü şartlardan doğan yeni bir olgu değildir. Çeşitli ülkelerde ve ülkemizde geçmişten bugüne bu tip örgütlenmeler varolan gelmiştir. Ancak yeni olan şudur; Geçmişin hatalarından ve eksikliklerinden ders alınarak aynı hatalara tekrar düşmemek için geçmişimizi kapatmaya çalışarak "bugünün koşullarına denk olduğu" bir "geleceğe yön verebilecek, geçmişin mücadelesinin ruhunu kitlelere duyurduğu gibi bugün de sunabilecek yapıların oluşturulması için politik örgütlenme ve DKÖ anlayışını doğru kavrayarak hayata geçirmede, geçmişten daha fazla iş düştüğünün bilincinde olmaktır.

Hakim sınıflar açısından, içine düştükleri siyasi ve ekonomik istikrarsızlığı aşabilmeye, önüne önemli bir engel olarak dikilen halkın her türlü örgütlenmesine darbe vurmak için 12 Eylül'e zorunluluktu. Kitlelerin ekonomik-demokratik haklarını almada önemli araç olan DKÖ'leri, 12 Eylül'ün en

İrdiği terör ve yıldırma metodlarıyla, cı-kardıkları yasalarla dizginsiz bir saldı-nyaya uğradı ve halen uğramaya devam ediyor.

Ancak örgütlülük gereksinimi bir ih-tiyacın zorunlu aracıdır. Kişilerin tek tek başkaldırı ve hak taleplerinin çözümlen-liği ve çözümün örgütlülüğünden geçece-ği gerçeği geçmişin mücadele, deney ve tecrübeleriyle yaşanmıştır. Bu anlamda ülkemizde depolitize edilen gençlik, top-lumsal konajoktörde dinamik bir rol üst-lenmesi ve hakim sınıflar tarafından ye-deklenmesi ve zaptedilmesi, gördüğü baskı ve gelecekteki beklentilerinin ola-mayacağı kaygısından doğan zorun maddi temellerinden biridir. İşte bu yüz-dendir ki öğrenci gençliğin örgütlenme çabaları ve bu yönlü mücadelesi bu ih-tiyaçtan tekrar doğdu ve gelişti. Üniver-sitelerdeki ilerici, demokrat ve devrim-ci öğrencilerin önderliğinde nice zorluk-ların boğuşularak öğrenci gençlik der-neklerini kurmaya başladılar. Daba kul-rulup çalışmalarını başlatmış andan beri öğrenci dernekleri arkasınca, içinde "daş mihraklar", "yasadışı örgütler" arayan hakim sınıflar, öğrenci derneklerini bu yöllu teşhir ederek geçmişten beri sür-dürülen potansiyel suçlu gençlik politi-kasını bu günde örgütlerin güdümünde izlenimi vererek kitlelerden soğutmak, bağlarını zayıflatmak demogojisine sa-rılmışlardır. Fakat buna rağmen ülke-mizde öğrenci dernekleri hızla kuruldu, kuruluyor ve buna karşı engellemeler çeşitli boyutlarda sürdürüldüysse de örgüt-lülüğün gücünü mücadelesinden çıkar-dığı bilinciytle kavrayan öğrenciler bun-lara sahiplenmişlerdir.

Öğrenci derneklerine geçmeden önce DKÖ üzerine kısa bir hatırlatma yap-mak gerekli olacaktır.

DKÖ'ler, bulundığı alan çerçevesin-de o alanın somut sorunları ve demok-ratik kazanımları için mücadele eden, di-rekt siyasi iktidarı hedef almayan, ona tabii olan, mücadelesiyle ve örgütsel iş-lerliğiyle demokratik muhtevaya sahip olan alt düzeyde örgütlenmelerdir. Böy-lelikle en geniş kitleleriyle bağ kurabilen onların ekonomik-demokratik mücade-lesini bu örgütlerde merkezileştirerek on-ların örgütsüz, sistemsiz taleplerini be-lirli bir sistem çerçevesinde toparlayarak örgütlü mücadelenin alt bileşenlerini oluştururlar.

Sıradan bilinçsiz kitlelerin, sorunları-nın çözümü için mücadele etmek isteyen herkese açık olması itibarıyla DKÖ'le-ri, olmazsa olmaz koşullarından birisi de (mücadelesi ve örgütsel işlerliğinin demok-ratik içeriğinden başka) kitle örgütü sıfatını koruyabilmesidir.

DKÖ için alt düzeyde örgütlerdir de-dik; çünkü DKÖ'ler siyasi iktidara af-

ternatif olan, onu direkt hedef alan bu anlamıyla ideolojik bütünlüğe sahip he-defleri, çalışma tarzı, örgütlenme an-layışı, mücadele biçimiyle ve muhteva-sı programıyla proletaryanın örgütlenme-sinin en yüksek biçimi olan proletarya partisinden çok farklı bir muhtevaya sa-hiptir. Onlar hangi ideolojiden olursa ol-sun daha doğrusu etkisi altında olursa olsun ideolojik bütünsellikten uzak bir tarzdadır. Zaten hedefi de toplumdaki halen burjuva ideolojisinin etkisi altın-da olan kitleleri eğitmek, onları bu ku-rumlar içinde toparlayarak, demokratik mücadeleye kaimaktır.

Özetlersek;

DKÖ'lere genel bakışta gözden kaçırılmaması gereken üç ana nokta vardır.

1) Direkt siyasi iktidarı hedef almama-sı, mücadelesinin merkezinde bulundu-ğu alandaki kitlelerin taleplerini oturt-ması, onlara ekonomik-demokratik mü-cadelesinde örgütlü gücü olması itibarı ile kitle örgütü konumunu her zaman gözetmesi.

2) Diğer yandan, siyasi iktidarı direkt hedef almamasını siyasi mücadeleden bağımsız, soyut-idealist-burjuva reform-cu anlayışlara karşın, siyasi iktidar mü-cadelesine tabii olduğunun unutulma-masıdır. Sendikal tarafsızlığın burjuva düşüncesi olduğu unutulmamalıdır.

3) Bu örgütler mücadele örgütleridir. Bu genel yaklaşımdan sonra, ÖD'ye iliş-kin belirlemelere geçebiliriz. ÖD kitle örgütüdür: Öğrenci dernekleri, kendisinin varlık nedeni olduğunun bilinciyile en ge-

niş yığınlarının akademik-demokratik hakları ve istemlerinin çözümü doğrul-tusunda sorumluluk alır. Bu yönüyle de en geniş kitleyi çansı altında toparlamayı hedeflemelidir. Yani kitle örgütü olabil-meli, ÖD'nin sol lafazsınlıkların, entel-lektüel görevliklerin yapıldığı kahveha-nelere dönüşme tehlikesine karşı uyanık olmalıdır. ÖD'nin başarılı kitle örgütü olup olmadığının bir ölçüsü de kendi bünyesinde örgütlediği kitle ile orantı-lıdır. Hakları için mücadele etmek iste-yen, bu asgari bilince sahip olan her öğ-renci hangi ideolojiye sahip olursa olsun hangi burjuva partisini desteklerse des-teklesin, hiçbir engel çıkartmadan üye olması sağlanır.

(Provokatif amaçlı olan kemikleşmiş unsurlar örgül durumlarıdır.)

Öğrenci Dernekleri demokratik örgütlerdir

Öğrenci derneklerinin mücadelesinin demokratik, siyasi muhtevasına geçme-den önce, örgütsel işlerliği ve kendi için-deki demokrasi anlayışının ne olduğun-u ele alacağız.

ÖD, kitle örgütü olması dolayısıyla içinde farklı siyasal tercihleri olan insan-ların bulunmasının doğal olduğunu ol-ması gerektiğini belirtmişizdir. Bununla beraber bu yapılar içinde farklı bakış açıları ve yaklaşımları olan gruplar bu-lunması bir doğal sonuçtur. Önemli olan bu farklı anlayışların birlikte hareketi-

ni temellendiren çalışına ve mücadele ortaklığını sağlamaktır. Yoksa işin kolayına kaçıp ayınlar aynı yere, ayınlar aynı yere yaklaşımı DKÖ muhtevasına ters olduğu gibi, birlik düşmanı bir yaklaşım olarak sekterlikten başka bir şey değildir. Burada sorunun özünü yakalamak çok önemlidir, çünkü daha önce belirttiğimiz gibi, ÖD'ler kitle örgütü ve demokratik örgüt olmasını belirleyen ilk başta bir örgüt olabilmelidir. Örgüt olabilmemesinin asgari koşulu ise hareket ortaklığını sağlayabilmektir. Hareketin bir karakterini veren mücadelesidir. Bunun tersi bir anlayış sonuçta, örgütsüzlüğe, başıboşluğa ya da ÖD'leri mücadele örgütleri olmaktan çıkarıp gevezelik ocaklarına dönüştürmeyi amaçlıyor demektir.

Bu sorunun düğüm noktası ise örgütsel demokrasinin merkezine demokratik-merkeziyetçi bir işlerliğin temel alınmasıdır. Bu ilkenin "partilerin ilkesi olduğu" DKÖ'lerin bu tip ilkelere sahip olmayacağını savunan bilinçsiz unsurlar bir tarafa, onların "ağabeylerine" kısa bir uyarı yapmak gerekmektedir. Bu türü demojöjik yaklaşımlarla örgütsüzlüğü savunanlar arasında (ki başta kendileri çoğunlukken, katı bir şekilde savunuyorlardı.) Kitleden tecrit olmalarının verdiği harçlıkla kendilerine kılıf yaratmaktan öteye gidemezler. Bu dünya mücadelesi tarihinde, alt deneyden - üst deneydeki örgütlenmelere kadar, her türlü savaşım örgütlerinin değişmeyen ilkesidir. Değişen bu örgütlerin, programı üyelik kastasları ve kısaca mücadelelerinin niteliği gereği, örgütsel çerçevesinin farklı olmasıdır. Söz konusu birlik ve mücadele bu yapılar içinde eleştiri-öz-çeleştiri mekanizmasının kullanılmasını engellemeyeceği gibi ilerlemesini de hızlandıran bir olgudur.

Karar alınmada demokratik karar alındıktan sonra uygulamada merkezilik olarak kısaca tanımlayabileceğimiz demokratik-merkeziyetçi anlayış gereği, tartışılabilir da hiçbir anlayış zorla bastırılmaz tam tersine güvence altına alınır. Kararlar eleştiri-öz-çeleştiri ikna çabaları içinde ele alınıp oy birliğine varılmadığı noktalarda oy çoğunluğuna başvurulur. Sonuçta alınan kararlar herkesi bağlayıcıdır. Karar bir kez alındıktan sonra merkezi olarak (katılmayanlar dahil) yaşama uygulanır. Yoksa tartışmalar yapıp sonuçta herkesin istediği gibi davranması, azınlığın çoğunluğa, bağlı olduğunun reddi, hem örgüt denilen kavramı ortadan kaldıracak gibi tartışmalara da anlamı bir görünüm vererek, laf üretim merkezleri yaratacaktır. Diğer taraftan, azınlığın çoğunluğun aldığı kararlara uymasının yanında, azınlık görüşlerinin süreçte çoğunluk görüşlerine

dönüşme hakkını her zaman gözetip eleştiri hakkının saklı tutulmasını beraber getirir. Birlik eleştiri, birlik öğrenci derneklerinin her zaman gözetmesi gereken bir ilke olarak üzerinde özenle durulması gerekir.

Yine demokrasi gereği tüm yönetim organlarının seçime başına gelmesi, tabanın karar almada söz ve karar sahibi olması eklenmesi gereken diğer özelliklerdir.

Bu kısa ve genel tanımlamalardan sonra sık sık tartışma konusu olan ve bu konuda sağ ve sol yaklaşımları içeren bir anlayış değinelim.

En çok tartışılan bir yerde devrimci blokla, reformist ve modern revizyonistler arasında ayırt edici bir öge haline gelen öğrenci derneklerinin anti-faşist ve anti-empyalist niteliğinin olup olmadığı veya bunu öğrenci derneklerine yaklaşımda bir ilke olarak görüp görmeme sorunudur.

Tabii ki bugün sah Türkiye'ye gelmekle, ülkedeki demokrasinin gelişmesine katkıda bulduklarını ileri süren ve demokrasinin varlığı ve yokluğu sorununu salt kendilerinin legal planda çalışıp çalışmamasıyla değerlendiren "Glasnostçular"ın öğrenci derneklerinin anti-faşist anti-empyalistliğine gözlerini kapayarak bunların öğrenci derneklerinin mücadelesinde bir ilkesel sorun olarak görmemeleri bizim için şartıca değildir. Ama bizi şaşkırtan bunlara karşı ateş püskürten, çeşitli eğilimlerin her ne hükme bunların kuyruklarından kopmamakta ısrar etmeleridir.

Ülkemizde faşist bir rejimin hüküm sürdüğü, -biri orijinal olarak kalmakta ısrar eden ve yeni yeni! Amerika'lar keşfettiğini sanan bazı kesimler dışında- birçok siyasal görüş sahiplerince kabul edilmemektedir. Ve ülkemizde demokrasi için mücadele faşizme karşı mücadele ile özdeşleşmiştir. Bugün anayasal ve kanunlarla halkımıza karşı faşist bir terör uygulamaktadır. Her alanda halkın vermiş olduğu ekonomik ve demokratik mücadelelerin tam bir zaferi ve bu zaferin garanti altına alınması demokratik bir halk hareketi ve demokratik bir halk iktidarı sorunudur.

Faşizm zayıfladığı ve gerilediği ölçüde ekonomik ve demokratik hakların daha açık bir şekilde koparılabileceği açık bir gerçektir. Elde edilen ekonomik ve demokratik haklar ve bu uğurda verilen mücadeleler ne kadar boyutlu ise faşizmin sarsılması ve zayıflaması da aynı şekilde bir gerçektir. Aralarındaki diyalektik bağ görmek gerekir.

Bu kadar açık olan gerçekler, görmezlikten gelinerek öğrenci derneklerinin mücadelesini faşizme karşı mücadeleden soyutlamak eğer bilinçsizlik de-

ğil ise bilinçli bir çarpıtmadır.

Bu arada ülkemizin gelişmesini engelleyen ve onun rejimini de belirleyen öge olarak emperyalizmin bir yarı-mürşesi olunması; Aynı zaman emperyalizme karşı mücadeleyi de getirme getirmektedir.

Dolayısıyla demokrasi için mücadele anti-empyalist mücadeleyi zorunlu olarak içermektedir.

Biz burada demokratik hakların kazanımı ve bunu kalıcı bir hale getirmek için verilen mücadelenin anti-faşist, anti-empyalist olmasının bütün bunlardan dolayı doğası gereği olduğunu siliyoruz.

Sınıf bilinçli proleterya DKÖ'de bakış açısına sahiptir ve bunu hayata geçirmek için mücadele edecektir. Bu bakış açısının dışındaki bakış açıları rejimimiz, ekonomimizin batılarına çanak demektir. Her kinski hangi nedle olursa olsun bunu reddederse, öğrenci gençliğin mücadelesini sadece ve sadece düzen sınırları içinde tutmanın koşullarını savunuyor demektir.

Sınıf bilinçli proleterya öğrenci gençliğin akademik-demokratik haklarının mücadelesinde ona önderlik edip gösterirken aynı zamanda ona ger "halk demokrasisi" hedefini göstererek bilinçlendirmeye, sınıf mücadelesi mevzilenmesinde devrimci mevziye zammaya çalışacaktır.

Bu örgütler, ya düzen içi salt reformcu hayaller yayan burjuva örgütleri olacaklar, ya da devrimin dolaylı destekçi mevzisi olacaktır. Bazıları bunları "sosyalistlerin çalışma ilkeleri olduğu derneklerin kurum olarak mücadele kesi" almalarının doğru olmayacağı ileri sürmektedirler. İyi ama sosyalist bu ilkeleri gökten zembille indirmedir ki. Bu tür kitle örgütlerini bu ilkeler çerçevesinde yönlendirmeden başka ne yapabileceğimizi söylemek zor. "Biz bunu kendimiz uygulayalım, ama bu dernekler bunu ilke olarak koymayalım". Hem ke olarak koymayacaksın, hem de bunu uygulayalım diyeceksin. Bir atası vardır: "Ya gördüğün gibi ol ya olduğun gibi görün" ya bu ilkeleri uyguluyorsanız uygula, yahuatta uygulamı istiyorsanız bu ilkeleri savun. İşte bazarı pek sevmese de bir sosyalist önde bu konudaki düşüncesi; "denemek ki örgütlerin (sendikalar, kooperatifler, fabrika örgütleri, partizis kadın birlikleri, basın, kültür eğitim örgütleri, gelik dernekleri) herbiri kendi özel alanlarında çalışmaktadır ve dolayısıyla bunlar birbirlerinin çalışmasına engel olmaz bu elbette doğrudur. Ama tek bir sınıf, proleterya sınıfına hizmet ettiklerine göre, bütün bu örgütlerin eylemlerini tek bir doğrultuda yürütmeleri gere-

tiğ de doğrudur." (Stalin-Leninizmin ilkeleri) Türkiye'de demokrasi sorununu bir devrim sorunu olarak gören herkes, ilkelimizde tek doğrultunun anti-faşist, anti-empyralist olduğunu kabul etmek zorundadır. Bu genel belirlemlerden yola çıkarak öğrenci dernekleri de örgütlenen öğrenci gençliğin hareketi anti-faşist ve anti-empyralist doğrultuda olmalıdır ve öğrenci dernekleri de bu ilkelerle ve bu ilkeler doğrultusunda hareket etmelidir.

Bu ilkeleri öğrenci derneklerinde savunmakla kitlelerden kopulacağı ve bir avuç insanı örgütleyen dar birer örgüt olmaktan öteye gitmeyeceği ileri sürülüyor.

Bu konuda sınıf bilinçli proleterya her alanda ileri kesime dayanma, orta kesimi kazanma ve geri kesimi ise en azından tarafsızlaştırma politikası izler. Öğrenci örgütleri olarak öğrenci dernekleri, hakları için mücadele etmek isteyen herkese açıktır. Ancak öğrenci eylemleri kitlelerin o andaki somut istek ve taleplerinden yola çıkılarak en azından öğrencilerin ileri kesimini harekete geçiren nitelikte olması gerekir. Eğer bütün öğrencilerin veya en azından çoğunluğunun katılmadığı eylemleri reddetmek kitle kuyrukçuluğundan, pasiflikten ve kendini en geri kitleye göre uyandırmaktan başka nedir ki? Bu anlayış öğrenci hareketini durağanlığa öğrenci derneklerini de sonuçta hiçbir şey elde edilemeyen birer kahvehaneye, laf üretmekten başka bir şey yapmayan tartışma kulüplerine dönüştürür. Bugün öğrenci hareketi için en tehlikeli eğilim budur.

Ancak kendini daha az göstermekle birlikte en az onun kadar tehlikeli eğilimde kitlelerin somut taleplerine uygun düşmeyen isteklerle ileri kesimi harekete geçirme adına kitlelerin önünden fırlayarak ondan kopma eğilimidir.

Bu noktada gerek sağ ve gerekse sol eğilimlere düşmemek için kısas kitlelerin nabzının kontrolüdür. Oyle eylemler olur ki, ileri sürülen istekler, kitlenin o günkü isteklerine uygun düşer. İlk başta az bir katılımla başlanan eylem bazen çok geniş bir katılımı son bulur. Yine az bir katılım olmasına rağmen geniş bir katılımı son bulur. Yine az bir katılım olmasına rağmen geniş bir katılımı tarafından destek bulabilir.

Bütün bu eylem içinde belirlenen eylem sloganları atılırken aynı zamanda ajite ve propaganda çalışmalarını sürdürülür. Örneğin polis-ıdare işbirliğine karşı polis idare işbirliğine son sloganı atılırken, aynı zamanda propaganda niteliğindeki demokratik-özzerk üniversite sloganı da atılır. Birisi güncel bir istek iken, diğeri uzun bir süre sonra eylem sloganı haline gelebilecek bir istemdir.

Sorun, kitlelerin bu mücadeleler içinde eğitilmesi, onlara demokratik-özzerk üniversitenin ne olduğunu anlatılması ve zaman içinde çok daha geniş bir kitlenin talebi haline dönerek şüncelleşebilmesidir. Yine bütün bu mücadele sürecinde propaganda çalışmalarıyla kitlelere sorunun son tahlilde "iktidar sorunu" olduğunu anlatılır.

Sonuç olarak sınıf bilinçli proleterya, DKO örgütlerinin ve özel olarak öğrenci gençliğin DK örgütü niteliğinde olan öğrenci derneklerinin tek bir doğrultuda demokratik halk iktidarı yolunda anti-faşist, anti-empyralist doğrultuda faaliyet göstermesi için bu düşüncelerinden taviz vermeden ve yılmadan çalışacaktır.

Sonuç

Bugün devrimci öğrenci gençliğin önünde iki yol vardır: Gerek geçiş deneylerinden elde edilen deneylerden ve gerekse günümüzde izledikleri çizgiyle öğrenci gençliğin çeşitli eylemlerini bunlar "korsan" eylemlerdir, "militan" eylemlerdir diyerek karalayıp, gençliğin akademik demokratik hakları uğruna giriştikleri militanca mücadelelerini reddedip önüne set çekmeye çalışan reformist-ekonomist anlayışlar doğrultusunda hareket etmek, yabatta tutarlı bir biçimde bu reformist-ekonomist eğilimlere karşı savaşımdır. Birinci yol, öğrenci gençliğin hareketini boğar, burjuva çizgileri içinde uslu bir öğrenci gençlik yaratır. İkinci yol, gerçek demokrasinin hedefi doğrultusunda öğrenci gençliğin

önüne çıkan her engeli aşmasına, halk demokrasisinde yeni olan tüm güçlerle dayanışmasına, bu mücadeleler içinde eğitilmesine ve ilerlemesine gider.

Devrimci öğrenci gençlik, öğrenci gençliğin birliğini sağlamak için reformist-ekonomistlerin bu etkinliğini kırmak için bir blok oluşturmak zorundadır. Bugün öğrenci gençliğin en yüksek birliği ÖĞRENCİ DERNEKLERİ FEDERASYONU olarak birleşmesidir. Anti-reformist öğrencilerin oluşturduğu bu blok bir federasyonu hedeflemelidir ve bugün bu anlayışa sahip derneklerin asgari sayıda bir birliğiyle FEDERASYONUN nüvesi oluşturulmalıdır. Şaerç içinde bu FEDERASYONA üye öğrenci derneklerinin sayısının artması ise bu federasyonun izleyeceği tutarlı bir mücadele çizgisiyle olacaktır.

Bugün reformist ekonomist anlayışların ürünü olan platformların tıkanması üzerine, öğrenci gençlik bu tıkanmayı ancak tutarlı bir çizgi izleyen ve merkezi olarak herkesi bağlayıcı bir nitelikte olan ilkel bir birlikle aşabilir. Bunun yolu da reformist ve ekonomist anlayışların dışında bir birliktir. Böyle bir birlik güçlü olduğu takdirde reformist-ekonomist anlayışlara sahip olanları kendine tabi kalacak bu oranda öğrenci gençlik hareketi doğru bir yola ilerleyecektir.

Bu konuda "Öğrenci gençliğin bölüneceğini" ileri sürerek bu tıkanmayı aşmanın yolu olarak öne sürülen öneriyi red edenlere daha şimdiden şunu söyleyebiliriz; İlikesiz ve herkesin bir baş çektiği, üç-beş kişi ile kararların alınıp değiştirildiği koof, güçsüz kalabalık bir görüş yerine az ama öz ilkel, güçlü, kararlı bir yapı tercih ederiz. Çünkü ancak böyle bir yapı doğru politika izleyerek kitlelere güven verdiği ölçüde çok daha kitleselleşebilir ve hedeflerine ulaşabilir.

DİPNOT:

Sol eğilimler deyince konumuz dışında ama değinmeden geçemeyeceğimiz, bazı "sol" dostlar derneklerdeki mücadeleleri sanki kendileri önderlik ediyorlarmış sanki sadece kendileri varmış gibi dergilerinde yarıp çiziyorlar. Bu tür grupçu tavırlarla ve kendileri adına bu mücadelelere sahip çıkmamaları.

Bugün devrimci bloğun parçalanmasında bu "ben yaptım ben ettim", küçük-burjuva anlayışının önemli ölçüde bu tavrı ile, etkili olmuştur. Hatırlatmak isteriz:

Öğrenci gençliğin eylemliliğini ve mücadelesini dışardan hiçbir kesim üstlenemez, sahip çıkamaz! diye ÖD'ne bakışta kendilerince bir ilkesel sorun olarak gördüklerini ve bu ilkelerin ÖD ilkesi olması gerektiği getirdikleri ilke paketinde vardı. Seniriz her zamanki, mantıklan gereği bu ilkeleri başkaları için getirmişler.

Son Eylemler, Öğrettikleri ve Öğrenci Hareketinin Durumu:

12 Eylül sonrası devrimci hareketin aldığı ağır yenilginin ardından, 84'lerden itibaren başlayan toplumsal hareketlenme içinde öğrenci gençliğin kitle eylemlerinin kuşkusuz daha belirgin izleri vardır.

Daha önceden tespit ettiğimiz gibi, 70 sonrası Devrimci hareketin 1. yenilgisi ertesinde yaralarını sarması, gediklerini kapatarak mücadelenin ivmesinin yükseltilmesi hızlı bir şekilde tamamlanmıştı. Bunda hakim kliklerin iç çatışmasının çok keskin bir şekilde, kısa sürede keskinleşmesinin ve bunun neticesinde bu it dalışının politik sahnedeki kendi karşıtı olan sınıfın mücadelelerinin de keskinleşmesine -kısa sürede- neden olmuştu. Fakat 80 sonrası bu hataların bilincine varan hakim sınıfların Amerikancı-merkezci kliğinin Askeri diktatörlüğü ile kendi dışındaki kliklerinde "ağzını kapatması", halkın demokratik kurumlarına ve demokratik mücadelelerine önüne çok daha büyük oranda darbe vurma, daha doğrusu tamamen ortadan kaldırılmasıyla gelişen süreç, bir de 12 Eylül öncesi halkın başat talebi haline gelen "can güvenliği" talebiyle birleştirilip bu alanda yoğun demagogik politikalarının etkisinde kalan, 12 Eylül öncesi Anti-(Sivil)-Faşist mücadele perspektifinin dışına çıkamayan ve bu mücadeleyi iktidar perspektifi ile birleştirmekte yetersiz kalan, hatta kitle kayrakçası bir pozisyona düşen devrimci hareketin geniş halk kitleleri üzerindeki ideolojik yetersizliğiyle birleşince, 80 yenilgisinin yaralarının sarılması ve ekonomik-demokratik-politik mücadelenin 70 yenilgisinin ardından gelişen süreçle kıyaslandığında daha yavaş bir ilerleme kaydedeceğini daha önceden tespit edip, belirtmiştik.

8 yıllık gelişen süreçte baktığımızda bu açıkça ortadadır.

Ağır yenilgi dönemlerinde, önderlerini de kaybetmenin verdiği etkinin yanı sıra, genel olarak küçük burjuva sınıf karakterinin özelliklerinin sonucu olarak, öğrenci gençlik; 80 öncesi militan mücadele geleneğinin tersine pasifleşti, istemiye istemiye de olsa kaderine razı olan, yaptırımlara uyan bir pozisyon aldı. Bunda genel olarak siyasi hareketlerin özel olarak sınıf bilincini proletaryanın Politik örgütlenmesinin almış olduğu ağır yenilgi neticesinde diğer alanlarda olduğu gibi öğrenci gençliğin mücadelesinde de önderlik görevini yerine getirememiş olmasının; ne yapacağını bilememe, yalınlık, içe kapamışlık nedenleri içinde büyük etkisi vardır.

Tüm bu sürecin ertesinde 84'lerde başlayan toplumsal hareketlilik içinde, aydın sınıf karakterinin de etkisiyle öğrenci gençlik toplumsal muhalefet içinde yerini almaya başladı. Ancak bu seferki çıkışı, 80 yenilgisinin ağırlığı ve bunun sonucu, 80 öncesinde olduğu gibi hızla politik sahnede yerini alması, politik örgütlenmelerde boy göstermesi şeklinde değil, daha çok -büyük oranda-, akademik-demokratik platformlarda yer almaya ve bunları oluşturmaya çalıştı.

80 öncesi, daha önceden belirttiğimiz hatalardan olan: geniş kitlelerle bağ kurmanın ve onları demokratik mücadele ve karaliste etmenin örgütlü araçları olan ve hiçbir şekilde reddedilemez olan ekonomik (akademik-demokratik, örgütlenmeleri küçük burjuva sınıf karakterinin vermiş olduğu, kendini güçlü hissettiğinde ortaya çıkan; kitle mücadelesini yadsınma, kişünsemse şeklinde kısaca belirtileceğimiz "sol" anlayış neticesinde,

öğrenci örgütlenmeleri aynı görüşü yası) benimseyenlerin, kitle örgütlenmekten çıkan tekkelerine dönmüşler.

Bu sınırsız nostaljik sayıklamalar kendini avutanlar dışında herkesin bul ettiği bir tespittir.

Bu iradi saptamayı yukarıda kısaca mayaya çalıştığımız objektif durumla birlikte ele aldığımızda öğrenci hareketi evrimi ve bugünkü durumunu, izlene yolla ilgili tartışmaların daha sağlıklı olacaktır.

Öğrencilerin, demokratik örgütlenmeleri olan Öğrenci Derneklerini kurma başlaması ve toplumsal savaşında yerini almaya başlamasıyla ve bugüne kadar gelişen süreçte tartışmaların odak noktasını sürekli platformlar sorun oluşturdu. Kuşkusuz sınıf mücadelesi bir ürünün olan örgütlenme sorunu ve konudaki sağlıklı politikaların hayata geçirilmesi büyük önem arz etmekte. Ancak itirazımız olan bu değil. Öğrenci hareketinin durumu tartışırken odak noktasının hep bu olması, tartışmaları sürekli bu hatta odaklaşmasının ele bir bakış açısı olduğunu belirtmek zoruz.

Çünkü öğrencilerin öğrenci olmak doğan yanlarını dondurup, toplumsal diğer (devrimci, karşı-devrimci) sınıfla olan etkilerinin göz ardı edilmesi, nüfuz öğrenci hareketinin durumunu gerlendirirken, var olan, içinde yer aldığı objektif koşullardan soyutlayarak ele alınması yanlış olduğunu; teşhis yapılmış olunca tedavinin de yanlış, en azından kısır-dar bir açıdan ele alındığını belirtmek gerekir.

Bugün geniş öğrenci yığınlarının kim sınıf ideolojisinin etkisi altında olduğu, kendisine taraf olmaması itibarıyla ortadadır. Bu noktada gerek ge-

ğin politik savaşımında, gerekse akademik-demokratik savaşımında bu perspektif kaybedilmeden bir çalışma perspektifi ortaya koyulmalıdır. Bu ise geniş ufuklu bir mücadele programının belirlenmesini ve yaşama geçirilmesini gündeme getirir. İşte sağlıklı bir yürütmenin, en sığ anlamıyla, sağlıklı bir örgütlenmenin zorunluluğu, programların yaşama geçirilmesinde daha açık bir biçimde kendini göstermektedir.

Program noktasında, şu ana kadar öğrenci hareketi içinde sağlıklı bir çalışma gündeme sokulmadı. Sokulduğunu söyleyenler kendilerini avutmaktan öteye gidemeyeceği gibi, öğrenci hareketini de sığına sokmaktan öteye gidemez. Bu noktada Yeni Çözüm dergisine bir hatırlatma yapmak istiyoruz. Kendilerinin "programlı hareket" ettiğini, diğer grupların programatik olarak hareket etmediklerini ileri sürerek, şimdiye kadar geçen süreçte, kendilerini bir çırpıda öğrenci gençliğin "önderi" ilan ediveriyorlardı.⁽¹⁾ (Bizim programdan anladığımız çok farklı arkadaşlar!) Sorun hakim sınıfların dayatmaları, etkileri karşısında dar kapsamlı bir tepki, eylem hattı tespit etmek olarak ele alırsa sonuçta: kimileri bunun getirmiş olduğu sonuç karşısında "öğrenci hareketinde kriz" gibi, mevcut toplumsal gelişme hattını, objektif koşulların ısrarlı dayatıcılığı karşısında, durumu küçük burjuva acılecilikle ele alır, kimileri de sizin gibi: her şey yolunda izlenimi uyandırarak, kuru ajitasyonla hastalığı hafife almak ve sonuçta, bekaşi misali "biz

yaparız, ederiz olur" gibi anlamsız küçük-burjuva gururu ve abartımacılığı noktasına giderek asıl sorunu gözlerden uzaklaştırır.

Eğer sorun, etkiye tepki mantığıyla ele alınacaksa "Sezarın hakkını Sezara vermek gerekir". Sizin de hiçbir itiraz gösteremeyeceğiniz derecede ortada bir gerçek varsa o da: reformist-revizyonistlerden tutun, tüm devrimci-demokrat gruplardan (siz dahil), sınıf bilinçli proletaryanın takipçileri olan bizlere kadar herkesin, egemenlerin her yeni oyunu dayatması karşısında (dernekler üzerindeki polisiye baskılar, Polis-İdare işbirliği, tek tip dernek yasası, zamlar, ammalar v.s.) bir eylem önerisi-hattı vardı.

Var olan, daha doğrusu var mı? yok mu? derecesinde olan demokratik haklarımız karşısında, egemenlerin bunu daha da geriletmeye yönelik olan çabalarının teşhiri büyük önem arz eder. Ancak bu teşhir, saptadığımız asgari, azami hedefler doğrultusunda bütünleştirilmelidir. Bir saldırı anında değil, önceden iradi olarak belirlenen programın ve taleplerin kitelerin gündemine sokulması ve akademik-demokratik hak kazanımları noktasında ileriye adım atılmaktadır.

Çünkü bugün öğrencilerin okul içlerindeki hakları, etkinlikleri olsun, derneklerin yasal ve fiili konumu olsun, çok geri bir noktadadır. 12 Eylül hukukunca ince elenip, sık dokunduğu belli olan demokratik kurumların işlevleri, sınırları göz önüne alındığında doğru dürüst bir şey yapamayacakları ortadadır. Za-

ten sorunun önemli halkalarından biri de buradadır. Kurulan dernekler bile kâğıt üzerinde vardır. Doğru dürüst ciddi hiçbir etkinliğine "izin" verilmemekte, tersine daha önce bazı okullarda sınırlı da olsa izin verilen etkinlikler engellenmekte, geri alınmaktadır.

Şimdiye kadar gerçekleşen herşey, ya dernekler dışında (Yasal olmayan), ya da "yarı-resmî" yapılabilmektedir.

Demokratik kazanımlar kuşkusuz, toplumdaki diğer demokratik sınıflarla kurulacak sağlam, sağlıklı bağlar noktasında daha güçlü bir şekilde koparılacaktır. Zaten Ö.D.'nin, sendikaların, odaların, siyasi partilerin v.s. ilişkilerini kaldırarak yasayı hazırlayan mantık da bunun bilincindedir. Fakat bu mantık, sorunun aşılmasının kendi özgücünde, alanında olduğunun bilincinde olduğundan bunların işlevlerini deyim yerindeyse "kuşa çevirmiştir."

Sorun tam da bu noktada anlamını bulmaktadır. Daha önceden dost-düşman dahil böldüğümüz gibi asıl yapılması gereken, kendi kitlelerine dönük çalışma yapılmasıdır. Yani okullara, kitlelerin olduğu yerlerde propaganda-ajitasyona girmek, eylemleri okullara taşımak gerekmektedir.

Burada genel kamuoyu yaratılmasına dönük eylemleri yadsımayız. Tam tersine geçmişte ürettiğimiz politikalar ve bunların yaşama geçirilmesi noktasında savunduğumuz gibi bugün de savunuyoruz. Hatta bunu zorunlu buluyoruz. Ancak çalışmalar Temel-Tali ayrımıyla ele alınmazsa her şey içiçe girer ve sonuçta kaosa sürüklenilir.

Ö.D. olarak bizlerin temel aldığı ve harekete geçirmeye çalıştığı alan, okullar ve öğrenci gençliktir. Bu yanıyla diğer demokratik güçlerle ve sınıflarla dayanışmanın tali olduğu gözden kaçırılmadan boylesı bir perspektifle ele alınmalıdır. Son gelişen eylemcilik süreci de bunun iyi bir örneği ve sonucudur. Kitle ile bağ kurmak salt dışarda kuru ajitasyon ve gazete sayfalarında yer alan eylemlerle olmuyor, onların içine girmek ve iyi hazırlanmış bir program ve güçlü bir propaganda-ajitasyon sistematiğiyle ancak mümkündür.

Toplumdaki diğer sınıflar gibi, öğrenci gençlikte sınıf savaşımından, bunların etkilerinden bağımsız bir hat izlemez. Devrim ve karşı-devrim güçlerinin sınıfsal çatışması, karşı-devrimin kendi iç dalaşı öğrencilerin (ve halkın) mücadelesi üzerinde yadsınmaz etkileri vardır. Demirel'lerin, Ecevit'lerin v.s. "Siyaset Yapma Yasaklarının" kalkmalarından sonra bu hakim sınıf kliklerinin ve partilerinin (DYP, SHP, ANAP), ekonominin çarklarını kendi kükleri doğrultusunda yönetmek için, birbirlerine karşı

girmiş olduğu kayasıya çatışmanın; gençlik hareketlerinin daha geniş bir kitleye yayılmasında tali de olsa önemli etkileri vardır. Demirel'in "babacan", "demokrat" tavırlarıyla "susan değil konuşan Türkiye" espirisinin ışığında bakıldığında, halkın tepkilerini ve muhalefeti kendi kuyruğuna takmak için yoğun çabalara girdikleri, "demokrasi mücadehid" kesildiklerini herkes biliyor.

Bu yöndeki "keskin" tavırlarıyla, iktidardaki Amerikancı-merkezci Özal klübünün artık; "12 Eylül öncesine döneriz", "can güvenliği sağladık" yolundaki, dikkatleri ekonomik-sosyal bunalmadan, demogojilerinin merkezi haline getirdikleri 12 Eylül mesele etrafında daha fazla götürememeleri noktasında, yadsınmaz etkileri vardır.

Demogojik politikaları (aslında demogojik diye belirtmek doğru değil, Faşizmin en temel etkili politikası demogoji sanatıdır zaten) devrimcileri, "anarşist", "terörist" gösteren, halkın kafasına ounu çivilemeye çabışanların karşısında, yine devrimcilerin dışında, egemen sınıf süzcülerinin başka bir grubunun buna karşı çıkması! (tabii kendi klik çıkarları için de olsa) sonucu halkın duyduğu hoşnutsuzluk (ekonomik-sosyal) daha hat safhaya ulaşmakta, kıpırdanmalar çoğalmaktadır.

İşte öğrenci gençliğin mücadelesinin ivmelenmesinde, tali bir etken olarak bu sayılabilir.

Bunun yanında işçi sınıfının hareketliliğinin gözle görüldüğü şekilde artması, Jakobin güçlerin son eylemliklerinin vermiş olduğu moral de eklenince dış etkilenimler daha net olarak ortaya çıkar.

Tabii bunların dışında belirleyici olarak 2-3 yılı öğrenci gençlik içinde belli bir sistemattikten uzak da olsa gerçekleştirilen faaliyet ve eylemlerin ışığında, öğrenci gençliğin aydın özelliğinin verdiği daha hızlı politikleşmesi sonucunu da getirdiğimizde sanımız büyük oranda tablo doldurulmuş olacaktır. Öğrenci gençlik bulunduğu toplumdaki kendi dışındaki gelişmelerden etkilenmekte ve onları etkilemektedir.

Bir anda teslimiyet çizgisinin kırılması ve hızlı bir politikleşme daha önce belirttiğimiz 80 sonrasında özgül koşulları içinde ele alındığında bir ütopya olmaktan öteye gidemeyeceği açıktır. Bunun ışığında oturup sağlıklı yapıların kendi kendine oluşmasını beklemek, kendiliğindencilik bir başka varyansı olsa gerekir. Bu göreceli yavaş ilerleme karşısında ne paniğe kapılıp sağ bir bakış açısı egemen kılınmalı, ne de yine koşulları anlamayan "sol" mıkışlara sapılmalıdır.

Ne yapmalı?

Bu soruya verilecek yanıt aşağı yukarı

belirttik. Somutlamak gerekirse; ortada var olan pragmatik ve örgütsel kaosa son vermek, iradi somut adımları yaşama geçirmekten geçer.

Program tartışması bu yazının esas anlamda (somut) dışında yer almaktadır. Çünkü, bu öğrenci gençliğin şu andaki somut durumunun tespiti, iç çelişkilerinin yoğunluğu, sınıflararası güçler dengesi, gençliğin ön plana çıkan çelişkileri v.s. gibi daha geniş çaplı bir irdelene gerektirir. Örgütlenme sorununda ise; başından beri platforma ve öğrenci hareketinin hareket hattına ısrarla ısrar ettik ve gerçekleştirilmesi için çaba gösterdik.

Demokratik yapılanmalarda yukarıdan aşağıya oluşumun daha başından pek çok olumsuz noktayı beraberinde getireceğini belirttiğimiz halde, bu olumsuzluğu olumluya dönüştürme çabalarımız herkesin bildiği bir olgudur. Demokratik öğrenci hareketinin, ikeli, merkezi, bağlayıcı bir perspektifte olmasının 2-3 yıl önceki süreçte var olan güçlerin birleştirilmesinin zorunluluğuna bakarak değil, bunu bir ilke sorunu olarak stratejik tarzda ele aldık. Ve Eylem-Güç birliklerinin kısa vadeli oluşumu, güçler dengesi netleşmeye doğru gittiğinde geçmişin hatalarından biri olan herkesin bir baş çektiği "demokratik kitle" örgütlerine gidileceğini belirttik.

Bu anlamda da platform tartışmalarını daha doğrusu, Ö.D.'nin örgütlenmesinde duyduğumuz kaygılar ve olumsuzlukları gerek kitleler içinde, gerekse de diğer dostlarımızla tartışmaya-kavratmaya çalıştık.

Gelişen süreçte modern-revizyonist, reformist anlayışların artık pratik gelişmeyi engelleyen Bizans oyunlarının hat safhaya ulaşması; mücadelenin keskinleşmesi, iymenin yükselmesi yönünde değil tam tersine düzen sınırları içinde kabul edilebilir, uslu bir öğrenci gençlik, yaratma çabalarının ideolojik mücadele ile geniş dernek kitlelerince teşhir olmasının verdiği hırçınlıkla eylem

kırcılıkları, polisliğe varan tavırları karşısında; "var olan kargaşa teorik ve politik ilerlemenin önünde engel teşkil ettiği"ni belirttik. Ve bu noktadan sonra platformun artık merkezi, bağlayıcı yapısının olduğunu savunmanın, pratik olarak gerçeklere ters düştüğünü vurguladık.

O süreçten sonra -platformla (Türkiye platformunun bir komedi olduğundan)- platformun ancak eylem birliği olarak -kısa vadede- gördüğümüzü ileterek, gerçek anlamda örgütlenmenin başta savunduğumuz şekliyle oluşacağını ve bunu sağlamanın da oturup iflah olmaz gruplarla polemik yürütme değil, mücadelesinin yükseltilmesini defnimiz olduğu için okullara yönelik lemlere ağırlık vereceğimizi belirte bunları yaşama soktuk.

Ote yandan platformun sağlıksızlığının, birim derneklerin sağlıksızlığı noktasında olduğu açıktır. Bu yanıyla platformu düzeltmek, birim derneklerin keli, rızıklı, ne yaptığını, niçin ve ne yapacağını bilecek bir duruma gelmesiyle üniversite çapında derneklerin birliği ve sırasıyla ilerdeki Ö.D.'nin ve dernek birliğinin sağlanmasıyla Türkiye çapında bir birliğin oluşturulması hedef olmalıdır.

Ancak bu şematik olarak ele alınmaya gidilmeye gidileceği görülür. Çit üniversiteler içinde de pek çok sağlıklı yapılanma söz konusudur.

Sen eylemler sürecinde (Polis-İdare birliği) görüldüğü gibi, kitleler hangi şeyi tanıyacıklarının sıkıntısını çekmektedirler. Eylemsizlik sürecinde, gelişim noktasında kitlenin nabzı yakalanmış masına, büyük bir potansiyelin korumaya-yürütme yapabilecek bir noktaya getirilmiş olmasına karşın, modern-revizyonist grupların bu potansiyeli kullanmaması, hem de eylemsizliğin hattını saptırması (program polis-idare işbirliğine son vermesi) ancak açık grevlerle; alınan arkadan bırakılmaması gibi, görünür "sol", özünde teslimiyetçi, hedef saptırıcı

tırıcı, eylem karıcı bir tavır sergilenmiş, insanlar boşlukta kalmıştır.) bir tavıra girmeleri sonucunda eylem programı zafra uğramıştır. Kuşkusuz bunda kitleye güven veren, meşruluğunu kabul ettiren ciddi bir yapı (platformun)ın olmaması en büyük etkidir.

Son eylemlilikler sürecinde sağlıklı bir örgütlenmenin aciliyeti ortaya çıkmasına karşın, bunun aşılmasında olumlu mesajları da vardır.

Modern-revizyonist, etkinliğin var olan seviyesi daha önceki durumlarda, devrimcilerin sağlıklı platform tartışmalarında haklı olarak gözönüne alınan ve değerlendirilmek zorunda kalınan bir boyuttaydı. Teslimiyetçiliğin teşhirinin boyutu ele alındığında deruğuna 14 Nisan eylemliliğinde çıkmış, fakat bunun siyasi-ideolojik temellerine oturtulmaması, reformist, modern-revizyonist ve bir kısım oportünist (Güneşe Çağrı, Yeni Aşama) gibi anlayışların usta manevrasıyla bireysel tasfiye, sorunu gibi kitlelere sunulması sonucu tekrar düşüş yaşanmıştı.

Bu seneki süreç başından itibaren ise modern-revizyonistleri bile, eskiden "korsan, militan, yapılmaz, yapılmamalı" dedirten, giden kitleleri bile yoldan çevirmeye çalışarak eylem kırıcılığın noktasına vurduran bir konumdan, alarak-hatta bu süreci bilen insanların gülmekten geçemeyeceği- bir konuma getirmişti. Bu da gençliğin kesintiye uğrayan anti-empyralist, anti-faşist eylemlilik hattına kitlesel olarak sahip çıkmaya başlaması sanırız söylemeye bile gerek olmayan bir nedendir. Bu anlayışla teşhir noktasında tecrit noktasına gelmek istemeyenlerin usta bir manevrası olduğu ortadadır. Çünkü onların iktidarda çelişkileri, burjuva anlamda bir çelişkidir. İktidar olduğu ülkelerde halka karşı uyguladıkları, Sosyal Faşist diktatörlüklerinin sonuçları ortadadır.

Geçmişin ışığında bugünü değerlendiren, öğrenci hareketinin merkezi ilkel birliğini savunan tüm devrimci gruplar tarihsel sorumluluklarının bilincinde olarak öğrenci gençliğin eylemliliğinin varmış olduğu noktayı değerlendirmeli ve platforma ilişkin tavrını somutlamalıdır.

Bundan sonraki dönem için, mücadelenin niteliğinin ve niceliğinin yükselmesi örgütlülük sorununu tekrar başat sorun haline getirecektir. Buna ilişkin önlemler şimdiden alınmazsa yarın daha zor sorun(durum)lar bizleri beklemektedir.

Bugün modern-revizyonist, reformist grupların engellemeleri artık mücadelenin önünde bir engel teşkil edemeyecek duruma gelmiştir. Bu geçmiş tartışmalarda çekince konusu-bizim de katıldığımız- olması itibarıyla, ilkel birliği sa-

vunan derneklerin nüvesini oluşturduğu, katılanları bağlayıcı, merkezi bir platform yaratılması sorununa yeni bir tartışma gerektirecek bir boyuta gelmiştir.

Bu ayfı bir platform olarak kesinlikle değerlendirilmemelidir. Mücadeleye faydacı, kısa vadeli bakmak yerine, geçmiş derslerin ışığında uzun vadeli bakılmalıdır.

Çünkü, bugünden kitlelerin mücadelesini, düzenleyecek, belli bir işlerlik ve disipline oturtacak bu anlamıyla mücadele önderliği noktasında olsun, aldığı kararlar ve uygulanması noktasında olsun kitlelere güven veren ve otoritesini bugünden sayınlarıyla kabul ettiren bir yapılanma oluşturulmazsa, yarın çok geç olabilir.

Demokratik öğrenci hareketinin mücadelesinde; onun demokratik kurumlarının otoritesini yadsıyan, bunun yerine siyasi grupların dar grup çıkar ve anlayışlar noktasında bir otorite anlayışının pekiştirilmesi, yavaş yavaş kendine taban yaratmaya başlayan anlayışların kendilerine "bu kadar bana yeter" noktasına vardığında(ki bu siyasi çalışmayı yadsımak, öğrenci gençliğin mücadelesini salt akademik boyuta indirgeyerek şeklinde kesinlikle anlaşılmalıdır.) herkes bir baş çekmeye devam edecektir. Zaten böyleli eğilimler, öğrenci hareketi içinde; "Eylemde birlik, propaganda-ajitasyonda özgürlük", bağlayıcılığın sonuçta demokratik-merkeziyetçiliğin reddi gibi noktalarda baştan beri vardır.

Ancak böyleli bir platform, bu tür eylemlerin mahkum edilebilmesini sağlayabilir. Küçükten büyüğe doğru, adım adım nicelikte, niteliği karşı karşıya koymayan bir anlayışla kitlelerin mücadelesine önderlik etmesiyle gerçek otoriteye ulaşılabilir.

Artı olarak daha önce belirttiğimiz gibi bu platform anti-reformist bir platform değildir. Böyle bir sınır çizmek doğru değildir. Çünkü bugün ulaşılan kitle gücü böyle bir platformun yaratılmasında yeterli olmasına rağmen, geniş kitleleri çatısı altında toplamayı hedeflemeli, ayrı ayrı D.K.Ö. yaratmak yerine, şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da önderliği geniş kitlelerle kavuşturmak gibi bir kaygı duyması gerekmektedir. Onları reformizmin, ideolojik ve pratik olarak teşhirine götürmeli, ancak yapıya girmek için böyleli bir ilkesel anlayışı olmamalıdır.

Bu platform, mücadeleye ciddi olarak bakan; kalabalık kof güçsüz yapılar yerine, kararların 3 kişiyle alınıp değiştirildiği, yarın ne yapacağı belli olmayan gerekli ciddiyet ve sorumluluktan uzak, bizim oyunlarıyla, basit parmak hesapları, naylon dernekleriyle kimin ne za-

man için geldiği, ya da gelmediği belli olmayan, bunun sonucunda kitleleri kendinden soğutan, ciddiyetsiz bir yapının alternatifi olmalıdır.

Buraya katılan dernekleri bağlayıcı niteliğinin yanısıra, platformu eylem birliği olarak gördüklerini, çıkan kararların bağlayıcılığını kabul etmediklerini söyleyenlerle ortak noktalarda birlikte hareket edilmelidir. Bu derneklerin sayısı önemli değildir. Çünkü sorun ortak hareket ise; isteyenini istediğine katıldığı, istemediğine katılmadığı bir ortamda bir kısım dernekler kendi işlerinde sağlıklı bir birlik (platform) oluşturmalarının sakıncalı olduğunu söylemek, bizce büyük bir komedidir. Kaldı ki biz onlarla birlikte hareket edilmemesini, onların dışlanmasını savunmuyoruz. Yalnızca bugünkü eylem birliği platformuna katılan derneklerin yukarıda anlattığımız perspektifle ilkel bir birlik oluşturmalarını, kararlarını eylem birliği platformlarına götürüp orda tartışmalarını, iknaya çalışmalarını (platform olarak) birlikte hareketi sağlamayı, bu olmazsa sonuçta nasılsa herkes bildiği yolda yürüdüğünden kararlarını hayata geçirmesi gerektiğini savunuyoruz. Bunun, bugünden nüveleri atılmalıdır. Bu ilkeleri platform ürettiği sağlıklı politikalar çerçevesinde, yeni yeni dernekleri içine çekecek ve süreçte daha güçlü bir yapıya (disiplinli, ilkel, merkezi-bağlayıcı) ulaşacaktır. Ve bu platformun baş hedeflerinden birisi de, öğrenci derneklerinin federasyonu olmalı, bunun çekirdeği olmalıdır. □

(1) Devrimci eylem hattının gerek karar alınmasında, gerekse de yaşama geçirilmesinde pek çok grubun teri birbirine karışmıştır. (Daha bu terler kuramada, yok denilmesin!) Alınan kararların ve yaşama geçirilmesi noktasında gerek bizim, gerekse diğer devrimci güçlerin önerilerini bildiğimiz halde ve sizin de getirilmiş olduğunuz önerilerden doğru gördüklerimiz noktasında, (siz de bizim ve diğer devrimci grupların önerileri içinde) birlikte yaşama geçirildiğini savunarak, bugün Ben Merkezi, süssü ebedi sözlerle belki olayları dışardan izleyenleri etkileyebilirsiniz. Ancak öğrenci belki olayları dışardan izleyenleri etkileyebilirsiniz. Ancak öğrenci gençlik kimin ne olduğunu, ne yaptığını çok iyi biliyor. Bu noktada derneklerdeki mücadeleciler kitleyi etkilemiyor. (Bugün derneklerdeki mücadele eden kitleler tarafından bu asılsız sahiplenme mantığınız karşısında, okullardaki taraftarlarımız, "haklımız, söyleriz düzeltiler" diyecek kadar zor durumlara düşmekte. Geniş kitleler tarafından tepki almaktasınız. "Öğrenci gençliğin eylemlerine dışardan hiçbir grup, kesim sahip çıkamaz" ilkeniz-ilkemiz ışığında, bu tutumunuzu kuşayan bir öneri derneklere gelse bunun altına kaç derneğin inna atacağını bilmem biz mi hesaplayalım? yoksa siz mi hesaplıyorsunuz?

Bir kere daha ulusal sorun üzerine

Haydar Kiran

Geçmişten beri her türden revizyonizm-opportunizm ile Marksist-Leninistler arasındaki önemli bir tartışma konusu olagelen ulusal sorun, bugün de önemini korumaktadır. Opportünist ve revizyonistlerin ulusal soruna yaklaşımlarının neler olduğunu kısaca değinirken soruna teorik olarak yaklaşacağız. Türkiye Devrimci Hareketi içindeki bu konudaki supmalara karşı önümüzdeki sayılarda da cevap vermeye devam edeceğiz. Burjuva yaklaşım ile ML yaklaşımın ne olduğunu okuyucularımızın daha iyi görmesi için geçmişteki sakat anlayışlara da yer geldikçe değineceğiz.

Bilindiği gibi ulus, her devrim aşamasına bağlı olarak kapsamı daralan, genişleyen veya değişen bir kategori değildir.

Ulus devrimden menfaati olan ve olmayan bütün sınıf ve tabakaları kapsar. Ulus tanımı bize bu gerçeği zaten vermektedir. Ne idi ulus?

"Dil, toprak, iktisadi yaşantı birliğinin ve ortak kültür biçiminde beliren ruhi şekillenme birliğinin hüküm sürdüğü, tarihi olarak meydana gelmiş istikrarlı bir topluluk". Her ulusun egemenleri, mensup oldukları ulusun diğer kesimleri gibi; aynı ortak, dil, toprak, iktisadi ve ruhi şekillenme birliğine sahiptirler. Gerçek bu olduğuna göre, hakim güçleri de ulusun kapsamı içerisinde olduklarıdır.

Halk ise, devrimden menfaati olan kesimleri içerir. İçinde bulunulacak devrim sürecinin muhtevasına bağlı olarak bu kategori genişleyip daralabilir. Yani bu kavramın kapsamı değişmez değil, aksine devrim aşamasına bağlı olarak, değişken bir özellik gösterir. Halk; ulus gibi belli bir tarihsel dönem (kapitalizmin) ürünü değil, her tarihi dönemde var olmuş bir olgudur.

Milli baskı genel olarak milletin tümü üzerinde süren baskıdır. Bu baskı; ezen ulusların hakim sınıflarının ezilen uluslar ve azınlıklar üzerindeki baskıdır. Sadece halk kapsamına giren güçlere değil, millet kategorisi içindeki tüm kesimlere yönelik bir baskıdır. Ve hatta bu baskının esas hedefi ezilen ulusların burjuvazisidir. Bunun nedenlerini daha ileride ele alacağız? Genel olarak hakim sınıfların her milliyetten emekçiler üzerindeki sınıfsal baskısı ile, ezen ulusların egemen güçlerinin ezilen bağımlı ve uyruk milletler üzerindeki milli baskısının birbirine karıştırılmaması son derece önemlidir. Emekçi yığınların vahşice sömürülmesini, onların başkaldırmasının bastırılması amacıyla, hakim sınıfların uyguladığı sınıfsal baskı, bundan nitelik olarak farklı olan milli zulüm ile kesinlikle ayrılaştırılmamalıdır.

Bu konuda kafa karışıklığı içinde olanların sosyal şovenizmden sıyrılmadıklarını ibretle tamik olmaya devam ediyoruz.

Milli baskıyı halen "Kürt Halkı üzerinde süren baskı" olarak göstermeye devam edenler var. Söz konusu güçler bu yaklaşımlarıyla milli baskı, eşitsizlik ve milli ayrımcılara karşı mücadele görevini unutuyorlar. Sadece Kürt Halkı'nı değil, ezen ulusun hakim sınıflarıyla her yönde kaynaşmış üç beş büyük Kürt feodal beyi ve kompradorları dışındaki tüm Kürt milleti üzerindeki milli baskıyı görmezlikten geliyorlar. Kürt küçük toprak ağaları ve burjuvazisi üzerinde de süren bu baskıyı objektif olarak onaylıyorlar.

Bu cins yaklaşımların insanı nasıl hakim sınıfların yedek güce haline getirdiğine geçmişte çokça şahit olmuşuk. Şeyh Salt ve Dersim isyanları karşısında kemalistlerin saflarında yer alan "sol"cularımızın bayrağı taşınmak iş-

tenmiyorsa bu meselelerde açık bir kafa ile hareket etmek gerekiyor.

Milli baskı, Hakim sınıfların bütün Kürt milleti ve azınlık milliyetlere uyguladığı bir baskıdır. Millet kavramının ne olduğu ve bu kategoriye hangi güçlerin girdiğine değinmiştik. Marksizm-Leninizmin ABC'sinden haberi olan herkesin bilebileceği doğru yaklaşım eğer sadece cebe konulacak ve okyanacak biçimde kullanılmak istenmiyorsa, Kürt emekçilerinden başka, Kürt Ulusu'nun diğer bütün kesimleri (burjuvaları, toprak ağaları) üzerinde de süren milli baskı görülmektedir.

Görülmediği zaman ezilen ulusun burjuvazisi veya küçük toprak ağalarının kendi imtiyazları içinde olsa (ki bizim desteklediğimiz bu yön değildir) egemen ulusun hakim sınıflarının milli baskısına karşı çıkmalarının bağrında demokratik muhteva kavranmayacak, bu yön desteklenmeyecek ve hatta karşı çıkılacaktır. Geçmişte bu örnekler neredeyse "sol"cuym diyen birçok küçük burjuva devrimcisinin karakteristik özelliği olarak görüldü ve bugün de ne yazık ki görülmektedir.

Bu konuda Yeni Çözüm dergisi hâlâ cahilliğini sergilemeye devam ediyor. Kürt sorunu ile ilgili çıkardıkları yayınlarda, "Kürtlerin uluslaşma yolunda oldukları" iddia ediyorlardı. Bugün bunu reddettikleri belli olmasa da, benzeri anlayışların korudukları anlayışları UKKTH ile Halkın Kendi Kaderini Tayin Hakkını birbirine karıştırıyorlar. Böylece Türk şovenizminden kopamadıklarını gösteriyorlar. Yeni Çözüm şöyledir:

"Görev egemen sınıfların şoven propagandasına karşı çıkmak, Kürt halkının kendi kaderini tayin etme mücadelesini desteklemektir." (abc) (Y.Ç. sf.14 sf. 6)

ML'ler tarafından bu Buharin'ci PDA'cı görüşler geçmişte mahkûm edilmesine rağmen, ne yazık ki Yeni Çözüm dergisinin yazarları tarafından yeniden diriltilmeye çalışılıyor. Bu konuda aydınlatıcı olması açısından geçmişte PD ile İbrahim Kaypak'a arasındaki tartışmadan kısa bir bölüm aktaracağız:

"Şafak revizyonistleri Marksizm-Leninizmin milli meseleyle ilgili en temel prensiplerini tahrif etmiş ve içinden çıkılmaz hale getirmişlerdir. En temel kelerden biri olan "ulusların kendi kaderini tayin hakkı" ilkesini, "halkın kendi kaderini tayin hakkı" şeklinde tahrif etmişlerdir. "Halkın kendi kaderini tayin hakkı" ile "ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı", tamamen farklı şeylerdir. Birincisi, halkın iktidarda tutulan gerici sınıfları devirmesi, iktid-

ele geçirmesi, devletin hakimi olması, yani kısacası devrim yapması hakkı anlamına geldiği halde, ikincisi, milletin ayrı bir devlet kurma hakkı anlamına gelir. Şafak revizyonistleri Kürt halkının devrim yapma hakkını tanıdıklarını ilan ediyorlar(!). Ve milli meseleyi de böylece halletmiş oluyorlar(!). Bravo doğrusu.

İbret verici olan şudur ki, "halkın kendi kaderini tayin hakkı" formülasyonu bir zamanlar Buharin tarafından Lenin yoldaşa karşı savunulmuş ve Lenin yoldaş tarafından da eleştirilmiştir. Lenin yoldaşın Buhari'ne cevabını aktaralım:

"Milli mesele hakkında da aynı şeyi söylemek zorundayım. Burada da yoldaş Buharin, olmasını istediği şeyi olanla karıştırmıştır. Milletlerin kendi kaderlerini tayin hakkını tanımamalıyız diyor. Bir millet, proletarya ile birlikte burjuvazi demektir. Biz proleterler hor gördüğümüz burjuvaziye kendi kaderini tayin hakkını niçin tanıyalım? Bu iki şey birbirleriyle mutlak surette bağdaşmaz! Müsaadenizle, bugün fiilen varolanla bağdaşır. Bunu yok ederseniz sonuç sırf hayal olur." (abc)

".....ben yalnız emekçi sınıfların kendi kaderlerini tayin hakkını tanımak istiyorum" diyor yoldaş Buharin.

Bu demektir ki, sen Rusya'dan başka hiçbir ülkede başarılmamış olan bir şeyi tanımak istiyorsun. Gülüncü şey" (RKP-B 8. Kongresine Sunulan Parti Programı Üzerine Rapordan, Doğada Ulusal Kurtuluş Hareketleri, s.277-278)." (I.Kaypakaya, Bütün Yazıları sf.238-239)

Geçmişte Şeyh Said - Dersim hareketlerini gerici olarak damgalayıp bastırılmasına alkış tutanlar, bugün Barzani, Talabani gibi güçlerin önderliğindeki Kürt ulusal hareketini aynı şekilde toptan gerici olarak damgalayıp onlara yönelen bastırma hareketlerine en azından kayıtsızlık öneği göstererek boy veriyorlar. Çok keskin "proletarya devrimci"liği savanuculuğu da olsa sergilenen bu tutumlar, emperyalizme ve usaklarına objektif olarak sunulmuş desteklerdir. Bu cins tutumlar aynı zamanda hakim ulusun hakim sınıflarının milli imtiyazlarına egemen ulus şovenizmine "sol"dan objektif olarak koltuk çıkma ile kalmamakta, yarattığı güvensizlikle, ezilen ulusun burjuva milliyetçiliğinin de pohpohlanmasına hizmet etmektedir.

Daha önce vurguladığımız gibi, hakim ulusunun hakim sınıflarının milli baskısı bütün Kürt milleti üzerinde uygulanmaktadır. Sadece Kürt milleti üzerinde de değil, bütün azınlık milliyetler üze-

rinde de sürmektedir. Kürt ulusu ve diğer azınlık milliyetler emekçileri, bütün diğer emekçiler (Türk ulusundan emekçiler) üzerinde süren hakim sınıfların sınıfsal baskısının yanı sıra, ikinci bir baskıya daha (milli zulüm) maruz kalmaktadır. Böylelikle baskı emekçiler üzerinde daha da katmerli bir hal almaktadır. Milli zulmün ezilen ulus ve azınlık milliyetlerin esas olarak tüm güçlerine yöneldiği kavranamaz, sadece halka uygulandı iddia edilirse gerçekten sadece halk yığınları üzerinde süren sınıfsal baskı gizlenmiş olur. Ezilen ulus ve azınlık milliyetlerin kendi hakim güçlerinden ayrı olarak hedefi oldukları sınıfsal baskı ile daha katmerli ve yoğun (Çifte baskının sonucu olarak) bir zulüm cenderesi içinde oldukları gerçeği anlaşılmalıdır.

Gerek Türk milliyetçiliği, yani şovenizmden, gerekse Kürt milliyetçiliğinden radikal kopuş yukarıda ana hatlarıyla değindiğimiz genel doğrulara sahip çıkıp uygulanmadıktan sonra mümkün değildir.

Burada kadınlar sorununu anımsatmak istiyoruz! Bu sorunun ele alınışı, çözümü değil, sorunun kendisinin erkek düzeninden kaynaklanan, emekçilere yönelik baskıdan ayrı özel bir sorun olduğu, kadınlar üzerindeki baskının genel olarak erkek-kadın bütün emekçiler üzerindeki baskıdan farklı olarak bir başka baskı olduğu reddedilemez.

Né yazık ki bu gerçekte yeterince kavranmadığı için kadınlar üzerindeki söz konusu baskı, sınıfsal baskı ile kadın sorunu, emekçi kadınlar sorunu ile tümünden ayrılaştırılmakta, karıştırılmaktadır. Böyle olunca da bu özel baskıya karşı şu veya bu yaklaşımla tutum alan burjuva kadın hareketlerinden bazılarına diğer yöneli görmezlikten gelmekte ve "kızılık" adına topyekün hedeflenmektedir. Konumuz bu olmadığı için bu sorun üzerinde daha fazla durmayacağız. Burada göstermek istediğimiz farklı baskı biçimlerinin ve bunlara karşı mücadelenin somut olarak irdelenmesinin biçimlerinin ve bunlara karşı mücadelenin somut olarak irdelenmesinin gerekliliğine işaret etmektir. Farklı baskı biçimleri, farklı temellerden kaynaklanır ve farklı amaçlara yönelirler. Milli baskının da aynı şekilde kaynaklandığı özgül bir temel ve amacı vardır.

Milli Meselenin Özünü ve Amacı Nedir?

Başlıbaşına ele alınması gereken "milli meselenin özünü nedir?" sorusuna ancak genel işaretleri kapsamasını düşündüğümüz bu genel yazımızda kısaca bir cevap vermeyi uygun görüyoruz. Düşünüyoruz ki, bu mesele bu yönüyle genel bir açıklığa kavuşturulmadan soruna

sağlıklı bir çözüm mümkün değildir. Öyleyse bu mesele nedir?

Her toplumsal meselenin özü; onu çevreleyen, onun varolmasına yol açan öğelerin kavranmasıyla açığa çıkarılabilir. Bu öge son tahlilde ekonomiktir. Bu ekonomik zemin üzerinde siyasal ve sosyal olgular şekillenir.

Meseleyi Demokratik Devrim açısından ele alarak açmaya çalışalım!

Herkes de bilir ki Demokratik Devrim(DD) öz itibarıyla bir toprak devrimidir. Demokratik Devrim'in bu özü rekabetçi kapitalizm döneminde de, emperyalist aşamada da değişmemiştir. Ne var ki, bu sorunun çözüm yöntemi ve onu gerçekten çözebilecek sınıf vb. elbette değişmiştir. Sorunun kapsamı, muhtevası, çözümünü noktasında gündeme gelen bu değişiklik hiçbir zaman öyle bir sorunun var olmasına yol açan nedenlerin veya ekonomik özün aynı olduğunu karartmamalıdır. Herkes de bilir ki, emperyalizmin ekonomik özü, temel gelişimi rekabetçi kapitalizm döneminin ayırsıdır.

Ama bu için kapsam ve muhtevastında gelişmenin ve yeni değişmelerin olduğu anlamına kesinlikle gelmez. Sosyal ve sınıfsal özlere yeni gelişmelerin ortaya çıkardığı gelişmeleri tesbit ederken meseleye yol açan ekonomik özünde değiştiği iddia ediliyorsa ispat edilmek zorundadır. Her toplumsal sorun gibi belli bir ekonomik temelden doğan milli sorun doğru kavranmalıdır. Bu mesele kapitalizmin şafağında doğmuştur. Kapitalizmle birlikte, pazarların birleştirilmesi ve bunun sonucu olarak ortak bir yaşantı birliğinin oluşması ve bu temelde ortak bir dil ve kültür birliğinin şekillenmesiyle ulusal topluluklar biçiminde örgütlenme gündeme gelmiştir. İç pazarların birleştirilmesi (kapitalizmle birlikte) öncesi ulusal topluluklardan bahsedilebilir mi? Kim ki kapitalizm öncesi uluslardan bahsediyorsa almaktadır. Demek ki, uluslar ve ulusal örgütlenmeler kapitalizmin ve onun yol açtığı iç pazarlarının birleştirilmesinin bir sonucudur. Bu olgu öncesi uluslardan bahsedilemeyeceğine göre bu soruna yol açan ekonomik olgunun pazar olduğu gerçeği nasıl yadsınabilir? Ulusal diye bir sorun neden kapitalizm öncesi değil de tam da onun şafağında doğdu? Açık ki meta dağıtım için zorunlu olan pazarların birliğinin kaçınılmaz sonucu olarak gündeme geldi. Yani pazarla beraber ortaya çıktı. Demek ki bu olgu olmadan ulusal diye bir mesele olamazdı. Bu soruna doğuran sözkonusu temel açık olduğuna göre, bu değil de bu sorunu doğuran öz nedir?

Sorunun ortaya çıkmasına yol açan

temel aynı olmasına rağmen çözüm doğu ve batı Avrupa'da çeşitli farklılıklar içermiştir. Ama sorunun temelini yine pazar olgusu oluşturmuştur. Ekim devrimiyle birlikte sorunun sosyal, siyasal-sınıfsal özü, çözümü her ne kadar değişmişse de ekonomik öz aynı kalmıştır. Eğer tersiyse bu soruna yol açan yeni ekonomik temelin izah edilmesi gerekmez mi? Veya bu meseleye kapitalizmin şafağı değil de onun en üst ve yeni bir aşaması olan emperyalizmi mi yol açtı? Yok eğer bu gerçeğin ABC'si olan konudan sapılmayacaksa ulusal diye bir sorunu yaratan kapitalizm ve onun bir ögesi olan pazar değil de nedir?! Şüphesiz bu sorunun çözümü için yürütülen kavramın muhtevası kapsamında farklılıklar vardır. Özellikle Büyük Ekim devrimiyle birlikte bu sorunun çözüm için ele alınışında köklü değişiklikler elbette söz konusudur. Gelişmenin bu aşamasında ortaya çıkan sosyal ve siyasal değişikliklerin doğrudan sonucu olarak meselenin sosyal, siyasal özü veya ele alınış çözümü köklü olarak değişmiştir. Ve artık bu mesele emperyalizme-sömürgeciliğe karşı mücadelenin bir parçası haline gelmiştir. Artık bu sorunun çözümü dünya proleter devriminin ve onun öncüsü enternasyonal proletaryanın omuzlarına yüklenmiştir. Ancak böyle bir meselenin oluşmasına yol açan ekonomik temel (pazar sorunu) ve bu temelın sonucu olan milli baskının, ona karşı gelişen milli hareketin zemini yine aynı kalmıştır. Yani ilk dönemin sonlarında milli sorunda değişen milli meselenin ele alınış çözümü ve buna bağlı olarak sosyal ve sınıfsal özüdür. Aynı şekilde Demokratik Devriminde ekonomik öz (toprak sorunu) değişmemesine rağmen emperyalizm ve proleter devrimleri çağında ele alınış, çözümü, sosyal ve sınıfsal öz değişmiştir. Milli sorunun çözümünün daha sonraki dönemlerde bir rekabet mücadelesi olmaktan çıkması gerçeğine bakarak bu sorunun ekonomik temelinin yine pazar olduğu gerçeği bulandırılmamalıdır. Çözüm yolu ile ekonomik özünü aynılaştırarak korkunç bir yanlış içerisindedirler. Rekabet mücadelesi veya günümüzde bu sorunun çözüm yolu olan emperyalizme ve sömürtye karşı mücadele sorunu, bu çözüm yollarına yol açan ekonomik özün değişmesi anlamına gelmez. Aksine toplumsal gelişmenin değişik aşamalarında gündeme gelen siyasal ve sosyal değişikliklerin sonucu olarak için ele alınış ve çözümünde farklılıkları ifade eder. O kadar. Fakat halen için ele alınışında burjuvazi açısından rekabet mücadelesi diye bir olgu vardır. Bu kavranamazsa milli hareket ile sınıfsal hareket, milli baskı ile sınıfsal baskı vb. birbirine ka-

rıştırılır. Sonuçta milli hareketin bağrında taşıdığı demokratik potansiyel görülmez ve ona karşı burjuva saldırı cephesinde yer alınır. Bu kavranamazsa egemen ulus sovenizminden radikal bir şekilde kopulamaz.

Milli mesele öz itibarıyla pazar meselesidir. Stalin'in "köylü meselesi veya emperyalizme, sömürgeciliğe karşı mücadele sorunu" belirlemesinde işaret ettiği şey sorunun sosyal ve siyasal ve sınıfsal özüdür. Bu durum meselenin değişmeyen ekonomik özünü olan pazar sorunuyla karşılaştırılmamalıdır. Aksi halde gerici konağa çulu serme tehlikesi mevcuttur. Ve zaten milli meseleyi ekonomik öz itibarıyla "köylü ve toprak meselesi" olarak görenler egemen ulus sovenizminden ciddi şekilde müzdarip-tirler. Bir daha vurgulamak istiyoruz ve soruyoruz! Hangi akh evvel kapitalizm öncesi milli sorundan bahsedebilir?! Bilindiği gibi "köylü ve toprak sorunu" kapitalizm öncesinde mevcuttu. Ama ne yazık ki toplumsal gelişmenin bahsi geçen aşamasında ne uluslardan, ne de ulusal sorundan bahsedilemez. Aksine bu sorun kapitalizmin şafağının tarih sahnesine getirdiği (öncüleri daha evvel de vardı) bir olgudur. Gayet açıktır ki bu meselenin oluşmasına yol açan iktisadi zemin, kapitalizm ile birlikte oluşan pazarların birleşmesi sorunu'dur. Bu noktada açık kafaya sahip olunmazsa ezilen ulus burjuvazisi ve feodalleri önderliğinde hakim ulusun hakim sınıflarının imtiyazlarına yönelik (kendi hükümlerlikleri için olsa da) hareketlerin gerici niteliklerine rağmen bir yönüyle de içinde barındırdığı demokratik muhteva görülemez ve bunlara karşı hakim ulusun hakim sınıfları cephesinin yedeğine düşülür. Nitekim Şeyh Sait veya Seit Rıza önderliğindeki Kürt ulusal hareketlerine karşı henüz terk edilmeden gerici ve soven tutumlar bir yönüyle de bu zirva anlayışlardan kaynaklanıyordu. Keza bugün Barzani-Talabani gibi Kürt burjuva feodallerinin önderliğindeki ulusal hareket topyekün karşı çıkma ve bunu çok "kızıl" laf salatalarıyla yutturma rezaketinin beslendiği zeminde aynıdır. Karşı devrimci bir çizimde olmasına rağmen ikinci de olsa bağrında demokratik bir yön taşıyan PKK hareketine karşı topyekün karşı mevzide durulması biçimindeki saçmalığın bir nedeni de bu konudaki bulanıklıktır.

Toprak devrimini bırakalım gerçekleştirilmeyi öndən yana olmayan, ona karşı duran ezilen ulus burjuvazisi ve feodallerinin bir kesiminin sırf pazara hakim olma, kendi hükümlerliklerini ve imtiyazlarını garantiye almak için ezen ulus hakim sınıflarına karşı çeşitli biçimlerde tavır alabilecekleri, mümkün olma-

yan bir şey değil. Veya egemenlerin bir sömürgecilik statüsüne karşı kendi menfaatlerinden ötürü nispeten bir tavır almaları (Kurtuluş Savaşı ve Afgan örneğindeki gibi) olanaksız değildir. Ancak yukarıda çok genel olarak işaret ettiğimiz gerçekleri anlayamayanlar şüphesiz böyle bir şeyi kavrayamazlar. Kavrayamamanın göstereceği yer ne kadar keskin devrimci laflarla süsenirse süsen, ezilen ulusun hakim sınıflarına költük çıkmaya noktasıdır. Yine onun getireceği Ulusal Kurtuluş Hareketleri'ne karşı emperyalist değirmene su taşıma çırağıdır.

Sosyal sovenizmden dertli karargahların, Kaypakkaya'ya "ezilen ulus burjuvazisi ve toprak ağalarına kuyru olma" şeklindeki saldırılarının özü sömürgecilik kavrayışsızlıklara dayanmaktadır. Milli burjuvazi önderliğinde milli devlet kurma eğilimi taşıyan milli hareketlere karşı "büyük devrimcilik" (!!) adına gerici tutumlar alınmasının sebepleri aynı kavrayışsızlıktan gelmektedir. Çağımızın karakteristik özelliği olan da burjuva ve feodallerin önderliğinde emperyalizmi nisbeten geriletin; onları darbe vuran hareketlerin olması beklenebilecek bir şey değildir. Afganistan gerçeği bunun en somut örneğidir. Fakat yine ne yazık ki bugün hâlâ bazı yandaş "sol"cularımız aldıkları garip tutumlarla bu hareketler karşısında emperyalistlerle el altından destek veren Trokist teorilerin bayraklığında bir türlü vazgeçmiyorlar.

Sonuç olarak milli mesele konusunda Kaypakkaya'mın mantığı, Mao, Lenin ve Stalin'le ayırdır. Bugün Amerika Kongresi, Avrupa Parlamentosu vb. arenalarda tartışmak zorunda kalmış ve sahte çözüm alternatifleriyle dejenere edilmeye çalışılan bu sorunda devrimci proletaryanın sesini yükseltelim. Kurumunun bugünkü Orta-Doğu koşullarında kendisini daha da yakıcı tarzda dayattığı, İran-Irak savaşı ile birlikte oluşan ortamda, bölgede derinleşen ilişkilerden bu sorunun daha da alevlendiği, milli gelişmenin geçmişe oranla daha da kızıştığı, ulusal uyanış ve bunun ürünü olan ulusal potansiyelin daha da yoğunlaştığı gerçeklerini görmeli ve bu alanlarda proletaryanın devrimci mücadelesi için daha elverişli avantajlara sahip olduğunu derinden anlamak, gerek müdahalede bulunulmalıdır. Bunun için her şeyden önce bölgede mevcut özgürlüğü kavramak ve ona uygun özel bir siyasal çözümlemeye bugün her zamankinden çok daha gereklidir.

Milli meselenin nasıl ele alınması düşünüleceği bağrında değil, ama özgün bir sorun olarak, onun sınıf mücadelesinin diğer problemleriyle olan farklılığını kavrayamayan kafa, milli baskı

sınıfsal baskıyı da kanıtlamaktadır. Onların hangi temelden kaynaklandığı ve ne cins amaçlara yöneldiğini izah edememekte ve aydınlatılmaktadır. Nedir milli baskının amacı?

Bu baskının amacı hakim ulusun hakim sınıflarının; Pazarın, maddi zenginliklerinin "rakipsiz sahibi olma" arzusudur. Hakim ulusun hakim sınıfları bu arzularını gerçekleştirmek, imtiyazlarını korumak ve geliştirmek için pazara hakim olmak zorundadırlar. Bu ihtiyaçlarının ifadesi olarak ayrı milliyetlerin yaşadığı toprakların devlet sınırlarından kopmasını her yolu deneyerek önlemeye çalışırlar. Bugün İran-İrak Kürtlerin yaşadığı yerlerde zoraki sınırlar içinde tutulması, "vatanın ve milletin bölünmezliği" safiyatına sistemin temel kuralı haline getirilmesinin nedeni budur. Pazara rakipsiz hakim olmak ve onu elde tutmak için, dil birliği önemli şartlardan biridir. Egemen ulusun egemen sınıflarının, egemen dili zorunlu olarak dayatmaları baradan gelmektedir.

Kısacası milli baskı hakim ulus egemenlerinin pazarı elde tutma ihtiyaçlarına karşılık için gündeme getirdikleri bir baskıdır. Milli meselelerin özü ile onun bir unsuru olan milli baskının ekonomik temeli, pazar noktasında çakışmaktadır. Egemen ulusun egemen sınıflarının pazarı zorla elde tutma arzusu, yine kendi sınıf çıkarlarından ötürü ezilen ulus burjuvazisi ve küçük toprak ağaları karşı durur. Kendi pazarlarına sahip olmak ister. Bu amaçla hakim ulusun hakim sınıflarının karşısına dikilir. Milli baskının bunları (ve hatta esas olarak) yönelmesinin nedeni bu açıdan o kolay anlaşılabilir bir şeydir.

Bunu karıştıranlar başlarından sosyal şovenizmi belasının patlamasından kurtulamıyorlar. Sorunun köklü çözümünün emperyalizmin, feodalizmin, komprador kapitalizmin tasfiyesinden geçeceği gerçeğini kabul ederken, aynı zamanda sorunun pazardan kaynaklandığını da görebilmeliyiz. "Ulusların kendi kaderini tayin hakkı"; toprak sorununun halî denek değildir. Hele hele bu bazularının iddia ettiği "iş gücünün sömürülmesinin sona ermesi", "sömürünün kaynaklarını kurutmak", "sosyal kurtuluşu sağlamak" hiç değildir.

Soruna böyle bakanlar milli mesele ile sınıfsal meseleyi, ezilen ulusların ayrı devlet kurma hakkı ile proletarya iktidarını vb. karıştırmaktadırlar. Böyle olunca da proletaryanın önderlik etmediği ulusal kurtuluş savaşlarına karşı durmakta, gerici pozisyon almaktadırlar. Evet proletarya milli meseleyi, sosyal kurtuluş mücadelesinin bir parçası olarak ele alır, onu proleter dünya devrimi mücadelesinden soyut, başlı başı-

na bir amaç olarak kavramaz. Fakat bunun proleter devrimci bir çözüm ile ele alınmasının nasıl olacağı soruna takılarak, ezilen ulus burjuvazisinin kapitalizmin gelişmesinin ihtiyaçlarına denk düşecek en iyi model olan ulusal devlet perspektifi ile sorunu kendisine göre çözümü doğrultusunda atacağı ve içinde genel demokratik bir içerik taşıyan adımlara destek vermeme veya kayıtsız kalma tutumunu kesinlikle kabul edilemez.

Soruna böyle kavrayamayanlar her milli hareketin doğası olan, burjuva önderlik ve tabii eğilimini ifade eden ulusal devlet alternatifini elbette gericilik olarak damgalayacak. ML adına objektif olarak ezen ulus egemenlerinin safılarında yer alacaklardır. "Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı"nın yerine iki kaş arasında bir çırpıda "Halkın kendi kaderini" geçiren ve bu alternatifyle Rosa Lüksemburg'un olumlu yanına (ki onun esas yanındır) değil, olumsuz yanını sahiplenen, Buharin'ci, Klevski'ci bayrağı sallayanlar ulusal hareket ile halk hareketlerini ayırdememe, ayırtma derdinden ötürü şovenizmden kopmamaktadırlar. UKKTH, toprak devrimi ile aydınlatılmaz. Aydınlatılırsa bu ne cins şoven tehlikelere kapıyı açacaktır? Bu her şeyden önce toprak devriminden yana olmayan veya işçiler, köylüler üzerindeki sınıfsal baskıya karşı çıkmayan aksine onu uygulamanın güçleri arasında bulunan ezilen ulus burjuvazisi ve küçük toprak ağalarının, ezen ulusun hakim sınıflarının milli imtiyazlarına, baskısına yönelebilecek ve onların önderliğindeki ayrı bir devlet kurma hakkı doğrultusundaki mücadelenin bastırılması askerleri olmaya, "halkın kendi kaderini tayin hakkını" ulusların kaderlerini tayin hakkının yerine geçirenler, ne söylerlerse söylesinler, milli hareketin karşısına bir barikat olarak dikilmeye aday olmanın yolundadırlar. Ve böylelerinin dilinde, "eşitlik", "her cins ulusal imtiyazlara karşı olma" sadece kulağa hoş gelecek laflardan ibaret kalacaktır. Böyle olduğunu revizyonistlerimizden "Halkın Kurtuluşu" adlı grup zaten kendi ağzıyla da itiraf ediyor. Şöyle diyorlar!

"Sosyal kurtuluşu amaçlamayan, kapitalizmi yaşatmaya çalışan ve onun sınırları içinde kalan ulusal kurtuluş ve UKKTH'nın gerçekleştirilmesini esas olarak savunmayacağız."⁽¹⁾

Şovenizmin, devlet kurma hakkını egemen ulusun imtiyazı olarak savunup, ezilen ulusun köleliğini onaylamama, statükoculuğunun bundan daha rezili olamaz. Nerede kaldı UKKTH'nın kayıtsız şartsız savunulmasının bir ML açısından bir demokrat tarafından dahi savunulmasının sorunluluğu?

"Sosyal kurtuluşun çıkarları", "Kapitalizme düşmanlık" adına söylenen bu sözlerden utanç duyulmalıdır. Bu tutum proletaryanın önderlik etmediği bütün ulusal kurtuluş savaşlarına karşı duruştur. Bu UKKTH'nın reddidir. Yukarıdaki alıntı da görüldüğü gibi, HK bu hakkın savunulmasını şartlara bağlamaktadır. Neydi şart? "Kapitalizmi yaşatmayacak", "sosyal kurtuluşu gerçekleştirecek" olanların "desteklenmesi"! Herkes de bilir ki, ister küçük burjuvazi isterse de ulusal burjuvazi önderliğinde olsun (değerlerini zaten bir kenara bırakıyoruz. Çünkü sözkonusu güçler önderliğindeki ulusal hareketlere dahi karşı çıkanlar değerlerine hayda hayda karşı çıkarlar) egemen ulusların egemen sınıflarının milli baskısına, milli imtiyazlarına yönelik ve milli devlet kurma hedefi milli hareketleri, kapitalizmi hedeflemez, aksine onun gelişimi için en uygun modeli yaratır. Ve bu hareketler sosyal kurtuluşu sağlamaz, aksine kendi pazarlarına sahip çıkarak, kendi milliyetinden emekçiler üzerindeki sınıfsal baskıyı devam ettirir. Böyle olacağına göre bu cins hareketlerin, HK'na göre desteklenebilecek hiçbir yönü yoktur. Görüldüğü gibi Şecik Hüsnü'ye, Buharin'e ve hatta Kemalilere bedavadan küfür etmek sorunu çözmüyor. Hem onları en azından bu noktada güzergahında yürüyüp hem de onlara karşıyım demekle iş bitmiyor.

Gerçi "ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı"nın yerine, "Halkın kaderini tayin hakkı"nın geçirilenleri bu zavalî durumlarını anlamıyor değiliz! Fakat yine de "UKKTH" gibi parolalara, zaman zaman da olsa sarılma samimiyetsizliğinden rahatsız oluyoruz. Siyasi bir sorun ve demokrasinin unsurlarından biri olan "UKKTH"nın savunulması, proletarya önderliği ile sınırlandırılmaz. Eğer sınırlanırsa, bugün dünyada ulusal kurtuluş savaşlarının ezici çoğunluğunun karşısına dikilmek gerekmiyor mu? Milli baskıyı sınıfsal baskı ile, milli hareketi halk hareketi ile karıştıranların gerekten milli hareketlere ve onun yönelmiş milli baskıya karşı bu hareketleri desteklemeye veya kayıtsız kalma tutumunun düzeltilmesi için yeniden bu soruların doğru kavranmasının önemine işaret etmek istiyoruz.

ML'ler ezilen ulus burjuvazisi ve küçük toprak ağalarının sınıfsal baskıdan yana, ancak egemen ulusun egemen sınıflarının milli baskısına karşı olacaklarının bilincinde olmalıdırlar.

ML'ler her türlü eşitsizliğin olduğu gibi, her iki baskının da karşısındadırlar. Sınıfsal baskının ortadan kaldırılması için hangi ulusun olursa olsun bütün hakim sınıfların sınıfsal baskısına karşı çık-

mak, mücadele etmek ML'lerin görevidir. Bunun yanısıra ezilen ulus burjuvazisi ve küçük toprak ağalarının milli baskıya yönelen veya yönelebilecek mücadelesinin de destekçisi olmak zorundadır.

Her cins sınıfsal, ulusal farklılıkların, eşitsizliklerin, baskıların kararlı dışlanması ve onları tarih sahnesinden silbilecek yegâne güç olan proletaryanın, hakim ulus egemenlerinin imtiyazlarına, devlet kurma hakkını kendi tekelinde tutmalarına yönelecek mücadeleyi şu veya bu sınıfın önderliğindedir diye görmekten gelme veya desteklememe (iberici yönünü) tutumu olamaz. Lenin'in şu sözlerinden öğrenmek bugün çok daha gereklidir:

"...uluslara karşı her türlü baskıya, uluslardan biri ya da dillerden biri için her türlü imtiyaza karşı çıkmak, demokratik bir güç olarak proletaryanın mutlak görevidir. Milli kavgalarla kararlaştırılan ve geciktirilen proleter sınıf mücadelesinin mutlak çıkarındadır."²¹

Bu görevi yerine getirirken, şüphesiz proletaryanın titizlikle korunması gereken bağımsız, siyasal bir çizgisi vardır. Ezilen ulus burjuvazisinin, hakim ulus burjuvazisinin milli eşitsizlik, milli zulüm gibi uygulamalarına yönelik hareketin demokratik muhtevasını desteklerken, onun kendisi için ulusal imtiyazlar sağlama, hükümetin tesis etme yönüne de karşı durmak, emekçi yığınları uyararak aynı şekilde proletaryanın vazgeçemeyeceği bir başka görevidir.

Her türlü ulusal imtiyazlara karşı durup, bütün ulusların kendi devletlerini kurmada hak eşitliği savunulmadan, milli meselede doğru bir tutum ortaya koyabilmek imkânsızdır. Evet biz çeşitli ulusların burjuvazileri arasındaki üstünlük sağlama mücadelelerine alet olamayız. Ezilen ulus burjuvazisinin özel imtiyazlar edinmesinden kesinlikle yana olunamaz. Ancak bu ezilen ulusun ayrılma hakkına karşı, savunulması veya kayıtsız kalma biçiminde bir tutum takınmaya götürmemelidir. Proleter devrimciler ezilen ulus burjuvazisini ezen ulus egemenlerine karşı savaşımında desteklemekle yükümlüdürler. Ezilen ulus burjuvazisinin imtiyazlarından yana olmasına, ezen-ezilen uluslar arasındaki ayrımı veya her iki kategorinin milliyetçiliğinin bir ve aynı olduğu noktasına götürmemelidir. Ezen ulus egemenlerinin imtiyazlarına proleterya herkesten daha kararlı karşı çıkmak, savaşmakla görevidir.

Bu sorunları UKKTH ve Milli hareketlere tutum konularında da ele alacağımızdan ötürü şimdilik geçiyoruz.

Karşılaştırılan sorunlardan biri de milli hareket ile halk hareketidir. Öncelikle

belirtelim ki, bu iki hareket ayrı şeylerdir. Halk hareketi, emekçi yığınların ezen güçlere karşı pesilli talepler doğrultusundaki başkaldırısıdır. Bu hareket ezilenlerin sınıf hareketidir. Toplumsal sınıflar biçiminde bölünmesiyle gündeme gelmiş bu hareketi, toplumsal gelişmenin kapitalizm aşamasının ürünü olarak tarih sahnesine çıkmış milli hareketlerden ayırmalıyız.

Batı Avrupa'da 1789-1871 dönemini kapsayan milli hareketler, "eşitlik", "özgürlük" gibi sloganların eşliğinde kaldırılan bayrak altında diğer güçleri de birleştirmiş, feodalizme yönelmiş, burjuva demokratik devrimi zafere ulaştırarak ortaçağ kalıntılarını tasfiye etmiş, ulusal devletlerin kurulmasını sağlamıştır.

Yükselen kapitalizm çağının tarihsel bir kategorisi olarak gündeme gelen ulus, Stalin'in belirttiği gibi, "aynı zamanda insanların uluslar biçiminde kuruluşu sürecidir ve örneğin Batı Avrupa'da bu böyledir". Buralarda ulusların oluşması, bağımsız uluslar devletler biçiminde örgütlenme şeklinde kendisini gösterir.

Ne var ki Doğu'da durum farklılık gösterdi. Batı'da ulusların devletler biçiminde örgütlenmesi sözkonusu iken, Doğu'da çok uluslu devletler vardı. Bu devletlerde "siyasal bakımdan en gelişkin milliyet" diğer ulusların bir devlet içerisinde birleştirilmesi işinde başı çekti. Ve devlet içerisinde ipleri elde tuttu, özel milli imtiyazlar sağladı.

Doğu Avrupa'da çok uluslu devletler feodalizmin tasfiye edilmesi, nispeten geri iktisadi gelişme koşullarının ürünü olarak ve dış saldırılara karşı merkezileşme gereksinmesinin sonucu oluştu.

Buralarda da kapitalizmin gelişmesi ulusal uyanışı hızlandırdı. Bağımsız ulusal devletler biçiminde burjuvazinin örgütlenme arzusunu depleştirdi. Ancak bu devletlerde ipleri elde tutan ezen ulus egemenleri, ezilen ulusun ulusal hareketi karşısında barikat teşkil etti. Batı Avrupa'da iç pazarın birleştirilmesinin önüne feodalizm dikildi. Ulusal sorunun çözümü buralarda feodalizmin tasfiyesi, burjuva demokratik devrimin zaferi ile ulusal devletlerin oluşumu yolunu izledi.

Doğu Avrupa ve vb. yerlerde ise ezilen ulus burjuvazisi ve toprak ağaları önelere dikilen hakim ulus hakim sınıflarının milli baskı ve imtiyazlarına karşı pazarlarına sahip çıkma arzusu ile mücadeleyi arttırdılar. Yani her iki yerde de bazı farklılıklar içerisinde sorunun özünü pazar teşkil etti. Bunu Stalin net olarak açıklamaktadır.

"Pazar -iste genç burjuvazi için ana sorun. Genç burjuvazinin ereği, imtiyazını sürdürmek ve bir başka milliyetin

burjuvazisi ile rekabete zafere kazanması olarak çıkmaktadır. Kendi 'öz ulusal' pazarını sağlama bağlama işinin nedeni budur. Pazar burjuvazinin milliyetçiliği öğrendiği ilk okuldur."

Şüphesiz yukarıda değindiğimiz çözüm yolları, burjuva demokratik devrimler çağına özgüydü. Daha sonrası milli mesele genişledi. Devlet içi bir sorun olmaktan çıkıp sömürgeleşme meselesinin bir parçası haline geldi. Ne var ki, sorunun ekonomik temeli yine pazar olarak kaldı.

Milli hareketler kapitalizmle birlikte sahneye çıkmış ve kapitalizmin gereksinmelerini karşılamamanın araçları olmuşlardır. Ve bu hareketlerin doğal eğilimi kapitalizmin gereksinmelerini karşılamayabilecekleri model olan, milli devletlerin kurulması olmuştur. Doğasıyla bu hareketler "her zaman burjuva damga taşıması", "burjuvazi tarafından ezilen bir hareket" olmuştur. Feodalizme karşı kapitalizmin zaferi milli hareketleri gündeme getirdi. Lenin'in söylediği gibi: "Milli üretiminin zafere kazanması için burjuvazinin 'iç pazarı ele' geçirmesi, 'siyasal düzeyde birleşmiş ve halk tarafından konuşulan topraklar' ve dilin her yönünü gelişmesini önleyen tüm 'engellerin' temizlenmesi, 'çağdaş kapitalizmin gerektirdiği çarpıcı gerçekten serbest ve yaygın bir ticaret', 'halkın ayrı sınıflarda serbestçe ve yaygın gruplaşması', 'pazarlarla büyük ve küçük ve bir mülk sahibi arasında ve satıcı ile alıcı arasında sıkı bir bağın' kurulması zorunlu idi."

Bu zorunlulukların yerine getirilmesinin yolu milli devletten geçiyordu. Yukarıda bahsettiğimiz gereksinmeleri karşılamamanın zorunlu alternatifi olan milli devletin, milli hareketlerin doğrudan alternatifi olmasının nedenleri böylelikle daha kolay anlaşılabilir.

Çok uluslu devletler daha geri gelişme seviyesinde olan yine Lenin'in deyişiyle; "iç yapıları şu veya bu nedenle anormal ya da az gelişmiş devletlerdir."

Milli hareketler, milli diye bir sorunu ortaya çıkması ile birlikte varolmuştu. Babsi geçen sorun olmasaydı bu sorundan kaynaklanan milli hareketlerin doğmayacağı tartışma götürmez bir gerçektir. Milli mesele pazarda oluştuğuna göre ondan kaynaklanan milli hareket yol açan ekonomik zeminde pazardır.

Ulusal hareketleri modern kapitalizmin gereksinmelerinden ötürü ulusal devlet eğilimine doğal olarak götüren iktisadi temel pazar olgusudur. Ortaçağ veya kapitalizm öncesi koşulların böyle bir devlet örgütlenmesini gündeme getirmemesi tesadüfi değildir. Sözkonusu dönemin koşulları, böyle bir gereksinimi dayatmıyordu. Fakat pazar olgusu

meta üretiminin kesin zaferi için ulusal devlet ihtiyacını dayattı. Ulusal hareketleri gündeme getiren kapitalizmin kendisidir. Asya'da sadece uyanmış, ulusal hareketler Lenin'in de dediği gibi kapitalizmle birlikte "depremiştir". Ulusal devletlerin kapitalizmin kuralı ve gelişmesinin teminatı olduğunu bunların oluşturulmasını takip eden süreçte Batı Avrupa gerçeği de tasdik etti.

"Ulusal devletler" özleminin doğuran kapitalist zemindir. Kapitalist gelişme için son derece gerekli olan bu olguya götüren iktisadi ve tarihsel koşullar böylelikle daha açık değil mi? Evet bir kez daha vurguluyoruz. Ulusal meselelerin ve ondan kaynaklanan ulusal baskının, ulusal hareketin değişmeyen ortak temeli pazardır. Ulusal hareketin kapitalizmin değişik aşamalarını iktisadi ve tarihsel koşullarına bağlı olarak her dönem kendisine has bazı özellikler taşıdığı açık bir gerçektir. Sorunu ele alırken her tarihsel dönemin ülkenin somut özelliklerini göz ardı edemeyiz. Bugün Avrupa açısından (İrlanda ve Bask gibi sorunlar dışında) ulusal sorun, ulusal hareket artık ölü bir sözcüktür. Bugün buralarda böyle bir sorun esas olarak yoktur. Buralarda ulusal devlet, ulusal çıkarlar bizzat emperyalist devlet ve emperyalist çıkarların savunulmasıdır.

Ne var ki aynı şeyi ezilen uluslar için söyleyemeyiz. Çok ulusal devletlerde ezen ezilen uluslar biçimindeki bölünme gerçeğinde tekrar edemeyiz. Söz konusu yerlerde ulusal sorunlar ve bundan kaynaklanan görevler vardır. Bu sorunların çözümüne en büyük duyarlılık ML'ler tarafından gösterilmelidir.

Lenin'in vurguladığı gibi: "Sosyalistler açısından ulusal baskı ve zulüm mevcut olduğu bir durumda, ulusal kurtuluş görevlerini görmezlikten gelmek tamamen yanlışır."¹⁵

Kısaca toplarsak: Yükselen kapitalizm koşullarının sonucu olarak doğan ve burjuva sınıfları arasındaki bir savaş olan ulusal savaşlar, Batı Avrupa'da 1789-1871 dönemini kapsadı. Doğu Avrupa ve Asya'da 1905'ler sonrası başladı ve bugün de çeşitli seviyelerde çeşitli alanlarda süregelmektedir. Özünde her zaman burjuvazinin damgasını taşıyan ve bugün de taşıyan milli hareketleri var eden zemin kapitalizm ve onun doğduğu pazardır. Bağlarken soruna Stalin'den bir aktarıma yapmanın yararlı olacağı inancındayız.

"Ezilen ulusun dört bir yandan sıkıştırılan burjuvazisi, elbette harekete geçer, 'kendi halkına' başvurur ve kendi sorununu tüm halkın sorunuymuş gibi göstererek, avaz avaz 'vatanı' yardıma çağırmağa başlar. Kendi 'yurttaş'ları arasından, kendisi için... 'vatan' yara-

rina bir ordu toplar. Ve 'halk' çağrılara her zaman kayıtsız kalmaz, onun bünyesinde toplanır; yukarıdan gelen baskı ona da ezer ve onda da hoşnutsuzluk uyandırır.

Ulusal hareket işte böyle başlar."¹⁶ Evet burjuva demokratik bir sorun olan ve ezilen ulus burjuvazisinin, ezen ulus hakim güçlerinin milli eşitsizlik, milli baskı imtiyaz ve kısıtlamalarına yönelen mücadelelerinin adı olarak da ifade edebileceğimiz ulusal hareketin, ekonomik temelini pazar olduğu gerçeği üzerinde bu kadar durmak herhalde yetersizdir.

Bunun kavranmaması hangi türden mahzurlara yol açacaktır veya açıyor? Ulusal hareketin ekonomik özü olan pazar ve ona rengini veren sınıf olan burjuvazi ve onun amacını teşkil eden ulusal devlet problemleri kavranmadığından ötürü, ulusal hareketlerden, ezilen-sömürülen emekçi yığınların sınıf hareketlerinin özellikleri beklenmektedir. Sınıfsal hareketler gibi, onların sınıfsal baskıya yönelmeleri görülmek istenmektedir. Bunlar görülemeyince milli hareketlerin bağrında taşıdığı genel demokratik muhteva da reddedilmekte, bütünüyle gerici olarak damgalanılmaktadır. Milli hareketlerin emperyalistler ve bazı usakları karşısındaki uzlaşıcı tavırlarını hayretle karşılayanlar, aslında bu soruna hiçbir şekilde kavrayamamışlardır. Bu hareketlere damgasını vuranın burjuvazi olduğunu yeniden hatırlatalım. Durum böyle olduğuna göre, bu hareketlerin uzlaşıcı ve hatta bazı işbirlikçi tutumlar sergilemesi karşısında şaşkınlıkla karşılanacak ne var? Burada yeniden burjuvazinin doğasını, karakterini tartışmaya gerek var mı? Milli burjuvazinin kaypak, yalpalayan, kararsız tutumunu yeniden izaha gerek var mı?! Milli burjuvazinin sağ kanadının daha teslimiyetçi tutumlar içinde olduğunu anlatmaya hâlâ ne gerek var? Gerek yok deniliyorsa, herkes tutumunu yeni baştan gözden geçirmeli, milli hareketlerin bilinen zayıflıklarından yola çıkarak onu elinin tersi ile topyekûn bir kenara itme tavrına dönmemelidir.

Düşenler epeyce civiz kırıyor. Kürt ulusal hareketine, Filistin hareketine, Afganistan mücahitlerine, Eritre ulusal kurtuluşçularına vb. gerici diyen epeyce aklı evvel, halen siyaset sahnesinde hîndi gibi boy uzatıyor. Bu hareketlerin tümünün emperyalistler arası çatışmalar olarak göstermeye halen bazıları ML adına cüret edebiliyorlar. Bu saçmalıklar teşhir edilmelidir.

Ulusal hareket, her yerde aynı talepleri dayatarak yürümez. İçerdiği hareketin bazı özelliklerine bağlı olarak (geniş katmanların bu hareket içinde yer alıp,

almamasına, vb.) çeşitli değişiklikler gösterebilir. Bazı yerlerde daha güdük talepler öne sürerken, bazı yerlerde daha geniş talepleri formüle edip dayatabilir. (Dil sorunu, din, yurttaş eşitliği vs. gibi.)

Taleplerin güdüklüğü vb. 'ne bakarak milliyetlerin ezilmesi siyaseti karşısında kayıtsız bir tutum takınmak kabul edilemez. Proleterya milli baskı, milli eşitsizlikler, milli imtiyazlar sorununa kararlı bir şekilde karşı çıkarken, emekçi yığınların dikkatinin kendi sınıf çıkarlarından alınmamasına, her milliyetten işçilerin birliği önüne engeller dikilmesine, "burjuvazi ve proletaryanın çıkarlarının uyumu" yalanın teşhirine gerekli önemi verme hiçbir şekilde savaştan-mamalıdır.

Milli hareket, ezilen ulus burjuvazisinin egemen ulus hakim sınıflarının milli zulmüne yönelen bir harekettir. Bu hareketin genel demokratik muhtevası, onun bu yönünden kaynaklanır. Proletarya bu yönün kayıtsız şartsız destekçisidir. Ancak bu hareketin bir diğer yönünü oluştururan burjuvazinin kendi üstünlüklerine, ulusal imtiyazlarına proletarya taraf olamaz. Proletarya egemen ulusun zorbalığına yönelen milli hareketin demokratik muhtevasını görüp ona destek verirken bu hareketin diğer taraftan ezilen ulus milliyetçiliğini güçlendirmeye yönelen eğiliminden kesinlikle yana olmayacaktır. Proletaryanın kendi denemiş bayrağı vardır. Proletarya her milliyetten işçileri, emekçileri bu bayrak altında toplayıp, mücadeleye seferber etmeye çalışır.

Lenin'in de vurguladığı gibi ezilen ulusların milli hareketlerinin "tarihi meşruiyetini kabul" edip, onda ilerici ne varsa "destek"lerken, olumsuz yanından yana olunamaz. ML'ler demokrasinin en tutarlı savunucularıdır. Proletaryanın ezilen ulus burjuvazisi patentli milli hareketlerde, demokratik ne varsa destekleme zorunluluğu buradan gelmektedir. Bundan dolayı proletarya, Lenin'in yine işaret ettiği gibi "en adil, saf, en ince ve en uyarı olsa bile, Marksizm burjuva milliyetçiliğiyle bağdaşamaz. Bunun yerine, Marksizm enternasyonalizmi ileri sürer."¹⁷

Her tür ulusal baskı, dil, devlet ayrıcalığına karşı durmak proletaryanın "mutlak görevidir". Ve bu karşı çıkış proletaryanın sınıf savaşımında "mutlak yaranadır". Fakat Lenin'in özenle dikkat çektiği şu nokta akıldan çıkarılmamalıdır:

"Ama kesin olarak sınırlandırılması olan ve sınırları belli tarihsel bir alana yerleştirilmiş bulunan çerçevenin ötesinde burjuva milliyetçiliğine yardım etmek, proletaryaya ihanet"tir.¹⁸

Her türlü ayrıcalık ve özel avantaja karşı olan proletaryanın milli hareketlerde demokratik yönü desteklemesi, hiçbir şekilde ezilen ulus burjuvazisinin kendi ulusu için ayrıcalıklar ve imtiyazlar istemesinin desteklenmesi ile yer değiştirilmemelidir. Proletarya, ulusal sorunda burjuvazinin talepleriyle hiçbir zaman "tam uygunluk" gösteremez. Burjuvazinin her dönem kendi ulusal taleplerini öne süreceği ve bu talepleri proletaryanın kendi sınıf çıkarları açısından yargılamasının zorunlu olduğu gerçeği hiçbir şekilde bulandırılmamalıdır. Proletarya UKKTH'nı kayıtsız şartsız savunurken, "hiçbir şekilde ulusa başka bir ulusun sırtından üstünlükler garanti etmeye, bu konuda taahhütlerde bulunmaya kalkışamaz."⁽⁷⁾

"Başka bir ulusu ezen hiçbir ulus özgür olamaz" sözlerinin içeriğine daha kuvvetli vakıf olmalıyız. Marks'ın "İngiltere'de, İngiliz gericiliğinin kökleri... İrlanda'nın boyunduruk altında tutulmasındadır." "Bir ulusu başka bir ulusu boyunduruk altında tutması, kendisi için ne büyük felaket", "İrlanda, İngiliz boyunduruğundan kurtulmadıkça İngiliz işçi sınıfı hiçbir zaman özgürlüğüne kavuşmayacaktır" sözlerine bugün çok daha ihtiyaç var. Eğer bunlar kavranırsa, milli baskı, milli ezilme, milli imtiyazlara karşı mücadelenin, proletaryanın sınıfını tutarlı bir demokrasi ve sosyalizm ruhuyla eğitmesi açısından taşıdığı hayati önem ve UKKTH'nın neden tutarlı bir savunucusu olunması gerektiği görülecektir. Aynı şekilde ezilen ulus milliyetçiliğinin sözkonusu bağlamlarda bağrında taşıdığı demokratik yön anlaşılabilir. Ve bu yön desteklenebilir. Ezen ulus milliyetçiliği olan şovenizme asla müsamaha gösterilemez. Ezilen ulus ve azınlık milliyetlere Lenin'in işaret ettiği gibi,

"...taviz verne ve hoşgörüle davranma konusunda yetersiz kalmaktansa, aşırı gitmek daha iyidir."⁽⁸⁾

Milli hareketlerin genel demokratik muhtevası, UKKTH kayıtsız, şartsız savunulmadan bırakılan ML, tutarlı bir demokrat dahi olunamaz. Ellerinde sadece kızıl bayrak bulundurma, çok kızılık edebiyatı yapmaktan öteye ML ile ilgileri olmayan bazı çok bilmiş keskinliklerimiz emperyalist-ekonomist, ulusal nihilist bir misyon oynamaktan başka bir şey yapmıyorlar. Tıpkı içinde yürüdüğüleri eski ekonomistler gibi:

"Kapitalizm muzaferdir. Onun için siyasal sorunlar vakit kaybıdır. Emperyalizm muzaferdir, onun için siyasal sorunlar vakit kaybıdır" diyorlar. Lenin'in dediği gibi bu tutumlarıyla onlar aslında "politika-dışı görüş" sergiliyorlar.

Demokrasi için mücadelenin önemi-

nü yadsıyan sözkonusu anlayışlar burjuva demokratik bir hak olan UKKTH'nı küçüksemeleri, milli hareketlere dudak bükmeleri aslında anlaşılabilir bir şeydir.

Ne var ki!

"Sosyalist devrim tek bir hareket, bir cepheye tek bir muharebe değil, çetin sınıf savaşlarının yer aldığı bütün bir çağ, tüm cephelelerde yani ekonomi ve politikanın tüm sorunları üzerine uzun bir muharebeler dizisidir. Bu muharebeler ancak burjuvazinin mülkten tecriidiyle sonuçlanabilir. Demokrasi uğruna savaşın, proletaryanın dikkatini, sosyalist devrimden başka yöne çekeceğini, ya da bu devrimi gözden gizleyeceğini... sanmak büyük yanlıdır olur."

(...) Proletarya demokrasi uğruna bütün alanlarda tutarlı bir devrimci savaş yürütmeden burjuvaziyi yenilgiye uğratamaz...⁽⁹⁾

Demokratik talepler için mücadelenin önemini küçümseyen Kievski'cilerimizin kulakları çınlasın!

Şimdi de milli hareketlere karşı tutum sorusunda tayin edici ögenin ne olduğu üzerinde kısaca duralım. Lenin'in vurguladığı gibi bu hareketler emperyalizme karşı mücadele açısından ele alınıp, değerlendirilirler. Eğer bu hareketler emperyalizme şu veya bu seviyede darbe vuruyor, emperyalizmi hangi seviyede olursa olsun zayıflatıyorsa ve dolayısıyla proleter dünya devrim mücadelesine şu veya bu yönlü destek olabiliyorsa kesinlikle desteklenir. Emperyalizme karşı mücadele soyut bir şey değildir. Örneğin emperyalizmin uşaklarının iktidarda olduğu çok uluslu devletlerde ezilen ulusun egemen ulus hakim güçlerine vurduğu darbe aynı zamanda emperyalizme vurulmuş bir darbedir. Egemen ulus hakim sınıflarının gerçekleştirilmesi aynı zamanda emperyalizmin geriletilmesidir. Yani emperyalizm Moskova'da, Washington'da vb. aranmaz. Tek dünya sistemi olan emperyalist dünyanın özellikleri iyi kavranmalıdır. Sermayenin ulusal pazarlarının, ulusal devletlerin kapitalizm-emperyalizm aşamasıyla nasıl parçalanıp, dünya çapında bir örgütlülüğün sağlanıp anlaşılabiliriz. Emperyalizmin dünyasının en karakteristik özelliklerinden biri olan dünyanın ezen, ezilen uluslar biçimindeki bölünmüşlüğüne ve finans kapitalin paylaşmadık bir toprak parçasını bırakmadığını görebilmeliyiz. Eğer bunlar kavranırsa ve görülürse, emperyalizmin uşakları devletlerde ezen ulus egemenlerine yönelen ezilen ulus hareketine aynı şekilde emperyalizme de çeşitli seviyelerde yöneldiği ve bu hareketlerin bu özellikleriyle bağrında bir yere ve bir dereceye kadar demokratik muhteva taşıdı-

ğı görülebilecektir.

Bazıları bunu yeterince anlayamadığı için ML'lere bedavadan eleştiriler neittir.

Emperyalizmin uşakları devletlere ve lan darbeyi emperyalizmden bağrın olarak ele alan anlayışın bu bedav eleştirileri kararlıca reddedilmelidir. Çığımızda milli hareketler, 1789-1871 arasında Avrupa'da feodalizme, Ortaçağ ranlığına yönelen hareketler biçiminde ele alınmazlar. O dönemler milli hareketler burjuva feodalizmin tasfiyesi yöneldiyordu. Ve bu durumda milli hareketlerin desteklenip, desteklenmemesinde temel ölçüt, feodalizmi geriletmeye veya altdip, etmediydi.

Şüphesiz, Doğu Avrupa'da ve Asya'da milli hareketlerin, buraların kendi özgü yapısında aldığı biçim farklıdır. Buna yazımızın daha önceki bölümünde kısaca işaret etmiştik. Daha sonraki tarihsel-iktisadi koşullarda, bu hareketlerin değişmeyen ortak ekonomik üne rağmen, muhteva, kapsam, yöne gibi noktalarda değişen özellikleri vardır. Örneğin çağımızda milli hareketlerin desteklenip desteklenmemesinin ölçütü onun Batı Avrupa'daki gibi feodalizme yönelip yönelmediği noktası olmaz. Bugün emperyalizme karşı tavır temel kstastır.!

Şüphesiz bütün bunları görürken, uluslu devletlerde, sömürgelerde İbrahim Kaypakkaya'nın belirttiği "ezilen bağrın ve uyruk milletlerin baskılara karşı ve milli devletler kurma amacıyla milli hareketlere girişmelidir."⁽¹⁰⁾ Gerçek görülmek zorundas. Sadece görme ile iş bitmiyor. Yine Lenin da gayet isabetli vurguladığı gibi "kesin bir şey varsa o da bu milli hareketlerin ilerici ve demokratik bir muhteva taşıdığıdır."⁽¹¹⁾

Proletarya bu ilerici ve demokratik muhtevayı kesinlikle desteklemelidir. Hareketlerin milli ve demokratik demisi tamamlanamayacağı, çağımızın karakteristiklerini bilenler için hiç de değildir. Emperyalizmi, feodalizmi tasfiye, proletaryanın omuzlarındadır. görevin başkalarına devredilmesi, yene getirilmesinin başkalarından beklenmesi büyük bir gafıtır. Fakat sözkonusu milli hareketler, bu görevleri yerine getiremiyor diye bir kenara itilemez. İtenler bugün de çok! Fakat bilinmelidir ki, bu güzergâhtaki yürüyüşler ezen ulus milliyetçiliğinin önemi ortada etkisindedirler. Bu yürüyüşler, ezen ulus egemenlerinin milli baskısına karşı savaşan ulusal hareketlere kayıtsız tutumlarıyla sadece ezen ulus milliyetçiliğinden derli olmakla kalmıyor, yarıtkılan ve sergiledikleri güvensizliğininucu olarak, ezilen ulus milliyetçiliği

gelişmesine de ortak oluyorlar.

Bu çok bilmişler, milli hareketlerin proleter dünya devriminin dolaylı mütefiki olduğu gerçeğini anlayamamakla Troçkinin cameruna batıyorlar. İbrahim Kaypakkaya şöyle diyor:

"Bir milletin kendi kaderini tayin hakkı, emperyalizme alet oldukları veya olabilecekleri iddiasıyla kısıtlanamaz veya ortadan kaldırılamaz; böyle bir iddiayla bir milletin 'ezilmesi veya gadre uğraması' savunulamaz."⁽¹²⁾

Hangi güç önderlik ediyorsa etsin (milli burjuvazinin sol veya sağ kanadı vs.) milli hareketin ezen ulus egemenlerinin milli baskısına, zorbalığına, hakim ulusun imtiyazlarının kaldırılmasına, dilfer arası eşitlik sağlanmasına, vb. vb. yönelik itimleri, ilerici demokratik istemleridir. Önderliği gerici diye veya kendi imtiyaz ve hükümlerini için mücadele eden burjuva güçlerin kontrolündedir diye bu hareketlere dudak bükülemez. Lenin ve Stalin'in bu ünlü du-

teyle çatışmışlardır. (...) Kürt burjuvazinin 'iç' pazarına hakim olma arzusu ile feodal beylerin kendi başına hükümlerlik arzusu, Türk hakim sınıflarının elinde tuttuğu merkezi otoriteye karşı birleşmiştir."⁽¹³⁾

Yukarıdaki sebeplerden ötürü Türk egemenlerine karşı çıkan ve milli baskıya tepkilerinden ötürü köylülüğü de safalarına çekmeyi becerebilen Kürt feodal beyleri ve burjuvaları önderliğindeki milli hareketi değerlendirirken İbrahim Kaypakkaya şöyle vurguluyor:

ML'ler "...bu isyanların zulme, milletleri ezme politikasına, eşitsizliğe, imtiyazlara karşı yönelen ilerici ve demokratik yanını desteklerler. Ama (...) hiçbir milletin burjuva ve toprak ağaları sınıfının imtiyazını ve üstünlüğünü savunmazlar."⁽¹⁴⁾

Bazı çok yaman "solcu" larımıza kalsa, hele bir de İK söylememiş olsa, bu tutumun adı hemencekik "gericilik" olacaktır. Türk milliyetçiliğinin eskilerinin

liğinde olsa dahi, emperyalizme şu veya bu ölçüde darbe vuruyor ve devrimci gelişmeye yarıyorsa milli hareketlerin demokratik yönü desteklenmelidir.

Bunları söylerken, her milli hareketin mutlaka desteklenmesi gerektiğinden bahsetmiyoruz. Her şey gibi bu konuda da mutlakça davranılamaz. Oyle durumlar olabilir ki bazı milli hareketler desteklenmeyebilir.

Emperyalizmi zayıflatmayan, aksine güçlendiren hareketler hiç de olamaz değildirler. Bu cins hareketler elbette desteklenmezler. Bazı somut durumlarda parçadaki bir milli hareketin desteklenmesi, proletaryanın dünya ölçüsündeki çıkarlarıyla çatışabilir. Bu durumda destek yine sözkonusu olmayacaktır. Bırakalım milli hareketleri, bazen proletaryanın bir parçadaki çıkarları dahi bütün ile çelişebilir. Bu durumda da elbette parça atılacaktır.

Sonuçlandırırken: Kısaça PKK hareketi üzerinde durmak istiyoruz. PKK Kürt hareketinin bir parçasıdır. Milli bir devlet perspektifiyle yola çıkmış, egemen ulus imtiyazlarına, milli baskı ve kısıtlama siyasetine karşı mücadele eden bir güçtür. Bu talepler demokratik taleplerdir. PKK'nın ulusal eşitsizliğe karşı çıkış onun hareketindeki demokratik yanını temsil eder. Ama PKK, diğer taraftan halka saldıran, kendi içerisinde demokrasi uygulamayan, gerici güçlere bel bağlayan, emperyalizmin bölgedeki politikalarının aleti olan cinsten gerici yan da bağrında taşımaktadır. Bu gerici özelliğine bakarak onun diğer taraftan bağrında taşıdığı demokratik muhleva görmemezlikten gelinmemelidir.

PKK'nın yukarıda vurguladığımız demokratik yanını destekleme, onun programının desteklenmesi anlamına gelmez. Proletaryanın kendi denemiş enternasyonalist bayrağı vardır. Ulusal imtiyazlara karşı yönelen yanına destek olunurken, bu programın işçi ve emekçi yığınlar için kurtuluş vaad etmediğini usanmadan anlatmak önceki gibi, şimdi de, bundan sonra da görevimizdir. □

DIPNOTLAR

- (1) Parti Bayrağı, 5, sf: 73
- (2) Lenin, UKKTH, Sol Yayınları, sf: 22
- (3) a.g.e., sf: 97
- (4) Stalin, Marksizm, Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, sf: 23
- (5) Lenin, UKKTH, sf: 33
- (6) a.g.e., sf: 34
- (7) a.g.e., sf: 71
- (8) Lenin, DÜKH, Yön Yayınları, sf: 412
- (9) Lenin, UKKTH, sf: 43
- (10) İbrahim Kaypakkaya, Bunun Yazıları, sf: 214
- (11) a.g.e., sf: 214
- (12) a.g.e., sf: 222
- (13) a.g.e., sf: 217
- (14) a.g.e., sf: 218

"Pazar-ışte genç burjuvazi için ana sorun. Genç burjuvazinin ereği, emtiyasını sürmek ve bir başka milliyetin burjuvazisi ile rekabette zafer kazanmış olarak çıkmaktır. Kendi 'öz', 'ulusal' pazarını sağlama bağlama isteğinin nedeni budur. Pazar burjuvazinin milliyetçiliği öğrendiği ilk okuldur."

"Ezilen ulusun dört bir yandan sıkıştırılan burjuvazisi, elbette harekete geçer. 'Kendi hakkı'na başvurur ve kendi sorunun tüm halkın sorunuymuş gibi göstererek, avaz avaz 'vatan'ı yardıma çağırma başlar. Kendi 'yurttaş'ları arasından, kendisi için... 'vatan' yararına bir ordu toplar. Ve 'Halk' çağrılara her zaman kayıtsız kalmaz, onun bayrağı yöresinde toplanır: yukarıdan gelen baskı onu da ezer ve onda da hoşnutsuzluk uyandırır.

Ulusal hareket işte böyle başlar."

STALİN

dak bükümlere verdiği cevapları aktarmadan önce, İbrahim Kaypakkaya'dan yeniden bazı pasajlar aktarmamın tam yeridir.

"Türkiye'nin Lozan Antlaşması'yla tespit edilen sınırları içinde de Kürt milli hareketi devam etmiştir. Zaman zaman ayaklanmalar olmuştur. Bunların en önemlileri 1925 Şeyh Salt isyanı, 1928 Ağrı isyanı, 1930 Zilan isyanı, 1938 Dersim isyanıdır. Bu hareketlerin milli karakterinin yanında bir de feodal karakterleri vardır. O zamana kadar kendi başlarına hükümler olan feodal beyler, merkezi otoritenin bu hükümlerine tehdit etmeye başlaması üzerine, bu otoriteyle insanları sözkonusu suçlamaları yapmaya gürdâğınını derinden kavramalı ve bu etkilere karşı yılmaz bir mücadele sürdürmeliyiz.

Kurtuluş savaşında kendileri devrimci olmadıkları halde objektif olarak kısmi ilerici bir rol oynayan Kemalistler ve yine ABD uşağı Çan Kay Şek'in Japon işgali dönemlerinde, şartlardan ötürü oynadığı benzer role, Çin burjuvazisinin rolüne ve Lenin'in bunlara ilişkin tutumlarına da işaret etmeyi bu konunun anlaşılması için yeterli görüyoruz.

Demek ki, ezilen ulus egemenleri dahi belli şartlarda ve belli bir yere kadar ilerici rol oynayabilirler. Bunların önder-

9 MAYIS DİRENİŞİ! 9 ŞUBAT KAZANIMLARININ PEKİŞTİRİLMESİ!

Bugüne kadar egemen sınıfların, ezilen, sömürülen sınıflara lütuf olsun diye hiçbir şey verdikleri görülmemiştir. Ne alınmışa zincirle, ya bayla, çekiçle alınmıştır. Haklar sınıf mücadelelerinin bir ürünüdür. Tadı da bir başka olur. Çünkü kapı önlerinde gezinerek kapıları birer kemik değil, başkaldırımın, direnenin doyumsuz birer meyveleridir. Ancak egemen sınıflar gaspettiklerini geri vermek zorunda kalınca, bunu kuzu postunda kurt güllüştüyle bir lütuf olarak bahsettiklerini fieri sürerler. Yüreği kararmış, beyni sulanmış kimi aydınlar da buna inanır. Halbuki, egemen sınıflar her fırsatta en küçük haklara bile "tenezzül" ederek, hiç de "lütuf sahibi" olmadıklarını, alınan vermek zorunda kaldıklarını gösterirler. İştiya göz kapaklarını birazlık aralayan göz bunu görür.

Hakkın bayrağı mücadele bayrağıdır. Gücünü haklılığından ve hilenli örgütlü mücadelesinden alan; proletaryasın ulusal ve sosyal kurtuluş güçlerinin denizi köylütak -yiğit gençlik ve zulümle dişe diş savaştan tutsak direnişçiler bunun böyle olduğunu tarihin mücadelesi ile yazıldığını bugün bir kez daha ispatlamaktadırlar.

Mücadele sadece hakların alınması için gerekli değildir; hakların "sürekli bir değer taşıma"ları içinde "mücadele" (Rosa Lüksemburg, Spartaküsler ne İstiyor, sf. 44) gereklidir.

9 Şubat Diyarbakır zindan direnişinden sonra gelişen olaylar buna güzel canlı bir örnektir.

9 Şubat direnişinden hemen sonra kazandığımız hakları, hazmedemeyenler, cezaevinde tespit edilen 173 kişiye (cezası kesinleşsin kesinleşmesin) başka cezaevlerine sevk edeceğiz diye en üst düzeyde olağanüstü görüşmeler yaparak, alelacele "kanun gücünde kararname" çıkar-

tarak bölge cezaevlerinin yetkisini "Süper Vali"ye devrettiler.

İlk etapta kırk kişilik liste geldi. Hepsi de yedi-sekiz yıldan beridir bu zindanların kahır taşlarına kan damlatmış insanlar. Tüm PKK ana davasından dosyaları bozulup Yargıtay'dan döndüce mahkemede yine ceza alan ama cezaları daha Yargıtay'da kesinleşmemiş tutuklular. Yasal olmayan hiçbir sevkini kabul edilmeyeceği yanıtı verildi. Ancak Adli Müşavirle yapılan uzun görüşmeler sonucunda bundan sonra Yargıtay'da cezası kesinleşenler dışında hiç kimsenin sevk edilmeyeceği -ki yasa da böyle- kesin sözü verilmesi ve bu sözün yazılı hale getirilip tebliğ edileceğinin belirtilmesi üzerine kırk arkadaşın sürgünü kabul edildi.

7-8 yıldan beridir aynı kalas-demir çubuk darbeleriyle inlediğimiz, nice direnişlerde omuz omuza olduğumuz, ölüm oruçlarında açık grevlerinde birlikte anan can erittiğimiz, ayrı tabağa kaşık salıdığımız arkadaşları hüzünlü gönderdik; üç gün boyunca protesto sloganları ve açık grevi ile uğurladık. Urfa ve Gaziantep kapalı cezaevlerine.

Sonra da bazı haklar uygulamada kuşa çevrilmek istendi. Örneğin, "Diyarbakır'a telefon verildi" diye Başbakan'a, burjuva basınca onca propagandası yapılan, zindanın "çağdaşlaşma"sına delil gösterilen telefon, hakkı hâlâ yerine getirilmemiş değil; ayrıca tutuklu temsilciliğinin işlevini yerine getirmesine güçlükler çıkarılmaya çalışıldı, dışarıdan getirilen yiyeceklerin sağlık raporu getirilmesi, çay içinde narkotikten bir rapor getirilmesi istendi; koğuşların altı salon, üstü yatakhane yapılması, koğuş ile havalandırma ara kapılarının açılmasını sürüncemede bırakıldı.

"Bugün-yarın gidiciyiz idare edin" denile denile üç ay geçti. Geldik 9 Ma-

yıs'al Cezaevi ve bizler sabahdan itibaren sivil devredildik. Böylece, direndiğimiz, yenildiğimiz, her zaman nefretli -bir daha asla diye- anacağımız bir teslimiyet dönemi yaşadığımız, yeniden dirliş niçinlerinin yansıra 5 Eylül, 3 Ocak 9 Şubat gibi büyük direniş destanları yazdığımız, onca şehit ve sakat verdiklerimiz, askeri dönem resmen sona eriyordu.

Sivil idare "devir-teslim işlemleri ila uğraşyoruz" diye havalandırmaya çıkmamızı isteyince hoş görü ile karşılayıp öğleye kadar havalandırmaya çıkmadık. Gün boyunca her yüz yüze gelişimizde iyi niyetlerini belirttiler, biz de temennimizin bu olduğunu ama bunun zamanla göstereceğini belirttik. Bir bekletti içindeydik. Haklarımıza dokunmazsa bir sorun çıkmayacağı açıktı.

Ancak daha bu ilk günün akşamı kadınlar koğuşu tarafından canlı bir slogan sesi yükseldi. Bayan arkadaşlara "hazırlanın sizi Diyarbakır Kapalı Cezaevi'ne götürüleceğiz" dediklerinde, bayan tutukluların da red yanıtı verip barikat kurduklarını öğreniyoruz. Zaten öğlede sonra da bayanlara havalandırma sorunu yaratmışlardı. Bunun üzerine cezaevi tüm tutuksakların "kahrolsun zorbalık", "sürgünlere son" sloganlarıyla inlemeye başladı. Yeni idare şaşkın, anlaşılana böyle şeylerle pek karşılaşmamıştı. Gündüz, yönetimlerini devraldıkları tutsakların temsilcilerini, talep edildiklerinde çağırıp görüşmeyen idare, tutuklu temsilcilerini hemen görüşmeye çağırıldı. Kadın gardiyanları olmadığını bilmeyenden bayanları diğer cezaevine göndermek zorunda olduklarını belirtiyorlar. Temsilciler yasal olmayan hiçbir sevkini kabul etmeyeceklerini, yönetmeliklerde ancak cezası kesinleşenlerin gönderileceğini yazıldığını, ayrıca askeri yönetim tarafından bugün içinde Milli Sa-

vanma Bakanlığı adına yasal olmayan hiçbir sürgünün olmayacağı kesin güvencesinin verildiğini belirtiyorlar. Bayanların bu akşam burada kalacağı belirtilerek yarına kadar beklememiz isteniyor. Bayanların o akşam gönderilmeyeceği güvencesi alınca öyle yapıldı. Bunun bir nabız yoklaması olduğunu, başarılınca asil peşinden büyük sürgünler yapılmak istendiğini kuvvetle tahmin ediyoruz. Sabahleyin direniş idaresinin yemeği alınmaması şeklinde sürdürülmeye başlandı. Bir an evvel sürgün olmayacağı ve 9 Şubat kazanımlarımızın hiçbirine dokunulmayacağı güvencesinin verilmesini istedik. Yoksa direniş daha da yükselteceğimizi belirttik.

Yenidireler, çoğu adli tutukluları idare etmekten buraya geldiklerinden dolayı siyasi tutsaklara karşı tavır ile adli tutuklulara karşı tavır birbirine karıştırabilirler diye ilk gün salt yemek almamaya yetinerek fırsat tanıdık. Ancak iyi niyetimiz hiçbir işe yaramadı. Geç gelen gazetelerden öğreniyoruz ki daha devir teslim törenleri sırasında bir yetkili, eski hakların kendilerini bağlamadığını, eskiden Milli Savunma Bakanlığı'na bağlı olduğunu, şimdi Adalet Bakanlığı'na bağlanıldığını göre kendilerinin Adalet Bakanlığı'nın tüzüğünü uygulayacaklarına, bu arada eski haklarında bir kısmının ortadan kalkabileceğini, bunun doğal olduğunu belirtmiş.

Bu sözler pratik yanısını bulmakta geçikmedi. Sürgün çabalarının yanı sıra, yemek miktarı bir anda üçte bir oranında düşü, kantin eşyalarının fiyatı yüzde yitir, yüzde ikiyüz civarında arttı, bundan böyle ilaçların cezaevi revirince karşılanamayacağı, ancak görüştü ve parası gelmeyenlere fakirlik kâğıdı çıkararak verebileceklerini, ziyaretçilerin götüreceği yemeği almayacaklarını, açık görüştü anise, haba, karpuz, eşi, çocuk dışında kimseyle görüşülmeyeceklerini, koşullar arası misafirin olmayacağını, ancak bayramların bayramlaşabileceğini, çayı kendimizin yapmayacağını, kendilerinin bardağı yirmi liradan satacağını belirttiler.

Bu arada aynı gün (10 Mayıs) görüşe gidenler görüş yerinde siyasi polisle karşılaştılar. Derhal görüş yeri terk ediliyor. Bu polisler buradan defolup gitmiş deniyor. Niye, neden sorularına "9 Şubat'tan beri anlaşmaya buraya polis giriyor" denince "biz bilmiyorduk, tamam, onları çıkarıyoruz" demeleri üzerine görüşme yapıyor.

Né yapılmak istendiği gitgide açıklığa kavuşuyor. Zaten bu arada yetkililerle görüşen temsilcilere, "burası seklizyldir manşetten inmiyoruz, buna bir son vereceğiz, sürgünleri yapacağız" demiştiler. Tutuklu temsilcileri "yasal olma-

yan tek bir sürgüne bile müsaade etmeyiz, ancak ceserlerimizi götürebilirsiniz" yanıtını verirler.

Artık başka çare kalmaz. 11 Mayıs öğleden sonra tutsaklar "biz bu hakları nice kan, çan pahasına elde ettik, onları korumak için karamızı, çarımızı vermekten yine çekinmeyiz. Tek bir sürgünün olmayacağı, 9 Şubat kazanımlarımızın hiçbirine dokunulmayacağı kesin güvencesi verilinceye dek Süresiz Açlık Grevine başlıyoruz" içerikli dilekçelerle yemek almama eylemini Süresiz Açlık Grevine (SAG) dönüştürdüklerini bildirdiler.

Evet, yine iki yol vardı: Ya kısa sürede çan verilmeksizin kazanılacaktı, ya da bir kez daha çan verilerek kazanılacaktı! Başka bir yol yoktu!

İçeride fırtına koparda "dışarıda deli dalgalar" olmaz olur mu? Ailelerimiz daha ilk günden cezaevi önünde toplanmaya başladılar.

Onlar; an, kahır ve hasretle politikleşenler, anamız-babamız-ağabeyimiz-ablamız-kardeşimiz-bacımız-eşimiz-yavuklumuz ve daha nice yakınlarımız bir ses, bir nefes bekleyen nabız nabızımızla atanlarımız!

Bir kısmı cezaevi önünde sürekli otururken, bir kısmı devlet ve parti kuruluşları nezdinde girişimlerde bulunuyor, kamuoyu oluşturmaya çalışıyorlar. Ancak gün geçtikçe bunlarla yetinemez, yürekleri dayanamaz olur. 14 Mayıs günü yirmisi SHP il binasında açlık grevine başlarlar.

Tatil günleridir yaklaşan bayram günleridir, bu yüzden biliyoruz 9 Şubat'ta direnişimize tüm güçleriyle omuz veren öğrenci gençliğimizin yoğun desteğinden mahrum kalacağız. Ancak, haklarımızın alınmak istendiğini bu yüzden bizlerin ve ailelerimizin açlık grevine başladığını öğrenen Diyarbakır halkı yine ailelerimizi ziyarete koşuyor, yanımızda olduklarını bildiriyorlar. Batman Petrol İşçileri, Diyarbakır Yol İşçileri haklarımızın gasp edilmesinde direnilirse kendilerinin de açlık grevine katılacaklarını ilan ederler.

Emekçiler 12 Eylül zulmünden, devrimci hareketin yenilgisinden çok ders çıkarmış görünüyorlar. Bunu sadece direnişimize omuz vererek diye söylemiyorlar. Son yıllarda dayanışmanın birçok örneği yaşandı. Özellikle proletarya arasında ve proletaryaya verilen desteklerde bu gözüküyor. Aynı günlerde, hâlâ grevde olan Adana Bossa proleterlerine esnafın sanşlarda indirimde bulunması, borç ertelenmesi gösterdi ki, ezilenler arasında dayanışma bilinci gitgide yaygınlaşıyor. Ancak ne yazık ki bir kısım gruplar, önderlik yaptıklarını veya yapacaklarını iddia ettikleri ezilenler kadar

ders çıkarmamış gözüküyorlar.

9 Şubat'ta bile böyle olmamıştı. Direnişimiz henüz üçüncü-dördüncü gündüeyken ona yakın arkadaşımız alttan ve üstten kan atmaya başlıyor. Ölümün eli kulağında...

Bayramı yaklaştıkça yetkililerin telaşı artıyor. Çünkü biliyorlar herkes görüşüsüne "çölmek isteyen herkes bayramın ilk günü görüşe gelsin" diye haber salmış. Öğrendiler ki görüşe de çıkmayaçağız ve sloganları patlatacağız. Diyarbakır'a yığılan binlerce görüşücünün bu durum karşısında, hele bir de 9 Şubat gibi bir direniş tecrübesi de varken, ne-ler yapacağını az çok kestirebiliyorlardı. Uzun süresine açlık grevine girme kararında olan işçiler, destek veren çeşitli kesimlerden halkın da seyirci kalması beklenemezdi.

Gelişmeleri kestirebilen yetkililer 15 Mayıs pazar günü temsilcileri görüşmeye çağırıyor. Tartışmalar geç saatlere kadar sürer. Yetkililer herşeyi kabul ettiklerini, 9 Şubat kazanımlarına hiç dokunulmayacağı, yalnız sürgünden vazgeçmeyeceklerini belirtirler. Temsilciler reddederler; yasal olmayan sürgünlerin yapılmayacağını açıklarlar. Yetkililer, Adalet Bakanlığı yetkilileriyle konuşacaklarını, bir cevap gelene kadar bizimde açlık grevini bırakmamamızı isterler. Temsilciler "siz konuşun biz sabırlıyız, hem açlık grevini sürdürür, hem de sizden haber bekleriz" derler. Geceyarısına kadar bir haber çıkmayınca temsilciler konuşmalarına döndü. Ancak onlardan sonra yetkililer geliyor ve "tamam sürgün olmayacak, herşeyi kabul ediyoruz, yarın temsilcileri çağırıp, konuşup bu işi bitireceğiz" diyorlar.

Nitekim öğle suları (16 Mayıs, Pazartesi) temsilciler çağırıldılar. Ve sürgün olmayacağına, 9 Şubat kazanımlarının tümünün geçerli olduğunu, henüz uygulanamayanları ise en kısa sürede gerçekleştireceklerini, her hafta ziyaretçilerin getireceği her türlü yiyeceğin içeriye alınacağını, görüşlerde akraba sınırlaması olmayacağını herkesin görüşebileceğini, ziyaretçinin getireceği çay, şekerin içeriye alınacağını, diğer kantin eşyalarının yüzde beş fiyat artışı ile satılacağını, yakında tıp vereceklerini belirtiyorlar. Bunun üzerine anlaşma sağlandı. Bir grup aile de getirilerek anlaşmanın kapsamı bir kez daha onların önünde tekrarlanarak açlık grevine son verildi.

Bu arada ailelerimizden neredeyse bizi derin acılara boğacak bir haber alıyoruz. Birkaç saat önce kahır analarımız, Saliha Şener (PKK davasından tutuklu Mehmet Şener'in anası) ile (KAWA da-

Devamlı Syf: 66'da

Yeni Çözüm dergisi ve

Diyarbakır Zindan Gerçeği!

Yeni Çözüm dergisinin birkaç sayısında Diyarbakır Askeri Cezaevi ile ilgili yazılar yayımlandı. Bunlara değinmeden geçemeyeceğiz. Şöyle deniyor Y.Ç.'de:

"Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde iki ay önce Elazığ Cezaevi'nin kapatılması dolayısıyla sevk olan DS, PKK ve Partizan davalarından yargılanan 33 kişi tek tip elbise giymiyor. Diğer bin kişi elbise giyiyor..." (Y.Ç. s.5 - sf: 59)

"Askeri usulü dayatılan sayını 33 kişi kabul etmiyorlar." (Y.Ç. S.5 Sf: 59)

"Elazığ Cezaevi'nden gelip de tek tip elbise giymeyen ve askeri yaptırımları kabul etmeyen sol siyasi tutuklular..." (Y.Ç., s.6, sf: 33)

"...Gece nöbetçi, tutukluya nöbet tuturmadan tutulmuş gibi rapor ve imza istiyorlar. Bunu kabul etmeyen bir kısım tutuklu (19. koğuş) mahkemeye verildi." (Y.Ç., s.6, sf: 33)

"Nitekim Diyarbakır zindanında da, A.G.'ye kadar TTE direnişini yürütenlere yine bir avuç onlard..." (Y.Ç., s.II, sf: 6)

İlk başta DS Dışında PKK ve Partizan davalarından yargılananlardan söz edildiğine bakılarak akıldanılması, asıl kastedilmek istenilen bellidir. Ama ne olur ne olmaz verilerek istenen mesajı kavramayan olur kaygısıyla olacak ki, bir sonraki sayıda üç grup yerine sadece 19. koğuştan söz edilmeye başlanmış. Çünkü 19. koğuşta diğer gruplardan (TKP/ML, PKK, DY) tutuklular olmasına rağmen çoğunluk DS davasından tutuklular. Anlaşılan istenilene bu da yetmemiş, en son II. sayıda 19. koğuşun da yerine "devrimci sol güçler" ya da "bir avuç on'lar..."dan söz edilerek gerçek niyet tamamen açığa vurulmuş. Tabii bir önceki yazdılarıyla çelişmek, gerçekleri çarpıtmak nahasına!

Önce bazı düzeltmeler yapalım. Bir kere sözkonusu askeri yaptırımlara uymayanlar sadece 19. koğuş değil, 25 ve 27. koğuşta da. Yani Elazığ'dan gelen tutukluların tümüdür. TTE'yi ise birazdan belirteceğim şekilde ve sürede giymeyenler sadece "bir avuç on'lar" veya 19. koğuş değil, 25. koğuşta da. Yani Elazığ'dan gelen DS, PKK-TKP/ML davası tutuklularıdır. Bu üç grubun yanı sıra kişi olarak giymeyen DY ve acil davalarından da birer kişi var.

Şimdi söylenenlere bakalım. Bilmeyorum yorumlamaya gerek var mı? Söylemek istenen gayet açık: "Devrimci sol güçler" Elazığ Askeri Cezaevi'nden Diyarbakır Askeri Cezaevi'ne gelmez, "Statüko"yu parçalamadılar. TTE direnişi yaratılabilir, askeri usul sayın, nöbet fişi gibi askeri yaptırımlara uymadılar! Ama diğer siyasi tutuklular TTE giymeye devam ettiler, sözkonusu askeri yaptırımlara uydular! "bir avuç on'lar" "direnişçi", "diğer bin kişi" statükocu!

Bu tek kelimeyle Diyarbakır zindanının önce şehidine, sakat kalmış, iç organları harap olunmuş önce direnişçisine saygısızlıktır! Zindanın, ölüm oruçlarında, açlık grevlerinde ve daha nice eylem biçimleri içinde çelikleşmiş direnişçisini geri bir çizgide göstermek, sadece 8 kişiyi (Elazığ'dan geldikten bir-iki ay sonra 3'ü sevk olunca kalan 5 kişiyi) direnişçi göstermek önce cana, kana emeğe saygısızlıktır!

Eğer "bir avuç onlar" giymemişlerse, sözkonusu askeri yaptırımlara uymamışlarsa bu asıl zindan şehitleri ve direnişçileri sayesinde. Yoksa "bir avuç onlar"ın, "diğer bin kişi"yi sol'layıp geçtiklerinden değil. Dar grup çıkarı insanın gözünü bu kadar da karartmaz ki.

Gelelim TTE'nin (sadece "bir avuç

onlar"ca değil) sözkonusu üç gruba nasıl giyilmediğine. Daha Elazığ'dayken tüm gruplardan tutuklular Diyarbakır'a gidince nasıl bir tavır takılması gerektiğini tartıştılar. Sonuçta DS, PKK ve TKP/ML davasından tutuklular görüş birliğine varılar. Kararları şu: Diyarbakır'a gidince oradaki arkadaşlarla görüştürülmeyi isteriz. Görüştürülürse o arkadaşların dediğine göre hareket ederiz. TTE'yi giyin derlense giyeriz. Biz bir şey demiyoruz, siz kendiniz karar verin derlense giymeyiz. Arkadaşlarla görüşürmezlerse ama bizi tecrit etmeyip koğuşlara dağıtırlarsa, koğuşların tavrına uygun hareket ederiz. Ama hem arkadaşlarla görüşürmez hem de bizi tecrit ederlerse giymeyiz. Alınan karar bu.

Yani esas olarak Diyarbakır'daki tutukluların tavrına göre hareket edilecek. Giyin derlense giyilecek. Veya koğuşlara dağıtılsın koğuşların tavrına uygun hareket edilecek. Koğuşlar giydiğine göre giyilecek ve bu karar alanlar arasında DS davasından tutuklular da var. Bu duruma göre DS'li tutuklular da "siyasal kişilik ve onurlarından ödün" (Y.Ç., s.II, sf: 5) vermişlerdir. "Statükocu" olmuşlardır! Denilecek ki: ama giymediler ki olsun, ne farkeder. Önemli olan böyle bir karar alınmaz. Koşullara bakmaksızın, TTE giyip-giymemeyi "siyasal kişilik ve onurlarından ödün" verip vermemek olarak değerlendirilen bir anlayış, arkadaşlarla görüştürülme, koğuşlara dağıtılma gibi koşul-muşul tanımaz. "arışmaya gerek bile görmez. Gittiğimizde giymeyeceğiz" deyip işin içinden çıkar. Ama alınan karar bunun tam tersidir, koşullara göre hareket edilecektir. Yani zindan tutuklularıyla görüşülse ve giyin deseler DS'li tutuklular da giyecekler veya koğuşlara dağıtılsalar, tüm koğuşlar giydiklerine göre yine giyecekler-

dir. Giymemişlerse kararlaştırılan giyme koşulları yerine gelmediği içindir. Yoksa kesin giymeme tutumundan değil, Şimdi soruyoruz DS'li tutuklular "siyasal kişilik ve onurlarından ödün" mü verdiler? Bizce hayır. Çünkü "siyasal kişilik ve onur" salt TTE giyip giymemeye indirgenemez. Birçok komada olduğu gibi bazı koşullarda TTE'de de geçici taviz verilir giyilebilir ve bu "siyasal kişiliksiz"lik ve "onur"suzluk olmaz.

Aynı şekilde Diyarbakır zindan direnişçileri TTE giydiler diye "siyasal kişilik ve onurlarından" ödün vermemişlerdir. Diyebilirsiniz ki, biz öyle bir şey demedik, "Devrimci sol güçler" "TTE direnişi" yaparken zindandaki "diğer bir kişi elbise giyiyor" demek, sizin TTE'yi giyip giymemeyi böyle yorumlamamızdan başka ne anlama gelirdi. Bu sakat anlayış daha da yorumlanabilir. Örneğin zindanın 84. Ocak direnişinde vahşete, askeri kurallara ve TTE'ye karşı Ö.O.'na giren ama direniş içinde geçici taviz olarak TTE giyen ölümlü orucu şehitleri Orhan Keskin (Dev Yol), Cemal Arat (PKK) "siyasal kişilik ve onurlarından ödün mü verdiler? Hayır. Tam da aksine siyasal kişilik ve onur kavramında şehit düştüler, yüceltiler. Aynı direnişte Ö.O.'da sakat kalan, iç organları tahrip olan TKP/ML, PKK, Kawa, Rızgari davası tutukluları direniş içinde geçici taviz vererek TTE giydiler diye "siyasal kişilik ve onurlarından ödün" mü verdiler? Hayır. Çünkü o zaman "siyasal kişilik ve onur" TTE giyip giymekte değil, işkenceye, vahşete, kırkı aşkın marş, yürüyüş gibi askeri yaptırımlara karşı kavgıyla belirleniyordu.

Gelişmeyi anlatmaya devam edelim. Nisan 87'nin sonlarına doğru Elazığ'dan gelen tutukluların ilk grubu sözkonusu üç grup adına idareye "biz üç yıldır her türlü baskıya rağmen Elazığ'da TTE giymedik, burda da zorla giymeyiz, ama burda bir statü var, burdaki arkadaşlarla görüşürülürsek o zaman onların statüsü ne ise ona göre hareket ederiz" demişler de doğru dürüst bir yanıt alamıyorlar. Sonra muayene için elbiselerini çıkarttıklarında elbiseleri geri verilmeyip TTE önlere atılıyor, giymeleri isteniyor. Ama giyilmiyor. Bu arada bir yüzbaşı tehdit edici sözler sarfeder, tepki gösterilince susar, Müdür ise gelip "burda işkence olmaz, benim dönemimde kimseye tek fiske vurulduğu görülmemiştir, benim amacım burdaki yerleşmiş zindan imajını yıkmaktır, isteyen TTE giyer, isteyen giymez, biz de sizi mahkemeye, hastaneye götürmeyiz, kanuni işlem yaparız" der ve Diyarbakır'daki tutuklularla görüştürülmeyen, koğuşlara dağıtılmayıp tecrit edilen Elazığ'dan gelen tutuklulardan belirttiğimiz üç grup TTE giymezler. Kendileri için TTE'nin baş sorun olmadığı gerekçesiyle giyme kararı alan diğer gruplar giymeyenlerin tutumunu zorlaştırmamak için onların tutumu netleşinceye kadar giymeyi sözkonusu etmeyip bekleyeceklerini belirtirler, daha Elazığ'dayken ve öyle davranarak giyerler.

Tam bu günlerde Diyarbakır TTE çıkarma hazırlığındadır. Elazığ'dan tutuklular daha gelmeden aylarca önce tartışmalar, hazırlıklar başlamıştır. Programda anlaşılır, sadece bir çıkarma gününün saptanması kalır. İdare de bunun farkın-

dadır. Zindandaki PKK ve TKP/ML davası tutukluları, Elazığ'dan gelen tutuklulara ilk günden giymeyin zaten biz de yakında çıkarıyoruz mesajını iletiler ve beş-on gün sonraki bir tarihte çıkarılma kararı alınır. Ancak bazı aksaklıklar çıkması üzerine ertelenir. Birbuçuk ay sonra Haziran 87 ortalarında 9 Şubat başlık yazıda anıldığı gibi, zindanda TTE çıkarılır. YÇ'de iddia edildiği gibi "bir avuç onlar" (aslında belirttiğimiz gibi Elazığ'dan gelen üç dava tutukluları) 9 Şubat 88 "A.G."ye kadar TTE direnişini yürüt"müş, zindan direnişçileri giymiş değil. TTE belirttiğimiz şekilde, 9 Şubat 88 A.G.'den 8 ay kadar önce Haziran 87'de çıkarılmıştır.

Şimdi Elazığ'dan gelen tutukluların TTE giymeyenlerin bu tutumunu Diyarbakır direnişçilerinin yaptırım gücünden ayrı düşünebilir miyiz? Bu arkadaşlara neden "bir tek fiske" vurulmamıştır? Çünkü idare de biliyordu ki, zindan direnişçileri tektidedir; bir tek işkence sesi, bir tek slogan sesi duyulduğu an tüm cezai yapıya kalkacaktır. Ve bizzat zindan, TTE çıkarma ve bu temelde direniş geçme hazırlığındadır. İçinde bulunan koşullarda idare Diyarbakır gibi bir yerde TTE için bir direniş göze alamazdı. Nitekim öyle oldu. Elazığ'dan gelen üç grubun çıkarmasına ses çıkarıldı, kısa bir süre sonra da tüm cezaevinde çıkarılmasını kabul etti. Elbette ki Elazığ direnişçilerinin direniş gücünü yadsınmıyoruz. Bu direnişçi güç zindandaki direnişçi güç ile birleştiği içindir ki daha bir etkili olmuştur. Ama asıl caydırıcı gücün zindanda onca verilen bedel ve oluşan direniş gücü olduğunu kimse inkâr edemez. Hele hele daha da ileri gidip bu gücü "bir avuç onlar" a göre pasif göstermeye kimsenin hakkı yoktur.

İlgili Yeni Çözüm'ün 5. sayısındaki yazı çıktığında Diyarbakır'da, Elazığ'dan gelen DS davası tutuklularının bu yazıda yazılanların doğru olmadığı, gerçekleri çarpıtıldığı, bunun parsa peşinde koşmanın ürünü olduğu, zindan direnişçilerine saygısızlık olduğu belirtince "bir yanlışlık oldu, öyle demek istememiştik" derler. Ama görüldüğü gibi altıncı sayıda da benzer şeyler tekrarlanmıştır. Haydi o bir sayı sonrasındır, arada zaman azdır diye bir yana bakalım. Ama aradan geçen 8-9 aya rağmen 11. sayıda yazılanlara ne demeli? Birakalım yanlışlığı düzeltmeyi, daha beteri yazılmıştır. İnsanın gözünü dar grup çıkarları, parsa kapma kaygusu kaplamaya görsün, böyle, dar sokaklarda geniş caddelere açılacağına çıkmaz sokaklara girer. 11. sayıda 9 Şubat 1988 direnişi üzerine yazılanların bir kısmı şöyle:

"Devrimci sol güçler bulundukları

tüm cezaevlerinde direnişlerini yaşama geçirdiler; Metris, Malatya, Burdur, Adana, Elazığ, Diyarbakır ve birçok cezaevinde tüm olumsuz koşullara karşı TTE direnişi azim ve kararlılıkla sürdürülen, savunulan bir çizgi oldu. Nitekim Diyarbakır zindanında da, AG'ye kadar TTE direnişini yürütenler, yine bir avuç on'lar'dı..." (Yeni Çözüm, Sayı 11, sf: 6)

"...TAYAD'lı aileler önderliğinde tutsak ailelerinin örgütlü ve kararlı tavurları (sürekli resmi makamlar nezdindeki görüşmeler, toplu AG)..." (Y. Ç., s.11, sf: 6)

Bu mudur objektiflik? "Devrimci sol güçler" neymiş de haberimiz yokmuş! "Varan kurtaran aslanlar" gibi buldukları her yerde tek başlarına TTE'ye karşı kılıç sallayıp darmuşlar! Kendimize gelin ve dışımızdaki yüzlerce-binlerce TTE direnişçisinin verdikleri cana, kana, emeğe saygı gösterin!

Konumuz tüm cezaevleri değil. Asıl Diyarbakır ve bir ölçüde de Elazığ'dır. Bu yüzden diğer cezaevleri üzerinde durmuyoruz. Ki bu cezaevlerinde de TTE direnişçilerinin salt "Devrimci sol" güçler olmadığı biliniyor. Elazığ cezaevinde üç yıl yürütülen TTE direnişini yalnız "Devrimci sol güçler" in yürütmediğini en azından PKK ve TKP/ML davası tutsakları da yürütüldüğünü belirterek geçelim. Diyarbakır'da durum belirttiğimiz gibidir.

TAYAD'lı ailelerin "tutsak aileleri" ne "önderlik" etikleri iddiası da gerçek dışıdır. Aslında bu TAYAD üyesi Fatma Şeşen'in söylediklerinden de çıkarılabilir. "Biz sabahı cezaevi kapısına gidiyoruz ve yine pencerelerdeki hasta tutuklulardan... çocukların... mide kanaması geçirdiğini öğreniyoruz. Ve o andan itibaren ailelerin tansiyonu yükseliyor. Artık bizim hiçbir çaremiz kalmadı. Biz AG'ye başlıyoruz ve kimseyi dinlemiyoruz! Dernek adına oradaki tutumu o saatten sonra (AG'ye başladığımız andan sonra) bitiyordu... Ayrıca aileleri de haklı gördüğüm için... AG'nin İstanbul'da olması, Diyarbakır'da olması, Eskişehir'de olması farketmezdi." (Yeni Çözüm, sayı 11, sf: 10) Bu satır aralarından ulaşılabilecek gibi tutsak aileleri asıl cezaevi direnişçilerine ve kendilerine göre hareket etmektedirler. Elbette ki TAYAD'lı ailelerin yoğun çabaları yadsınamaz. Ama bu fedakârca çabaları ısrımar edip "önderlik payı" kaymasına indirgememek gerekirdi.

Yeni Çözüm yazarları gerçeği çarpıtmayı "mal kaçınıma" sevdamı çok daha ileri boyutlara vardiyyordu. Şöyle diyorlar:

"Cezaevlerinde 12 Eylül koşullarında işkence ve her türlü baskıya, daha ötesi devrimci siyasi kimliği yok etmeye ve ki-

şiksizleştirmeye yönelik oligarşinin saldırılarına karşı ML önderliğinde sürdürülen devrimci mücadele, oligarşinin siyasi tutsaklara ilişkin programını bozdu, onu işlemez duruma getirdi. Kanun gücünde kararname çıkartacak kadar egemen sınıflar üzerinde etkili oldu.

TTE uygulamasına, kendisine "sosyalistim" diyen birçok kimşenin bile bir dönem, bir türlü inanmamasına rağmen, son verdi." (Yeni Çözüm, sayı 11, sf: 1)

Şimdi, "cezaevlerinde 12 Eylül koşullarında... İşkence ve her türlü baskıya daha ötesi devrimci siyasi kimliği yok etmeye ve kişiksizleştirmeye karşı sizin "önderliğinizde" mi "devrimci mücadele" verildi?!

"Cezaevlerinde" "siyasal tutsaklara ilişkin program" sizin önderliğinizde mi bozuldu?! Sizin önderliğinizde mi "kanun gücünde kararname" çıkarıldı veya sizin "etki" nize mi çıkarıldı? Ve bu önderlik veya "etki" ile siz mi "son verdiniz" TTE uygulamasına?! O kadar gerçeği yadsıyıp bu kadar da böbürlenilmez ki!

"Cezaevlerinden" biri olan Diyarbakır'da 5 Eylül 1983 ve 3 Ocak 1984'te "işkence ve her türlü baskıya, daha ötesi devrimci siyasi kimliği yok etmeye ve kişiksizleştirmeye" karşı bir avuç hain dışında tüm zindan kitlesi ayağa kalktığı ve egemen sınıfları "siyasal tutsaklara ilişkin programını bozduğunda" kimse sizin "önderlik" yaptığınızı görmedi, duymadı! Berakın önderliği zaten burada bir varlığınıza da yoktu. Anlaşılan bu direnişleri talimatla yönetmişiniz!

TTE ile ilgili "kanun gücünde kararname" de sizin önderliğinizde veya asıl sizin etkinizle çıkarılmadı. Herkesin bildiği gibi bu Diyarbakır zindanı 9 Şubat 1988 direnişi ile oldu. 9 Şubat'la ilgili yazıda görüleceği gibi biz bu zaferi salt 9 Şubat direnişine bağlamıyoruz. TTE genel zaferinde tüm cezaevleri direnişçilerine, fedakârca direnen tutuklu yakınlarının ve destek olan her kişi ve kuruluşun payı vardır. Ama 9 Şubat bunun "son" ama sadece "son halka" (Yeni Çözüm, sayı 11, sf: 6) değil aynı zamanda en önemli halkasıdır.

9 Şubat'ı salt bir cezaevi direnişi veya cezaevleri direnişlerinin bir halkası olarak düşünmemek gerekir. Onun boyutu tahmin edildiklerinden de büyüktür. 9 Şubat aynı zamanda Diyarbakır ve çevresi halkının direnişidir. Ve içerisi ile dışarıyı bir an için kıyasladığımızda, egemen sınıfları ülküden aslı dışarıya olmuştur. (İçerisi veya dışarıya daha etkili olsun) TTE'nin zorunlu olmadığına dair "kanun gücünde kararname" çıkarılmasında tayin edici rol oynayan iç-dış direniş güçlerinin toplamından oluşan 9 Şubat direnişidir. Ve sizin 9 Şubat dire-

nişiyile, direnişte yer alan, katkılarda bulunan, direniş içinde sevk olan 5 arka daş ile ailelerin direnişine katılmak, yardım destek vermekten başka bir işleviniz yoktur.

Şunu da belirtmek gerek: Daha önce TTE direnişlerinin hemen hepsi "e azından bizim bildiklerimiz" kendi özgü ile ilgili olup fiili olarak TTE'ye emek veya çıkarımla ilgilidir. Ancak 9 Şubat direnişinin TTE yönü kendi özgü ile değil, genelde kaldırılmasıyla ilgiliydi. Diyarbakır'da TTE, 9 Şubat direnişinden 8 ay kadar önce çıkarılmıştı. Direnişin talebi -Diyarbakır'da olmadı halde- TTE'nin askeri ve sivil cezaevleri yönetmeliklerinden çıkarılması, genelde kaldırılması yönündeydi. "Kanun gücünde kararname"yi kendi özgü ile ilgili TTE direnişleri çıkaramazdı. Ve çıkaramadı; ancak geneli hedefleyen 9 Şubat gibi bir direniş çıkatabilirdi ve çıkardı. Belirttiğimiz gibi kendi özgü ile ilgili TTE direnişçilerinin önemi ve etkinliği yadsınamaz. Bunlar 9 Şubat zaferinin koşullarını hazırlamıştır. Ama en önem ve tayin edici darbeyi 9 Şubat vurmuştur. Bunun asıl payı da 9 Şubat direnişinde yer alan cezaevi içi ve dışı direnişçilerine aittir. Sizin katkınızla özgü ilişkin TTE direnişçilerinde ve 9 Şubat direnişinde yer aldığımız ölçüdedir. Ancak sizin ettiğiniz gibi "önderlik" veya "kanun gücünde kararname" çıkartacak kadar "etkil" düzeyde değil.

Sizi kendinize abartılı payeler içine sürükleyen bu gerçeklerdir. 9 Şubat direnişi (TTE'den de önemli Kürtçe konuşma hakkı gibi kazanımları içine alma üzere birçok hak elde etmenin yanı sıra) TTE ile ilgili genel zaferi elde edilince, "mal elden gidiyor" kaygısı ile nalsal telaşa kapıldığımızı Yeni Çözüm'ün 11. sayısında 9 Şubat'la ilgili yazıya okuyan herkes az çok farketmiştir. Haksız da değilsiniz, çünkü sözkonusu ola belilbaşlı "sermaye" nizedi! O da elinden giderse neyin "ticareti" ni yapacaksınız? Oyuncakçı elinden alınıyor çocuk gibi "cezaevlerinde... ML önderliğinde..." "Devrimci sol güçler bulundukları tüm cezaevlerinde..." "Diyarbakır zindanında da... Bir avuç on'lar..." "...öncesindeki direniş sürecini unutmamak gerekir..." "TTE direnişinin başlamış, bir tarihi var..." ...diye çarpıtmanız bundandır.

Şunu iyi bilin ki Diyarbakır zindanı gerçeğini çarpıtmanızla ne kimse inanmaz ne de misaadesi edilir. Çünkü o güneş gibi cıncıplak bir gerçektir. Apaçık Diyarbakır zindanı gerçeğini bile kararname istediğinize ve dar grup çıkarılmasında yana yontmak istediğinize göre diğer cezaevlerinde yatan dışımızdaki direnişçilere "allah yardımcısı olsun"! □

Eylül'ün kimliği, gidişatı ve 'geleceği' üzerine tezler

Temel Demirer/Paris

Eylül Türkiye'deki D.T.K.'nin sanayileşme stratejisinde, 'dışa açılmacı' yeni bir senaryo ve düzenlemenin ilanı idi.

Eylül'ün kimliği, gidişatı ve 'geleceği' üzerine çok tartışıldı. Kuşkusuz, tarihimize önemli bir kilometre taşı olan bu döneme ilişkin tartışmalar, haklı olarak daha uzun bir sürede devam edecek.

Yazımızın sınırlandırılmış amacı, bu tartışmaya taraf olan kimi tezleri, tartışmaya sunmaktan başkaca bir şey değildir. Ayrıca kuşku yoktur ki, tartışılmaya ve katkılara muhtaç olan tezlerimiz, bu konuda söylenmiş bir "son söz" olma iddialarından çok uzaktadır.

VERİLİ DURUMUN GİDİŞATI VE GERİLEME

Ülkemizde "demokrasi" denilen "maskeli balo" dönemi başladıktan sonra; herkesin kafasını kurcalayan sorularla birlikte, 12 Eylül 1980 "miladı"nın ülkemize dayadığı monolitiklik de

ayınmaya başladı... Şu bir gerçek: Açık yürütmeci zorbalığı 12 Eylül'ü 82 Anayasası ile "hukuk" sallaştırın; elitçi-monist olağanüstü bir işlevsel birleştirici bağlayıcılığı, yürütmeci bir düzenleyicilik anlamında toplama dayatan Eylül geriliyor. Hem de milli birliği ve totaliter bir yürütmeyi, 82 Anayasası'nın 12, 26, 28, 37 ve 77.nci vb. maddelerinin "teminatı" ile, her türlü sivil "yasama"nın üzerinde tutan "otoriterlik siplerlerinin, süngülerin zoruyla kazanılarak kullanılması pahasına; 12 Eylül'cü rejim geriliyor.

Yeni bir döneme doğru hızla ilerliyoruz. Bu ilerleyiş içinde, gidişatı belirleyen ana çizgileri şöylece özetleyebiliriz: Ulus çapında ekonomik kötüleşme. Mutlak yoksulluğa grafiğinin sıçraması. D.T.K.'ci ekonomik sömürü ve baskının dayanılmaz boyutlara varması, bunun yarattığı derin öfke ve siyasal hoşnutsuzluk. Burjuva kampta karşı-devrimin gerilemesine paralel devreye giren siyasal huzursuzluk, istikrarsızlık ve yeni

bir burjuva konsensus arayışları. Bütün bunlar Türkiye'nin yeni bir siyasal krize gitmekte olduğunu gösteriyor. Her ne kadar biçimsel bir algılama ile kriz burjuva fraksiyonlar arasındaki çelişkiler üstünde geliyor gibi görünse de; krizin kökü, aysbergin suyun altında kalan bilyük parçası gibi ilk bakışta görülmeyen, milyonlarca işçi ve emekçinin öfkesinde ve de bu öfkenin potansiyel devrimci enerjisinin basıncındadır.

Doğaldır ki, verili durumda yeni krizin gidişatını ve içeriksel biçimlenişini, sınıf savaşımı belirleyecektir. Lakin sınıf savaşımının mevcut ilişkileri çerçevesinde Eylül'ün gerilemesi adım adım burjuvazinin denetim kanallarında seyretmektedir. Ama bu seyir burjuva sistemin genel iradesi dışında "tecelli" etmektedir. Evet, seyreden ile, "tecelli" eden arasında, 'paradoksal' bir ilişki ve çelişki vardır... Bu neden mi? böyledir... Şundan: Verili sınıf ilişkileri çevrenin de gerileyen, ayrıca da orta-dereceden gelişmiş D.T.K.'nin koşullandırdığı; kla-

sık yığın desteğinden ve korporatif özelliklerinden yoksun olan 12 Eylül'cü rejim, verili organik bunalım koşullarındaki çarümenin militler eksenli, monolitik örgütlenme girişimi (ya da denemesi) idi. Uniformah finans-kapitalci fraksiyonun zorunlusu olduğu bu model yolunda, proletarya ve emekçi yığınlara karşı azgın ve kudurgan bir saldırı hattını oluşturan 12 Eylül'cü rejim; burjuvazinin özel mülkiyetçi rejimini kurtarma operasyonuydu. Yapısal özellikleri ve iç mantığının işleyiş gereği gelişikli ve devingen girift özellikler taşıyan 12 Eylül'cü rejim; kapitalist düzeni ve mülkiyeti reorganize ederken, kaçınılmaz olarak da kendi karşıtlarını döledi. Konsolidasyon eğilimini taşıyan monolitik faaliyetleri sürecinde; süngülerinin iktidarıyla, "kutsal ittifak"ın koalisyon tabanını da daraltıp, burjuva muhalefeti de karşısına alarak, "seçenek"leştirdi. Böylelikle de klasik yığın desteğinden ve korporatif özelliklerinden yoksun olmasından ötürü, göreceli nitelikler taşıyan 12 Eylül'cü "Nötr" desteğini yitirerek, yükselen "genel" demokrasi talebi karşısında ve burjuva çevrede gerilemeye başladı.

Bir yanı ile de, rejimin aşınmasını, erimesini, çözülmesini de anlatan gerileme süreci, Eylül'ün kaygan bir zemin üzerine girdiğini gösterir. Doğaldır ki, bu kaygan zemin üzerinde halkın tepkisi ne düzeyde olursa olsun eylem'e dönüştükçe çözülmeci gerileme sürecinin yönü ve içerdiği değişecektir. Çözülmeci gerileme sürecini gündeme getiren dinamik sınıf ilişkilerinin vardığı aşama yanında Eylül'cü rejimin tüm manevra ve uğraşları; tüm bunlardan ötürü her türlü aşınmışlığına ve "sivil"leşme yaygaralarına rağmen, Eylül'cü düzenleme tüm barbar kudurganlığı ile gündemdedir. Ve de gerileme süreci bir "demokratikleşme" yelundan değil, belirsizlik kanaanından ilerlemektedir. Çünkü her düzeydeki, bir demokratikleşme ancak yığın eylemliliğiyle olabilir. Onun için de gündemdeki çözülmeci gerileme asla bir demokratikleşme değildir.

GİDİŞATIN GELECEĞİ

Çünkü tarihsel sosyo-ekonomik gelişmişliği açısından ülkemiz bindokuzyüztü altmışlar'dan buyana giderek tırmanan bir organik bunalım sürecini, helezonik gelişme ritmiyle yaşıyor ve üretiyor. Zaman zaman "dengeye" kavuşur gibi görünen; "zaman zaman sarıncı olaylarla noktalanın ama gitikçe keskinleşerek derinleşen bir süreç bu. Antagonistik ilişkileri dinamize ederek, sınıfların yer almasını netleştiren bu sürecin derininde yatan belirleyicilik D.T.K.'nin ülkemizde ulaştığı boyut.

Bu gelişim ritmi içinde 12 Mart 1970 askeri darbesi bir kilometre taşı idi.

Yapısal kökleri açısından Eylül'cülerinin 1980'lerde devraldığı kapitalist enkaz 1946'lardan her geçen gün adım adım yaratılmıştı. Ve bu enkaz'ın sınıfsal sahipleri ise 1977'lerden beri bir model değişikliğine yönelmişlerdi. Bu gelişim içinde burjuva iktidarları emperyalizme bağımlılıklarını arttırırlarken, yoneldikleri yeni model içinde baskılarını sistematik olarak tırmandırırken, topal "burjuva demokrasilerini" de oligarşik tedbirlerle hıdayarak, kanatsız bir kuşa çevirmişlerdi.

Böylesine bir kombinasyon için de, pre-eyül'ist terör stratejisi ile, "meşru ortam"ı hazırlanan 12 Eylül 1980 darbesi devreye sokulmuştu. Bu ödemden ardından artık yeni bir belirleyicilik noktasına varılmıştır. D.T.K. zırh içindeki ölüdür. Ve görünen odur ki: olgunlaşmış ve çözülmeyici dinamiklerinin tabanını genişleterek kristalize etmiş organik kriz'i aşabilecek tek alternatif sosyalizmdir.

Sorunun bu boyutu anlamında artık toplumsal dinamikler ve politik tercihler açısından ülkemizin kaderi, Eylül'ün gerilemesi sürecinde, 1990'lı yılların sonlarına doğru belirlenecektir. Sorunun bu boyutu anlamında artık toplumsal dinamikler ve politik tercihler açısından ülkemizin kaderi, Eylül'ün gerilemesi sürecinde, 1990'lı yılların sonlarına doğru belirlenecektir. Sorunun bu boyutu anlamında artık toplumsal dinamikler ve politik tercihler açısından ülkemizin kaderi, Eylül'ün gerilemesi sürecinde, 1990'lı yılların sonlarına doğru belirlenecektir. Sorunun bu boyutu anlamında artık toplumsal dinamikler ve politik tercihler açısından ülkemizin kaderi, Eylül'ün gerilemesi sürecinde, 1990'lı yılların sonlarına doğru belirlenecektir.

Görünen odur ki, bu yaşamsal yanıt'ın örneği Eylül'ün gerileme sürecinde maddileştirilebilirse, alternatif sosyalizm olabilecektir. Zaten sorun da, verili gidişatın geleceği açısından, tam da buradadır. Ve de, yapısal bunalımların devreye soktuğu gericilik dönemlerinin ardından boy veren, tüm devrimci durumlar da antagonistik öncü iki hareketin ortaya çıkması ve kıyasıya kapışması, böylelikle eski düzenin "kader"inin yeniden belirlenmesi kaçınılmazdır.

Ülkemizin geleceği de bu yöndedir. Bu açıdan bu günden gerileme sürecine eş zamanlı bir ritim içinde proleter platformun örülmesi eskinin yerine boyveren dinamiklerle yeninin dikilmesi gereken Türkiye ve Ortadoğu bölgesinde geleceği kazanabilmek anlamındaki ya-

samsal bir ödemdir.

Tesbitimizi çok "öznelci bir sol"culuk olarak "mahküm etmeye" kalkışanlara gelince: Onların anlayamadıkları da 12 Eylül 1980'cü rejimin kimliğidir.

12 EYLÜL'Ü REJİM ÜZERİNE AÇIKLAYICI NOTLAR

12 Eylül'cü rejim olağanüstü bir burjuva devlet biçimi. Özü ise son çözümleme de burjuva diktatörlüğünün emperyalist aşamadaki yapılanışına denk düşen oligarşik diktatörlük. D.T.K. işleyişine ve gündeme getirdiği sınıf savaşmalarına "tersten çözüm"cü bir müdahale olan 12 Eylül'cü rejim: Öncü uniformah finans-kapital'ci fraksiyonun, kapitalist rejimi kurtararak, düzen, mülkiyet ve devleti reorganize çabasına denk düşen çürümenin karpı-devrimci örgütlenme denemesi.

Emperyalizm ve proletarya devrimleri çağındaki zayıf halkalarda çürüten D.T.K. işleyişinin organik bunalımı koşullarındaki "kutsal anti-komünist" ittifaklar ekseninde ve militler boyutları da uç veren eylül'ist rejim: E.Z. Halkalarındaki devrim alternatifini ve gidişatı karşısında burjuvazinin saldırgan siyasal hattıdır.

Peki ama bu da mı nedir?

Öncelikle, Eylül emperyalist-kapitalist genel bunalımın periferideki zayıf halkalarda boyveren bir biçimdir. Gelenekçi militarist eksenlerde "proletaryanın her türlü (politik-ekonomik) hareketlerini kırmak için egemen sınıfların elinde bir silahtır" (Lenin). Çoğunlukla yukarıdan aşağıya süngülerin zoru ile iktidarı gasb eden bu rejim, temelli bir yığın desteği sorunu ve açmazı vardır. Korporatizme temel olarak kullanılabileceği yığın desteği sorununu aşamayan bu rejim: Çaresizliğin çaresine denk düşen terör stratejisi ile proletaryanın devrimini yürütemediği öndersizlik krizinin hegemonya bunalımında, kitlelerin "nötrealizasyonu" ile devreye sokulur.

Klasik faşist partısından ve onun avantajlarından yoksun olan bu rejim; bir Duçe, bir Führer, bir Candillo'dan da yoksundur. Bundan ötürü de devreye soktuğu monolitiklik hiç de uzun ömürlü ve "ilimire" değildir. Bu açıdan da "demokrasi"yi kurtarmak adına(!) işbaşına gelen düzenlemeci demogoji, kitlelerin açık terör ile "nötrealizasyon" dozajı düşüktüğü ve siyasal-demokrasi talepleri yükseldikçe gerilemeye başlar.

Tüm bunlardan dolayı; emperyalizm ve proletarya devrimleri çağında, tekeli burjuvazinin sınıf egemenliği ve diktatörlüğünün olağanüstü bir biçimleniş olarak, bu rejimi şöyle "tanımlayabiliriz": O kısaca, periferideki D.T.K. işleyişinin tarihsel, ekonomik ve siyasal

motifli iç-içeliğin koşullandırılan organik bunalım karşı-devrimci bir üründür. Burjuva iktidarı ve kapitalist düzeni güvence altına almak ve yaşam-sallığını süregelenleştirerek, bu yoldaki pür dürümselliği savunan düzenlemeci kanlı terör, sosyal çelişkilerle derinlere itilerek, bastırılmasının "umutsuz" bir karşı-devrim denemesidir de...

Proletaryanın devrimini yürütememesinin acılı bir faturası da olan rejimin düzenleyiciliğine, yığın desteksiz bir "zafer" avantajını sunan önemli bir kaldiraç da; emperyalist aşamada burjuva devlet aygıtının kazandığı özelliklerdir.

Öncelikle eylülist devleti, hakim sınıfın dolaysız bir aracı olarak algılamak gerekir. Çünkü Eylül'cü devlet de sınıf savaşımının ve dengelerinin dolaysız bir ifadesi olarak, açık zor'un ve baskının uygulanma aracıdır. Yekpare bir nitelik taşımayan Eylül'cü devlet sınıf savaşımının gelişim düzeyine denk düşen bir iktidar blok'udur. Ve de sözkonusu iktidar blok'u her türlü monolitik zorlamaya karşı statik değildir. İktidar blok'unun bilesimini özel ayetler ve monolitik yaptırımlar değil, sadece ve sadece sınıf savaşımının gelişim seyri ve düzeyi belirler.

Homojen, iç çelişkilerden arınmış uyumlu bir kategori olmayan Eylül'cü "devlet asla durağan bir şey değildir. Her zaman eylemedir. Dinamik bir değişim ve oluşum içindedir" (V.I.Lenin). Onun için de strekli ilerlemeyen bir Eylül'cü devlet de, gerileyen ve iktidar blok'u parçalanan bir devlet olacaktır.

Bağımlı kapitalizmindeki burjuva devlet'in siyasal zorbalığını temel alan gelenekselliğini açık terör'cü düzenlerde öne çıkaran Eylül'cü devlet, korporatif yoksanlığı nedeniyle kendini üretemeyen ve tamamlayamayan bir paradoksu yaşarken, attığı her adımıyla da monolitikliği süreç içinde aşındırır. Bu aşınmaya paralel olarak da, sınıf savaşımının iktidar ilişkilerine yeniden yansımaları Eylül'cü açmazın gerilemesini devreye sokar.

İdeolojik-politik etkinliğini açık terör'cü yürütmenin her türlü yaşamının üzerinde olmasından alan Eylül; tekeli öacı fraksiyon davranışının sınıfsal kökeni içindedir. Bu özelliği ile de süreklilikli olarak koalisyon tabanını daraltan Eylül, bir sonra egemen sınıf içinde kendi karşını yani "burjuva muhalefeti" de üretirerek yaratır.

Bu özellikleri ile Eylül, emperyalist aşamada periferi'deki "peltsemi sivil toplum"ların yani burjuva devletlerin bilinçli olarak nitelenebiliriz. Şöyle ki, semi periferi ve periferi de; 1-) Burjuva devlet aygıtının tekellerle kaynaşması devasa boyutlara ulaşmıştır. 2-) Devlet ay-

gıtının bürokratik-militarist niteliği en üç noktalara varmıştır. 3-) Burjuva devletin idari gücünün merkezileşmesi yürütme ile yasama arasındaki uçurumu daha da büyütülmüştür. 4-) Böylelikle de ulusal ve yerel ölçeklerdeki "demokratik" temsili kurumların karar ve katılımı "felç"li kılınmıştır. 5-) Devletin yürütme organlarındaki yetkileri derinlemesine genişletilmiştir. 6-) Böylece de bireylerden "demokratik baskı grup"larına kadar ki, tüm legal olanaklar özünde devletin en sık desetine tabi kılınmıştır.

Tüm bunlardan ötürü de oligarşik diktanın bu nitelikleri ile militarist ek-senlerde sızması; 12 Eylül'ü gündeme getiren bir dize nedenle üstüste düşünce pek de "güç" olmamıştır.

12 EYLÜL 1980

Buraya kadar izaha gayret ettiğimiz verilerle 12 Eylül'ü kısaca irdeleyerek somutumuzda sergilersek; 12 Eylül öncesi Türkiye yaşanan devrimci durum koşullarında "yokuş aşağı giden bir araba"ya benziyordu. Geleneksel burjuva iktidarların aşınmışlığı ve yaşanan hegemonya bunalımı, her iki antagonistik sınıfa da bu gidiş müdahale olanağını sunuyordu. Ama 11 Eylül 1980 günü 55 bin işçi grevdeyken, 25 bin işçinin grevi ertelenmiş iken, devrimci hareket dönemin görevlerini yerine getiremediği gibi, bu görevlerin altında eziliyordu. Küçük burjuva yorgunluğu ise "faşizme geçit vermemek için"(!) "burjuva demokrasi"sinin savunuyordu. Başını resmi reformcuların çektiği miskinlikte "burjuva demokrasisi ile faşizm arasında olacaktır" (G.Dimitrov-F.K.B.C. s.264) dediği savunmacı bir seçim ile, umudunu sosyal demokratik söylemli liberalere bağlamıştı.

Uzun süredir öndersizlik krizinde yaşanarak heba edilen devrimci objektiveler çürüyerek umutsuzluğa dönüşürken, proletaryanın devrimini yürütemediği koşullarda ve emperyalizmin zayıf

balkası Türkiye'de Eylül'cü darbe "yumuşak iniş"ini yaptı. Devrimci hareketi atomize ederken; devletin monolitik örgütlenmesini "denedi"... İlk adımda acil geliş nedenselliklerinin haline yöneldi. İhracata yönelik sanayileşme modelini oturtmanın önlemlerini aldı. Dış açılmacı bir alt-emperyalistleşme yolunda olası adımları attı. Siyasal-kültürel yapı değişikliğinin önlemlerini aldı. Bu yolda yeni yönelimleri için yer yer "mevcudun da yıktı". Her kafadan ayrı bir ses çıkmadığı tartışılmaz monolitik bir yürütmecelikle enerjik önlemler aldı.

Kapitalist umutsuz gidiş "dur" demek için çok tedavisi uyguladı. Hegemonya bunalımını aşmanın yollarını zorladı. Gericiyi bir kez daha hortlattı. Emperyalist köleliği daha da perçinledi. Şövenizmin tabanını yaygınlaştırdı. Bu önlemlerine paralel olarak da monolitik çok tedavisinden 1982 Anayasası'nın "sivil"liğine geçti...

Daha sonra da sınıf savaşımının düzeyine ve Eylül'ün dezavantajlarına bağımlı olarak, 12 Eylül'cü rejim gerilemeye başladı. Tüm bu özellikleriyle ve Eylülüst iktidar ile 1982 Anayasası bağıntısı içinde yaşadığımız somut şunu bize bir kez daha öğretti ki: "Devlet kendi erkliğini topluma bir hukuk aracılığıyla dayatır; ve bu nedenle de, hukuk hiçbir zaman bu erkliğin dayanağı olamaz. Bu gerçek dayanak, ancak ve ancak sınıflar arasındaki bir güçler ilişkisi olabilir. Diktatörya zora ya da güce dayanır demek, devlet salt zora dayanır demek değil ama(...) gerçeklikte sınıflar arasındaki bir güçler ilişkisine dayanır demektir. Devlet, işte bu ilişkinin hiçbir yasa tarafından sınırlandırılmamış olması anlamında zor'a dayanır. Çünkü yasalar(...) ancak bu toplumsal güçler ilişkisi temeli üzerinde söz konusu olurlar ve bu zor'a dayanan ilişkiyi tartışmak şöyle dursun, onu kutsamaktan başka bir şey yapmazlar" (E.Palibar-Surlia Dictature du Proletariat s.58) / abçyn/ □

Moskova'da Demokrasi ve İnsan Hakları Şovu

Mayıs ayı sonunda ABD Devlet Başkanı Reagan, kendi deyişiyle "kötü adamların ülkesi" Sovyetler Birliği'ne 5 günlük bir ziyarette bulundu. Bu ziyaretle, 1985 yılında Cenevre'de başlayan Reagan'la Gorbaçov arasındaki zirvelerin dördüncüsü gerçekleşmiş oldu. Moskova zirvesi daha önceki zirvelere kıyasla somut sonuçları bakımından çitiz, propaganda yönüyle de sönük geçti. Moskova Zirvesi'nin gündeminde yer aldığı belirtilen, kimyasal silahların yasaklanması, atom denemelerinin sınırlandırılması, atom başlıklı stratejik füzelerin yarı yarıya azaltılması (Start antlaşması) konularında somut bir sonuç çıkmadı. Zirve her

iki lider tarafından propaganda aracı yapıldı. Reagan "insan hakları ve demokrasi, Gorbaçov ise barış" ve "devletler arası ilişki" konularını propagandalarında ağırlıklı olarak işlediler.

Gorbaçov'un, emperyalist basın ve yayın kuruluşları tarafından da yoğun tanıtımı ve reklamı yapılan görüşleri, "yeni" görüşler değildir. O, tarihi epey eski olan revizyonist görüşleri yeniden cilalayarak piyasaya sürmektedir. Bernstein ve Kautsky'den alınan, Kruşçev tarafından Stalin'in şahısında bilimsel sosyalizme saldırı temelinde geliştirilen modern revizyonist görüşler Gorbaçov tarafından döneme uyarlanarak ve daha da sistemleştirilerek pazarlanıyor. Gor-

baçov, çağımızın değiştiği, "nükleer" çağda sınıflar ve ülkeler arası ilişkilerin niteliğinin değiştiği, sosyalizme barışçıl geçişin sadece bir elverişlilik değil aynı zamanda ümitsel bir görünülük haline geldiği, emperyalizm ve gericiliğin militarizmsiz yaşayabileceği türünden "yeni" tezler öne sürmektedir. Gorbaçov önderliğindeki modern revizyonist cephe, çağımızın "emperyalizm ve proleter devrimleri çağı" olduğu gerçeğini ret ederek, "nükleer çağa girildiği" safasızca yaymaktadır. Bu şekilde de hem ekonomik, siyasi, askeri, kültürel yayılmacılığı bütünselliğinde emperyalizm olgusu gözlerden gizleniyor, hem de kapitalist ve yarı-sömürge ülkelerde işçi sınıfının devrimci misyonu ret edilerek, ona düzenle bütünleşme görevi sunuluyor. Toplumsal ilerlemenin kaderi, iki farklı sistem olarak sınılanan, ABD önderliğindeki emperyalist kampla, Sovyetler Birliği önderliğindeki sosyal emperyalist kamp arasındaki ekonomik rekabete, "barışçıl yarışa" bağlı kılınmaktadır. Son tablilde ezilenlerin kaderi, Vietnam, Etopya, Angola, Mozambik gibi ülkeleri hüsrana uğratan, umduklarını bulamadıkları tembel Sovyet ekonomisine bağlı kılınmaktadır.

M.Revizyonistler, doğruluğu ve isabetliliğinden ötürü Lenin'in sık sık aktarma yaptığı Clauswitz'in "savaş, sınıfsal silahlarla sürdürülmesidir" tesbitinin eskidiğini, artık geçerli olmadığını iddia etmektedirler. Hem de son 70 yılda on milyonda insanın öldüğü ve üstelik iki ayrı dünya savaşının yaşandığı, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki son 45 yılda onlarca bölgesel ve yerel savaşların meydana geldiği, sınıf çatışmalarının tarihte eşi görülmemiş hızda toplumsal değişimlere yol açtığı bir dönemde söylemektedirler. Bir üçüncü dünya savaşının çıkıp çıkmayacağı, daha önceki iki ayrı dünya savaşının tecrübelerinin de gösterdiği gibi, liderlerin istek ve niyetlerine değil, emperyalist sistemin iç çelişkilerinin boyutlarına bağlıdır.

Emperyalistler zorunlu kaldıkları takdirde daha çok Mussolini'ler, Hitler çıkarırlar. Son 45 yıldır bir dünya savaşı çıkmamasına rağmen, bölgesel ve yerel savaşlar durmak bilmiyor. Emperyalist yalvacılığın, talan ve sömürünün tehlikeye girdiği alanlarda, silahlar siyasetin yerine birincil araya geçiyor. El-Salvador'da, Peru'da, Nikaragua'da, Filipinler'de, Eritre'de, Güney Afrika'da, Kamboçya'da, Afganistan'da ve daha birçok ülkede açık savaş sürerken, onlarca ülkede emperyalistler ve uşakları işleyen namluların sayesinde iktidarlarını sürdürülürken, ezilen halkların silahı karşı koyma dışında başka bir alternatiflerinin olmadığı açıkça yaşanırken, siyasetin silahsız da sürdürülebilirliğini söylemek için tüm gerçeklere gözlerini kapatan bayağı burjuva politikacıları olmak gerekir. Zaten, batılı emperyalistlerin Gorbaçov ve görüşlerini tartışmalı bir biçimde propaganda etmelerinin en önemli nedenlerinden biri de, Marksizm-Leninizm, sosyalizm adına ezilenlere emperyalistler ve gerici taraflardan silahlarla yaratılan ve sürdürülen mevcut statükoya razı olmayı öğütmesindedir. Kamboçya'da, Güney Afrika'da, Afganistan'da, Peru'da, Filipinler'de, El-Salvador'da görüldüğü gibi dünya halkları bu tür görüşlere değer vermeyecektir.

Zirve'de "insan hakları" ve "demokrasi"nin ateşli savunucusu kesilen Reagan, bu açılarından Sosyalist Birliği'ndeki son gelişmeleri değerlendirmelerinde, gelişmeleri yetersiz bularak, eleştirilerde bulundu. Kilise ve diğer muhalefet temsilcileriyle de görüşen Reagan, diplomatik kuralları da zorlayarak, Sovyet yönetimini sıkıştırmaya çalıştı. Dünya halklarına yönelik sayısız katliamların, zor yoluyla ayakta tutulan kanlı diktatörlüklerin en baştaki sorumlusu olan ABD emperyalistlerinin lideri Moskova zirvesini kendi kanlı ellerini, ezilen halklara karşı işlediği sayısız suçları gizlemenin aracı yaptı. Aynı iplikten dokunmuş Sosyalist Birliği emperyalistlerinin yöneticileri de bu iğrenç oyunda figüranlık ve evsahipliği rolü üstlendiler.

Sosyalist Sosyalist Birliği'nin büyük oneri Lenin, sosyalist demokrasi, en demokratik burjuva demokrasilerine nazaran bin kat daha demokratiktir demesine rağmen, emperyalistler bu alanda neden Sosyalist Birliği'ni sıkıştırabilmekte, neden dünya kamuoyunu sınırlı da olsa etkileyebilmektedirler? Bu sorunun iki basit cevabı olabilir. Ya sosyalizm demokratik değildir, ya da Sosyalist Birliği sosyalist değildir. Lenin demokrasi sorununa sınıfsal açıdan yaklaşarak, bütün üretim araçlarının bir avuç azınlığın mülkiyetinde bulunduğu,

bütün kurumlarıyla devletin de bu azınlık tarafından yönlendirildiği kapitalist ülkelere kıyasla, tüm üretim araçlarının toplumsal mülkiyete dönüştürüldüğü, devleti işçi sınıfı ve tüm emekçilerin denetlediği, onların sınıf çıkarlarına göre yönlendirildiği sosyalist demokrasiyi haklı olarak bir kat daha demokratik ilan etmiştir. Lenin ve Stalin emperyalistlerin bütün suçlama ve saldırılarına karşı sosyalist demokrasiyi teoride savunarak, pratikte uygulayarak, dünya ezilenleri nezdinde haklı prestij kazanmışlardır. Bu süreçte Sosyalist Birliği'nde uygulanan sosyalist demokrasiyi uygulanmasında ve yaygınlaştırılmasında düşülen hata ve eksiklikler, hiçbir zaman emperyalistleri haklı çıkaramayacağı gibi, burjuva demokrasilerini de daha demokratik kılamaz. 1956 yılında 20. Parti Kongresinde sınıf bakış açısı terk edilerek, modern revizyonist ideoloji ve siyaset hakim kılınmıştır. Diğer sorunlarda olduğu gibi demokrasi konusunda da Lenin'in sınıf bakış açısı terk edilerek, büyük bürokratların ve teknokratların diktatörlüğüne dönüştürülen sistemin gerçek sınıf niteliğini gizlemenin aracı olarak da, sınıf farklılıklarını gizleyen

modern revizyonist bakış açısı hakim kılınmıştır. Nitekim Gorbaçov'un bütün dünyada ilgiyle izlenen dramatik "itirafçılık" politikasının temelinde bu yaklaşım yatmaktadır. O, Sosyalist Birliği'nin geçmişini ve yakın geçmişini burjuva demokrasiyi gözdükleriyle yargılamaktadır. Emperyalistlerin "diktatörlük" suçlamalarıyla alay eden Lenin'le, Reagan'ın eleştirilerinde "haklılık payı" olduğunu söyleyen Gorbaçov soruna iki farklı bakış açısıyla bakmaktadır. Bundan dolayı Gorbaçov emperyalistleri, faşist diktatörlükleri yargı önüne çıkarıp, teşhir masasına yatırma yerine, Sosyalizmi Stalin'i ve açıktan olmasa da Lenin'i hedeflemektedir.

Afganistan'ı işgal edenler, Polonya'da askeri diktatörlüğü işbaşına getirenler, Kamboçya işgalini destekleyenler, Eritre ulusunun ulusal haklarını ağır terörle ayaklar altına alanlar, Reagan'ın "demokrasi" ve "insan hakları" nutuklarına, iki arada bir derede beynamazlar kulaklarını açmak zorundadırlar. Ama, işçi sınıfının, halkların ve gerçek sosyalistlerin böyle bir derse ihtiyaçları yoktur. □

TORONTO

ZİRVESİ

Haziran ayının ortalarında Kanada'nın Toronto şehrinde "dünya ekonomik zirvesinde" biraraya gelen ABD, İngiltere, Fransa, B.Almanya, İtalya, Japonya ve Kanada devlet ve hükümet başkanları, dünya ekonomisinin iyimser bir tablosuau çizdiler. Yedi büyük emperyalist ülkenin liderleri geçen yılki borsa krizini dünya ekonomisini sarsmadan aşmalarını, enflasyon oranlarını kontrol altında tutabilmelerini bu iyimserliğin gerekçeleri gösterdiler. Geçen yıllara nispetle sakin geçen bu yılki dünya ekonomik zirvesinde Sosyalist Birliği'ndeki "reformlar", Doğu-Batı ilişkileri, bağımlı ülkelerin biriken borçları, tarım politikası tartışılmış, uyuşturucu kaçakçılığı ve "terörizm"e karşı ortak mücadele ve tedbirler konusunda anlaşmaya varılmıştır.

Yedi büyük emperyalist gücün liderlerinin dünya ekonomisinin durumuna ilişkin çizdikleri tablo yanıltıcıdır. Burjuva ekonomi gözlemcileri bile bu iyimserliğe katılmamakta, istikrarsızlığın sürdüğünü, hem de yakın gelecekte siyasal sonuçları şimdiden kestirilemeyecek dünya ekonomisinde önemli çalkantıları ve çatışmaları ortaya çıkarabilecek tehlike sinyallerini bağrında taşıyan bir istikrarsızlıktan bahsetmektedirler. Emperyalistler, sistemin 1973-74 kriziyle birlikte oturduğu kriz zemini üzerindeki yükselişleri başarı olarak göstermektedirler. Geçtiğimiz 15 yıl boyunca dünya ekonomisi bu kriz düzlemi boyunca inişli, çıkışlı bir grafik çizmiştir. 1973-74 krizini, 70'li yılların ortasından itibaren kısmi düzleme izlemiş, bunu da önceki krizden daha derin olan 80'li yıllar-

rın başındaki kriz izlemiştir. Sermaye dolaşımındaki tıkanıklar, bağımlı ülkelerin borçlarının dağ gibi birikmesi, bu ülkelerden çoğunun borçlarını ödeyememe durumları, salt batılı ülkelerde 30 milyondan fazla işsiz bulunması, yarımları ve büyümenin İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki dönemde en düşük düzeyde seyri, dünya ekonomisinin motor gücü sayılan ABD'nin dış ticaret açığının son 4 yıldır 100 milyar doların üzerinde seyri, doların değerinde yaşanan istikrarsızlık mevcut yapısal krizin bazı göstergeleridir. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere Varşova Paktı ülkelerinin, emperyalist ekonomi ile iç içe geçmiş bulunan ekonomilerinde uzun yıllardır görülen durgunluk ve gerileme bu ülkelerin gerek batılı emperyalistlerle rekabetteki zayıflığını, gerekse de krizden daha fazla etkilendiklerini göstermektedir.

Emperyalist sistemin iç çelişkileri önümüzdeki süreçte daha da sertleşecektir. Paylaşılmış olan pazarda daha fazla kâr, daha fazla etkinlik için üç merkezli rekabet çatışmasının keskinleşmesi kaçınılmazdır. ABD emperyalistleri önderlik fonksiyonlarını kayıp etmemek için, B. Almanya önderliğinde AET ve Japonya'da daha fazla etkinlik için mevcut rekabeti keskinleştireceklerdir. Sovyetler Birliği'nin bu rekabette dördüncü bir merkez olarak yer almaya soyunması, bu amaçla bir dizi ekonomik reforma gitmesi, Sovyetler Birliği önderliğindeki Comecon ülkelerinin geri kaldıkları ekonomik yarışta yeni bir depar hazırlıklarıdır. Sosyal emperyalistler 60'lı yılların başlarından itibaren bir dizi ülke-

yi siyasi ve askeri olarak kendine bağımlı kıldı, bir dizi ülkede etkinliğini artırdı. Fakat bunları güçlü ekonomik bağımlılıkla pekişiremeyince, bu ülkelerdeki etkinliği son dönemde önemli ölçüde sarıladı. Angola, Mozambik, Etiyopya, Suriye ve Libya Rus sosyal emperyalistlerinin siyasi ve askeri etkinliğini ekonomik bağımlılıkla pekişiremediği ülkelerin bir bölümüdür. Sovyetler Birliği, kendi etkinlik alanlarında hatta kendi iç pazarı olarak görülen Doğu-Avrupa pazarında batılı emperyalistlerin, özellikle de B. Alman ve Japon tekelininin cirit atmasını önleyememektedir. ABD Savunma Bakanının söylediği, "ekonomik alanda güçlü olmayan bir ülkenin, askeri alanda güçlü olamayacağı" sözleri son dönemde ABD ve Sovyetler Birliği yöneticileri tarafından benimsenen ve politik çizgi haline getirilen görüşlerdir. Bu, ABD ve Sovyetler Birliği'nin askeri ve siyasi etkinlik için çaba göstermeyecekleri, bu alanlarda birbirleriyle kıyasıya kapışmayacakları anlamına gelmez.

Dünyayı bir ahtapot gibi sarmalamış olan emperyalist sistemin, bağımlı ülkelerden, emperyalist metropollere doğru taze kan taşıyan damarlarının bir bölümü tıkanmış, önemli bir bölümü de eskisi gibi işlememektedir. Önümüzdeki dönem gerek sistemin işleyişinin, gerekse bağımlı ülkelerde yükselme eğilimi içinde bulunan ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerinin sonucu olarak sistemin bütününde önemli tıkanmalar, arızalar ortaya çıkacaktır.

Bugün sermaye tarihinde eşi görülmemiş ölçüde belirli finans kuruluşlarının ve te-

kellerin elinde yoğunlaşmış ve merkezileşmiş durumundadır. Bir yanda dünyanın en geniş alanlarında yüz milyonlarca insan açlıkla, işsizlikle karşı karşıya, kötü yaşam koşulları içerisinde bulunurken, diğer yanda belirli ellerde yoğunlaşmış muazzam ölçüde sermaye ve zenginlik. Dünya çapında çatışmanın merkezini oluşturan bu çelişki, dünyanın birçok alanında ileriyeye yönelik toplumsal değişimlere temel teşkil etmektedir.

Onyıllardır yeraltı ve yerüstü kaynakları talan edilen yarı sömürgelerin geleceklere emperyalistler tarafından ipotek altına alınmıştır. Bu ülkelerin, emperyalist devlet ve finans kuruluşlarına 2 trilyon dolardan fazla borçları biriktirmiştir. Önemli bir kısmını faizlerin oluşturduğu bu dev miktar bile tek başına bağımlılığın boyutlarını göstermektedir. Çok sayıda ülke uzun bir süredir, değil vadesi gelmiş borçları, faizini bile ödeyemeyecek durumdadır. Bundan dolayı, bu ülkelerle emperyalistler arasındaki ekonomik ilişki zaman zaman kopma noktasına gelmektedir. Toronto'daki dünya ekonomik zirvesinde liderler tarafından gündeme alınıp, tartışılan bu sorunda herhangi somut bir sonuç çıkmamıştır. Bazı ülkelerin önerdiği, çok yoksul ülkelerin borçlarında azaltma yapma önerisi, hem diğerleri tarafından, hem de finans kuruluşları tarafından kabul görmemiştir. Ortak amaçları, bu sorunun yarattığı tahribatı azaltmak ve ileride daha büyük tahribatlara yol açmasını önlemek için geçici çözüm yolu bulmaktır. Bu yolla da bu ülkelerin emperyalist sisteme bağımlılıklarını daha da pekiştirmektedir.

Başta ABD emperyalistleri olmak üzere, batılı emperyalistlerin 12 Eylül Darbesini desteklemelerinin ve Özal hükümetini işbaşına getirmelerinin nedenlerinden biri de, Türkiye'nin emperyalistlere olan borcunu güvence altına almaktır. Nitelik Ulusu ve Özal hükümetleri emperyalistlere biriken borçlarını ödeneceği konusunda güvence vererek ve bunun toplumsal şartlarını yaratarak, eskisinden daha hızlı bir biçimde borçlanmışlardır. Bugün Türkiye'nin dış borcu 50 milyar aşmış durumdadır. Ve en borçlu ülkeler arasındadır. Türkiye'nin emperyalizme bağımlılığının en somut göstergelerinden biri olan dış borçlar, emperyalizmin güdümündeki siyasi iktidarlar aracılığıyla, işçinin alın teriyle, köylünün göz nuruyla ödenmektedir.

Ülkemizde dahil olmak üzere, emperyalistler tarafından geri bırakılmış ülkelerin dış borç yükünden kurtulması, emperyalizme olan tüm bağımlılık zincirlerinin koparılmasından geçer. Bunun da yolu demokratik halk devrimidir.

□

Marksist Leninistlerin Kadro Politikası Nasıl Olmalı?

Açıklama;

Peru Komünist Partisi'nin kadro politikasına ilişkin görüşlerini Türkiye Devrimci Hareketine yararlı olacağı inancıyla yayınlıyoruz.

Çeviren: M.Zeki Yıldız

En iyi kararlarımız, o olan pratiğe uygulamasını bilen kimselere sahip olmazsak kâğıt üzerinde kalacaktır." (Dimitrov)

Sınıf mücadelesinin engin denizlerinde her türlü fırtına ve azgın dalgalara karşı soğukkanlılığı ve azmini yitirmeyen, tereddüte düşerek yolunu şaşırmayan ve umutsuz görünen her durumda kurtuluşa ulaşmanın mutlak bir çözüm yolunun bulunabileceği gerekçesiyle hareket eden ve bu yönde yaratıcı yapıyla her türlü engeli deviren tek unsur parti kadrolarıdır. Zaten onlar bu özelliklerinden dolayı "sınıf mücadelesi pratiğinde tayin edici bir yere ve fonksiyona sahiptirler." Kadroları sınıf mücadelesinin engin denizine açılan geminin kaptanı ve tayfalarına veya geminin mürettebatına benzetebiliriz. Engin denizlere açılan her geminin kaptanı ve tayfaları normal koşullarda gemilerini karaya ulaştırma yeteneğine sahiptir. Ancak olası gelişmelerin olabileceği yönü ile dalga akımlarını önceden hissedemeyen, fırtınaların kokusunu alıp, rotasında buna uygun değişiklikleri yapma esnekliğine ve uyanıklığına sahip olmayanlar, geminin dümenini kendiliğinden bir yol alır, hükmedilmesi gereken koşulların insafına terkederler. Böylece fırtınaların yarattığı azgın dalgaların tahribatına karşı gemilerini, parçalanıp yok olmaktan kurtaramazlar. Demek ki, her geminin kaptanı ve mürettebat takımı izlenerek rota üzerinde olağan dışı her türlü olasılıklara karşı hazırlıklı ve eğilim-

li olmak zorundadır. Geçmişte engin denizlerde sefere çıkmış gemilerin uğradıkları kazalar ve azgın fırtınalara karşı elde ettikleri başarılarından çıkarttıkları derslerle donanıp, bunları kendi gemisinde özgül nitelikleriyle birleştirmeyi gerçekleştirebilen bir kaptan amaçladığı limana sağ salım ulaşabilir. Bunu başaracak yetenekte ve nitelikte olmadıkları müddetçe normal seyir dışındaki gelişmelere karşı doğru yöntemler bulup uygulayamazlar. Ve dolayısıyla yürütükleri gemiyi, hedefledikleri limana ulaştırmak için fırtınaların şiddetine göre gerektiğinde dümen kırmak, ama hedefe giden yolda ve yol boyunca geminin aldığı yaraları sarmak için sığınak limanlara uğrayıp soluk alma gerekliliğini kavrayamazlar.

Kadro politikasını ele alırken, başlangıç noktası olarak insanların yetiştirilmesi sorununu kavramak gereklidir. Stalin'in dediği gibi "insanları tıpkı bir bahçevanın nazik bir meyve fidesi yetiştirdiği gibi dikkatle, ihtimamla yetiştirmek gerek..." demektir. Eğer meyve verecek bir fidana gerekli özeni göstermezsek bu fidanın boy alıp bize istenilen düzeyde meyveler vermesini bekleyemeyiz. Öyleyse kadro politikasında en önemli sorunlardan biri ve başlama noktası; geleceğin kadrolarını benzerleri arasında seçerek tanıma ve onları "ihtimamla" yetiştirmektir.

"Bu partilerin tecrübeleri daha önce dikkati çekmemiş kişilerin kastedilmesi için sadece insanları incelemeye başla-

manın yeterli olduğunu göstermiştir." (Dimitrov)

Bu haliyle sorunu ele alırsak insanlar nasıl incelenmelidir. İnsanları tanıma eylemi içinde olanlar, en başta ülkenin toplumsal, sosyal, siyasi ve kültürel durumuyla bunların tarihsel gelişim diyalektiğini bilmelidirler. Ve bu bilgi ışığında ele alınan insanın sınıfsal ve sosyal durumu, kültürel şekillenmesi ve çevre değer yargularının onda dışı vuran tavır ve davranışların omuz ifadesinin ne olduğuna insanların yetişme tarzı ve yaşam mücadelesinde ortaya çıkması belli başlı görünen yeteneklerinin ne olduğu yakından gözlenmesi ve bilinmesi gerek. Sınıflı toplumların doğası gereği, insanlar farklı yaşam tarzlarına, düşüncelere ve yeteneklere sahiptirler. Bu koşulların içinde herbiri ayrı bir kişiliği barındıran insanları ele alarak yeniden kalba dökmek için bunun yolu ve yöntemleri mutlaka vardır, bunlar bulunmalıdır.

Kapitalizmin güçlü yanı iş bölümü şeklinde ifade edilebilen örgütlenme ve uzmanlaşma olgusudur. Yani kapitalizm kendini yeniden örgütlemek için zorunlu olarak işbölümü ve uzmanlıkta bir gelişme kaydeder. Ancak, insanları herhangi bir uzmanlık dalında tek yanlı olarak donatır. Bununla da kalmaz, insanları üretim aracı ve nesnelere kölesi haline getirir. Marksistler bu olguyu olumlu ve olumsuz yanlarıyla birlikte ele alır. Olumluyu alıp geliştirir. Olumsuzu da atar ve düşmanı toplumsal gelişmenin nesnel olgularıyla silahlanarak yenmeye kendilerini koşullandırır. Sınıfsız toplum tek dalda gelişip, yetkinleşmeye son verir, ancak ML partiler sınıfsız toplumun, toplumun yadsıdığı şeyi, sınıf düşmanlarını alt etmek için sınıflı toplumlarda bir ölçüde kullanmak durumunda ve zorundadır. Ancak bizim anladığımız ihtisaslaşma ve işbölümü, kapitalist toplumdan temelden farklı olmalıdır. Çünkü; ML'lerin politikası, insanları bütününe tek tek parçaları ve ayrıntılarının esareti altına sokacak şekilde geliştirme ve yetiştirmeyi hedeflemez. Onu yadsır. ML'ler, insanların gelişmeye ca fazla açıktan bir ya da birkaç yanı öndeki engelleri kaldırarak alabildiğine özgür gelişmesini teşvik edip desteklerken, doğanın toplumun ve sınıflar mücadelesinin çok yönlü olduğu gerçeğinden hareketle insanların diğer yönlerinin de geliştirilmesine özel bir önem verir. ML'ler bu konuda burjuvaziden ayrıran temel kıstas budur. Bu ayırımın kalın çizgisinin gözden kaçırılması, bizi adım-adım burjuva yaşamın tek yanlılığına ve bu yaşamın şekillenmeyeceği düşünce tarzına yaklaştırır. Do-

layısıyla burjuvaziyi kapitalizmin kendi silahıyla aşağı etmeye muktedir olmayız.

Demek oluyor ki insanları tanımak, yeteneklerini açığa çıkarmak doğru bir kadro politikasında yolun yarısını katmetmek demektir.

Sınıf mücadelesi arenasında, kitlelerin kendiliğinden gelişen mücadelesi ve siyasal eylemleri kendi doğal önderlerini yaratmakta ve onları ön plana çıkarmaktadır. Şartların olgunlaşmadığı dönemlerde sıradan insanlardan ayırtılemeyen bütün insanlar ancak nesnel koşulların olgunlaştığı aşım dönemlerinde öne fırlayabilir. Oysa Leninist örgütlenmede insanların kendiliğinden öne fırlamalarını beklemek sözkonusu değildir. Elbette ki kendiliğinden öne çıkan unsurları da kucaklayıp saflarda toplamak vazgeçilmez görevlerimiz arasındadır. Ancak bizim esas çabası, gelişim gösterebilecek insanları bilinçli olarak öne çıkarmak, onlara yardım etmek ve insanların gizli yeteneklerini açığa vurabilecekleri koşulları yaratmaktır. Bu kişilerde eski yaşam ve düşünce tarzında köklü değişiklikler yaparak, sosyalist bir anlayışla kalıba dökmek ve geleceğin kadrolarının hamurunu Leninist yöntemle mayalamak gerekiyor. Sorunu daha iyi koyabilmek için bir örnek verelim: Özerkten için temiz duygularla devrime ve halkın kurtuluşunun sağlanabileceğine gönülden inanan ve kurtuluş uğruna hiçbir fedakarlıktan kaçınmayan unsurlardan birini ele alalım. Bu kişinin siyasi olarak geri, geniş bir tecrübe, birikim ve perspektife sahip olmadığını varsayalım. Eğer biz iradi bir çabayla bu unsuru özenle ele alır, onun geleceğini kestirebilirsek, ona bir perspektif kazandırarak açığa çıkmamış yeteneklerinin serpilip gelişmesi için olanak tanırsak, bu unsurların mayasında bulunan önderlik kabiliyeti, kendine uygun dış koşullarla ve iradi müdahaleyle bütünleştiğinde alabildiğine gelişme gösterebilir. Kuşkusuz devrime ve örgütüne en içten duygularla bağlı olan herkesin aynı düzeyde anlam yapabileceğini varsaymıyoruz. Ancak kadroları yetiştirebilmenin ilk koşulu onları benzerlerinin arasından seçip ortaya çıkarmasını bilmek, onlara gelişmeleri için olanak tanımakla ve yardımcı olmakla sağlanabilir. Bunu yapabilmek, bu insanların duygu ve düşüncelerinin özlem ve eğilimlerinin velhasıl tüm yönlerini yamaklaştığı kişilik ve karakter yapısını çözebilmekle mümkündür. Bu yöntemi uygulayabilirsek ona kendisini geliştirip gösterebileceği görevler vererek, ortamı yaratarak yardımcı olur, dolayısıyla parti saflarına yetenekli, sağlam nefesler ka-

zandırmış oluruz. Bu hiç kuşkusuz sabır ve özen işidir. Devrim mücadelesi de sabır ve özen istediğine göre, genel içinde bu özel işi başarmamak için gerçekçe oluşturabilecek bir neden kalmıyor.

İnsanları tanımak, güvenmek, onlara güven vermek gereklidir. Onlara insiyatif vererek sorumluluk bilinçlerini geliştirmek, verilen görevi başarması için yardımcı olmak, yol göstermek, denetlemek, ilk başarısızlıklarına kendine güvenin sarsılmasına izin vermemek, onlara yeniden güven ve sorumluluklar vererek zaman tanımak gereklidir. Başarısızlıklarının ve yenilgilerinin nedenini somut olarak ortaya çıkarmak zorunludur. Yenilgi ve başarısızlıklar; deneyimsizlikten, siyasi geriliktir, perspektifsizlikten mi kaynaklanıyor? Yoksa tembellikten ve isteksizlikten mi kaynaklanıyor? Bu sorun çok önemlidir. Her ikisinde de görev yapılamamıştır. Öyleyse bunun önemini anlamak gereklidir. Tembel ve isteksiz olanı, kulağından tutup kapı önüne koymaktan çekinmemeli, deneyimsiz ve siyasi olarak yetersiz olanın ise eksikliklerini gidermesi için üzerine eğilmek, ona yardım etmek gereklidir.

Burada bir noktaya daha değinmek gerekiyor. Alman görevin başarması, bazen kendiliğinden, bazen de bilinçli özverili bir çabamız ürünü olarak ortaya çıkabilir. Partimizde de sık sık görülür gibi bazı arkadaşlar, aldıkları görevi kendiliğinden oluşan koşulların sonunda başarmış olmalarına, görevi başarmak için özverili ve bilinçli bir çaba göstermelerine veya yaptıkları işi robot gibi yaparak kendilerinden bir şey katmadıkları hâlde başarılı sayılarak terfi ettirebiliyor. Yine bazı arkadaşlar, canlı başla çalışmalarına rağmen nesnel koşulların elverişsizliğinden veya siyasi gerilik, tecrübesizlik vs.den dolayı başarılı olamıyorlar. Burada görevin neden başarılığa, ya da başarısızlığa açığa çıkarılarak ikincilere öncelik tanınmalı, yardım edilerek başarısızlıklarını başarıya dönüştürmelerine fırsat verilmelidir. Yine insanlar üzerine aldıkları görevleri bazıları duygusuz ve cansız bir şekilde robot misali, bazıları ise, yaratıcı, zevk ve azimle ama yaptığı işe kendinden bir şeyler katarak yerine getirirler. Bunları birleştirdiğimizde, insanların eylemlerinin sonuçlarına göre (kısa vadede) değil, başarı ya da başarısızlıklarını koşullandıran somut verilere göre değerlendirmek zorunludur. (Bu iyi niyetli, ancak yeteneksiz unsurların başarısızlıklarına göz yummak anlamında yorumlanmamalıdır.)

Partimizde bu konuda pragmatik anlayışlar oldukça yaygındır. Geçmişe söy-

le dönüp bir bakarsak, kişileri yaptığı işin sonucuna göre yargılama anlayışını yaygınlığını görürüz. Kişiler için başarı mı?, ya da başarısız oluyorlar? Bu sorunun cevabı çok önemlidir.

İşte insanları tanıma, dikkati çekmeye, yen unsurları açığa çıkarma, onlara fırsat ve değer verme, kısaca böyle özetlelebilir.

"Dikkat çekmemiş kişilerin keşfedilmesi" tek başına yeterli değildir "kadroları doğru bir şekilde yükseltmek gerekir." (Dimitrov)

Partimizde geçmişe ve bugünde, kadroların yükseltilmesi anti-leninist anlayışın bir parçası olan bürokratik, kendiliğinden ve tek yanlı işlemektir. Öze ve biçimde Leninist olmayan bürokratik anlayış, partimizde "kademlilik" şeklinde kendini gösteriyor. Partimize taze kan kazandırmak ve yaratıcı ruha sahip unsurları yükseltmek, ancak gelişmesi tikanıp durağanlaşan, aynı çerçevede dönüp duran "bayat"lanmış unsurları, hızlı gelişen hantallık ve uyumsuzlukta üzerinde eser bırakılmayan, yaratıcı, coşkulu "taze" unsurlara yer açmak için birer engel olmaktan çıkarmakta sayısız yarar vardır.

Kadroların yükseltilmesi kendiliğinden bir şekilde oluyorsa, mücadele içinde engellenen, safları terkeden veya başka yerlerde görevlendirmek için görevlerinden alınarak yeri boşalan kadroların yerlerini doldurmak "kademlilik" esasına göre yapılıyorsa, bu partiyi ileriye değil, geriye götürür. Partimizin içine düştüğü bugünkü olumsuz durumu önemli bir nedeni de budur.

Kadroların yükseltilmesi esas olarak onların siyasi ve ideolojik olarak gelişmelerine, kitlelerle olan sıcak ilişkilerine, partiye, halka ve devrime olan bağlılıklarının somut göstergelerini, kendi başına yolunu çizmede yaratıcı ve inisiyatifli olmalarına, başarı ve başarısızlıklarını koşullandıran nedenlere bakılarak yapılmamalıdır.

Dimitrov, kadroların yükseltilmesi sorununu şöyle formüle ediyor:

"Yükselmede esas olarak hem parti görevlerinin, belli parti görevlerini yerine getirme kabiliyeti, hem de yükseltilmek olanın sahip olduğu sevgi dikkate alınmalıdır." (Dimitrov)

Kadroların yükseltilmesinde temel kıstas esas alınmalıdır. Birincisi, parti görevlerini yerine getirirken yaratıcı olan, her zorluğu sabırlı ve yaratıcı çabayla aşan, kendi başarılarına kaldıklarında yedini saptayabilen, parti siyasetini pratiğe uygulamada yetenekli, üzerine aldığı görevi yanlış veya doğru görmüş olsa da hi canlı başla yapan; ikincisi ise, partiye, halka, devrime, yoldaşlarına ve gö-

revlerine sevgi ile bağlı olan, yaptığı işten tıpkı iki sevgilinin birbirine tutku derecesine besledikleri sevgi ve bunun diğer bir parçası olan ilişkinin yarattığı hazza duyabilmelidir. İşte böylesine bir kabiliyet ve sevgiyle parti görevlerini yaparlar sürekli yükseltilmelidir. Bu sevgi böylesine büyük olmalıdır ki, kadroları partinin, halkın ve devrimin çıkarlarının kalına zarar getirecek her şeyden kaçınmaya ve emeğin en yüce değer olduğu inancı göstermeye, yaratıcı çabaya ve emeğin ürününe karşı sonsuz bir tutkuyla yaklaşmaya sevk etmelidir.

İnançla, sevgi gibi yüreklilik ister, gözüpüklük ister. "Sevdiğin çok şey vardır örneğini, değil mi? İşte inancın, sevginin yoğunlaşmasından başka bir şey değildir." (Tolstoy'dan aktaran Maksim Gorki Edebiyat Yaşamı) İnançla sevgi böylesine bir bütünlük oluşturur ki, sevginin tükendiği yerde devrimci inanç ve coşku da körelir. Barada hastalık, çürüme ve yozlaşma öne çıkarak kişiyi kokmuş burjuva anlayışlarına doğru sürükler. Konuyla yakından ilgili olduğu için Bertoll Brecht'in sevgi ile ilgili çarpıcı bir pasajını aktarmak istiyoruz.

"...Oysa sevgiyi özel olarak incelemek gerekir, çünkü o bir ürettir ve seveni de, sevileni de değiştirir. İyiye ya da kötüye doğru düştün bir bakışla bile sevenler üretici gibi görünürler. Hem de üst düzeydeki üreticiler gibi. Bir tutku, bir engellenmezlik taşurlar üzerlerinde. Zayıf değil, ama yumuşaktırlar. Her zaman dostça davranışlar gösterme arayışı içindedirler. Bu gibileri sevgilerine inşaa eder, tarihsel bir şeyler katarlar. Bu sevgi sanki, bir gün tarihi yaşayacakmış gibi onlar gibi kusursuzlukla tek bir kusur arasındaki fark korkunçtur. Oysa dünya bu farkı rahatça gözardı edebilir. Sevgilerini oluşturan dış bir şey kalarlar, buna yalnızca kendilerine borçlu olurlar, başaramazlarsa kendilerinin sevdiklerinin kusurlarının pek de mazur gösteremeyecekleri gibi... Yükseldikleri sorumluluklar, kendilerine karşı olan sorumluluklarıdır, bu sorumluluklarının kalına zarar gelmemesi için o büyük çabaya başka hiç kimse gösteremez. Bunların en iyileri sevgilerini diğer üretilerle tam bir uyum için sokmayı başarırlar. O zaman dostlukları yaygınlaşır, yaratıcılıkları çok kişiye yararlı hale gelir ve üretici olan herşeye omuz verirler." (abc)

Kadroların ustalıkla kullanılması konusunda yine Dimitrov'a başvuralım:

"Her faal üyenin de değerli özelliklerini bulup ortaya çıkarmaya ve doğru değerlendirmeyi bilmek gerekir. İdeal insan yoktur. Onları oldukları gibi inandır, zaaflarını ve eksikliklerini düzeltmeyiz. Kendilerine daha uygun bir görev verilmiş olsa çok yararlı olabilecek iyi ve

dürüst sosyalistlerin yanlış bir şekilde kullanılması gibi göze hemen çarpan örnekler partimizde rastlamaktayız." (Dimitrov)

Kadro politikasında "yanlış kullanma"dan dolayı bir dizi "insan" heder edilerek sınıf mücadelesine önemli ölçüde zarar verilmiştir. Herşeyden önce insanlardan tek tip davranış ve yetenek göstermeleri istenmiştir. Bu önemli hatadan dolayı herhangi bir alanda olduğunca başarılı olan ve yaptığı işe uygun yeteneği olan bir kadrodan sınıf mücadelesinin her alanında aynı başarı ve yetenek beklenmiştir. Böyle olunca da, yanlış kullanma, bir dizi insanın objektifi olarak harcanmasına yol açmıştır. Örneğin; öğrenci gençliğin örgütlenmesinde ve mücadeleye sevk edilmesinde yetenekli, kararlı, inançlı ve o alanda üstün bir başarı gösteren, bulunduğu alanda görevine kendinden bir şeyler katan ve böylece de her türlü zorluğa göğüs geren enerjik bir kişiyi "proleterleştirmek" adına veya "işçi sınıfına yönelmek" gerekçesiyle başarılı olduğu alandan alınarak işçi sınıfı içerisinde görevlendiriliyor. Eski olan ve görevinde başarılı mücadele örnekleri veren kişi, bu hatadan dolayı yeni görevinde başarılı olamıyor, verimi düşüyor. Hatta bunalmaya girecek mücadele safalarını tamamen terkedebiliyor. Dar bakış açısıyla bu yaklaşım inancının sağlam olmadığı tesbiti yapılabilir ki, sonuç olarak bu doğrudur. Ancak soruna yüzeysel bakılmamalı, derinliğine kavranması gereklidir. Neden, bu insanlara bir çarpıda "inancı zaten zayıf", "bugün olmasa yarın olabilir" diye damga vuruluyor. Onları, "yanlış kullanma" hatasını işleyen önderlikte hiç mi hata yok? vs. vs.

Eğer kaba materyalist bir anlayışla soruna yaklaşırsa "inancı zaten zayıf" denilip geçilebilir. Oysa ML'ler sorunu çok yönlü ele alır, basit mantık ve yüzeysel düşüncelerle yetinemezler. Kadrolara yeteneklerinin dışında, kapasitelerini aşan, güçlerinin yetmediği görevler verildiğinde başarısızlık ve kadro kaybı kapıyı çalar.

Partiye bağlı kararlı ve inançlı üye ve kadrolar her zaman kapasitelerinin sınırını bilmeyebilir. Verilen görevi canla başla kabul eder ama yeteneklerinin onu başarmaya yetip, yetmeyeceğini kestiremediğinden, sadece istekli olmakla, canla başla çabıyla görevleri başarabileceklerine inanmış olabilirler. Değişik çevrenin ve görevlerin koşulları ve insanlarıyla bağdaşmada, onlara uyum sağlamada niteliklerini ve kapasitelerini aşan bir iyi niyet içine düşebilirler. İnsanların yapısı abartmalara ve hayal güçlerine açıktır. Bunun alt edilmesi yılların deney ve tecrübelerinin gerektirir.

İşte, önderlik, görevlendirmelerde buna dikkat etmeli. Kişilerin subjektif iyi niyetleriyle değil, sosyal pratikleri, yaşam şartları ve siyasal düzeyleriyle ele alıp görevlendirmeye gitmelidir. Kadrolar her şart altında soğukkanlılığın yitirmeyerek yönünü tayin edebilecek, çok yönlü inisiyatif kullanabilecek karakterde ise çeşitli alanlar arasına kaydırılmalıdır. Bu kadroları çok iyi tanımakla, herbirinin nitelik ve yeteneklerini bilmekle olanaklıdır. Kadrolarını tanımayan, onların yeteneklerini bilmeyen önderlik, yanlış kullanma sonucu olumsuzluğu sürüklenmesine zemin hazırladığı insanları "zaten inancı zayıf" şeklin de tek yanlı değerlendirerek hatasını gözleme tavrına girebilir.

Kafamızda ideal insan tipi yaratıp, buna uygun olarak hareket etmemeliyiz. Sınıflı toplumda yaşadığımız müddetçe, sınıfların varlığında, nesnel tabanını bulan zararlı sınıf alışkanlıkları, eğilim ve zaafı insanların üzerlerinde eksik olmaz. Usta bir önderlik, işte bu zaaf ve eksiklikleri görme yetkisini kullanarak kadroları eksik ve zaaflarından arındırma önderlik görevini yerine getirebilir.

İşte bu yanlış eğilim ve uygulamalardan dolayı eldeki kadrolardan en iyi verim alınabilecek olanlardan da yararlanılmıyor. Yer yer kadrolar tümden kaybediliyor. Ya da bulunduğu alandan çekilip, alınmadan tutulsa, kısa sürede kadrolaşacak unsurlar, yine yanlış görevlendirmelerden dolayı, yeteneklerini uygun alandan koparıldıkları için serpişip, gelişemiyorlar. Sorunu uzatmak mümkün. Ama bu kısa örneklemeler yeterli olur sanıyoruz.

Demek oluyor ki, insanları oldukları gibi kabul etmiyor, zaaflarını aşmaları için onlara önderlik edemiyoruz. Kadro sorunundaki bu yanlış anlayış ve uygulama, sağcılığın "sol" bir görünümle gizleyen bakış açısının ürünü olarak ortaya çıkıyor. Kendiliğindenci bir gidişin, boşvermişliğin, dar görüşlülüğün değirmenine su taşıyor. Özgül olarak ele alındığında, sorunun kaynağında yatan budur. Çünkü, verdiğimiz örneklerdeki benzer kadro ve üyeleri partide inançsızlıkla suçlayan ve onların kullanılmasındaki yanlışlıktan kendilerini arındırmaya çalışan, bazı geçmiş "önder" unsurlar, bugün inançsızlığın partiyeye halka ihanetin en kötü örneklerini sergilemektedirler. Ayrıca inançsızlık olarak tanımladıkları şeyleri kendi yaşamlarında kendilerine birer ayrıcalık olarak tanıdıkları bugün açığa çıkmış durumdadır.

Sınıf mücadelesinin bir dizi zorluklarıyla karşı karşıya kalmış, kendi ölçülerinde bir şeyler yaparak yılların emeği-

ni üzerlerinde taşımış insanlar ya çok basit hatalar, veya önderliğin yanlış yaklaşımları ve görevlendirmeleri sonucu bir çırpıda sınıf mücadelesinin sarp ve engebeli yolunda ayrılabir kenara çekilebiliyor. Kadroları kazanmak, yetiştirmek ve belli bir seviyeye ulaştırmak oldukça zor ve bir hayli emeği gerektiriyor. Ama bu kadroları yanlış anlayış ve uygulamalardan dolayı kaybetmek, onları yetiştirmekten çok çok daha kolaydır.

"Kadroları doğru bir şekilde dağıtmak gerekir. Herşeyden önce hareketin en önemli mevkiilerinde kitlelerle sıkı bağları olan ve kitlelerin bağrından gelen insiyatif sahibi ve sağlam kabiliyetli kimselerin bulunması gerekir. En büyük merkezlerde bu gibi faal üyeler yeterince mevcut olmalıdır." (Dimitrov)

Kadroları doğru bir şekilde dağıtmanın temelinde yatan esas olarak sınıf mücadelesinde ortaya çıkmış, çeşitli özelliklerin kullanılmasıdır. Eğer bir kadronun kitlelerle sıkı bağları yoksa, partinin hangi kademelerinde görevlendirilirse görevlendirilsin, bürokratizme düşmekten kurtulamaz. Kitleler içinde parti çahşması yapmış, onlarla sıkı bağlar kurmuş, kaynaşmış ve parti içinde üst mevkilere yükseldiği halde kitle bağı koparmamış kadrolar dar parti örgütlenmesinde kilit noktalarda görevlendirilmeye hak kazanmışlardır. Bu tür kadrolar partiye yaşam canlılığı sağlar. Ve sınıf mücadelesine önderlik etmede devrimci otoriteyi kitleler nezdinde tesis ettirebilir.

Dar parti örgütlenmesinde kadroların kitle bağına neden özel önem verilmelidir? Çünkü kadrolar daha geniş bir kitle tabanını bünyesinde toplayan parti örgütlenmesine önderlik edecek, kitlelerle ilişkilerine daha yaygın olarak yönelecektir. Yani nitelik olarak farklı bir kitleyle (parti örgütleriyle) doğal olarak sıkı ve geniş bağları olacaktır. Bu durum emekçi yığınlarıyla sıkı ve geniş olmayan bağı kapatacak durumdadır. Oysa dar parti örgütlenmelerinde bu tam tersi bir durum arz etmektedir. Çünkü; adı üzerinde olduğu gibi dar bir taban örgütlenmesi içinde kadrolar daha az örgütlü kitlelerle ilişkide olacak, bu durum kadroların kitlelerden kopma tehlikesini beraberinde getirecektir. Şöyle bir örnek verebiliriz: Binlerce üyeli bir partide, kitlelerle direkt ilişki içinde olan ve alt parti hücreleriyle, en üst organ olan MK arasında bir dizi ara parti hücreli bulunabilecektir. Ama birkaç yıl üyeli bir partide ise kademeler alabilirdiğine nispeten nispeten olmaktadır. Her iki partide de kadroların kitleler içinden gelmiş olması ve kitlelerle olan bağları dikkate alınmalıdır. Bu sorun dar parti örgütlenmeleri

5 için daha da ele alınmalıdır. Bu soruna açıklık getirebilen ML partilerin, kadrolar sorununda başarılı olamamaları sözkonusu olamaz. İşte partilerin kilit noktalarına böylesi kadrolar getirildiğinde, kadroların dağıtımında doğru bir politika yürütülmüş olur.

Eğer doğru bir politika izlenirse, bugün elde varolanlarla sağlam bir çekirdek oluşturulabilir. Hakim sınıfların izledikleri ekonomik ve siyasi politikalar toplumsal huzursuzluğu artırmakla ve giderek emekçi yığınları ağır aksak da olsa devrimcileşme sürecine doğru itmektedir. Eğer bu süreç ustaca kullanılabilirse, çok değerli üyeler kazanılabilir. Sağlam kadrolar yaratılabilir. Yeter ki nesnel koşullara uygun doğru bir politika izlenebilsin.

"Kadrolara sistemli olarak yardım edilmesi gerekir. Bu yardım, etraflı talimat, arkadaşça denetlemeyi, eksikleri ve hataları düzeltmeyi ve kadroları somut ve sürekli bir şekilde yönetmeyi içermelidir." (Dimitrov)

Kadrolara yardım etme sorunu çoğu kez tek yanlı kavranıyor. Ve dolayısıyla yanlış uygulanıyor. Örneğin siyasi olarak engin bir perspektife, ideolojik olarak sarsılmaz bir inanca, örgütlenmede yaratıcı bir güç ve enerjiye sahip olan kadrolara nasıl olsa kendi kendini yönetebilecek durumdadır anlayışıyla yardım ve önderlik edilmiyor. Çoğu yalnız başlarına bırakılıyor. Talimat ve genelgede ayrıntılar üzerinde durulmuyor. Nasıl olsa ne anlatılmak istendiğini anlıyorlar ve böylesi "güven" ve bürokratik yaklaşım kendisini denetim sorununda da açığa vuruyor. Kadrolara somut görevler verme yerine sözlü talimatlarla yetiniliyor. Bu bulunduğu yerden kolektivizmi de dışlayan bir anlayıştır. Süreç içinde önderlikten yoksun olan kadrolar, yeteneklerini ve özelliklerini de kaybediyor. Ya da nitelik ve yetenekleri olumsuz sonuçlara varabilecek şekilde yanlış kullanılıyor.

Dostça denetleme sorunu da oldukça önemlidir. Çünkü kadro sorunlarıyla yakından ilgilenen, kadroların olumlu ve olumsuz yanlarıyla ortak bir anlayış içinde yaklaşan ve sonuçlarına çözüm getirebilecek anlayışlara giren bir önderlik, adına hak kazanabilir. Parti çalışmalarında denetim, memur zihniyetini aşabilecek bir düzeye ulaştırılmamış ve dolayısıyla bu konuda kendiliğindencilik hakim yönü oluşturmuştur. Dostça denetim yerine ya adet yerini bulsun diye, ya da olumsuzluklar açığa çıktığında "mufettiş" denetimi uygulanmış ve denetim adet yerini bulsun diye değil, insanları yakından tanımak, faaliyetlerini pratik içerisinde bizzat görmek ve yaptıkları işin daha verimli ve yara-

net bir şekilde yapılmasını kolaylaştıracak yöntemleri bulmak ve bu konudaki deney ve tecrübeleri merkezileştirerek olumsuzlukları aşmada olumlu yönlere daha da geliştirmede onlara yardımcı olmak, yol göstermek vb. için yapılmalıdır.

Alınan politik, örgütsel ve pratik kararlar ve dağıtılan genelgeler parti tabanına yeterli bir açıklıkla ulaştırılıp kararlaştırılmamış, hatta bazen alınan kararların niteliğini sadece kararları alanların bildiği durumlar olmuştur.

"Kadroların korunmasına itina etmek gerek... Şartlar gerektiğinde kadroları zamanında geri çekmeyi ve yerine başkalarını getirmeyi bilmeliyiz. (abç) Özellikle illegal partilerde, parti yöneticilerinin kadroların korunması için en büyük sorumluluğu taşımaları istemeliyiz. Kadroların doğru bir şekilde korunması partide gizliliğin en ciddi bir şekilde örgütlenmesini de gerektirir."

—Dimitrov, sf: 168— (Bkz. Dipnot 1)

Kadroları koruma politikası onları kapalı kapılar ardında gizlemek, kitlelerden koparmak, bir başlarına yaşama ya çekmek değildir. Genel olarak kadroları koruma olsun, ya da tek tek kadroları koruma olsun ancak düşmanın açık saldırılarına maruz kalmayacak şekilde geri çekilmeyi ve geri çekmeyi iyi bilmekle, iyi uygulamakla olur. Bu da yetmez, illegaliteyi kavramak ve bunu legalite ile ustaca birleştirmeyi bilmek de gereklidir. Yine bir politikayı ya da kararı belirlemek kadar, onu hayatta uygulamasını örgütlemek de gereklidir. Kitle çalışmalarında kadroların kitlelerle sıkı ilişkiler içinde tutmak ve onların kaybolmasını sağlamak, illegalitenin esas özünü oluşturur. Düşmanın dikkatlerinin üzerimize yoğunlaştığı ve güçlü saldırılarının karşı konulmaz bir hal aldığı zamanı iyi tespit ederek kadroları bu tür yerlerde ve tutulamayacak mevzilerde tutmamalıdır. Tutunulamayan mevzide düşmana karşı iradi olarak açık savaşa girmek kadroları intihara terketmektedir.

Örgütlenmede ise esas olarak illegaliteyi özenle uygulamak gerekir. Illegaliteyi ihlâl sözkonusu olduğunda bunun üzerinde ciddiyeyle durulmalı ve kaynağı bulmaya çalışılmalıdır. Bu ihlâl tecrübesizlikten, önemini kavrayamamaktan vs. kaynaklanırsa eğitime ağırlık verilmesi yöntemi uygulanmalıdır. Yok eğer tecrübesizlik vs. den değil de boşvermişlikten, adamsendecilikten vs. kaynaklanıyorsa idari tedbir yönü ağırlıklı yöntemlere başvurulmalıdır. Her iki durumda da düşman durumu sezmişse kadroları kesinlikle geri çekmek gerekebilir. Açığa çıkma sadece egemen sınıflar nezdinde ele alınmamalı, eğer kadronun göre-

vi ve konumu çeşitli ihlallerden dolayı geniş çevrede kitlelere kadar yansiyabilmişse, ya da gerekli gereksiz herkes durumunu öğrenmişse kadroyu o alandan ve görevden çekmek zorunlu hale gelebilir. Geri çekmede ise alabildiğine hızlı ve esnek olmalıdır. Geri çekme ile çekme arasında nitelik olarak o kadar önemli bir fark yoktur. Önemli olan zamanında geri çekmeyi bilmek ve uygulamaktır. Sınıf mücadelesinin inişli-çıkışlı, ileri-geri çeşitli zikzaklar çizen uzun bir yol olduğunu söylüyorsak örgütlenmemizi, taktiklerimizi, kadrolarımızı buna uygun olarak konumlandırmalıyız.

Kadroları zamanında düşmanın açık saldırılarına daha hedef olmadan geri çekme hastalığı veya politikasızlığı sonucu bir dizi kadro objektif olarak "tabakta meyve sunar" gibi düşmana sunulmuş, birçok değerli yoldaş katledilmiş veya mücadeleden engellenmiştir. Geçmişte bazı "önder"leri kendileri parti için yaşayacaklarına, partiyi kendileri için yaşatmaya, partiyi ellerinde tutmaya çalıştılar. Kendilerini güvenliğe almak için tüm olanakları seferber ederken (aslında çoğu zaman deve kuşu örneği başlarını kuma sokup gövdelerini açıkta bırakarak) açığa çıkmış üye ve kadroları koruması bir tarafa iterek onların hayati sorunlarına ya hiç eğililmedi, ya da baştan savma olarak ele alındı. Bu konuda doğru bir politika izlenmediği içindir ki, kadrolar korunamamış, yoğun bir şekilde düşmana kapılmaya bu kez paniğe kapılmış "kadro koruması" adı altında sınıf mücadelesinden ve kitlelerden kopararak kıyıya köşeye çekilmişlerdir. "Denizde balık olma" gerçeği "salamurasi" yapılmak üzere "denizden çıkarılmış balık" esprisine dönüşmüştür.

Kaptansız bir geminin yürmesi, hedefine ulaşması mümkün değildir demek, kaptanı çok iyi bir şekilde korumaya almayı gerektirir. İyi ve sağlam mürettebatlara sahip olan bir gemiyi, mutlaka bilfiil olarak, kaptanın, kaptan köşkünden dümenin başında yönetmesi şart değildir. Eğer kaptan gemisini karadan da yönetebilecek olanağa sahipse de kaptanı o seferde kaybetme ihtimali varsa o zaman kaptan gemiyi karadan yönetebilir. (ki bu gemiyle, kaptan arasında iyi denatmış bir elektronik aygıtın olması denektir. Günümüzde bu mümkündür.) Gemi açısından önemli bir fonksiyona sahip olan kaptanın gemisini kumanda edebilecek konumunu yitirmeden güvence alınmasıdır. Çünkü kaptanın kaybı, geminin rotasını şaşırmasına, darbeler alınmasına ve hedefine geç ulaşmasına yol açabilir. Bu anlamda sorunu mutlaka laştırmamak kaydıyla hem kaptanı koruma, hem de gemiyi kumanda etme

koşulları varsa büyük risklere girmek ne adına olursa olsun dar görüşlülüktür. "Sol" görünün sağ yaklaşımıdır.

İşte partimiz, kadrolarda olduğu gibi partinin "beyin takımı" nı da korumada sağ ve "sol" anlayışlardan kendini arındıramamıştır. Partinin "beyin takımı" nı korumak büyük fedakarlıklar ister, ama düşmana kapılmak için fazla bir çaba harcamaya gerek bile yoktur. Militan bir kadro sınıf mücadelesinin sıcak ateşinde birkaç yılda yaratılabilir, ama çok yönlü önderlerin her yanıyla denemesi on yılları alabilmektedir. Biz partimizin "beyin takımı" nı her şart altında sıkı bir koruma çemberi içine almamızdır. Yoksa devrimimiz süreklilik olarak geri adımlar atar. (Ama atılması zorunlu olmayan geri adımlar).

Geri kalmış ülkelerin neredeyse kadeiri(!) olan sağdan "sol" a, "sol" dan sağa sığırma tepkiciliği tarih sahnesine sık sık çıkmakta, hatta sahnedeki hiç eksik olmamaktadır. Bu yaklaşım tarzı terk edilmelidir.

Sorunu toparlarsak bir bütün olarak kadro politikasının önemini Dimitrov'un şu sözleriyle özetleyebiliriz: "Ancak doğru bir kadro siyaseti, partimize mevcut kadroların güçlerini azami ölçüde geliştirme ve değerlendirme, kitle hareketlerinin zengin kaynağından sürekli olarak kabiliyetli aktif unsurların yaratılması imkanı verir."

B—İdeolojik-siyasi çizgi ve kadroların bu çizgiyi hayata uygulaması sorunu üzerine

Partimizin bugün en büyük sıkıntılarının biri kadro sorunudur. Özellikle APRA'ya iktidara gelmesinden sonra kadrolarımızın % 90'ı ya öldürüldü, ya da zindanlara düştü. Yıllardır yetiştirdiğimiz bu deneyimli kadrolarımızın kaybı, partimizi önemli ölçüde sarıttı. Partimizin siyasi seviyesini düşürdüğü gibi, örgütlenme gücünü ve sınıf mücadelesine önderlik pozisyonunu da önemli ölçüde düşürdü. Objektif koşulların yanında partimizin de kadro kaybında taşıdığı hatalar oldu. Kadro politikasının doğru dürüst pratiğe geçirilmedi. Kâh sağ, kâh "sol" hatalar yaptı. Kadro sorununun önemini (teoride kavramak yetmiyor) kavrayamaması, doğruların hayata uygulanamaması, partimizi kadro gücü açısından zayıflattı.

"Herşeyi tayin eden ideolojik siyasi çizginin doğruluğudur." (Mao) Ancak bu doğru çizgiyi de hayata uygulayacak olan kadrolardır. Doğru çizginin belirleyiciliği yanında bu çizgiyi hayata uy-

gulayacak kadrolar yoksa doğru çizgi ölü bir toprak gibi olacaktır. Yani ürün veremez. Partimizin de yetenekli kadroları olmadığı sürece, çizginin hayata doğru bir temelde uygulanması ve olumlu sonuçlar alınması mümkün değildir.

"Lenin, "Devrimci teori olmadan, devrimci hareket olmaz" sözlerini söylediği sırada, devrimci teorinin yaratılması, savunulması, baş ve belirleyici bir rol oynuyordu. Herhangi bir iş yapma çağı zaman, bu işin yapılması ile ilgili buyruklar, yöntemler, plan ya da ilkelereydi."

—MZ Teori ve Pratik Sf: 38—

Mao Zedung'un deyimi ile, bugün sorunumuz kadro sorunudur. Doğru bir devrimci teoriye sahibiz. Bunun yanında devrimci teorinin hayata uygulanması için belli ilkelere ve yöntemlere de sahibiz. Ancak bütün bunlar tek başına yetmiyor. Bunları pratiğe uygulayacak yetkin kadrolara ihtiyaç vardır. İşte sorun, bu kadroları nasıl yetiştireceğimiz sorunudur.

Parti, tek başına doğru bir siyasete sahip olmsıyla var olmaz. Siyaset onu hayata uygulayacak kadro ve Parti üyeleri ile bir bütündür. Bu diyalektik birlikten biri eksik olursa, öncü savaşçı rolünü yerine getiremez.

Partimiz içinde kadro politikasında önemli yanlış anlayışlar var. Bunların birincisi, kadro politikasının küçümsenmesi, ikincisi, doğru çizginin tek başına yeterli görülmesidir.

Parti tarihimiz bunun tek başına yeterli olmadığını, doğru çizginin yanında doğru bir kadro politikamızın da olması gerektiğini öğretti.

"Bazı kimseler, zaferin göya kendi kendine, kendiliğinden gelmesi için doğru bir parti çizgisi saptamanın, bunu tepelerde ilan etmenin, genel tezler ve kararlar biçiminde ifade etmenin ve oya sunup oy birliği ile kabul etmenin yeterli olduğunu sanıyorlar.

Bu, tabii ki yanlış ve kaba bir yanıldır. Yalnız iflah olmaz bürokratlarla kartasiyeciler böyle düşünebilirler. Aslında bu başarılar ve zaferler kendiliğinden değil, parti çizgisinin uygulanması için çetin bir mücadele sonucunda meydana geldi. Zafer asla kendi kendine gelmez. Çoğunlukta onun elde edilmesi gerekir. Partinin genel çizgisinin lehindeki iyi kararlar ve bildiriler yalnız bir başlangıçtır. Bunlar sadece zaferle karşı duyulan arzuyu ifade ederler, zaferin kendisini değil. Doğru çizgi ortaya konduktan ve meselenin doğru bir çözümünü bulduktan sonra başarı, işin nasıl örgütlenmesine, parti çizgisinin uygulanması için mücadelenin örgütlenmesine, görevlilerin uygun seçimine ve yönetici organla-

tarafından alınan kararların uygulanmasının denetiminin sürdürülüş yoluna bağlıdır. Aksi takdirde, partinin doğru çizgisi ve doğru çözümler ciddi olarak zararlar görme tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Bundan da öte, doğru siyasal çizgi ortaya konduktan sonra örgütsel çalışma, bizzat siyasal çizginin kaderi başarı ya da başarısızlığı dahil her şeyi belirler."

—Stalin, Kadrolar Üzerine, sf: 6—

Doğru bir siyasal çizgiyi bir bildiri olarak ele almak yanlışlıktır. O pratiğe uygulanmak için vardır. Sağ anlayışların kavramadığı önemli bir nokta da budur. "Sol" anlayışlar ise, doğru siyasal çizgiyi geliştirme ve somut koşulların somut tahliiline uygun olarak pratiğe uygulama yerine düz bir mantıkla hareket etme tenehinde sorunu ele alırlar. Tabii fazla uzağa gitmeden pratik engelleri karşılayınca yılanlık ve sağa sapma gündeme geliyor. Bu kez partimizin çizgisi-ne güvensizlik başlıyor.

"Doğru bir siyasal çizgi, bir bildiri olarak değil de, uygulanacak bir şey olarak gereklidir. Ama doğru bir siyasal çizgiyi uygulamak için kadrolara partinin siyasal çizgisini anlatan, bunu kendi çizgisi olarak benimseyen, bu çizgiyi uygulamaya hazır, onu pratiğe geçirebilecek ve bu çizgiden sorumlu olup, onu savunabilecek ve onun için savaşabilecek kişilere sahip olmalıyız. Bunu başaramamakla, doğru bir siyasal çizgi tamamen sözde kalma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

İşte burada kadroların doğru seçimi, kadroların eğitilmesi, yeni kişilerin terfisi, kadroların doğru tayini ve kadroların çalışmayla sınanması meselesi ortaya çıkar."

—Stalin, a.g.e, sf: 18—

Bazı kadrolarımız, partinin aldığı kararları pratiğe uygulama yerine, kendi kafasındaki kararları pratiğe uygulamaya çalışıyor. Bu da partinin bir bütün yönelimi ile çelişiyor. Veya kendi görüşlerine ters düşüyor diye, pratiğe uygula-

mak istemiyor, ya da uygular gözüküyor. Bu tür kadrolar, partimizin ve devrimin genel çıkarları yerine, dar grupçu zibniyetle hareket ediyor. Ayrıca parti içi diyalogluğu anlamıyor, partinin gelişmesi önünde engel olduklarını kavrayamıyorlar. Partimizde hâlâ bu tür sakat anlayışlar vardır. Bu tür anlayışlar terk edilmedikçe, partinin genel yönelimini doğrultusunda gelişmesi ve çelik disiplinli bir parti haline gelmesi, sözkonusu olamaz. Özellikle sağ anlayışlar, partinin aldığı kararları hayata uygulamakta çekimser davranıyor, bütün enerjisini partimizin gelişmesi için harcamıyor. Öte yandan "sol" anlayışlarda olanlarda böyle bir tutum içindeler. Bunlar terk edilmek zorundadır. Partimizin gelişmesi önüne dikilen kadroların partimizde yeri olmamalıdır. Kendini düzeltmeyenler, partinin yönelimi ile pratik çelişki içinde olanlar, partimizin gelişmesi önünde engel oluyor demektir.

Partimizin ortaya koyduğu çizgi, alınan kararlar, pratiğe uygulanmak zorundadır. Pratiğe uygulanmadığı sürece, partinin sınıf mücadelesine önderlik etmesi söz konusu olamaz.

Partinin aldığı kararlar, bazı kadrolara yanlış gelebilir. Alınan kararlar yanlış da görülse, her kadro onu pratiğe en iyi bir şekilde uygulamakla yükümlüdür. Bu olmadığı sürece, partinin birliği de olmaz. Partinin doğruları alıp yanlışları atması sözkonusu olamayacağı gibi, yanlışlara karşı mücadele de edilemez. Yanlışlara karşı mücadele, yanlış görülen kararları pratiğe uygulamamakla değil, ideolojik siyasi mücadeleyle olur. Alınan kararların hayata uygulanmaması hizipçiliği ve grupçuluğu da geliştirir. Bu da partinin demokratik merkezizyetçilik kuralları ile çelişir. Partiyi hizipçiler federasyonuna dönüştürür. Bu nedenle bu sorunun önemi kavranmalı, kavramayan arkadaşlar ikna edilmeli, ikna olmayanlar, hatalı tutumlarında dirençler kesinlikle partide barındırılmamalıdır.

C— Kadrolarımız hangi özelliklere sahip olmalıdır

Şimdi kadro seçiminde hangi kısıtların aranacağı ve aranması gerektiği konusunda yine Dimitrov'a öncelikle başvurarak konuya girelim:

"Birincisi; işçi sınıfı davasına tam bir bağlılık ve partiye sadakat, mücadele içinde, hapishanede, mahkemede sınıf düşmanları karşısında sınanmış olmalı.

İkincisi, kitlelerle en sıkı bağları kurmak, kitlelerin menfaatleriyle bütünleşmek, kitlelerin nabzını elde tutmak, onların eğilimlerini ve ihtiyaçlarını bilmek. Parti örgütlerimizin önderlerinin otoritesi, her şeyden önce, kitlelerin, onları önderleri olarak görmelerini, kendi tecrübeleriyle onların önderlik kabiliyetine, mücadele kararlılıklarına ve fedakarlıklarına dayanmalıdır.

Üçüncüsü, her şart altında bağımsız olarak yönünü tayin edebilme kabiliyetine sahip olabilmek ve alınan kararlar için sorumluluk yüklemekten korkmamak. Sorumluluk yüklenmekten korkan bir kimse önder olamaz. İnsiyatifi ele almayı bilmeyen, "sadece bana söylenecek yaparım" şeklinde karar veren bir kimse ML değildir. Ancak yenilgi yenililerinde soğukkanlılığını kaybetmeyen başarı anında kendisini beğenmişliğe kapılmayan, kararların uygulanmasında sarsılmaz bir sağlamlık gösteren bir kimse gerçek bir ML önderdir. Kadrolar somut mücadele görevlerini bağımsız olarak çözmek zorunluluğuyla karşılaştıkları ve aldıkları kararlardan tam olarak sorumlu olduklarının bilincine vardıkları zaman en iyi şekilde gelişir ve çoğalır.

Dördüncüsü, hem sınıf düşmanlarına karşı mücadeleye, hem de ML çizgiden her türlü sapmaya karşı uzlaşmaz bir tutum da disiplin ve ML çeviklik.

Yoldaşlar, kadroların doğru bir şekilde seçilmesi için bu şartların gerekliliği üzerinde durmalıyız. Pratikte çoğu za-

man, mesela güzel yazıp, güzel konuşabilen fakat eylem adamı olmayan ve mücadele için hiçbir işe yaramayan bir yoldaşın belki de o kadar iyi yazıp, konuşamadığı halde sağlam, inisiyatif sahibi; kitlelerle bağ kurmuş, mücadeleye atılma ve mücadelede diğerlerini önderlik etme yeteneği olan bir yoldaşa tercih edildiğini görüyoruz. .) Sekterliğin, doktrinerlerin ve ukalaların kitle içinde sadık bir şekilde çalışanlara, gerçek işçi önderlerine tercih edildiği durumlar az mıdır?

Yönetici kadrolarımız, ne yapmaları gerektiği konusunda bilgilerin ML kararlılığı ve devrimci karakter ve her işi pratiğe uygulama arzusuyla birleştirmelidirler." (Dimitrov, FKBC, sf. 169)

Evet; şimdi kendimize şu soruyu soralım: Şimdiye kadar Dimitrov'un özetlediği partimizde kadrolara yönelik olarak uygulandı mı, uygulanıyor mu? Bu soruya çekinmeden hayır diyebiliriz. Ama yine de bundan böyle kadrolar konusunda ML ilkelerin işletilmesinin önünde aşılacak hiçbir engel yoktur. Sorun hata ve eksikliklerimizi açık yüreklilikle ortaya çıkarmak, bunları tecrübeye dönüştürmek, bu çerçevede neyin, nasıl yapılmasına tesbit ederek ısrarla pratiğe uygulamaktır.

Lenin'in de belirttiği gibi, "bir kere görevler doğru biçimde beirlenince bir kez bu görevleri gerçekleştirmek yolunda yenilenen girişimler için emriji olunca, peçici başarısızlıklar sadece küçük talihsizlikleri temsil ediyordu. Devrimci deneyim ve örgütsel yetenek elde edilecek şeylerdir. Yeter ki bunları elde etme isteği olsun, yeter ki eksiklikler kabul edilsin, devrimci eylemde bu eksikliklerin kabul edilmesi bunların yarı yarıya giderilmesi demektir." (abc.) (Ne Yapmalı Lenin)

Soruna, parti önderimizin görüşleriyle devam edelim:

"Kadrolarımız, enin bir tecrübeye sahip oldukları kadar, derin bir teorik kavrayışa da sahip olmalıdırlar; siyasi bakımdan ileri, yetişkin ve kavrayışlı kişiler olmalıdırlar. Tecrübelerini doğru bir şekilde değerlendirebilmeli, Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesini pratiğe uygulamayı öğrenmeli, devrimimizin her türlü meselesinde doğru ve yeterli görüşlere sahip olmalı. kitleler arasında hareketimizin çizgisini, politikasını, programını rahatça savunabilmeli, yayabilmelidirler."

Ancak kadroların bu duruma gelmesi bir günlük, bir yıllık sorun değildir. Onlarca yıl alan bir sorundur. Çünkü kadrolar saksıda çiçek yetiştirmeye benzer. Çiçek gibi özen gösterilmeli ama, onlar bir sürü zorluklardan, mücadelelerden geçerek yetişirler. Çiçeklerin ye-

tişmesi gibi bakım ve önem isteyen kadrolar, zorlu mücadelelerin ürünü olarak ortaya çıkmak zorundadır. Her-kadeo kendi başına yolunu bulabilmeli, bir bürokrat gibi değil, usta bir teorisyen ve taktisyen gibi çalışmalıdır. Her alanda yaratıcı olmalıdır.

Bu tür kadroların yetiştirilmesi de ML temeller üzerine kurulmuş sağlam bir çekirdek, bu çekirdeğin yönettiği devrimci bir pratik ve bu pratikle bir arada yürütülen amansız bir ideolojik mücadele, yani;

"Ancak Marksist-Leninist temeller üzerine kurulmuş sağlam bir çekirdeğin yönettiği devrimci bir pratik ve pratikle bir arada yürütülen ideolojik mücadele devrimci kadroları toparlayabilir, revizyonizmi tecrit edebilir. Ve bu da bir anda değil, nisbeten uzun bir mücadele sürecinde mümkün olurdu."

Sağlam kadroların yetiştirilmesi, doğru bir çizgi ve onun doğru bir şekilde pratiğe uygulanmasıyla olabilir. Kadrolarımız, salt pratiğe değil, devrimci teoriye de önem vermelidir. "Bütün çalışmaların can damarı" olarak "siyasi çalışmayı" kavramaktır. Teoriye önem vermeyen ya da onu küçümseyen pratikte de hiçbir şey yapamaz. Kadrolar teori ve pratiği en iyi şekilde birleştirme yeteneğine sahip olmalıdır.

Kadrolar kendi çalışma alanını iyi kavramalıdır. Soyut genel teorilerle yola çıkmamak, teoriyi somut pratiğin taliline indirgemelidir. Örneğin, gerilla mücadelesine önderlik eden kadro, esas olarak bu soruna kafa yormalı, bu mücadelenin daha ileri götürülmesi için alınan kararları, pratikte geliştirmeli, çıkardığı pratik dersleri teorik hale getirmelidir. Bunu yaparken evrenseli veya geneli unutmamalıdır. Evrenselden özgüle, özgülden evrensel varmasını bilmelidir. Salt kendi çalışma alanını ve sorumluluğunu değil, partinin genelini de gözönüne almak, partinin geneline ve uzun vadeli çıkarlarına ters düşen kısa vadeli kazançlardan kaçınmalı, bu tür anlayışlara karşı mücadele etmelidir. Özellikle bölgecilik ve grupçuluk anlayışlarına karşı çıkmak ve bunların ideolojik kökleri kurutulmaya çalışmalıdır.

Bölgecilik anlayışının temelinde ayrı bir grup anlayışı yatar. Yani hizipçilik yatar. Bu nedenle 'bölgecilik' anlayışını küçümsemek hizipçiliğe prim vermek demektir.

Kadroların derin bir teorik kavrayışa sahip olması gerekir derken, her türlü anti-ML sapmalara karşı da mücadele etmelidir.

Özetlersek; Kadrolarımız şu özelliklere sahip olmalıdır;

1- Derin bir teorik kavrayışa sahip olmak, ML'in evrensel gerçeklerini derin-

den kavrayıp yaratıcı bir tarzda mevcut ülke ve dünya koşullarına uygulayabilmek.

2- ML'i bir dogma olarak değil, bir eylem kılavuzu olarak kavramak.

3- ML'in her zaman yaşayan ruhunu oluşturan, somut şartların somut tabanlı ilkesini yaratıcılıkla hayata uygulamak.

4- Halka, devrime ve partiye bağlılık halkın, devrimin ve partinin çıkarlarını herşeyin üstünde tutmak.

5- Kitlelere güvenme ve dayanma kitlelerin eğitimi olmadan önce öğrenici olmasını bilme, kitlelerin nabzını elinde tutma, onları her açıdan partiye yakınlaştırmaya ve parti düzeyine yükseltmeye, kitleler içinde sudaki balık misali yaşama, onlar içinde tohumlar gibi çiçek açma, kitlelerin 'amiri' değil, dostu olma, onların sorunlarıyla dertleriyle ilgilenmek.

6- İnsiyatifli davranma, kendi kendini yönetme, zor durumlarda yolunu şaşırılmama, sorumluluk almaktan kaçınmamak.

7- Yenilgi ve başarısızlık anlarında kendisini kayıp etmemek, zafer anlarında ise 'zafer sarhoşluğuna' kapılmamak.

8- Başarısızlıklardan, yenilgilerden ders çıkarmak, başarısızlık başarısızlık anaşadır ilkesi rehberliğinde, böyle anları kendisi açısından iyi bir okul haline getirmek.

9- İdeojik sağlamlık, kaya gibi olmak akıma karşı yüzme cesareti göstermek her türlü ML düşmanı akım ve düşüncelelere karşı mücadelede tavizsiz olmak.

10- İkelere bağlılık. Lenin yoldaşın deyimiyle "İkelere bağlı, politika hirik, çık doğru politikadır."

Kadrolar ilkelere bağlılıkla şu dörşükü kesinlikle gözden kaçırmamalıdır — İkelere galip gelirler ama uzlaşmazlar — İkelere arasında orta yol yoktur.

— İkelerden kesinlikle taviz vermemek

— İkeleri uygulamada azami esneklik

11- Kadrolar oportünizmle amansız bir mücadele etmelidir.

"Oportünizmle mücadeleden sık ederken, bugünkü oportünizmin her yerde rastladığımız bir karakteristiği özelliğini, yani muşlaklığı, şekilsizliğini ve kolay anlaşmazlığı hiçbir zaman unutmamak gerekir. Bir oportünist, tabiatı gereği, her zaman açık ve kararlı bir tavır takınmaktan kaçınacaktır; her zaman orta yolu arayacaktır; ik karşı bakış açısı arasında yılan gibi kıvrılacak ve ikisiyle de uyumaya çalışacak ve ufak tefek değişikliklerle, şüphelerle masum ve saygılı önerilerle vb. vb. var olan görüş ayrılıklarını azaltacaktır."

—Lenin—

"Bir oportüniste oportünist denmes-

asıl perensibe bağlı olmanın onun yanında bir değer taşımasıdır.”

—Stalin, Parti üzerine, sf: 77—

“...Mesele, bu namuslu liderlerin ceplerinde bir çok ülkelerin olması ve ihtiyaca göre bazılarını çıkarmalarıdır. Rusya’da söylendiği gibi, bunların yanında haftanın yedi cuma günü vardır!”

—Stalin, age, sf: 79—

Her parti kadrosu oportünizmin bu karakteristik özelliğini iyi kavramalı, parti içinde bir kanser olacağını bilimli ve mücadelelerde amansız olmalıdır. Oportünizme karşı mücadele etmeyen ya da bu mücadeleyi zayıflatan, sonunda oportünist olup çıkar.

12- Mantık gücü, kendine hakimiyet, kafasını kullanmak zorluklarla savaş ve onları aletme azmi, sınıf mücadeleleri fırtınaları içinde pişip çelikleşmek.

13- Açık yürekli, dürüst, samimi ve faal olmak, bencillikten, pasiflikten, gevşeklik ve fantalılıktan kurtulmak.

14- Gerçeği savunmaya her zaman hazır olmak, gerçeklerin her zaman halkın çıkarlarına uygun olduğunun bilinciyle hareket etmek.

15- Hem pratik, hem de teorik açıdan kitlelere örnek olmak, ML’lerin örnek öncü rollerinin devrimin kaderi açısından taşıdığı hayati önemin bilinciyle hareket etmek, bir adım önde yürümek.

16- ML ahlak ilkelerine uygun olarak yaşamak.

17- Hata, zaaf ve eksikliklerine karşı mücadele, eleştiri-özeleştiriye samimi ve cesaretle olma, içindeki ‘hurjuvaziye’ karşı kesintisiz biçimde mücadele etme.

18- Liberalizme karşı mücadele, kariyerizme hayır diyebilme, yılgınlığa, teslimiyete, ihanete, örgütsel anarşizme ve başbozukluğa aman vermemek.

19- Demir disipline sadakat, demokratik merkeziyetçiliği, uygulama, gönüllü ve bilinçli bir irade ve eylem içinde eleştiri ve tartışma özgürlüğünü kullanma, kapalı kapılığa, komploculuğa, darbecilğe aman vermemek.

20- Planlı programlı çalışma, etrafındaki insanları başarıyla seferber etme, herkesi hareketin ihtiyaçlarına göre ve mutlaka belli görevler etrafında seferber etme zincirini kavranması gereken esas halkasını yakalayamayı bilme, ihtisaslaşma ve iş bölümüne önem verme.

21- Siyasi açıdan kendisinden geri olanları aşağılanmama, hor görmeme, onlara tepeden bakmama, düşman dahi olsa keadisine yönelilen eleştirileri sabırla dinleme, onları ayırttırma, düzenli ve sistemli araştırma incelemelerde bulunma, tecrübelerini düzenli biçimde derleyip, toparlayıp hareketin bütününe mal etme, öğretmede usanmamak, öğrenmede doymamak.

“Bilgiyle yetinmek incelemenin düş-

manıdır. Bilgiyle yetinme anlayışından kurtulmadıkça gerçekten hiçbir şey öğrenemeyiz. Kendimize karşı tavrımız ‘öğrenmeye doymamak’; başkalarına karşı tavrımız ise, ‘öğretmekten usanmamak’, olmalıdır.”

—MZ, C. II, sf: 233—

22- ML böbürlenme ve yüzeysellik hayır.

“Eğer bir sosyalist bir hayli ciddi ve sıkı çalışma yapmaksızın ve eleştirici bir gözle incelemek zorunda olduğu gerçekleri kavramaksızın, elde ettiği basma kalıp sonuçlara bakarak sosyalistim diye böbürlenmeye kalkarsa, doğrusu o acınacak bir sosyalist olur. Böylesi bir yüzeysellik kesinlikle feci bir şeydir. Eğer ben az bildiğimi biliyorsam, daha fazlasını öğrenmeye çalışırım, ama biri, kendisinin sosyalist olduğunu ve hiçbir şeyi adam akıllı öğrenmesi gerekmediğini söylüyorsa, o asla bir sosyalist olmaz.”

—Lenin—

23- Hizipçiliğe karşı mücadele.

24- Parti genel hattı doğrultusunda kesintisiz bir ajitasyon propaganda yürütme, parti yayınlarını eleştirici bir gözle inceleme, onlara katkılarda bulunma.

25- Parti işlerine katılma, parti malvarlığına değer verme ve onları koruma, partiye yeni malî imkanlar yaratma, etrafındakileri bu doğrultuda başarıyla seferber etme.

26- Sade yaşama, pislikle barış yapmama, etrafını temiz tutma, bu konuda bir örnek olma.

27- Yuruttuğu faaliyetler hakkında gerek bağı bulunduğuna birimlere, gerekse üst kademelere düzenli biçimde yazılı ve sözlü raporlar vermek, parti emir, karar ve talimatlarına kayıtsız şartsız uyma.

28- Pişman olmayı bilme, bilgi ve haber alışverişi yapma, etrafındakilere danışma, onların öneri ve düşüncelerini alma, kafaların rakamlara yatkın olması, geneli özelle, önderliği kitlelerle birleştirme, parçayı bütüne tabi kılma, sorunlara çok yönlü biçimde bakma, fikir oluşturma ve bunları pratiğe uygulamada sebat etme.

29- Rüzgara göre yelken açmama, yekere bulamama mermileri yutmama.

30- Halkla, halk düşmanları, halkın kendi içindeki çelişkileri doğru ele alma, kitlelerle parti, merkezi önderlikte parti arasındaki ayrımları silikleştirmeme.

31- Proleter enternasyonalizmini savunmak ve her türlü milliyetçiliğe karşı mücadele etmek.

D—Kadrolar konusunda partiye düşen görev ve sorumluluklar

a - Kadrolara değer vermek ve onları bir bahçıvan hassasiyeti ile yetiştirmek onları partinin en değerli hazinesi olarak kabul etmek.

b - Kadroları tanımak, bu konudaki genel ilkeleri her kadronun özel durumuyla yaratıcı bir tarzda birleştirmek kişisel erdem ve eksikliklerini dikkatle incelemek, onları yeteneklerine uygun olarak en iyi tarzda seferber etmek.

c - Onların çalışmalarını düzenli biçimde denetlemek, çalışmalarında onlara yol göstermek, sorunların çözümünde kendilerine yardımcı olmak.

ç - Kadroları kendi hataları temelinde eğitmek.

d - Kadroları uygun biçimde terfi ettirmek.

e - Kadroların korunmasına gereken önemi göstermek.

f - Kadroların teorik seviyesini ve çalışma yeteneğini yükseltmek, onlara öğrenme imkanı sağlamak, dar pratikçilik içinde boğmamak.

g - Hata yapan kadrolara karşı eğitici davranmak, iflah olmazlar ile iflah olmaz hale gelmeyenler arasında net bir ayırım çizgisi çekmek.

h - Parti içinde ve dışında hem merkeziyetçiliğin hem demokrasinin, hem disiplin, hem serbestliğin, hem irade ve eylem birliğinin, hem de kişisel yaratıcılık ve canlılığın bulunduğu siyasal ortam yaratmak.

DİPNOT:

1 - Kadroları nasıl değerlendireceğimizi bilmeliyiz. Değerlendirmemiz, kadronun hayatını kısa bir dönem ya da hayatındaki tek bir olayla sınırlandırmamalı, onun hayatını ve çalışmalarını bir bütün olarak ele almalıyız. Kadroları değerlendirmenin başlıca yöntemi budur.

Kadrolardan iyi yararlanmayı bilmeliyiz. Önderlik son tahlilde, iki temel sorumluluğu içerir: Fikir geliştirmek ve kadrolardan yararlanmak. Planlar yapmak, kararlar almak, emir ve talimat vermek gibi yerlerin hepsi “fikir geliştirmek” sınıfına girer. Fikirleri pratiğe uygulamak için, kadroları birbirleriyle kaynaştırıp harekete geçmelerini teşvik etmeliyiz. Bu, “kadrolardan iyi yararlanmak sınıfına girer. Müdahale ve kadroları yeteneklerine göre atamak”, digne ise “atama yaparken adam kayırmak”. Bundan birincisi dürüst, diğeri ise dürüst olmayan yoldur. Partinin kadro siyasetinde uygulayacağı ölçüt, bir kadronun parti çizgisini uygulamakta kararlı olup olmaması, parti disiplinine bağlı olup olmaması, kitlelerle yakın bağları bulunup bulunmaması yönünde tek başına bulma yeteneğine sahip olup olmaması, faal, çalışkan ve bencillikten uzak olup olmamasıdır. “İnsanları yeteneklerine göre atama”nın anlamı budur. Çang Guotao’nun kadro siyaseti ise bunun tam tersiydi. “Atama yaparken adam kayırmak” çiz-

Devamı Sayf: 66’da

Dünyadaki Mevcut

Durum ve Görevlerimiz

Bazı İdeolojik Sorunlar:

1 982'de toplanan tüm Hindistan Cepindeki Konferansta, uluslararası düzeyde ideolojik eğilimlerin temel değerlendirilmesini ortaya koy-

muştuk. O günden bugüne kadar geçen süre içerisindeki gelişmeler iddialarımızın doğruluğunu kanıtlamış bulunmaktadır. Ancak yine de, bunları geliştirmek ve revizyonizmin yeni ideolojik görünümlerini açıkça ortaya koymak gerek-

mektedir.

Bu süre içerisindeki gelişmeler arasında en önemlilerinden biri Üç Dünya Teorisi'nin bizzat mucitleri Çinli revizyonistler tarafından terkedilmesidir. 70'lerin sonlarında, daha yeni yeni yayılmaya başlandığında, bu karşı-devrimci kuram "UKH'in stratejik çizgisi" olarak lanse edilmişti. Ancak son derece kısa bir süre içerisinde, bizzat bu kuramın savunucuları cophe değiştirdiler ve kendi revizyonizmlerinin en temel öncüllerini reddettiler. Bu aynı zamanda onların, UKH'in Sovyetler Birliği'nin emperyalist doğasına ve dünya düzeyindeki temel gelişmelerin niteliğine ilişkin doğru yargılarını ters çevirme girişimlerinin de bir göstergesidir.

Mao Tse Tung'un önderliğinde UKH, günümüz Sovyetler Birliği'ni, gayet doğru bir şekilde, sosyal-emperyalist bir ülke olarak nitelmiştir. Bu idciyanın doğruluğu, Sovyetler Birliği'nin dünya çapında sürdürdüğü emperyalist müdahaleler, sömürü ve saldırganlıkla ve diğer emperyalist güçlerle karşı karşıya kalıp çatışmaya girmesiyle defalarca kanıtlanmış bulunmaktadır. Bu emperyalist niteliğin kökleri Kruşçev önderliğinde sürdürülen kapitalizmin restorasyonunda ve bu durumun sonraki gelişmelerinde yatmaktadır. Sovyetler Birliği'nin sosyal emperyalist bir güç olarak tanınması UKH'in temel yaklaşımlarından biridir ve dünyadaki durumun ve farklı tipteki ülkelerdeki görevlerin doğru değerlendirilmesi açısından hayati bir önem taşır. Sovyetler Birliği'nin sosyal emperyalist olarak değerlendirilmesi, Mao Tse Tung'un, sınıf savaşının proletarya dik tutulduğu altında da devam ettirilmesi şeklindeki doğru kuramına dayanmaktadır. Bu yüzden, kendileri Mao Tse Tung düşüncesini reddetmiş ve Çin'de kapitalizmi restore etmiş oldukları için Çin'deki Teng revizyonistlerinin tek çareleri bu doğru iddiaları reddetmektir. Çin'deki iktidarlarını sağlamlaştırılmalarına paralel olarak Teng revizyonistler Sovyetler Birliği karşısındaki konumlarını da giderek değiştirmişler ve sonunda Sovyetler Birliği'ni açıkça "sosyalis-

bir ülke" olarak nitelermeye kadar varmışlardır. Karşılıklı burjuva ulusal çıkarlarına bağlı olarak, her ne kadar aralarında bu çıkarlar yüzünden çelişkiler bulunsada da, Sovyet sosyal emperyalizmi ve Çin revizyonizmi birbirlerine yakınlaşmışlardır. Teng revizyonistlerinin "Üç Dünya Teorisi"ni reddetmeleri de bu gelişmenin kaçınılmaz yanlarından birinden başka bir şey değildir.

Uluslararası düzeydeki bu gelişmeler, başka ülkelerde olduğu gibi bizim ülkemizde de açıkça tanımlanması ve üstesinden gelinmesi gerekli yeni yeni revizyonist ve merkezci ideolojik bozulmalara yol açmıştır. Çin'deki kapitalist restorasyon karşısında başta kararsız kalmış olan ML güçlerin bir bölümü şimdi Teng revizyonizmine karşı çıkmaktadır. Bu olumlu bir gelişmedir ve modern revizyonizmin dediğim-dedik tavırlı savunucularının daha da teçrit edilmesine yardımcı olmaktadır. Ancak yine de bu güçlerin yaklaşımlarında, önceki konularının bir devamı olarak ortaya çıkan bazı temel hatalara işaret edilmesi gerekmektedir. Bu hataların en önemli görünümlerinden biri, modern Çin revizyonizminin yüzeysel bir şekilde Teng Hsiao-Ping önderliğindeki güçlerin yükselişine bağlanması ve Hua Kuo-feng önderliğindeki kapitalist yolcuların rollerinin doğrudan ya da dolaylı olarak gözden gizlenmesidir. Çin'deki bu iki kesim arasındaki çelişkinin Marksizm-revizyonizm arasındaki mücadele ile hiçbir ilgisi yoktur. Bu yalnızca Çin'deki yeni kapitalist yönetici kliklerin iç mücadelesidir. Kapitalist restorasyon söreci, Hua'nın 1976'da, Chiang Ching ve Chang Chun-chiao yoldaşlar önderliğindeki sosyalist yolculara karşı gerçekleştirdiği darbe ile başladı. Bu süreç ÇKP'nin, üretici güçler teorisini açıkça ilan eden ve BPKD'ne son veren revizyonist II. Kongresi ile resmîyet kazandı. Bu sorunlar karşısında sağlam bir konum almak konusunda gösterilecek herhangi bir tereddüt, anti-revizyonist mücadeleyi yüzeysel bir düzeyle sınırlayacaktır. Bu hatanın kaynağı, Mao'nun, sınıf mücadelesinin proletarya diktatörlüğü altında da devam etmesi kuramının, BPKD'nin önemini ve 70'lerde ÇKP içindeki karmaşık çizgi mücadelesinin yanlış anlaşılmasıdır. Bu tür bir orta yolculuk "Üç Dünya Teorisi" karşısındaki tavırda da görülmektedir. Hindistan'da, Çin revizyonizmini reddeden devrimci grupların bir kısmı, Mao Tse Tung'un teorisi kisvesi altında bu sınıf işbirlikçisi teoriyi desteklemeyi sürdürmektedirler. Bu orta yolculuk, Çin artık sosyalist bir ülke olmadığından "Üç Dünya Teorisi" sorununun bir önemini kalmamış olduğunu savunan oportünist tavırda da ken-

diini gösterir. Bu teorisin geçerliliğini ya da doğruluğunu belirlemenin tek yolu, onun devrimin mi yoksa sınıf işbirliğinin mi amaçlarına hizmet ettiğinin ortaya konulmasıdır. Eğer doğru bir teori ise, bu teorisin kavranması, Çin'in kapitalist olup olmamasından bağımsız olarak geçerliliklerini koruyacaklardır. Ve eğer kavramlar ML ile uyum içerisindedirler, devrimci güçlere ulusal düzeydeki sınıf mücadelelerinde bile yardımcı olacaklardır. Açık ki, "geçersizlik, önemsizlik" şeklindeki bu oportünist yaklaşım "Üç Dünya Teorisi"nin sınıf işbirlikçisi kavramlarını gizleme çabasından başka bir şey değildir. Bu tür bir orta yolculuk devrimci pratik üzerine kaçınılmaz olarak revizyonist bir etki yapar ve buna kararlı bir şekilde karşı çıkılması gerekir. "Üç Dünya Teorisi"nin Çinli revizyonistlerce terk edilmesi ML'leri gönül rahatlığına sürüklememelidir. Bu teorisin sınıf işbirlikçisi kavramları açıkça teşhir ve teçrit edilmedikçe, değişik kırıklar altında tekrar ortaya çıkma olasılığı her zaman için mevcuttur.

Bu orta yolculuğun bir başka görünümü de Sovyet sosyal emperyalizminin tanımlanması sorununda ortaya çıkmaktadır. Modern revizyonistlerin doğru yargıları tersine çevirme çabalarını kararlı bir şekilde reddetmek yerine, bu eğilim, sorunu inceleme adı altında baransızca yalpalamakta ve "sorunu açık bırakmak" türü yollara saptmaktadır. Sovyetler Birliği'nin ve eskiden sosyalist oldukları halde sonradan kapitalizmin restore edilmiş olduğu diğer ülkelerin niteliklerinin analizini derinleştirmek kesinlikle gereklidir. Yukarıda da değinmiş olduğumuz gibi, sosyal emperyalizm sorunu Mao'nun, sınıf savaşının proletarya diktatörlüğü altında da sürmesi teorisi ile doğrudan bağlantılıdır. Bu, Mao'nun, ML'i yeni bir düzeye yükselten katkılarının önemli yanlarından biridir. Bu soruna ilişkin bir kararsızlık ya da orta yolculuk kaçınılmaz olarak Mao Tse Tung Düşüncesi'nin zayıflamasına ve sonuçta da terk edilmesine götürür. Bu sorun devrimci görevlerle doğrudan ve yakından ilişkilidir.

Daha önceleri ML kamp içerisinde yer almış olan revizyonist eğilimlerin bir kısmı Çin revizyonizminin önderliğini izleyerek Sovyet sosyal emperyalizmi karşısındaki konularını tersine çevirmiş bulunmaktadır. Bu eğilimler revizyonizmi dünya düzeyindeki temel ve baş çelişkiler sorununa kadar genişletmişlerdir. Sosyal emperyalistlerin sosyalistler olarak aklanmasına paralel olarak, emperyalizm ile sosyalizm arasındaki temel çelişkinin hâlâ varlığını ve bunun ana çelişki durumunda

bulunduğunu iddia etmektedirler. Bu 1963 tarihli Genel Çizgi için Teklif'de Mao Tse Tung ve ÇKP tarafından kapsamlı bir şekilde reddedilmiş olan Krusçev'in tezinden başka bir şey değildir. Bugün için, kapitalist restorasyonun çirkin yüzünü ve eski sosyalist kampın artık varolmadığı gerçeğini gizleme amacını taşıyan bu iddia, Mao Tse Tung Düşüncesi'ne yönelik açık bir saldırı niteliğindedir. Amacı, kitlesel, ABD önderliğindeki emperyalistler ile mücadelesinde, Sovyet sosyal emperyalistlerinin kampına çekmektir. Hindistan'daki amaç ise CPM, HKP revizyonist güçleriyle birleşmektir. Hindistan'da giderek artan ABD sızması ve baskınlığı ve devrimci hareketin zayıflığı bağlamında bu revizyonist eğilim özellikle zararlıdır ve kapsamlı bir şekilde teşhir ve teçrit edilmesi gerekir. Bu zararlı eğilimin kendisi "sosyalistler arasında birlik" vb. gibi örtüler altına da saklamaya çalışır.

Bu revizyonist birlik kavramı, ML güçler arasında da "ne pahasına olursun olsun birlik" şeklindeki, tüm ilkelere gözardı eden çağrılarda da görülür. Bu tür sapmaların ideolojik kaynağını açıkça saptamalı ve üstesinden gelmeliyiz.

Gerek açık, gerekse orta yolculuk şeklindeki revizyonizm UKH'nin önderliğinde en önemli tehlike olmayı sürdürmektedir. Yapmamız gereken şey ideolojik kavrayışımızı derinleştirmek ve bu sapmalara şiddetle darbe vurmaktır. Tabii ki "dediğim-dedik" revizyonistleri orta yolcular arasında bir ayrıntı yapmamız gerekir. Ama UKH içerisindeki sosyalistlerin bir kez daha açıkça ortaya koymuştur ki "orta yolculuk revizyonizme giden yolun bir basamağıdır. Orta yolcuları diğerlerinden ayırdetmek onlara karşı yürütülen ideolojik mücadelelerin gevşetilmesi anlamına gelmez. Kemikleşmiş revizyonistleri teçrit etmenin ve kararsız güçleri tarafımıza kazınarak ulusal ve uluslararası düzeyde yeniden sağlam bir birlik kurmanın tek yolu, tüm sapmalara, özellikle de revizyonist sapmalara karşı kararlı ve itikeli bir ideolojik mücadele yürütmektir.

Dünyadaki Durum:

İçinde bulunduğumuz dönemde dünyadaki durumun en belirgin yanı, ezilen ülkelerde halkın devrimci mücadelesini kabaran dalgası, emperyalist ülkelerde huzursuzluk ve kendiliğinden gelişen kitlesel patlamalar, ABD önderliğindeki emperyalist blok ve Sovyetler Birliği önderliğindeki sosyal emperyalist blok arasında yoğun bir çekişme ve savaş hazırlıkları ve dünya çapındaki emperyalist bunalımın genel olarak yoğunlaşmasıdır.

Çin ve Arnavutluk'taki revizyonist ihanetlere ve subjektif güçlerin zayıflığına karşın, ezilen halkların devrimci mücadeleleri ileriye doğru atılımlarını sürdürmüştür. Emperyalist-sosyal emperyalist yağmanın yoğunlaşması değişik ülkelerin ezilen halklarının daha keskin ve kararlı direnişlerine yol açmıştır. Latin Amerika, Asya ve Afrika'da tekrar tekrar kitlesel ayaklanmalar patlak vermiş ve bunların bazıları on yıllardır sürmekte olan diktatörlüklerin yıkılmasıyla sonuçlanmıştır. Emperyalist güçlerin bu ayaklanmaları yasal, reformist yollara kanalize etme ve halkı birtakım yüzeysel değişikliklerle aldatma girişimlerine karşı durulmaktadır. Kabaran bu devrimci dalgalanımın en safklarında, dünya çapında tüm devrimci kitlelerin ve ezilen halkların yolunu aydınlatan parlak bir ışık olan Peru'daki Halk Savaşı bulunmaktadır. Bu savaş, bugünkü koşullarda dünyada, özellikle de ezilen ülkelerde varolan devrimci potansiyeli doğru bir biçimde yansıtmaktadır. Bu savaş aynı zamanda bu devrimci potansiyelin tam olarak hayata geçirilmesinde keskin bir ML önderliğin sağlanmasıyla hayati önemini de açıkça ortaya koymaktadır. Bu yüzden her iki emperyalist bloğun da bu büyük devrimin bastırılması için yerel gerici güçlere etkin olarak yardım etme çabalarına girişmiş olmalarına şaşmamak gerekmektedir.

Ayrıca, emperyalist ve sosyal emperyalist bloklarda da kitlelerin giderek daha büyük kısımları mücadele yoluna girmektedir. Bu ülkelerde de zaman zaman önemli kitlesel ayaklanmalar ortaya çıkmaktadır. Emperyalist savaş hazırlıklarına karşı direniş ve karşı çıkış yaygın bir kitle hareketi olarak gelişimini sürdürmüştür. Ezilen ulusların devrimci şablonları bu gelişmeleri etkilemekte ve daha da büyümelerine yardımcı olmaktadır.

Özellikle ezilen uluslarda kabarmakta olan mücadele ve ayaklanma dalgası ve emperyalist ve sosyal emperyalist ülkelerde ortaya çıkan kitlesel şablonlar, gelişmekte olan devrim eğilimini açıkça ortaya koymaktadır. Bu durum, bu eğilimin arkasındaki objektif etkenlerin zayıfladığını, tam tersine güçlenmiş olduklarını belirgin olarak göstermektedir. Ortaya çıkan hareketlerin çoğunda binliçli bir proleter önderliğin bulunmasına ve subjektif güçlerin zayıflığına karşın, bu devrim eğilimi emperyalist savaş planlarının önünde bir engel oluşturmaktadır. Emperyalist güçler, karşılığında duran ve bastırma ve çarpıtma yolunda kazandıkları geçici başarılarla karşı tekrar tekrar karşılığında dikilen bu güçlü tehdidi yok sayamamaktadırlar. Bu yüzden, keskin çekişmelerine karşın,

dünya halklarına karşı emperyalist güçlerin çevirmekte oldukları ortak dolaplar da önemli bir konu olarak varlığını sürdürmektedir.

Büyüyen devrim eğiliminin objektif temeli asıl olarak, emperyalizm ile ezilen uluslar arasındaki çelişkinin yoğunlaşmasında yatmaktadır. Dünya çapındaki emperyalist sistemin günümüzde yaşamakta olduğu bunalım, yeni-kolonici emperyalist yapının, ezilen halkların devrimci mücadelesi tarafından da yoğunlaştırılan iç çelişkilerinin keskin bir yansımasıdır. Emperyalist sistemin dünya çapındaki mevcut krizinin en önemli görünüşlerinden biri "borç krizi" olarak adlandırılan durumdur. Yeni-kolonilerdeki ekonomik ve politik istikrarın tım izleri, aynı zamanda emperyalist ülkelerin de ekonomik durumunu doğrudan etkileyen bu kriz tarafından silinmiş durumdadır. Dahası, emperyalist ülkelerin bu "borç krizi"nin üstesinden gelme yolundaki tüm çabaları, ezilen ülkelerde yeni ve daha yoğun patlamaların ortaya çıkmasından başka sonuç vermemiştir. "Borç krizi" yalnızca üçüncü dünya ülkeleri ya da ABD bloğuyla sınırlı bir olay değildir. Sovyet bloğuna mensup Doğu Avrupa ülkeleri ve boğazlarına kadar bu krizin içine batmış durumdadırlar. Bu durum, Sovyetler Birliği'nin doğrudan kontrolü altındaki tüm sistemi etkilemekte ve sosyal emperyalizmin doğasındaki zayıflığı ortaya koymaktadır. ABD bloğundaki emperyalistlerin kullanmakta oldukları Dünya Bankası, IMF, MNC gibi dolaylı yağma araçlarının yokluğu nedeniyle sosyal emperyalizm, yeni-kolonici yağma için devletlerarası ilişkileri kullanmaktadır. Her ne kadar bu tür bir yeni-kolonici sızma yeni-kolonici ülkelerdeki devlet yapısının güçlendirilmesiyle kolaylaştırılmakta ise de sistemin bütünü, ABD bloğundaki emperyalistler tarafından uygulanan daha açık yeni-kolonici yağma ile karşılaştırıldığında, bu tür sızmanın getirdiği sınırlamalarla karşı karşıya kalmaktadır.

Emperyalist güçlerin iç bunalımıyla birleşen bu "borç krizi" dünya çapındaki emperyalist bunalımın genel olarak yoğunlaşmasına yol açmıştır. Bu durum, hem politik hem ekonomik emperyalist ilişkilerin yeniden yapılandırılması, gerek emperyalizm gerekse sosyal emperyalizm için, bir zorunluluk olarak dayatmıştır. İki emperyalist blok arasındaki giderek yoğunlaşan çekişmenin ve savaş eğiliminin temelinde yatan da giderek büyüyen bu yeniden yapılanma gereksinimidir. Emperyalistler, hem büyüyen devrimci tehdidi bastırarak hem de rakip güçlerin zararına, hakimiyet kazanmak için savaş yoluyla yeniden

yapılanmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Ancak büyüyen devrim eğilimi yine de bu emperyalist tasarıları durdurmamaktadır. Bu nedenle, emperyalist rekabet savaş hazırlıkları ve propagandasının arındaki önemli görünüşlerden biriye de diğer görünüşler (yani bu tür hazırlıkların ve propagandanın, bir yandan devrimci kitleleri başağmeye zorlamak için bir gözdağı aracı olarak, öte yandan da her iki emperyalist bloğun bu yüce devrimci tehdide karşı giriştiği ri dansıklı dövüşü örten bir perde olarak kullanılması) de gözden kaçırılmamalıdır.

Mevcut durumun dinamiğini ve devrim ile savaş eğilimleri arasındaki ilişkileri anlamamızın tek yolu, emperyalist sistemin yakın geçmişteki, özellikle de 2. Dünya Savaşı sonrasındaki gelişimini etraflıca incelemektir. Durumun bilimsel bir analizi yapmak için, ilk olarak mevcut durumun 1. Dünya Savaşı ve 2. Dünya Savaşı öncesindeki duruma benzeşip benzediğini ya da emperyalist savaş yasasının günümüzde de eskiden olduğu gibi işleyip işlemediğini saptamamız gerekir. Pek çok yeni gelişmenin altındaki akımlar açıklamalarını Emperyalizmin 2. Dünya Savaşı sonrası gelişen yeni-kolonici aşamasında bulurlar ve bütün bu sorulara cevap verebilmek için bu aşamanın doğru olarak anlaşılması şarttır.

Emperyalizmin koloniyal aşamadan yeni koloniyal aşamaya geçmesinin temelinde hem politik hem de ekonomik zorunluluklar yatmaktadır. Politik açıdan, sosyalist güçlerin 2. Dünya Savaşı'ndaki zaferleri, Çin Devrimi'nin zaferi, sosyalist kampın kuruluşu ve pek çok Afrika, Asya ve Latin Amerika ülkesinde 2. Dünya Savaşı sonrasında yükselen ulusal kurtuluş mücadeleleri emperyalistleri yeni tür emperyalist yağma biçimleri bulmaya zorlamaktaydı. Yeni ortaya çıkmaya başlayan ABD emperyalizmi tarafından propagandası yapılan "dekolonizasyon politikası" adlı politikada da ifade bulan emperyalist kamp içerisindeki çelişkiler de yeni bir yağma biçimi bulunmasını destekleyen etmenlerden biriydi.

Böylesi bir gelişme, dünya çapında yeni bir politik atmosferin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu yeni durum, Lenin'in emperyalizmin özelliklerini sıraladığı zaman analiz ettiği durumdan oldukça farklıdır. Emperyalizmin 5 temel özelliğini tanımlarken Lenin, 5. özellik olarak, "Bütün dünyanın en büyük güçler tarafından bölgesel paylaşımının tamamlanmış olduğu"nu belirtmiştir. Bunun sonucu olarak, yeniden paylaşım yolundaki her türlü girişim dünya savaşıyla sonuçlanmak durumundadır. 1. ve

2. Dünya Savaşı deneyimleri Lenin'in analizinin doğruluğunu kanıtlamıştır. Ancak 2. dünya Savaşı sonrası olmakta olanlar temelden farklıdır. Eskiden olduğu gibi bölgesel bir bölüşüm ve yeniden bölüşüm sözkonusu değildir. Yukarıda açıklanan dönüşümün yaratmış olduğu yeni durumda hiçbir emperyalist güç, pazarını sömürmek için bir ülkeyi bölgesel olarak işgal etmek zorunda değildir.

Dolaylı politik kontrol yoluyla gerçekleşen yeni ekonomik hakimiyet yöntemleri sayesinde herhangi bir yeni koloni, farklı emperyalist güçler tarafından aynı anda sömürülebilir. Bu nedenle emperyalist güçler arasındaki rekabet her zaman açık çatışma biçimini almaz. Tabii bu rekabet doğal olarak yoğunlaşmış ve daha karmaşık ve çapraşık bir hal almıştır, ayrıca bu yeni durum nedeniyle yerel savaşlara ve "idame" savaşlarının sayısı artış göstermiştir. Yani emperyalizmin yeni-kolonial aşaması savaşsız ve çatışmasız bir dünya yaratmış değildir. Durum bunun tam tersini açıkça göstermektedir. Dikkat çekici olan bütün bu yerel savaşlara ve "idame" savaşlarına rağmen, 2. Dünya Savaşı'ndan sonraki 40 yıl içerisinde emperyalist rekabetin bir dünya savaşına yol açmaması oluşudur.

Bu objektif değişiklik dışında, 2. Dünya Savaşı sonrası dünya çapında öne taşıyan bir başka politik gelişmesi de 3. Dünya Ülkeleri'nde, ulusal kurtuluş mücadeleleri yoluyla ortaya çıkan devrimci güçlerdir. Aslında bu güçler 2. Dünya Savaşı'ndan önce ortaya çıkmaya başlamışlardır. Yukarıda da değinmiş olduğumuz gibi, emperyalist güçleri yeni-kolonial hakimiyet aşamasına geçmeye zorlayan politik zorunlukların önemli bir tanesi de ortaya çıkmakta olan bu güçlerin kontrol altına alınması gerekliliğidir. Her ne kadar bazı ülkelerde bağımsız ulusal devletler olarak adlandırılan devletler kitleler arasında, onların en azından şu an için devrimci mücadeleye girişmelerini engelleyen yanılsama tohumları saçmaktaysalar da, bu yeni kolonici aşama pek çok ülkede ulusal kurtuluş mücadelelerinin gelişmesini durduramamıştır.

Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerindeki bu ulusal kurtuluş mücadeleleri bu bölgeleri dünya devriminin kasırgı merkezleri haline getirmiştir. ÇKP'nin 1963'te gündeme getirdiği Genel Çizgi Teklifi'nde bu bölgelerdeki mücadelelere özel bir önem verilmesinin arka planında bu bulunmaktaydı. Bu ulusal kurtuluş mücadeleleri dünya düzeyindeki temel bir çelişkinin gerçekliğini yansıtmaktadır. Bir yanda emperyalizm ile onun karşısında ezilen halk-

lar ve uluslar arasındaki çelişki bu mücadelelerde görünür hale gelir. Her ne kadar Sovyet emperyalizminin yükselmesi ve emperyalist rekabetin yoğunlaşması nedeniyle savaş eğilimi de tırmanma göstermekteyse de, Mao'nun devrim eğilimini ana eğilim olarak değerlendirdiği bu bağlamda ele alınmalıdır. Mao'nun, kategorik bir şekilde, ya devrimin savaşı öleceğini ya da savaşın devrimi geliştireceğini söylemesinin nedeni de budur. Günümüze kadar, bütün 2. Dünya Savaşı dönemi boyunca sürekli olarak ulusal kurtuluş mücadeleleri patlak vermiş ve gelişmiştir. Devrim eğiliminin ana eğilim olarak kalmasını sağlayan esas etken de bu mücadelelerdir.

Marksist-Leninist güçlerin bazıları, Sovyet sosyal emperyalizminin ortaya çıkışı ve ulusal kurtuluş mücadeleleri üzerindeki etkisi sonucu, özellikle de önce Vietnam sonra da Kamboçya'nın Sovyetler'in kuklası haline dönmesinden sonra, bu durumun değiştiğini öne sürmüşlerdir. Sovyet sosyal emperyalizmi Afrika ve Latin Amerika'daki ulusal kurtuluş mücadelelerini etkilemede ve kontrol etmede önemli bir rol oynamaktadır. Pek çok durumda bu ulusal kurtuluş mücadeleleri, emperyalistler arası rekabette, taraflardan biri tarafından diğerine karşı kullanılmıştır. Bütün bu gelişmeler, dünya düzeyindeki baş çelişkinin emperyalizm ile ezilen halklar ve uluslar arasındaki çelişkidir, emperyalistler arası çelişkiye dönmüş olduğu tezini desteklemek amacıyla surlanmaktadır. Bu tezin hatalı yanı. Sovyet sosyal emperyalizminin ortaya çıkışının ve ulusal kurtuluş mücadelelerini etkilemedeki rolünün, emperyalizm ile ezilen halklar ve ülkeler arasındaki çelişkiye yol açan objektif koşullarda temel bir değişikliğe yol açmaması olduğunu görmeyişidir. Sovyet sosyal emperyalizminin işe karışması bu çelişkiyi daha keskin ve daha karmaşık hale getirmiştir. Ulusal kurtuluş mücadelelerine önderlik eden subjektif güçlerin zayıflığı temel çelişkilerin objektif gerçeğini değiştirmez. Bu zayıf çelişkilerin çözümünü etkileyebilir ama çelişkilerin temel doğasını ya da sürekli yoğunlaşmasını etkilemez. Sovyet sosyal emperyalizminin ulusal kurtuluş mücadelelerine sızmadaki tek amacı bunları rakibine karşı bir araç olarak kullanmak değildir, esas olarak devrimi bastırarak ve böylelikle de halkı köle haline getirmeyi hedefler. Baş çelişki konusundaki hatalı tavır, dünyada bugün mevcut olan devrimci olanakların tam olarak gerçekleştirilmesini objektif olarak engeller.

Yukarıdan anılan etmenlerin yanı sıra dünya hegemonyasının yoğunlaştırılmış ifadeleri olarak ortaya çıkan nükleer si-

lahlar da emperyalist rekabete yepyeni bir boyut getirmiştir. Geçmişteki bölgesel hakimiyet yerini, her emperyalist gücün elinde yoğunlaşmış bulunan nükleer silahların miktarı tarafından belirlenen bir güç dengesine bırakmıştır. Hatta bu rekabetin doğasının giderek daha incelikli biçimler alması emperyalist güçler arasındaki çok-kutuplu bir rekabet olanağını bile azaltmıştır. Gözden kaçırılmaması gereken bir nokta, bu silahların, her ne kadar emperyalist savaşın temel karakterini değiştirmeyeceklerse de, savaş üzerinde engelleyici bir etkileri olduğudur. Bu silahlar emperyalist güçleri, bir dünya savaşı başlatmaksızın krizin üstesinden gelebilmek için her türlü yolu arayıp bulmaya zorlayarak nükleer bir dünya savaşının gerekliliği dönüşmesini geciktirmede rol oynarlar.

Kısaca, dünyadaki mevcut durum, bir yanda emperyalizm ve sosyal emperyalizm ile bunların karşısındaki ezilen halklar ve uluslar arasındaki çelişkinin yoğunlaşması tarafından belirlenmektedir. Bu temel çelişki aynı zamanda uluslararası politik durumun gelişme rotasını da saptamaktadır. Bu temel faktör devrim eğilimini ana eğilim haline getirmektedir. Fakat aynı zamanda, gerek yukarıda değinilen çelişkiye bağlı olarak gerekse kendi başına, emperyalist bloklar arasındaki çelişki de yoğunlaşmaktadır. Her ne kadar kimi zaman haince örtaklıklar bu çelişmeye eşlik etmekteyse de temel görünüm çekişmedir ve bu da dünya savaşı için zemin hazırlamaktadır. Uluslararası düzeyde devrimin hakim eğilimi, esas olarak ezilen ulusların ve halkların anti-emperyalist mücadelelerinde ifade bulmaktadır. Şu anki durumda bu devrim eğilimi savaş eğilimini durdurmaktadır, ancak bu mücadeleler doğaları gereği uzun vadeli olduklarından ve çoğu durumda bilinçli proleter önderlikten yoksun olduklarından, bu mücadelelerin savaş alternatifini önemelerini beklemek gerçekçi bir tutum olmaz. Bu nedenle kendinden emin bir tutum takınmak tehlikelidir. Emperyalist güçlerin savaş hazırlıkları sirtmekte olduğundan ve devrimci güçler subjektif olarak zayıf olduklarından 3. Dünya Savaşı olasılığını silip atmamak mümkün değildir. Devrimci güçler böyle bir olasılığın gerçekleşmesini engellemek için devrimci mücadelelerin düzeyini yükseltmek yolunda ellerinden gelen tüm çabayı göstermek zorundadır. Dünyadaki mevcut durum bu görevin başarılı bir şekilde yerine getirilmesini sağlayacak yoğun objektif potansiyeli açıkça gözler önüne sermektedir.

Devamı Syf: 66'da

İNTİHAR ETMİŞ

Ahmet Sefa

Bak arkadaşım... İlginçim değil mi size göre? Niye mi? Ellisine yakın yaşısın. Anormal şişmanım. Kaç tabinin ediyorsun boyumu? Bir altmış sekiz. Kilom? Seksen. Sizin gibi değilim. Yaşlıyım yani. Bilgisizim. Hele politika! Hiç çakmam. Biliyorum merak ediyorsun. O halde, diyorsun; bu kibar konuşan, yağ bağlamış gövdeli şişman ihtiyarın ne işi var burada? Ne yalan söyleyin, bazan ben de diyorum, ne işim var burada diye. Ama, korku, o korku var ya; işte o sürükledi beni buralara. Neyin korkusu mu? İstersen baştan anlatayım. İki saate yakındır oturuyoruz burada. İyi söyleştik. Güverdim sana. Efkarlandım. Çocuklarıma, karıma anımsadım. Yirmi yıldır işlettiğim dükkânımı, müşterilerimi... Dur dar, baştan başlıyorum. Anlatayım da rahatlayım azıcık...

Bursalıyım. Doğma büyüme oralıyım. Köfteciyim. Hemi de Bursa garajlarının namılı köftçüsü. Yirmi yıldır köftçüyim. Yeni değil. Tanınmışım. Yalnızca yolcular gelmez bana. Tüm garajda çalışanlar. Öteki esnaflar. Çoğu yıllardır müşterim benim. Ama başka gelenler de var. Sürekli gelenler. İşte onlar yakıtı beni. Her aybaşı otomatik makine gibi uğralar. Saatlerini şaşırılmazlar. Yerler, içerler; hefalı hoş olsun. Teşekkür etmezler; canları sağolsun. Elim titremeye başlar kalktıklarında. Sıra hediyelerine gelmiştir çünkü. Elimin titremesi pıntılığımın değil ha! Yanlış anlama. Acaba zam mı geldi diye korkarım da ondan. Çok sık zam yaparlar da. Hediyelerini önce hiç durmaz giderler. Yıllardır veririm hediyelerini. Ahşık artık. Bak meraklandın. Kusura bakma anlaşılabilir konuştuğum için. Böyle demeye alışmışız da. Hediyede dediğim zabotaların her ayki haracları. Rüsvetleri anlayacağına.

Şimdi anladın mı yağlı, zor hareket eden gövdem niye böyle, niye şişmanım? Köftçüydük dedik ya. Kazanıyorum. Rüsvet veriyorum. Gene de kaçtım. Ama niye? Dur, sabırsızlanma. Anlatıyorum. Yavaş yavaş...

Bin dokuz yüz seksen beşin sonlarında mıydık? O zaman seksen beşin başları

demek ki! İşler durgunlaştı. Millet yiyemiyor artık. Önceden yolcular alışmıştı. Otobüs garajda durur durmaz koşarlardı; koşamaz oldular. Esnafların çoğu gelirdi. Artık yumurta ekmecli azık torbası taşımaya başlayınca; gelemez oldular. Garajdakiler peşin parayla yerlerdi; yazdırır oldular. Biz de ev kirası, dükkân bonosu geldikçe ödeyemez olduk. Şimdiye kadar hiçbir borcumu aksatmamıştım. Dükkânın bonosu geldi. Kasabın, sebzeçinin, ev sahibinin alacakları birikti. Ödeyecektim. Biriktirmiştim. Ertesi günü bir cırpıda halledecektim hepsini. Düşünüyordum. Milletin durumuna acıyordum. Kızıyordum da. Ulan, diyordum, bir kofte mi yiyemiyorsunuz be! Hesabı kapamıştım o gün. Ödeyeceklerimi ayırdım. Hediyeyi ayıramadım. Unutmuşum. Bu ay idare ederler diye de güveniyordum. Niye etmesinler, yıllardır aksatmamıştım ki!

Böyle düşünürken hoop gelmesinler mi? Oturdular. Çaylarını söylediler. Benim hesaptan bana da söylediler. Sağolsunlar, hep öyle yaparlar. Beni de ihmal etmezler. Çayın da biliyor, hemen çiziklerini çeker. Söyleştik. Karınlarını doyurdular. Kalkacaklardı. Ezildim bütüldüm. Nasıl utandım bir bilsen! Haydi, dedi burisi, gideceğiz bekletme bizi. İdare edin bu ay... Diyecektim; diyemedim. Bekledikleri için kızınlar! Eee, şey! dedim. Şey mey yok, dedi öteki. Ama, şey! dedim. Ama, şey de yok dediler. Yarın bonolarım var, ödemezsen protesto ederler. Utanırım. Rezil olurum. Ele güne karşı gezemem artık. Yalnızca bu ay... Sözümü biliyemedim. Hemen kâğıt, kaleme gördüğü ellerinde. Sağsola bakmaya başladılar. Kapatalım mı, diye sordular. Yok, dedim. Hemen hediyelerini verdim. Bonolar beklesin, belki protesto etmezler diye düşündüm.

Biliyorsun yeni belediye yöneticilerimizi. Yok yok, bilmezsin. Bursalı değilsin. Hani stanmıştı ya! Anlayacağına seçim meçim olmadan atanarlardan. Sert adam. Dedigi dedik. Omuzundaki sırmaları çıkarmamış gibi. Kapatırlar mı kapatırlar. Af yok. Ödedik hediyelerini. Kızgındım. İlk kez. Ahşama rağmen kızgındım. Bonolar bekliyordu. Bir protesto gelirse? Öbür ayı da beklemeler. Devlet işi bu. Bekletmek olur mu?

Borç almadım şimdiye dek. İsteyemedim. İstesem de alamazdım kimseden. Yok ki paraları. Bir kofte yiyemez duruma düşenden borç isteyeceksin. Olacak şey mi? Olmadı zaten. Düşünmedim bile.

Ertesi gün ödemeyince, sonraki gün protestolar başladı. Ağlayışım geliyordu. Çalışırken kâbus görüyordum. Yıllardır ne borcumu, ne hediyesini aksatan ben, meşhur köftçü Şişman'ın bonoları protesto oluyordu. İçim içime sığınyordu. İnandır mısın, bu kadar yıldır ilk kez, köftenin içi pişmemiş, çiğ, diye alkâyetler geldi. Bey, nerede bunun soğasını, diye kızanlar oldu. Hep düşündüm o gün. Çözüm! Yoktu. Paraydı çözümlüm. Kâbus gördüğümü söylemiştim ya; protesto protesto, sonra haciz; dükkânıma, garası, buzdolabı, evdeki masu tek tek götürülüyordu...

Neyse, akşamı edebildim sonunda. Protestolar da eksiksiz gelmişti. Hayran kaldım bu aksaklığa. Bir de derlerdi. Devlet daireleri iyi çalışmıyor; o zaman gördüm nasıl çalıştığımı. Evde huzursuzca bekliyordum. Karı sessizce seyrediyordu. Çocuklar geldiler okuldan. Haa, sana söylemedim değil mi? Lisede, aslan gibi bir oğlumla, ortaokulda gelincik gibi bir kızım var. Onları çok seviyorum. Her şeyim onlar. Bir okusalar da, hele oğlum bir okusaydı profesör olurdu. Bak sonra anlatayım bunları. Gözlerim dolmuştu gene onlardan bahsedince. İstersen devam edeyim. Açılmışken anlatayım tek tek, boşaltayım içimi...

Gözlerimin yaşardığına bakma sen, ağladığımdan değil. Şu gözü körölasca sigara dumanından. Sesimin çalmasıya başlaması da, yaşlılık işte, çok konuşduğundan.

Çocuklar geldiler okuldan demiştin herhalde! Evet. Gelin dedim, inin depoya. Geldiler. Yurtın, dedim, şu un çuvallarını. Yırtmadılar. Ben yırttım. Çıkardım beyaz çuvalları. Silkeledim güzele. Yeni tabela yazmak için yağlı boyalar almıştım. Kutuları açmamıştım daha. Aldım birini. Açtım keserle. Serdim yere bezi. Yazın, dedim. Hamm, yapma bey, dedi; ne yazıyorsun? Karışma, dedim. Sustu Köroğlu. Susar zaten hep. Karışmaz. Oğlan güldü. Bu kadar kızgın olduğumu ilk kez görmüştü. Söyle baba, dedi. Yaz, dedim. "Belediye misin, be-la değil misin; nerden çıktın karşımıza, niye geldin başımıza?" Yazdı oğlan. Öylece bıraktım pankartı. Kurudu sabaha kadar. Kurudu da.

Erkenden açtım dükkânı. Pankartı çıkardım çantadan. Hem heyecanlıyım; hem sevinçli. Kızgınlığıma atacağım. Okuyacak herkes. Sevinecekler. Biliyorum. Aynı dertteler. Söyleyemiyorlar

hiçbir şey. Gülesim de geliyor. Heyecanlıyım dedim ya. Bezi daha asmadan gülmeye başladım. Düşünüyorum... Gelecek herkes. Görecek. Müşteriler çoğalacak. Bak Şişman'a ne düşünmüş, diyecekler. Artık günlerce pankart konuşulacak.

O duygularla astım kapının üstüne. Hiç bakmadım bile yeniden. Girdim dükkâna. Dükkân sınırdan tezgahı bile silmemişim; pislik içinde. Mangah küllememişim; korlar duruyor. Allah etmeye bir de kıvılcım çıksaydı, yansaydı her yer...

İşe dalmışım. Arasına dışarı gidiyor gözümler. Gelen geçenler oluyor. Uzaktan bakıp hızla gidiyorlar. Şaşırırım! Niye durmuyorlar ki? Sabahları geçerken, iyi işler Şişko, diye bağuran öbür esnaftan da gelen olmadı. N'oldü, diyorum kendi kenahdime; öcü müyüm ben? Yanlış bir iş mi yaptım kızgınlıkla? Yok. Aklima kötülük gelmiyor. Gülecekler. Gelecekler. Yaşa Şişman diyecekler. Zabitahar utanacak. Belediye yöneticileri soracak. Anlatacağım. Hediyeyi azaltacaklar. Belki de almayacaklar. Hep böyle düşünüyorum. Gazeteciler bile gelecek. Resmimi çekecekler. Şöyle bir poz vereceğim soğan doğrarken.

Bu düşüncelerle çalışırken dışardan gürültüler geldi. Hani, nerede? Kim o? İndirin aşağı! Yakalayın!

Bağırtilar, postal sesleri... Şaşkınlıkla bakarken içeri doluştular. Bir de ne göreyim! Askerler, polisler çevirmişler. Daldılar dükkâna. Ne olduğunu anlamadım! İki kolunu kıvrımış, ötekiler dükkânın içini hallaç pamuğuna çevirmeye başlamışlardı. Her yere, her köşeye bakıyorlardı. Ağzından çıkmıyordu korkudan. Elim ayağım titremeye başladı. Kalbimin atışı gömleğimi sallıyordu. İtellenmeye başladım. Dışarı çıktık. Pankartı söküyorlardı. O korkuyla çevreye baktım. Komşu esnaflar, garaj çalışanları birikmişti. Yardım edin diye bakındım bir süre. N'oldü acaba, der gibi onlardaydı gözümler. Yaklaşmadı hiçbirisi. Gözlerini kaçırıyorlar ben bakınca. İş ciddiye. Üç kez karakolluk olmuştum şimdiye dek. O da alacak verecek meselesiydi. Böyle apar topar yapılmamıştı hiç. Elim ayağım boşalmaya başladı. Titreme yerini halsizliğe terk etmişti. Kolumu kıvrınan iki görevli düşeceğimi anlayınca koltuk altlarından turtular. Polis arabasına bindirildiğimi anımsıyorum. Nereye gelmiştik, n'olmuştu? Herhalde bayılmışım! Küçük bir odadayım ayıldığımda, tek sandalyeye otarmıştım. Nem dohydu içeri. Gözlerim bağlıydı.

Kendime geldim. Karanlıkta ortak. Gözlerimde bant olduğunu anladım. Açayım diye ellerimi uzatacağım! Elle-

rim kıpırdamıyor. Bağlanmış. N'oldü, abiler, hayırdır? diye yalvarıncasına sordum. Sus lan komünist, diye tekmeyle yeyince anladım ki bir yanlışlık var. Birkaç da yumruk yedim ya, ne yalan söyleyim rahatladım o zaman. bir yanlışlık vardı çünkü. Komünist kim, köfteci Şişman kim! Gülmeye başlamışım. Kıkır kıkır gülerken, kahkahaya çevrildi. Onlar da vurmayı bırakmışlardı. Belli ki beni seyrediyorlar, tavırlarına bakıyorlardı. O zaman bağardı birisi. Niye pankart yazdın lan? Üstelik de kırmızıyla yazmışın! Gülmem o an kesildi. Kırmızıyla yazmışım üstelik! İnan ki kırmızı mı, mavi mi neyle yazmışız bilemiyorum ki. Duyardım kırmızı komünistmiş diye. Ama bilmezdim. Çok tabela, çok elbise kırmızıydı çevremde. Benim yaptığım sa pankart oluyordu. Kırmızıydı. O anda nasıl düşünceler döndü beynimde; gülmem nasıl kesildi; nasıl jeton düştü bilemiyorum. Hüngür hüngür ağlamaya başladım. Çok ciddiye. Artık anlamıştım. Abi, inanın ki bilmiyorum, haberim yok... Yere yıkıldım. Sözlerimi bitirmeden yığıldılar yere. Zaten senden şüpheleniyorduk; sağa-sola haraç alıyorlar falan diyormuşsun; haberini almıştık; Devlet aleyhinde, belediye görevlileri aleyhinde propaganda yapıyormuşsun...

Son duyduğum sözler oldu bunlar. Bayılmışım. Daracak bir odada gözlerini açtığımda ne kadar süre geçmişti, n'olmuştu? Her şeyden habersiz olarak beklidim. Gözlerimi açtım ama gene göremedim. Ellerim çözülmüştü. Bantı çıkarmışlardı. Oda karanlık. Zor sağyordum. Beklemek, korku... Ağlıyorum, güliyorum. Kapı açıldı, hoop düştüm gene. Hep böyle oldu. Kapı açıldı, ben bayıldım.

Neyse çok başım ağrıtmayım. Başka zaman anlatırım o tarafını. Çok dayak yedim. Kırk beş gün beklemiştim orada. Son günler hanımla görüştük. O ağladı, ben ağladım. Dükkânı sordum heme. Çocuk okulu bırakmış, dükkânı çalıştırmış. Kızım da, o gelincik de utançından gitmemiş okula. Niye utanmış anlamadım. Çok gururluydu çiçeğim. Duyguluydu. Belki de annesini yalnız bırakmak istemedi. Ne bileyim, gitmemiş okula işte. Bırakmış.

Çıktık kırkbeş gün sonra. Tabii, emniyet, karakol, adliye dolaş dolaş öyle çıktı. Çıkarırken de, haydi ihtiyarsın, bırakıyoruz ama gözümüz üzerinde, demesinler mi; elim ayağım titredi gene.

Eve vardığımda benim Koroğlu, niye yaptın diye kızmasın mı? Gelincik kızım ağlayıp duruyor, konuşmuyor benimle. Öyle ya, okulundan oldu yavrum. Oğlum, baba sen dükkâna gelme, ben durumu idare ediyorum diyor. Utanç için-

deydim. Yabancı kaldım hepsine. Geceleci uyuyamaz, korkuyla, inleyerek fırıl fırıl oluştum yataktan. Bunlar geçip geçmesine de, bir de evin önünden bir araba sesi duyarım, pencereye koşarım. Tıkırtılar gelir, elim ayağım boşanır. Te dirginim artık. Evdekiler de benden, benim korkumdan tedirgin. Mahalle kahvesine çıkarım, yolda bir polis, asker, resmî araba görürüm, hemen eve koşarım. Böylece üç beş ay geçti. Artık bitkindim, yıldımdım. Her yer, her şey yabancılaşmıştı bana; uzaklaşıyordu benden. İşin kotusu uyku da uyuyamaz olmuştum son günler. Hanımı uyardırırım, bağırıtıma çocuklar da kalkar, öylece perişanım. Hepsini perişan. Huzurum 'h' harfi kalmamış. Düşün... Sık sık gelen misafirlerin ayağı kesilmiş evden. Tek tük gelen olur, ben gitmem yanlarına. Gözetlemeye gelmişlerdir derim içinde bir kuruntu.

Anlayacağın yaşamıyorum artık. Karımı, çocuklarımı da yaşatmıyorum. Ne yapmam olmuyor. Doktorlara taşınmaya başladım. Umar yok. Tek umar uyku hapti, sakinleştirici almak. Hapçı olacağı bu yaşta sonra. Yok. Yaşamın tadı yok. Hiçbir şeyin; gezmenin, oturma- nın, kalkmanın...

Sonuçta, burada sınırdaki bir köyde eski bir akrabam var. Dedim, gideceğim. Hava değişikliği olsun. İçinden de kaçmak geliyor. Nereye bilmiyorum. Neresi yakın, Yunanistan. Ama bilmiyorum kaçsam n'olur bu gavur eline? Söyleydim evdekilere bu düşüncemi. Bir hafta tahşına hava değişikliğine diyerek gittim köye. Kaldım bir gün. Köy yeri burası. Polis yok. Asker var ama. Geziyorlar. Belki bakmıyorlar bile bana. Ben bakıyorlar sanıyorum. Hep gözleri bende sanıyorum. Takip ediyorlar, diyorum. Çok uzaktan geçiyorlar, güliyorum onlara. Bakın ben ne iyiyim, dedirtmek istiyorum. Olmuyor. Görmüyorlar. Ama bakıyorlar! Gizlice bakıyorlar. Öyle diyorum kendime. Gece çıtırı oluyor ayaktayım gene. Uyku... Yok. Ertesi gün gezerken gezerken, gidiyorum. Nereye bilmiyorum. Ayaklarım götürüyor beni. Su engin. Geçiyorum. Nereye? Ölümüne belki! Olsun. Gideyim de buradan. Uzaklara. Ora neresi? Uzaklar neresi? Suyun öte yüzü... Yürüyorum. Gavur eline mi? Bilmiyorum. Geçmişim suyu. Ayrımında değilim. Gelmişim...

Ya, ben de amma çok konuşuyorum değil mi? Dinliyorsun. Sağolasın. İlgini geldi sana herhalde! Devam edeyim mi? Dinle öyleyse...

Gelmişim, dedim. Geldin de n'oldü diyeceksin? N'oldü sahil! Hiç. Attık ka pağı Yunan'a. Korku içinde, korkuy doğru. Yunan Yunan, diye neler bilir dim. Yeni bir korkuya yeni bir korkuy

la geldim. Karşımda umacı aradım hep. Göremedim. Bunlar da insanmış bizim gibi. Gültüyorlar, kızıyorlar, ağlıyorlar; çalışıyorlar, eğleniyorlar, zenginler, yoksullar. Aynı bizim gibi. Yunan, Yunan'mış ama, bu Yunan da bildiğimiz Yunan değilmiş meğerse.

Getirdik kampa. Bu kez de alışmamışız, bir odada yedi sekiz kişi kalıyoruz. Alışabilir miyim elesinde? Zor. Alışamadım da zaten. Para en büyük sorun. İşe gidebilir miyim? Yok. Eğilip kalkamam ki. Sağolasınız. Sigara parası alıyoruz sağdan soldan. Yemek de yemekhaneden. Rahat mıyım? Değil. Onurum kalmadı. Köfteci Şişman, ondan bundan sigara alıyor. Olacak şey mi? Oldu. Kimseden borç istemeyen Şişman, ona buna muhtaç. Utanç içindeyim. İsteyemediğimde soruyorlar. Babamın oğlu musunuz? Bursalı bile değilsiniz. Garajda çalışmadınız benle. Evimi bilmezsiniz. Soruyorsunuz... Sigaran var mı Şişman anca. Olmuyor böyle. Hep böyle, sığıntı gibi. Utansyorum. Ben köfteci Şişman'ım. Hediyeleri bile akساتmayan ben...

Dur konuyu değiştireyim. Skıldın. Çocukları çok özledim, çok çok. Bu özlemim de bunalmıyla buraya geldiğimden iki üç hafta sonra kayboldum ortadan. Biliyorsun. Yani iki hafta önce. Odadakiler size söylemiş. Polise bildirmişsiniz. İntihar edecektim. Olmadı. Gittin. Aha şu kayatklara. İki gün kendimle boğuştum. Ölecektim. Ölmeyecektim. Çocuklar... Karım... Polis... Karakol... Komünist... Şişman...

Yapamadım. Geri döndüğümde, intihar edecektim, dedim. İnanmadılar. Şişman intihar edecekmış, dediler. Olmuyor böyle. Bu kez de intiharı kafama koydum. Her gün içim içimi yiyor. Çocukları arayım diyorum; korkuyorum. Şimdi arıyorlardı beni. Polis de bu soruyordur. Duymuşlardır buraya kaçığımı. Zaten ondan şüpheleniyorduk, diyorlardı. Hiçbir şeyin anlamı kalmadı benim için. İşde çalışmıyorum. Bir yere sığamıyorum. Ele ayağa düştüm. Ya kalkamayacak kadar düşsem? O zaman, o zaman kendimi öldüremeyecek kadar güçsüzleşsem?..

Ama ama bir umudum var. O da önümüzdeki ay portakal toplamaya gidecek arkadaşlar. Çok eğilip kalkma olmazmış portakalda. Ben de çalışabilmişim. Öyle söylüyor odadakiler. Moralini bozma, idare ederiz seni, diyorlar. Bir iki ay çalışabilirsem param olur. Kafam da düzelir belki! Çalışmazsam... Ya alışmazsam... İşte o zaman Şişman intihar emiş diyecekler.

...
Bu söyleşiden bir hafta sonra Ali Avrupa'ya yola çıktı. Fransa'ya iltica etti.

İlticasından bir ay sonra da Arif geldi yanına. Kendi ülkeleri gibi Yunanistan'ı, mültecileri sordu Arif'e. Birbirlerine ilk soruları olurdu Yunanistan. Kamp, Atina, iş durumları, polis sorunları anlatırdı hep. Anlatmaya başladı arkadaş. Olaylar, gelenler, gidenler... Ya Şişman anca, dedi Ali. Haa, o mu, diye yanıt-

lamaya başladı arkadaş. Sen yola çıktuktan on gün sonra portakala gitmişti o da. İşe başladıklarının ilk gününün akşamı tuvalete diye ayrılmış gruptan. Bir saat dönmemiş. Hemen aramaya koyulmuşlar. Sonra ne gördüler! Portakal ağacının kalın bir dalında... □

Baştarafı 19. sayfada

min çıkarlarını her şeyin üstünde tutmaktır. Nitekim Papandreu utangaç bir edayla istemeyerek de olsa, Davos toplantısı için müttefiklerin de zorlaması olduğunu beyan eyledi.

Bugün NATO'nun güney-doğu kanadındaki geçimsiz bu kardeşler arasında sağlanacak istikrar, kendisini her gün daha fazla dayatmaktadır.

Genel olarak batılı emperyalistlerin özel olarak da ABD'nin Ortadoğu'daki statükosunun korunması veya daha da geliştirilmesi için bunun sayısız yararları vardır.

12 Eylül'den sonra bastırılan halkın devrimci muhalefeti her geçen gün emperyalistleri ve hakim sınıfları ülküden bir biçimde yeniden geliştirmektedir. Bu gelişim boyutunun 12 Eylül öncesi ni kat aşacağı bir gerçektir. Doğu da gelişen silahlı temeldeki sınıfsal ve ulusal hareket Türk devletinin tam anlamıyla baş belası durumundadır. Ve bu hareket tüm askeri ve zor yöntemlerine rağmen önlenememektedir.

Her gün daha da derinleşen ekonomik ve siyasi krize, özellikle de siyasi krize bunların yapacağı etki düşüldüğünde, Türkiye'nin durumunun hiç de iyi olmadığı görülecektir. Böylesi bir ortamda iç çelişkileri (özellikle doğadaki silahlı hareketle) tebellegen bir Türkiye'nin olası bir gereksiz gerginlikten dolayı Yunanistan'la uğraşamayacağı ortadadır.

Diğer yandan Doğu Akdeniz'deki İleri NATO karakolu İsrail'in her geçen gün teşhir olması ve Filistin batağında debelendikçe barması, Türkiye'nin Ortadoğu'daki önemini daha da arttırmaktadır.

İran-İrak savaşında muhtemelen Irak'ın düşmesi halinde Türkiye'nin, arka bahçesindeki Musul ve Kerkük'ü ön bahçesine dahil edeceği kamuoyunda bilinen bir tartışmadır. Bu emperyalizmin çıkarları adına oradaki zengin petrol yataklarını denetim altına almak olacağı gibi, doğabilecek bir Kürt devletini de boğmaya ve bunun diğer komşu ülkelerdeki, özellikle Türkiye'deki Kürt ulusal hareketinde yaratacağı nitel etkisi yok

etmeye yönelik olacaktır. Türkiye ve Yunanistan arasındaki anlamsız ve gereksiz gerginliklerin çözülmesi Türkiye'nin yüklendiği bu rolleri oynamasında daha rahat hareket etmesini sağlayacaktır.

Tali de olsa diğer bir nokta ise AET açısından Türkiye'nin Ortadoğu pazarına açılan önemli bir pazar kapısı olmasıdır. Halihazırda Yunanistan'ın emarek çocuk misali ikide bir gereksiz engellemeleri bu kapıdan AET'nin daha rahat girip çıkmasını zorlaştırmaktadır. Yaratılacak iyi niyet ilişkileri ile bu konuda kısmen çözülecektir.

Bunların ışığında şu, çok rahat söylenebilecektir. Davos toplantısı ABD'nin kendi çıkarları için tamamen dayatmasıyla yaratılmıştır. Dolayısıyla iki ülke halklarına vereceği hiçbir şey yoktur.

Barış, kardeşlik, dostluk teraneleri için gerçek yüzünü gizlemekten başka bir şey değildir.

Dünyanın bile inkar edemediği Kürt ulusunun varlığını inkar edip, en azgın millî zulümle onları kana boğan ellerin, kardeş Yunanistan halkına vereceği ne olabilir ki?

Kendi ülkesinde halen binlerce devrimci tutukluyu her türlü insanlık dışı işkence ve yaşam koşullarında çürütenlerin bir başka halka vereceği ne olabilir ki?

Yine, aynı kaderi paylaşmış Yunan hakim sınıflarının Türkiye halkına da vereceği hiçbir şey yoktur.

Oysa halklarımızın birbirine vereceği öyle çok şeyler vardır ki. Tarihler boyu bir çok noktada aynı kaderi paylaşmış olan halklarımızın birbirine, bu tarihsel sürecin bir devamı olarak gene aynı derten müzdarip bir biçimde, emperyalizmin yarı-sömürgecilik kaskacındadır. Düşmanları da aynıdır, dostları da. Böylesine kader birliği içinde olan iki halkın kardeşliğini daha da pekiştirecek olan tek şey vardır.

Kaderlerini bu şekilde çizen tüm elleri içerde ve dışarda kökünden kırmak.

MERHABA,

Dergide başyazının "HALEPÇE KATLIAMI"na ayrılması çok olumlu bir göstergedir. Yetersizliklerine ve yanlışlıklarına karşın soruna bu şekilde yaklaşılması bile önemli bir gelişmedir. Sosyal şovenizmin akbalarına meydan okuyabiliyor. "Kürt" varlığını reddedenlere iyi bir ders Ortadoğu'da Türkiyelilerin sorumluluk duygusu içinde hareket edildiğini gösterebilen bir yazı. Ancak genel hatlarındaki sapmalarınız ve yanlışlıklarınız buraya da yansımış. Yeterince varolan köylü hayranlığı yeniden ortaya konulmuş. Proletaryanın geri planlara bırakılan rolü bir kez daha yine unutulmuş gözüküyor. Geçmişten bu yana alışkanlıkların terk edilmemiş olması elbetteki olumsuzluklardan bir tanesidir. Şüphesiz iyi olan, gelecek için öne sürülmüş her türlü olumlu alışkanlık savunulmalıdır, geleneği sürdürülmelidir. Fakat bu eskiyi her şeyi ile savunmak anlamında algılanmamalıdır. Olgusal düzensizlikleri görmek hepimiz için gelecek demektir. Öyleyse yeniden düşünmenin yararlarına inanmalıyız. Çok basit gibi gözüksede dersler çıkarmak bize kazandırır.

Başyazının bir başka yerinde ezilen ulus hareketinin kısaca tanımlanması yapılmaya çalışılmış. Denebilir ki genelini bir tekerüründen farklı değildir. Her ne kadar kimi özel vurgulamalara gidilmişse de, hakim olan anlayış yanlışlığın belirtmesinden ibarettir. Bakış açısını ortaya koymaya çalışırken defalarca ve hassasiyetle konuyu (ya da olayları) gözden geçirmek sağlıklı bir sonuca varmak için gereklidir.

Devrimci sosyalistler sosyalistliklerinden taviz vermedikleri sürece ve ilkesizliğin esiri olmadıkça ezen ulus milliyetçiliğine, beri yandan ezilen ulus milliyetçiliğine taviz almak sorumluluğunu taşırlar. Bugün ülkemizde şovenizm asil tehlikedir. Bunun bir dizi nedenleri arasında en önemlileri olarak; ulusal basından kaynaklanan ezilen ulus pazarının elinde tutma sevdası terketmeyen ezen ulus burjuvazisinin sınır tanımaz büyük devlet şovenizmidir. Emperyalizm bunu körüklemektedir. Kendi çıkarları, yeni pazarlar bulma ve de elinde tutma kaygusu sürekli olarak gündeminde canlı kalır. Saldırganlığı yeni pazarlar ele geçirmesiyle daha da şiddetlenir. Bütün bunların yanı sıra, aynı zamanda kendisine karşı-gücü ne olursa olsun - ulusal kurtuluşçu kuvvetlerin doğmasına gelişip boy vermesine neden olmaktadır. İşte tam da burada "dayanılmaz" şiddette ulusal ve yanı sıra öteki baskı çe-

şitleri kendini göstermektedir.

Günahlarımızın dokümanını yapmak bu kısa yazımızda mümkün olamayacaktır. Ancak bu noktada devrimci hareketin geçmişten bu yana iyi bir sınav geçirmediğini, daha çok teorik ve pratik yaşamlarında olumsuzluk ve eksikliklerin kendini apaçık sergilediği bir geçmiş görüyoruz. Başarıların hayli azlığı kaldığı ortadadır. Ki, bazı tesbitlerin kabul edilmesi de yine basit formülasyonlar olmaktan öteye geçememiştir. Bunun tarihi çok eskilere dayanır. Evet, Kemalistlerin olumsuz rolleri yadsınmaz. Zaten bizim devrimci çevrelerimizin üzerinde Kemalizm'in şu ya da bu ölçüde de olsa etkisi inkâr edilemez bir gerçektir. Ama buradan hareketle ezilen ulus burjuva hareketinin saldırılarına da prim vermemek gerekmektedir. Ezilen ulusun ulusal kurtuluşçu güçlerinin haklılığı kendini dayatır ve nerede olursa olsun onu anlamak gerekir. Ama bir noktadan sonra da temelden ayrı olduğumuz sürekli sıcak ve önde tutulmalıdır.

Aynı yazıda direnişe "burjuvazinin çeşitli katmanları şimdilik genel direnişe egemendirler" denilmektedir. Genel

olarak doğru olduğu söylenebilir. Fakat bir dizi soruyu yanıtlamaktan çok uzaktır. Yani okuyucuya neyi vermeniz gerektiği konusunda açıklamalarda kaçınıyor gözüküyorsunuz. Açık ve sade bir dil kullanmanın zorluğu içerisinde bulunmaktasınız. Açık konuşalım; geçmişin mirasına sahip çıkma düşüncesi ile hareket ediyiniz sizleri çok ciddi şekilde geriye doğru götürmektedir. Mirasa sahip çıkılmak derken yeniliklere tümden kapalı olmak affedilemez bir zaaf niteliğindedir. Eğer bu konuda kazanmak istiyorsak ve nesnel gerçekliği dikkate alarak düşünceler üretmek istiyorsak, o zaman bu konudaki bilimsel öğretiyi de tek ve temel aydınlatıcı olarak almalıyız. Aksi takdirde bu konuda var olan sapmaları yenebilmek düşünülemez. Ötümüzdeki süreçte en önemli görevlerden birinin de proletarya enternasyonalizmi bilincini devrimci ve yurtsever insanlarımızımıza götürmek, kavratmak ve pratikte zenginleştirmek olduğu asla unutulmamalıdır.

Yayın hayatınızda başarılar dilerim.

HAZİRAN -88

K.CAN

Sayın Yeni Demokrasi,

Derginizin 12. sayısında yayımlanan, "Metris Fıranı, Spekülasyonlar ve İbret Belgeleri" adlı yazı, gerçekten de ibret belgesi niteliğindedir.

Ancak, "Kelebeklerin" uçup gitmesinin ardından, eylemin spekülasyona uğraması/uğratılması çok daha güzel ve anlamlı bir şeyi daha ortaya çıkartıyor. O da, küçük burjuva solcuları'nın "ben yapmadıysam lanet olsun" düşüncesidir. Bu düşünce tarzı onların sınıfsal yapılarının bir gereği, yaşama çok güzel bir geçiriliş şeklidir.

Be düşünce, kolları olmsayan bir kaleci ile maça başlama isteğinden başka bir şey değildir. Oysa maçı kazanabilmek için sağlam kolları bir kaleciye gereksinim vardır. Aksi halde yenilgi kaçınılmaz olacaktır. Ama, o bunu anlamaz ve ısrar eder: "Ama top benim, ya kaleye geçeceğim ya da topumu geri verir". Oysuz bir maç yapılabileceğini aklının ucuna bile getirmek istemez. Çünkü o kendisini dünyanın merkezi, futbolun ustası, diğerlerini ise yalnızca seyirci olarak görmek istemektedir.

Onlarca gün süren çiteli ve sabırlı mücadeleler sonucu, kozasını yurup uçuveren ipekböceğinin havada süzülüşü on-

da zerre kadar bir heyecan yaratmaz. Kimbilir belki de içten içe (bunca yazılana bakılırsa neden olmasın) ilk kez uçmanın heyecanı ile kelebek avcılarının kepeğine takılan birkaç yavruya bıyık altından gülümsemekte ve "ya gördün mü, oh olsun işte" deyivermektedir. Oysa daha çok kozalar örülecek ve daha çok ipekböcekleri kelebek olup uçacaklardır.

KELEBEKLERE

Dar geliyor sana
şu istanbul kenti ki
alıp başını gittin bir mart gecesi

Ne zincir ne duvar
ne verilen hüküm ki
kımp kafesi gittin bir mart gecesi

özgürlük tutkunu
kuşlar misali
kanat çırpıp uçuverdin bir Mart gecesi.

21.7.1988

Oğün K.Ünal

Baştarafı 40. sayfada

vasından tutuklu Mahmut Şahin'in anası) Rahime Şahin'in kendilerini yakınlıklarının öğreniyoruz. Şehrin en kalabalık yerinde belediye binası önünde benzini üzerlerine döküp tereddütsüz kibriti çakıyorlar. Diyarbakır halkı hemen yetişiyor, söndürüyor. Bizleri, sona varmışken, en direngen en değerli iki anamızın acısına boğulmaktan kurtarıyorlar. Zalimler, anamıza ilk yardım tedavisi uygulayacaklarına apar-topar karakola götürüyorlar.

Haberi alınca şaşkınlık içine düştük. Daha öyle sıraları üst koğuştardan bakan arkadaşlar onları cezaevi önünde görmüşlerdi. Anlaşmaya şahit olsunlar diye çağırtığımız aileler arasında onlar da vardı. Kendilerini beklerken gözlerimizi dolduran, yüreğimizi gururla kabartan haberleri geldi.

Yazımızı sonlarken, direnişimizi direnişleri bilen ailelerimize, Petrol-İş, Yol-İş işçilerine, Diyarbakır halkına, SHP İl Merkezi'nde ailelerimize kolaylık gösterenlere, yüreklerinin her an birlikte attığını bildiğimiz direnişçi tüm tutsaklara ilgi gösteren, şu veya bu şekilde destek olan isimlerini hatırlayamadığımız yurtiçindeki veya dışındaki tüm kişi ve kuruluşlara günümüzden gelen sıcak selamlarımız var. Nice kutlu bayramlarla!

**Diyarbakır TKP/ML Davası
tutukluları adına Müslüm ELMA,
İbrahim EKİNCİ**

Baştarafı 57. sayfada

gisi izleyen Çang Guotao, ufak bir klik kurmak için kendi güdelerini etrafında topladı ve sonunda partiye ihanet etti ve karpı safa geçti. Bu bizim için önemli bir derstir. Merkez komitesi ve her kademedeki önderler; bu ve buna benzer tarihi derslerden ibret alarak, kadro siyasetinde haksız ve dürüst olmayan yolu reddedip haklı ve dürüst olan yolu izlemeyi ve böylece partinin birliğini sağlamasını önemli bir sorumluluk saymalıdırlar.

Kadrolara özen göstermesini bilmeliyiz. Bunun çeşitli yolları vardır.

Birincisi, onlara yol gösterin. Bu, sorumluluk yüklenme cesaretini gösterebilmeleri için çalışmalarında onlara serbestlik tanımak ve aynı zamanda, partinin siyasi çizgisinin rehberliğinde inisiyatifi tam olarak kullanabilmeleri için onlara yzinde ve zamanında talimatlar vermekle olur.

İkincisi, kadroların düzeylerini yükseltin. Bu, teorik kavrayışlarını ve çalışma yeteneklerini artırabilmeleri için onlara öğrenme olanakları sağlayarak onları eğitmek demektir.

Üçüncüsü, çalışmalarını denetleyin; tecrübelerini özettelemesine, başarılarını ilerletmelerine ve hatalarını düzeltmelerine yardımcı olun. Kadrolara özen göstermenin yolu, görev verip denetlememek ve ancak ciddi hatalar yapıldıktan sonra ilgilenmek değildir.

Dördüncüsü, hata yapan kadrolara karşı genel olarak ikna yöntemini kullanan ve hatalarını düzeltmeleri için onlara yardımcı olun, mücadele yöntemini, sadece ciddi hatalar yaptıkları halde kendilerine yol göstermesini kabul etmeyenlere karşı uygulanmalıdır. Bu durumda sabırlı olmak gerekir. İnsanlara kolayca "oportünist" damgası vurmak, ya da onlara karşı kolayca "mücadeleye girmek" yanlıştır.

Beşincisi, karşılaştıkları güçlüklerde onlara yardımcı olun. Kadrolar hastalık, geçim, aile hayatı ya da başka nedenler yüzünden sıkıntıya düştüklerinde onlara mutlaka elimizden geldiği kadar ilgi göstermeye çalışmalıyız.

Kadrolara özen göstermenin yolu budur."
—(Mao Zedung, SE.C.II. sf: 243-244-245,
Kadro Siyaseti adlı makaleden)

Baştarafı 61. sayfada

Bunu engelleyen en önemli faktör Dünya Sosyalist Hareketi'nde, Çin'deki ak-sama sonucu ortaya çıkan, ideolojik-politik krizdir. Bu yüzden, bu görevin sürdürülebilmesi için temel ve öncelikli bir koşul, uluslararası proletaryanın doğru ideolojik temel üzerindeki birliğinin yeniden sağlanmasıdır. Bu yöndeki herhangi bir ilerleme dünyanın mevcut durumunda büyük bir anlam taşıyacaktır ve aynı zamanda Marksist-Leninistlerin özünde önemli bir görev olarak durmayı sürdürmektedir. □

Açıklama;

HKP/ML-YI'nın görüşleri olan bu yayınladığımız yazı, 11. ve 12. sayılarımızda yayınladığımız yazıların devamıdır. Ayrıca bu ve benzeri dergimizde yayınladığımız yazılar, dergimizi bağlamaktadır.

Yeni Demokrasi

Kanıyor Ağustos Şafağı

Kol atmış şafağın üstüne
Künyemiz kavrularlar içdişleyen
Çelik gagah ölüm kuşları
Yitmiş tekmil yıldızları gecenin
Kuzgun döner karanlığın rahminde

Ayaza kesmiş Ağustos ayında
Ovacığın yeşil düzü
Kantar derinden
Ta caneviden

Bak sel olmuş bu ırmak
Vurur kendini taştan taşta

Yareler pareler kendini
Kırah kayalarda
Bak sel olmuş bu ırmak
Akar dağların
Kırk pare göz pınarından
Akar "üstü kan köpüklü"
Akar Munzur Munzur
Muratsız gelinlerin
Yetim behelerin şahı aşkına
Dağın başı kara duman
Kuzgun döker
Karanlığın selametinde zulüm
Zulüm ki
Bıyığımız yalar
Canımızdan can alır.

E.ALİ YAĞAN (Mamak-AĞUSTOS/86)

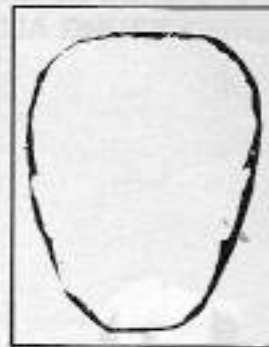
Metin Eker

Hayrettin Bakış

Nihat Topuzoğlu

Aziz Erkoç

29 Haziran 1985

....
 Uğraş dolu uzun yollardan geldik
 Kimilerimiz birer dal gibi devrildi
 Mayıs çiçeklerini göremeden
 Okşamadan
 dermeden
 Özlemleriyle gömdük ölümlerimizi
 dumanlı dağların doruklarında
 buz mağaralarına
 ve,
 mezarlarına basarak yolumuza devam ettik

 Kanayan yarayı bağlayıp
 kör çibani deşmedikçe

 kötürüm bir ihtiyarın yerde
 sürünmesidir
 bize hayat

....
 'Onlar,
 Kanlarıyla yazdılar topraklarına kimliğini
 Doğan çocuklarının
 Yanaklarından öpüp
 Koyamadılar isimlerini

 Nardı çiçeksiz mendilleri
 Basınca kesilsin diye kanayan
 Yaralarına
 Anılarına değdi
 Kurşun fırtınası
 Yaktı yüzlerini

 Bağrular
 Alp yıldızlarınca yukardaki
 Mavi bulutlara...

Anıları önünde saygıyla eğiliyoruz

Ufuk Başaran-Ziya Ç

İbrahim Kara

Ali Geçgel

2 Eylül 1980

Ekip, panzer sardı hemen her yeri
 Unutmayacağız seni Arapderesi
 Döşlerinde yüzer mermi yarası
 Alarak düştüler İboyla Alim

UNUTULMAYACAKLAR!..

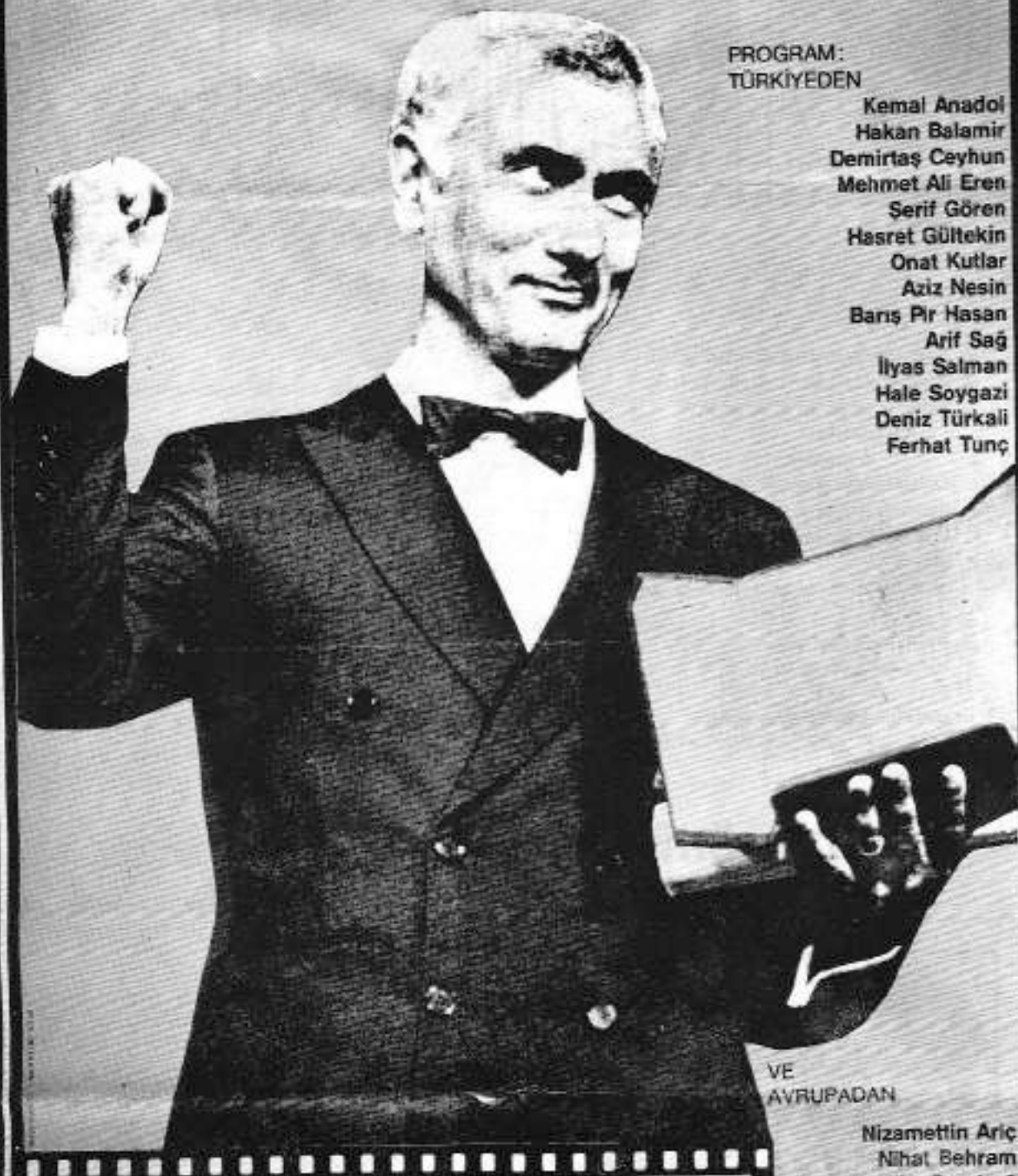
Devrimci Arkadaş

YILMAZ GÜNEY'E ÖZGÜRLÜK

(AUFHEBUNG ALLER VERBOTE GEGEN YILMAZ GÜNEY UND SEINE WERKE)

PROGRAM:
TÜRKİYEDEN

Kemal Anadol
Hakan Balamir
Demirtaş Ceyhun
Mehmet Ali Eren
Serif Gören
Hasret Gültekin
Onat Kutlar
Aziz Nesin
Barış Pir Hasan
Arif Sağ
İlyas Salman
Hale Soygazi
Deniz Türkali
Ferhat Tunç

VE
AVRUPADAN

Nizamettin Ariç
Nihal Behram
Molike Demirağ
Şinasi Dikmen
Fuat Saka
Adıyaman Folklor Ekibi

10.9.1988

RHEIN-NECKAR-HALLE HEIDELBERG
(Eppelheim)

Saat: 16.00

AVRUPA DESTİNDİYERLERİ

Dr. Güler, Davut Akar, Ali
Şahin, İsmail Çetin, İsmail Akay,
Ali Ak, Davut, Ömer Hüseyin, Sıralı Yurttaş,
Dr. S. Hacıoğlu